

TOKAT

T.C.
TOKAT VALİLİĞİ
2006

EVLIYA ÇELEBİ'YE GÖRE TOKAT

Tokat hakkında Evliya Çelebi Seyahatnamesi 5. cilt 69. ve 70. sayfada şöyle yazmaktadır: "Bu havası hoş şehrin dört tarafından bahçe ve bostanlar içinde sular akar, bahçelerde bülbül-lerin sesi insan ruhuna rahatlık verir. Meyveleri lezzetli ve latif olup, her tarafa hediye olarak gönderilir. Her bağında birer köşk, havuz, fıskiyeler ve çeşitli meyveler bulunur. Halkı zevk ehlidir. Gariplerle dostturlar, kin tutmaz, hile bilmez, deryadil, haluk, selim ve halim insanlardırlar. Herkese iyi zanda bulunurlar. İyi geçinirler, hayırlı yapılar yapmaya hevesleri çoktur. Camii, saray, köşk ve imaretleri o kadar metin ve güzel olur ki, bunlara girenler hayrandır. Şehir genişlik ve ucuzluklu bir yer olup dünya yüzünde eşi yok gibidir. Yılın her zamanında halkın nimetleri boldur. Hacı Bektaş Veli'nin hayırlı ve bereketli dualarıyla bu eski tarihi şehir: "ALİMLER KONAĞI, FAZILLAR YURDU VE ŞAİRLER YATAĞIDIR."

T a r i h

Ana Tanrıça
İdolü Eski
Tunç Çağı

ESKİ TUNÇ ÇAĞI (MÖ 3000-1950)

Bakır, kurşun, kalay, altın gibi madenlerin bolca kullanılmasının yanı sıra altın ve gümüş karışımı olan elektron ve bakır ile kalayın karışımından elde edilen tuncun (bronz) yapıldığı ve MÖ II. bine, yani yazının Anadolu'da tanınmasına kadar devam eden bu yeni çağa "ESKİ TUNÇ ÇAĞI" veya "ERKEN BRONZ ÇAĞI" denmiştir.

Budönemde Anadolu'nun kendine özgü sanatı geliştiren ve en eski yerli kavmi olan Hattiler'in küçük şehir beylikleri kurdukları ve şehirlerin etrafının surlarla çevrildiği görülmektedir. Aynı çağda yaşamlarını sürdüren Mezopotamya kavimlerine göre sosyal açıdan daha geride olan Hattiler çanak-çömleği tek renkli olarak elde yapmış, pek azını boya ile süslemişlerdir. Kazılarda bulunan dokuma ağırlıklarından ve ağırsaklardan, dokumacılığın bu çağda oldukça geliştiği anlaşılmaktadır. Yine bu çağda toprak, bronz, gümüş ve çeşitli taşlardan yapılan stilize tapınma amaçlı heykelcikler (idoller) Cilalı Taş Çağı (Neolitik) ve Maden Çağı'nda (Kalkolitik Çağ) yapılmış olan ana tanrıça heykelciklerinin yeni şekilleridir. Bu heykelciklerin en güzel örneklerinden birisi de ilimiz Erbaa ilçe merkezinde yer alan Horoztepe Eski Tunç Çağı mezar buluntusu olan ve halen Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde sergilenen "Çocuğunu Emziren Anne" heykelciğidir.

Bu çağda Batı Anadolu ile İç Anadolu arasında kuvvetli bağlantılar kurulduğu gibi, Mezopotamya kökenli silindirik mühürler ve "Dephas" denilen çift kulplu seramik bardağın Anadolu'daki Eski Tunç Çağı yapı katlarında açığa çıkarılmasından Mezopotamya kavimleri ile ticari ilişkilerin yavaş yavaş başladığı anlaşılmaktadır. Bu çağda Mezopotamya topraklarının çok verimli oluşu buradaki toplumların sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan Anadolu'ya oranla çok ilerlemelerini sağlamıştır. Sümer ve Elam gibi medeniyetler çivi yazısını kullanırken Anadolu'da henüz yazı bilinmiyordu. Bu yüzden Anadolu ile ilgili bilgiler Sümer ve Elam yazılı kaynaklarından elde edilmiştir. İlimiz genelinde bugüne kadar yapılan araştırmalarda tespit ve tescilli yapılmış olan 30 höyüğün yapı katlarında Eski Tunç Çağı yerleşimi olduğu belirlenmiştir.

ASUR TİCARET KOLONİLERİ ÇAĞI (MÖ 1950-1750)

Hititler Anadolu'ya geldikten sonra, MÖ II. binin başlarında Anadolu çok zengin ve bayındır ülkelerden biri idi. Daha MÖ III. binde bunun farkına varan Mezopotamyalılar, merkezi Asur'da bulunan bir ticaret şebekesi vasıtasıyla Anadolu'da ticaret üsleri kurmuşlardır. Bu üslerin Anadolu'daki Merkezi Kayseri-Kültepe Kaniş Karumu'dur.

Anadolu üzerinde hiçbir politik etki ve erkleri olmayan Asurlu tüccarlar başta kalay olmak üzere elbise, parfüm gibi süs eşyaları getirip bunları altın ve gümüş karşılığında yerli halka satıyorlardı. Anadolu insanı için en büyük atılım ve yenilik ise Asurlu tüccarlar sayesinde tanıdıkları "Çivi Yazısı" olmuştur. Yazının gelmesi, Anadolu'da tarihi devirlerin başlamasına ön ayak olmuş, yerli halk seramik ve madencilik konusunda çok şeyler kazanmışlardır. Bütün bu gelişmeler ve zenginlik, şehircilik anlayışında bir takım değişimleri de beraberinde getirmiş, insanların daha güvenli yaşamak amacıyla şehir surlarını daha da muhkim hale getirmelerini gerektirmiştir.

Kaniş Karumu'nda yapılan kazılarda bulunan yazılı metinlerin hukuki, iktisadi ve edebi olması Hammurabi Kanunları'nın Asurlu tüccarlar tarafından titizlikle uygulandığı göstermektedir.

Kaniş'in ve Karum'un II. tabaka yerleşmesi sırasında, Anadolu'nun yerli şehir devletleri veya beylikleri arasında başlayan üstünlük kavgası, I. ve II. devirlerinde, çok şiddetlenmiş, kanlı savaşlara dönüşmüş, şehirler yakılıp yıkılmıştır. Bunların sonucunda Anadolu siyasal birliği, Kuşşara'da bir krallık kuran Hititler'in taze gücü, savaş yeteneği, hile ve taktikleriyle kurulmuştur. Bu siyasal birliğin sağlanması ve merkezi bir devletin kurulmasından sonra da Anadolu'yu 300 yıl boyunca ekonomik ve maden zenginliği yönünden sömüren bu yabancılar kovulmuş ve sınır dışı edilmiştir. Tokat'ta Müze Müdürlüğü uzmanları ile diğer araştırma gruplarının yaptığı yüzey araştırmalarında birçok antik yerleşimlerde Asur Ticaret Kolonileri Çağı'na tarihlenen seramik örneklerine rastlanmıştır.

Teşup heykelciği, Hitit Devri

Pişmiş Toprak Kap, Hitit Devri

Asurlu tüccarlar kovulduktan sonra, yazılı kaynaklar susmuş, böylece Anadolu MÖ 1700-1500/1450 yıllarına kadar süren uzun ve karanlık bir devreye girmiştir. Bu karanlık döneme, ancak komşu ülkelerin, özellikle Mısırlıların, Sümerlerin, Babil ve Asurluların yazılı belgeleri çok zayıf, çok soluk da olsa biraz ışık serpmiştir.

ESKİ HİTİT DEVLETİ VE HİTİT İMPARATORLUK ÇAĞI (MÖ 1750-1200)

Asurlu tüccarlar Anadolu'dan çıktıktan sonra, Hititler politik egemenliği ellerine almışlar ve şehir devletlerini birleştirerek veya tamamen ortadan kaldırarak merkezi bir devlet kurabilmişlerdir. Bu devletin kurucusu "LABARNA"dır. Daha sonra çok güçlenen bu merkezi devlet, sınırlarını o kadar genişletmiştir ki, Babil'i zaptederek kudretli Eski Babil Devletini çökertmiştir.

I. Muşşili'den sonraki krallar kudretli olamamışlar ve karışıklık Telepinuş zamanına kadar sürmüştür. Bu dönemde Anadolu'da yaklaşık 100 yıl süren ve hayat izine rastlanmayan bu döneme "KARANLIK ÇAĞ" denir. Mısır ile Hitit İmparatorluğu arasında Suriye topraklarındaki ekonomik ve politik çıkar çatışmaları, ünlü "KADEŞ SAVAŞI" ve sonrasındaki "KADEŞ ANDLAŞMASI" ile son bulmuştur. Mısır'daki Abu Simbel, Luksor ve Karnak tapınaklarının duvarlarındaki kayıtlar Mısır ordusunun zaferinden bahsetse de, savaşa sebep olan Suriye'deki Amurru Devleti'nin sonradan Hititlere bağlı kalmış olması savaşı Hititlerin kazandığı göstermektedir.

Hititler bir taraftan savaşlarla uğraşırken bir taraftan da kültürel açıdan müthiş bir atılım yapmışlardır. Asurlu tüccarlar vasıtasıyla öğrendikleri çivi yazısının yanı sıra "Hiyeroglif" yazısını da kullanmışlardır. Boğazköy, Acemhöyük, Alışar, Karahöyük, Maşat Höyük büyük Hitit merkezlerinde bulunan çok iyi planlanmış cadde ve sokaklar, büyük ocaklarla ısıtılan odaları, hizmet bölümleri, arşiv odaları, mutfakları, erzak küpleri ile dolu ambarları ve bir plan dahilinde inşa edilmiş sarayları, anıtsal yönetim binaları, çok iyi tahkim edilmiş kaleleri ile Hititlerin siyasal birliği sağlama amacı, rekabet, ekonomik yükseliş yolunda büyük çabalar sarf ettiklerini göstermektedir. Ayrıca Hititlerin tarihi ve edebi metinler yazdıkları, okur-yazar, sanatla uğraşan insanlara, geleneklerine ve atalarına önem verdikleri, eğlendirici, öğretici ve politik propagandayı amaçlayan, çok üst düzeyde yeni edebi bir tarz yarattıkları ve bütün bunları gerçekleştirerek büyük bir im-

paratorluk oldukları anlaşılmaktadır. İlimizin bir çok yerinde iskan görmüş olan Hitit merkezlerinin en önemlileri Tapigga sarayının yer aldığı Zile-Yalinyazı kasabası yakınlarındaki Maşat Höyük ile Çamlıbel Kasabasına bağlı Aktepe (Bolus) Höyüğü'dür.

MÖ 1200 yılından sonra batıdan, boğazlar üzerinden gelen ve tarihte 'DENİZ KAVİMLERİ GÖÇÜ' olarak adlandırılan saldırılar Hitit İmparatorluğu'nu ortadan kaldırmış, başta Boğazköy-Hattuşaş olmak üzere bütün Hitit şehirleri yakılıp yıkılmış, çivi yazısı tamamen unutulmuştur. Batıdan gelen bu barbar kavimlerin en kudretlisi, Orta Anadolu'da Hitit şehirlerinin yıkıntıları üzerinde yeni şehirlerini inşa etmiş ve merkezi Gordion olan Frig Devletini kurmuştur. Bu saldırılardan kurtulabilen Hititler Güney ve Güney-Doğu Anadolu ili Doğu Toroslarının dağlık kesimlerine çekilerek tarihteki son Hitit Beylikleri Çağını yaşamışlardır ki bu döneme "GEÇ HİTİT ÇAĞI" denmektedir.

Bundan sonra, bir daha merkezi bir Hitit devleti kurulamamış, Hitit geleneği Asurluların sürekli saldırılarıyla tarih sahnesinden silindikleri devir olan MÖ 700 yıllarına kadar sürmüştür.

FRİG ÇAĞI (MÖ 750-300)

Hitit İmparatorluğu'nun çökmeye başladığı yıllarda, Anadolu kuzeydoğudan Kafkaslar, batıdan boğazlar üzerinden gelen bir takım göçmenlerin etkisi altına girmeye başlamıştı. Kuzeydoğudan gelenlere Muşkililer deniyordu ve Elazığ yöresine yerleşmişlerdi. Batıdan gelenler ise Frig adını taşıyorlardı. Bunlar da Çanakkale Boğazını aşıp Marmara Denizi'nin güney ve güneydoğu kıyılarına yerleşmişlerdi. Her iki halk da beylerinin etrafında kümelenmiş çeşitli boylardan oluşuyordu. Yavaş yavaş Orta Anadolu'ya doğru harekete geçen bu boylardan Frigler MÖ 10. yüzyıl içinde Polatlı yöresine, yani sonraları başkent yaptıkları Gordion'a varmışlardı. Uzun bir karanlık dönemden sonra MÖ 8. yüzyılın ikinci yarısında merkezi bir devlet durumuna gelen Frigler'in adı en çok duyulmuş kralları Gordios ve Midas'tır.

Frig toplumu ile ilgili fazla bir bilgi bulunmakla beraber Homeros onları savaşçı bir ulus olarak tanımlar. Göçebe kökenleri nedeniyle, usta süvari oldukları anlaşılan Frigler, ucu öne eğik serpuşlar takar, bir kollarında küçük kalkan ve uzun bir mızrak taşıyorlardı. Hint Avrupa kökenli bir dil kullanan Friglerin, Fenike'den alınmış bir harf yazıları vardı. Okunur olmakla birlikte, henüz anlaşılamayan Frig diline ilişkin yazıtlar daha çok kaya anıtları üzerine kazınmıştır.

Yonca ağızlı testi, Maşat Höyük, Demir Çağı

Frigler dokumacılık, marangozluk ve madencilikte çok ustaydılar. Gordion tümülüslerinde bulunan, çivi kullanmadan bir birine geçmelerle tutturulan panolar ve mobilyalar, çoğu kez Frig motiflerinden oluşan oyma ve kakmalarla süslenmiştir. Frigler seramik yapımında da başarılıydı. Ancak, Kızılırmak'ın doğu ve batısındaki farklı etnik ögelere göre farklı teknikte kaplar yapılmıştır. Aynı zamanda mimarlık yönleri de gelişmiş olan Frigler'in marangozluk bilgilerini de katarak anıtsal binalar inşa etmişlerdir. Bunların en güzel örnekleri Truva'da açığa çıkarılmıştır.

Ünlü kral, Midas Kimmerlerle girdiği savaş sonucunda aldığı yenilgiye dayanamayarak intihar etmiş, Kimmerlerin akınlarıyla iyice zayıflayan Frigler önce kısmen Lidya egemenliği altına girmiş, daha sonra Orta Anadolu'nun çeşitli yörelerine dağılarak MÖ 546'daki Pers istilasına kadar egemenliklerini sürdürebilmişlerdir. Tüm Anadolu'da olduğu gibi Tokat'ta tespiti yapılmış bütün Hitit yerleşimlerinin üzerinde Frig medeniyetine ait izleri görmek mümkündür.

MAŞAT HÖYÜK (Tapigga)

Tokat İli Zile İlçesi'ne bağlı Yalinyazı Kasabası'nda yer alan ve eski adı Tapigga olan Maşat Höyük, Hattuşa'nın 150 km. kuzeydoğusundadır. I. zamanın mermerleşmiş kaya kütlesi üzerine kurulmuş Tapigga, etrafı ormanlık dağlarla çevrili, bereketli ovanın ortasında stratejik ve ekonomik önemi belirgin bir çevrenin merkezidir.

Kaya kütesinin ova seviyesinden yüksekliği 29 m., yerleşim alanının boyutu 450 x 225 m., deniz seviyesinden yüksekliği 886 m.dir. Sitadelin üç yönü dik kaya kütleleri halindedir ve aşağı şehrin en geniş bölümü onun güneydoğusunu kaplamıştır. Yüzeyde bulunan çivi yazılı bir Hitit metni arkeoloji edebiyatının Tapigga'yı tanıma nedeni olmuştur.

1945'te kısa süren kazı ve araştırmalardan sonra, Türk Tarih Kurumu ve Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü adına 1973 yılında başlanan kazılar Prof. Dr. Tahsin ÖZGÜÇ başkanlığındaki bir heyet tarafından 1984 yılına kadar devam ettirildi. Burada üç kültür çağı saptanmıştır:

a. Demir Çağ-Frig ; b. Hitit ; c. Eski Tunç Çağı

a. Frigler yalnız sitadele yerleşmişlerdir ve Tapigga bu çağda çok küçülmüştür. Bu uygarlık evresi MÖ 8. yüzyıla MÖ 300-275 arasına tarihlenir. Hitit yapılarının enkazının üstüne kurulmuş Frig evleri onların tahribine neden olmuştur. Frig medeniyetinin tarih sahnesinden silindiği tarih olan MÖ 300 yıllarında Tapigga'daki Frig evleri de yerle bir olmuştur.

b. Tapigga'nın en parlak dönemini beş yapı katına sahip Hitit Çağı temsil eder. Hititler sarp kaya tabanını ve eteklerini iskan etmişlerdir. MÖ 1300-1200'e tarihlenen son yapı katı her Hitit şehrinde olduğu Deniz Kavimleri göçü sonucu yangınla tahrip edilmiştir. Bu yapı katında dini içerikli çivi yazılı tabletler, hiyeroglifli bullalar, Hitit seramiği yanı sıra, Miken ve Suriye'den ithal kaplar ili libasyon kapları bulunmuştur. Bu yapı katında II ve III. katların aksine büyük yapılar inşa edilmemiştir.

I.yapı katının altında Tapigga'nın yönetildiği iyi korunmuş 16 odası bulunan ve II. yapı katına tarihlenen resmi binası açığa çıkarılmıştır. Özenle hazırlanmış sunaklı odasında Orta Hitit yazısı stiline tabletler, hiyeroglifli bullalar bulunmuştur.

Tapigga'da Hitit Çağı'nın en parlak evresini III. yapı katı temsil eder. İki anıtsal yapıdan sitadele inşa edilene 72 x 62 m boyutundaki saraydır. Çok iyi planlanmış arşiv odaları, depoları ve hizmet odaları ile ihtişamlı bir yapıdır. 45 odalı sarayın, Hattuşa'daki bü yük krala bağlı sınır beyinin veya komutanın merkezidir. Sarayda açığa çıkarılan çivi yazılı tabletlerin içeriğini ordunun hareketi, kaçaklar, esirler, sürgünler, teslim olanlar, yerinden olan halkın isyanı, suçluların cezalandırılması, hasadın ve ekinlerin güvenliği gibi konular oluşturmaktadır. Aşağı şehirde sarayla çağdaş 20 mekanlı avlulu mabet açığa çıkarılmıştır. Mabet ve sarayda iki büyük tanrının hayvanlarını temsil eden kilden yapılmış boğa ve geyik figürleri, hayvan biçimli içki kapları ile bol miktarda seramik ve bulla bulunmuştur. Saray ve mabet MÖ 1410-1380'de Kaşkallılar tarafından yakılmıştır.

Eski Hitit Çağı'nı IV. yapı katı temsil eder. Tapigga bu evrede de büyük bir şehirdir. Mühürlerin üslubu, seramiğin teknik ve şekilleri Eski Hitit Çağı için karakteristiktir.

Büst, Roma Devri

V. kat Eski Tunç Çağı yangın enkazı üzerine kurulmuştur. Yangına dayanabilen bütün objeler, aşağı büyük terasın dikdörtgen planlı, 2-4 odalı evlerinin tabanlarında kalmıştır. Yerel özelliklere sahip, homojen bir karakter gösteren seramikte, damga mühürlerde Kültepe geç evresinin etkisi açık bir şekilde yansımaktadır.

c. Tapigga' da en eski kültür katı, ana kaya üzerine kurulmuş VI. kat, yani Eski Tunç Çağı'dır (MÖ 2500-2000). En eski Tapigga altın, gümüş, bakır işçiliği atölyeleriyle Hitit Çağı'na öncülük etmiş, ona kesintisiz olarak bağlanmış Orta Karadeniz kültür çevresinin tipik bir temsilcisidir.

HELENİSTİK ÇAĞ (MÖ 6-1 yy)

Makedonya kralı Büyük İskender, Kral Daara'yı yenerek Anadolu'daki Pers egemenliğine son vermiş, sınırlarını doğuda Hindistan'a, güneyde Mısır'a kadar genişletmiştir. Ancak, onun kurduğu bu büyük imparatorluk, ölümünden sonra iktidar kavgasına giren generalleri arasında paylaşılmıştır. Anadolu'nun önemli bir kısmı Attalos tarafından kurulan Bergama Krallığı'nın idaresine girmiştir.

Krallığın merkezi olan Bergama teraslarla kazanılan arazi üzerinde geliştirilen, düzgün planlı bir kent olmuştur. Bergama krallarının gösterdiği özenle gelişen Bergama, bu çağ tasvir sanatının önemli bir merkezi haline gelmiştir. Bergama heykeltıraşlık okulunun en güzel ürünü olan Zeus sunağındaki frizler dünyaca ünlüdür. Efes, Didim, Milet ve Tralles bu çağın diğer önemli sanat merkezleridir.

Helenistik Çağın büyük boy heykeltıraşlık eserleri yanında pişmiş topraktan yapılmış heykelcikleri de bu dönemin üslubunu yansıtır. Bergama parşömen rulolar halindeki yazılı bünyesinde toplanan kitaplığı ile de ün yapmıştır. Bergamalılar, yazı malzemesi olarak parşömeni icat etmeleriyle de tanınırlar. Son Bergama kralının vasiyeti üzerine, Anadolu'nun batısı Roma egemenliği altına girmiştir.

İlimizin özellikle Kazova civarı ile Akbelen Köyü, Erbaa'nın kuzey taraflarının Helenistik Dönemde oldukça önemli olduğu, önemli tarihi olaylara sahne olduğu görülmektedir.

Helenistik Dönem Sikkesi

ROMA ÇAĞI (MÖ: 30-MS: 330)

Vasiyet yolu ile Roma egemenliğine giren Anadolu'da sanat, başlangıçta Helenistik geleneklere bağlı kalmıştır. Zamanla, tümüyle Roma İmparatorluğu'nun bir parçası haline gelen Anadolu'da geleneksel bir kültür yaşamaya devam etmiştir. Roma'nın en etkin olduğu dönemde bile, sanatta bölgesel özelliklerin ağır bastığı, bölgelere has üslup özelliklerinin geliştiği görülür.

Romalılar mimaride tonoz, kemer, kubbe gibi unsurlar yardımıyla büyük ve geniş mekanlı yapılar kurmuşlardır. Bu unsurlar Anadolu'da uygulanarak hamam, agora, gymnasium, stadium, tiyatro, çeşme türünde anıtsal yapılar inşa edilmiştir. Anadolu'nun bol ve kaliteli mermeri bu çağda çok itibar görmüş ve yukarıda anılan yapı türlerinde bolca kullanılmıştır.

Helenistik Çağ'da olduğu gibi, bu dönemde de çok sayıda heykel "Afrodisias", "Perge" gibi sanat merkezlerinde üretilmiştir. Roma Çağı'nda çok sevilen portre sanatı ortaya çıkan çok sayıda ürünle temsil edilmiş ve Bizans Çağı'nın içinde bir süre yaşamaya devam etmiştir.

Roma Çağı'nda Anadolu'daki yerleşim yerleri, yollar ve köprülerle bir birine bağlanarak, mil taşları ile mesafeler işaretlenmiştir. Böylece ülkenin her yerine kolay erişilebilecek bir sistem geliştirilmiştir. Tokat'ta çeşitli boyutlardaki Roma yerleşimlerinin en önemlileri Sulusaray ilçe merkezindeki Sebastopolis, Gümenek mesire alanı yanındaki Komana ile Zile Kalesidir.

BİZANS ÇAĞI (MS 330-1453)

Roma İmparatorluğu'nun ikiye bölünmesinden sonra, İstanbul Boğazı'ndaki eski Byzantion kenti MS 330'da Doğu Roma İmparatorluğu'nun başkenti olmuş ve adı, imparatorun adına izafeten Konstantinopolis olarak değiştirilmiştir. Başlangıçta, Roma İmparatorluğu'nun doğudaki topraklarının tümüne hakimken zamanla sınırları daralmış ve son döneminde İstanbul Boğazı çevresine sıkışmıştır. Aşağı yukarı bin yıl süren Bizans Çağı sanatının oluşumunda, sahip olduğu topraklarda gelişen uygarlıkların katkısı azımsanmayacak ölçüde

Apollon, bronz figürin, Roma

Altın kolye, Roma Devri

büyüktür. Bunların arasında Anadolu kültürünün Bizans sanatına katkısı her şeyin üzerinde kalmıştır. Bizans sanatı, Anadolu'da gelişen ve bölgesel özellikleri ağır basan Roma sanatı geleneğinin, Hristiyan aleminin getirdiği yeni unsurlarla yoğrulmasıyla kişilik kazanmıştır. Yerli unsurlar, yeni bir din ve dünya görüşü altında yeniden şekillenmiştir.

İstanbul (Konstantinopolis), Bizans (Doğu Roma) Çağı'nın ilk yarısında, dünyanın en ünlü kültür ve sanat merkezi haline gelmiştir. Bizans sanatı aracılığı ile ilk çağ sanatına has bazı unsurlar, Orta Çağ Batı sanatına geçmiştir.

Bizans Çağı mimarlığının en tanınmış yapısı Ayasofya, merkezde kubbesi olan bir bazilika olarak kurulmuş ve dünyaca tanınmış bir eserdir. Bizans Çağı'nda, İstanbul ve Anadolu'nun çeşitli yörelerine dağılmış durumdaki dini yapılar, kaleler, su sarnıçları ve kemerler, saraylar ve köprüler bu dönem mimarisinin en güzel örneklerini oluştururlar.

Kralla ilgili ve dini konular çerçevesinde gelişen Bizans tasvir sanatı heykeltıraşlık (heykel, portre, kabartma, stel, lahit), resim (fresk), duvar mozaikleri, minyatür ve tezhipli el yazmaları, fildişi eserler, bronz heykeller, altın, gümüş ve inciden takılar, mühürler ve küçük tunç buluntularla temsil edilir. Bu dönemde kullanılan seramikte şekil çeşitliliğinin azlığına karşılık, bezeme tekniği bakımından bir zenginlik göze çarpar. Bunlardan birçoğunda Doğu-İslam sanatının etkileri de açık bir şekilde izlenebilir.

Bizans Çağı'nda da birçok alanda iskan gören Tokat (Evdoxia-Dokia) ismini de bu dönemde almıştır.

SELÇUKLU DÖNEMİ

Tokat Kalesi'nde tutsak İmparator Romanos Diogenis 24 Ağustos 1071 Çarşamba, Malazgirt'te Bizans ordugahındayız. Alparslan'ın barış için gönderdiği elçilere imparator Romanos Diogenis; "İsfahan" mı, yoksa "Hemedan" mı daha güzel? Bana bundan haber verin" diye sorduktan sonra, "Hemedan'ın soğuk olduğu-

nu duyduk, biz İsfahan'da, hayvanlarımız da Hemedan'da kışlar" diye ilave eder. Kendine çok güvenen imparatorun bu küstahlığı karşısında Türk elçisi, "hayvanlarınız oralarda kışlar, ancak sizin nerede kışlayacağınızı bilmem" şeklinde anlamlı bir cevap verir. Alparslan, Halep'ten Mısır Fatimileri üzerine giderken, Romanos Diogenis'in Malazgirt'e geleceğini ummamış, güç durumda kalınca imparatora elçiler göndermiştir. Daha önce anlattığınız göçler sonucunu, doğu Anadolu'ya yerleşen Oğuz Türkmenleri, güvenlik içinde değillerdi. Geri gidecek yerleri olmadığından ya buralarda yaşayacak, veya öleceklerdi. İrkdaşlarını destekleyen büyük Selçuklu sultanı Alparslan'ın Diyarbakır'dan sonra Bizans'a ait TELHUM ve SİVEREK kalelerini alması, Fırat'ı aşması, Urfa'yı kuşatması, oradan Halep'i ele geçirmesi, İstanbul'da panik yaratmıştır. "Artık, imparatorluğun güvenliğini sarsan Oğuz göçlerini durdurmak ve Türkleri Maveraünnehir ötesine sürmenin zamanı gelmiştir." denilerek, çağların en büyük ordusu toplanır ve Malazgirt'e gelir. 200.000 askerden fazla Bizans ordusuna karşılık (bazı kaynaklar 600.000 e kadar çıkıyor) 50.000 Türk askerini güçlükle toplayan Alparslan, 26 Ağustos 1071 de umutsuz girdiği bu savaştan kesin bir zaferle çıkar. Anadolu'nun Türkleşmesi için dönüm noktası olan bu savaşla ilgili ayrıntılara girmeyeceğiz. Türk, Hristiyan ve Arap kaynakları bu savaşa geniş yer vermişlerdir."

Bizans ordusu içindeki Şamanist Türklerden oluşan 15.000 Uz ve Peçeneklinin Alparslan tarafına geçmeleri, Ermenilerin çatışma sırasında, alanı terk edip kaçmaları, Bizans ordusunu dağıtmaya başlamış, hızla ileri atılan Türkler bu dev orduyu yenerek büyük bir zafer kazanmışlardır.

Kesin olan bir şey varsa, Alparslan bu küçük orduyla savaşı kaybetmiş olsaydı, Bizans İran'a kadar tek Türk'ü sağ bırakmayacaktı. Bundan edişe duyan sultan, 24 Ağustos Çarşamba günü, Diogenes'e yaptığı barış çağrısından olumsuz cevap alınca, endişelenmiş ve askerlerine şöyle seslenmiştir: 'Burada Allah'tan başka sultan yoktur. Her emir ve kader onun elindedir.

Çini, Gök Medrese, Selçuklu Devri

Bu sebeple, benimle birlikte savaşmakta veya savaşmamak için uzaklaşmakta serbestsiniz.'

Zafer umuduyla buralara kadar gelen ve yenilerek her şeyini yitiren R. Diogenis, başlangıçta reddettiği barış anlaşması yerine, tüm doğu Anadolu'yu her yıl 360.000 dinar parayı ve kendisi için 100.000 altın fidyeyi Türklere vermeyi kabul eder.

Alparslan, tutsak imparatoru bağışlar ve dost olur. İstanbul'a dönmesi için yanında bir Türk birliği ve 10.000 dinar harçlık verir. Diogenis, Erzurum üzerinden o zaman Bizans'a ait olan Tokat (Dokea) kalesine gelir. Ancak imparatoru burada bir sürpriz beklemektedir. MİHAEL DUKAS, İstanbul'da imparatorluğunu ilan etmiş ve Diogenes'in Tokat kalesine hapsedilmesini emretmiştir. Oysa Alparslan kendisiyle bir anlaşma yapmış ve tahtını geri vermişti. Bir süre kalede tutsak kalan Diogenis, daha sonra kaleden kaçmayı başarır. 3000 sadık adamıyla KLİKYA'ya gider. Ancak burası devrik imparatorun sonu olacak ve MİHAEL DUKAS'ın emri ile Ermeni prensi SENAHERİB tarafından, kızgın şişe gözleri kör edilecektir. Talihsiz Diogenis bu olayı, dost bildiği Alparslan'a bir mektupla bildirir ve yardım etmesini ister.

Malazgirt'ten sonra Türkistan seferine hazırlanmakta olan Alparslan bu haberi aldığı anda son derece hiddetlenir ve komutanlarına dönerek

'Rumlarla yapılan anlaşmamız artık sona ermiştir. Haça tapanların ülkesi istila edilecektir. Bundan böyle arslan yavruları olunuz, yer yüzünde gece gündüz kartal gibi uçunuz ve Rumlara acımayınız' diyerek, Anadolu'nun fethini ilan eder. Sultan en ünlü ve yenilmez komutanı ARTUK beyi ve Türkmen askerlerini Anadolu fetihleri için görevlendirmiştir. Danişmendname'de ARTUHİ adıyla anılan bu kahramanın, Tokat yörelerinde, Artuk-ova (Artova) da faaliyetler gösterdiği, buradan orta Anadolu'ya geçerek NORMAN reisi URSEL (RUSSEL) ve imparatorun amcası YUAN-NİS (İOANNES) komutasındaki Bizans ordusunu bozguna uğrattığı ve batıda Marmara kıyılarına kadar nasıl geldiği uzun uzun anlatılmaktadır.

DANIŞMENDLER DÖNEMİ

Büyük Selçuklu imparatoru Sultan Melik Şah'ın komutanlarından Emir Danişmend Gazi önce Sivas ve 1095 yılında merkezi Niksar olan Danişmend Devletini kurmuştur. Hz. Muhammet ve Battal Gazi soyundan geldiği söylenen Emir Danişmed Gazi, Anadolu Türk Devletinin kurucusu Kutalmışoğlu Süleyman'ın da dayısıdır.

Tokat, Zile, Niksar, Turhal, Sonusa, Amasya ve Çorum'u Bizans'tan alan bu komutan, Selçuklulardan ayrı, bağımsız bir devlet kurmakla beraber, kuzeyindeki Trabzon Rum imparatorluğuna, Tokat yöresindeki yaygın Hıristiyanlığa ve batıdan gelen Haçlı ordularına karşı amansız mücadele vermiş, Anadolu'nun Türkleşmesinde çok önemli görevler yapmıştır. Selçuk sultanı I. Kılıçarslan'la birlikte Haçlı ordularına karşı vermişse de bu iki İslam-Türk devleti zaman zaman çatışmışlardır. Danişmendler, İslam dini ve töreleri bakımından Selçuklulara karşı farklı görüşleri taşımaktaydılar. Bazı tarihçiler Anadolu birliğinin kurulmasında Danişmendlerin güçlü çıkardığını doğrular.

Danişmendler, Malatya, Kayseri, Sivas'ı da alarak güçlendiler. Daha güneye inerek Antakya Bohemond prensliğine, Akdeniz'de Klıkya Ermeni Krallığına son verdiler.

Anadolu Selçuklu sultanıyla kız alıp veren Danişmend Emir Gazi, Melik Yağıbasan zamanlarında Niksar, Zile ve Tokat yöresinde eserler bırakmışlardır. Yukarıda özet olarak verdiğimiz Danişmend Devleti, Melik Ahmet Gazi'nin kurduğu Danişmend hanedanı tarafından 80 yıl boyunca yönetilmiştir.

İlhanlı Devleti'ne ait sikkeler

İLHANLI DEVLETİ

İlhanlı Devleti, Cengiz Han'ın imparatorluğu parçalandıktan sonra kurulan dört devletten biridir. Cengiz'in büyük torunları Mönke ve Kubilay imparatorluk tacı için çekişirlerken küçük kardeşleri Hülagü yakın doğuya giderek, 1256 yılında İlhanlı Devletini kurmuştur.

Merkezi Tebriz olan devlet İran, Afganistan, Irak ve orta Anadolu'yu içine alan bir imparatorluk görünümünde olup, başlangıçta Moğol payitahtı Hanbalık'a (Pekin) bağlı iken daha sonraları Gazan Han zamanında İslamiyet kabul etmiş ve bağımsız bir devlet olmuştur. Moğolca konuşan, İran ve Türk kültürü etkisinde kalmış İlhanlılar, Anadolu Selçuklu Devletine son vermiş ve kırk yıl boyunca orta ve doğu Anadolu'ya egemen olmuşlardır. İlhanlıların Türk tarihinde önemli yer almaları bundandır. Selçuk sultanı III. Alaaddin Keykubat Konya'da ikamete zorlandığı 1304 yıllarında İlhanlı Hanı Gazan ölmüş ve yerine geçen Olcayto Mehmet Hüdabende zamanında Selçuklu devletinin yönetimi fiilen İlhanlılara geçmiştir. Anadolu ve Tokat yöresinde en yoğun

İlhanlı olayları Olcayto (1304-1316) ve Ebu Sait Bahadır (1316-1335) zamanında olmuştur. Sultan Olcayto'nun Anadolu'daki emir ve komutanlarından bazıları merkeze başkaldırarak bağımsız beylikler kurmaya çalışmışlardır. Bunlara öncülük edenler Emir İrencin ve Karamanlı Yahşi Bey'dir. Olcayto Han 1314 yılında emiri Çoban Nuyin komutasındaki orduyu Anadolu'ya gönderir. Ayaklanmalara karşı başarı sağlayan Emir Çoban, İlhanlı tarihini son zamanlarındaki en önemli adam olarak böylece ortaya çıkar. Emir Çoban oğlu Timurtaş'ı Anadolu'da bırakarak Tebriz'e geri döner. Bu arada Olcayto Han ölmüş, yerine Ebu Sait Bahadır Han 1316 yılında 12 yaşında iken tahta çıkmıştır. Bu yıllarda, çocuk yaştaki Bahadır Han adına Emir Çoban'ın büyük vezir olarak devleti yönettiğini görüyoruz. İlhanlı Devleti'nin tek söz sahibi ve en güçlü adamı olan emir Çoban oğlu Timurtaş'ı Anadolu genel valisi tayin eder. Zalim ve ihtiraslı bir adam olmasına karşın İslami geleneklere çok önem veren Anadolu'daki karışıklıkları önleyerek dirlik ve düzeni sağlayan Moğol asıllı bu valiye, halk saygı duyar ve itaat eder. Ancak daha sonraları kendini Mehdi ilen etmiş, adına sikke kestirmiş ve sonunda ayaklanması üzerine babası Emir Çoban Anadolu'ya gelmek zorunda kalmıştır. Tebriz'e götürülen ve burada bağışlanan Timurtaş Anadolu'ya tekrar gönderilir ve 1327 yılındaki ikinci ayaklanmasına kadar Anadolu'da kalır. İlhanlılar Pervane Muineddin zamanındaki olaylardan sonra Anadolu'yu tamamen egemenlileri altına almışlar, eyalet merkezi olan Sivas'a gönderdikleri valilerle yönetimi sağlamak ve tüm kaynakları İlhanlı Devleti adına kullanmaktadırlar.

İlhanlı tarihinin ilginç olaylarından birisi, sonradan Anadolu valisi olan Şeyh Hasan Kebir'in zoraki boşadığı karısı Bağdat Hatun'la ilgili olaydır. Aşağıda çok kısa olarak değindiğimiz bu olay tiyatro eseri yapılmış, romanlara konu olmuştur.

Küçük yaşta tahta çıkan Bahadır Han ergin yaşa geldiğinde büyük veziri ve devletin en güçlü adamı Emir Çoban'ın güzel kızı Bağdat Hatun'a âşık olur. Ancak, Şeyh Hasan Kebir ile evli olan Bağdat Hatun'un Bahadır Han'la evlenmesi mümkün değildir. Han Emir Çoban'dan kızını damadından ayırmasını ister. Bu çirkin teklifi redderek geri çeviren Emir Çoban, hanın baskısına boyun eğmez ve ülkesinden kaçmak zorunda kalır. Sonunda yakalanarak öldürülür. Bu durumda karısını boşamak zorunda kalan Şeyh Hasan da Sivas'a gönderilir. Böylece muradına eren Bahadır Han, Bağdat Hatun'a zoraki sahip olmuştur. Ancak Bahadır Han 1335 yılında 32 yaşında iken

ölür. Pek çok tarihçi hanın genç yaştaki ölümüne Bağdat Hatun tarafından zehirlenmesini neden olarak göstermektedir. Çocuğu olmayan hanın tahtı boş kalmış, çıkan iç karışıklıklar ve saltanat kavgalarıyla birlikte devlet de 1344 yılında son bulmuştur.

ERTENAOĞULLARI (ERETNA) KADI BURHANEDDİN DÖNEMİ

Bağdat Hatun olayından sonra, babası Emir Çoban'ın Ebu Sait Bahadır Han tarafından öldürüldüğünü duyan Anadolu genel valisi Timurtaş 1327 yılında ayaklanır. Zayıflamış olan İlhanlı Devleti'ne karşı ittifak yapmak için Mısır sultanı Nasır'ın yanına gider. Abaga Han'ın yıllar önceki Mısır düşmanlığına karşı bu ittifakı uygun bulan Sultan Nasır başlangıçta anlaşılarsa da Karamanoğullarının düzenlediği bir iftira komplosu ve Bahadır Hanın da baskılarıyla burada öldürülür. Yerine 1328 yılında Emir Eretna Bey tayin edilir. Bundan beş yıl sonra 1335 yılında Bahadır Hanın ölümüyle ülkede olaylar başlar ve devlet hızla çöker. Bunun üzerine Emir Eretna Tebriz'de bulunan Emir Çoban'ın diğer oğlu Küçük Hasan'a bağlanır. Kısa süre sonra yürümeyen bu ilişkiyi keserek Mısır sultanı Nasır'ın himayesine girer. 1340 yılında Sultan Nasır'da ölünce, Eretna Bey ortada kalan Anadolu İlhanlı eyaletini bağımsız büyük bir beylik haline getirir. Sivas, Kayseri, Tokat, Amasya, Samsun, Sinop, Niğde ve Ankara'yı da içine alan bu beylik 1381 yılına kadar kırk bir yıl sürmüştür.

1343 yılında başta Çobanlılar olmak üzere, çevreye karşı beyliğinin güvenliğini koruyan, halkına adil davranan Eretna'ya halk 'köse peygamber' lakabını vermiştir. 1352 yılında ölen Eretna'dan sonra çıkan çatışmada oğullarından Gıyaseddin Mehmet'in kötü yönetimine karşı çıkan emirler bu defa Mehmet'i öldürerek yerine oğlu Alaaddin Ali'yi hükümdar yaparlar. 1365 beyliği yönetmekten aciz, sefahat düşkün olan Ali zamanında Karamanoğulları Aksaray ve Niğde'yi Amasya'yı Hacı Şah Geldi, Tokat'ı Necip, ele geçirirler. Eretna Bey'den sonra böylesine kötü ve başarısız beylerin varlığı karşısında halk yönetime karşı ayaklanır ve ancak Ali beyin veziri Kadı Burhaneddin Ahmet'in idareyi ele

Yazma kalıp, Osmanlı Devri

almasıyla yatıştırılabilirler. (Gerçekte, bu kötü yönetimin karşısındaki bu ayaklanmaya ön ayak olan Kadı Burhaneddin'dir) 1380 yılında Ali Bey ölür ve yerine yedi yaşındaki Çelebi'ye Selçuk kökenli olan Kılıçarslan naib seçilir. Ancak, saltanat hırsını yenemeyen Kadı Burhaneddin, Naib Arslan'ı öldürtür. Mehmet Çelebi'ni annesiyle evlenerek yönetimde söz sahibi olur. En güçlü rakibi olan Amasya emiri Hacı Şah Geldi'yi de 1381 yılında yenen Kadı Burhaneddin Sivas'ta bölgenin egemenliğini elinde tutan adam olmuştur. Bu olaylar sürüp giderken batı Anadolu'da da küçük Osmanlı Beyliği büyümüş, devlet sınırları doğuda Fırat'a kadar dayanmıştı. Kadı Burhaneddin'in umutsuz yönetiminde usanan halkın, Osmanlı sultanı Yıldırım Beyazıt'a başvurarak bölgeyi Osmanlı birliğine katmasını ister. Kadı Burhaneddin Karamanoğulları ve Osmanoğulları ile de zaman zaman çatışmaya girmiştir. Kastamonu'yu ele geçirip, Amasya, Tokat üzerine yürüyen Yıldırım Beyazıt önceleri yenilmiş daha sonraları Amasya'yı ele geçirmiştir. Yıldırım'ın ilerlemesini önlemek için bütün geçitleri tutan Kadı Burhaneddin de kaçmıştır (1396). Böylece Tokat ve yöresi 525 yıl sürecek Osmanlı egemenliğine girmiştir.

Türlere Anadolu'da ikinci yurt sağlayan Selçuklu devletinin son sultanı II. MESUT 1308'de öldüğü zaman, Anadolu'daki Türk birliği yıllar önce parçalanmıştı. Son yarım yüzyılı İlhanlı denetiminde yaşayan Selçuklu devleti çöktüğünde doğu Anadolu Türk beylikleri, İlhanlı ve Memlûklülerin boyunduruğu altındadır. Yeni bir arayış içinde olan batıdaki uç beylikleri bir araya gelemedikleri gibi içlerinde hiç birisi Selçuklu sultanlığına sahip çıkacak güçte değildi.

Karamanoğulları İlhanlılara karşı Memlûk sultanları ile anlaşıyor, beyliklerin en güçlüsü olması sebebiyle tam bağımsızlık istiyorlardı. Toroslar'dan Fırat'a kadar güneydoğu bölgesindeki Dulkadiroğulları, Ramazanoğulları da Memlûklüleri tanıyorlardı. Ota Anadolu'ya egemen Eretna bölgesi, İlhanlı Hanedanı'ndan (İran Moğolları) geldikleri için yabancı sayılıyorlardı. Germiyanoğulları güçlerini yitirmişler, Aydınoğulları burada bir beylik kurmuştu. Bu tehlikeli ve dağınık görünüm karşısında parçalanmış Türkleri güçlü bir el kolaylıkla yok edebilirdi.

Ancak, Söğüt'te kimsenin dikkatini çekmemiş küçük bir beylik olan Osmanlılar gerek stratejik ve gerekse Osman Gazi'nin siyasi yeteneği sayesinde yavaş yavaş büyüyecek ve Osmanlı devletinin çekirdeğini oluş-

turacaktır. Ertuğrul Gazi'nin, 1281'de oğlu Osman Gazi'ye bıraktığı 3000 km²lik küçük beyliği 1595 yılında Atlas Okyanusundan Hindistan'a, Afrika ortalarından Rusya içlerine kadar 20 milyon km²'ye ulaştıracaktır. 6 bin yıllık dünya tarihinde ancak Roma ve Britanya imparatorlukları ile kıyaslanabilen Osmanlı İmparatorluğu, İslam dünyasının liderliğinde 1922 yılına kadar dört yüz yıl sürecektir.

Geleneksel giysi, Osmanlı Devri

OSMANLI İMPARATORLUĞU

Kuran, Osmanlı Devri

KURULUŞ DEVRİNDE TOKAT (1392-1453)

Tokat emiri Şeyh Necip, Amasya emiri Hacı Şah Geldi ve Kadı Burhaneddin arasında sürüp giden çatışmalardan usanan halk, yıllardır özlemini duyduğu huzur ve güvenli bir yönetime katılma üzere, Osmanlı devletine katılmayı kararlaştırdılar. Tokat kentinin ileri gelenleri Sultan Yıldırım Beyazıt'a başvurarak kentlerini Osmanlı birliğine kabul etmesini dilerler. Yıldırım'a karşı koyacak gücü olmayan Kadı Burhaneddin ve bazı adamları önceleri direnirlerse de, çareyi kaçmakta bulurlar. Kadı Burhaneddin Karakoyunlu hükümdarı Kara Osman'ın eline deşecek ve öldürülecektir. Kadı Burhaneddin'e bağlı adamlar oğlu Zeynel Abidin'i yönetime getirmek istedilerse de başa-

ramadılar. Eniştesi Zülkadiroğlu Nusayruddin ile birlikte Yıldırım'a bağlı kaldılar.

Yıldırım Beyazıt'ın Tokat'ı Osmanlı yönetimine geçirmesiyle ilgili, değişik tarihler yazılıdır. İbn-i Hacer 1396, Nişancı 1392, Nuhbetüttevarih Velahbar ve Mevlana İdris 1391, Şerafeddin Ali ve İbn-i Sehne 1395 olarak kaydeder. Yıldırım Tokat'ın ismini Darünnasır olarak değiştirir. Kalesine de bir cami yaptırır. Adına hutbe okutur ve sikke kestirir. Kale içini ve surlarını onardıktan sonra, burayı Amasya sancağına bağlayarak, Torumtaroğlu Kaya Paşa'yı Tokat yönetimine tayin eder.

TOKAT.

Tokat gravürü, 19. yüzyıl

ATATÜRK TOKAT'TA

ATATÜRK'ÜN TOKAT'A GELDİĞİ TARİHLER

1. 26 Haziran 1919 - 27 Haziran 1919
2. 17 Ekim 1919
3. 27 Ekim 1919 - 28 Ekim 1919
4. 25 Eylül 1924 - 27 Eylül 1924
5. 17 Eylül 1928
6. 21 Kasım 1930 - 22 Kasım 1930

Atatürk, Milli Mücadele yıllarında Tokat'a ilk geldiği 26 HAZİRAN 1919 günü:

« Türk Milleti'nde gizli bulunan birçok yeteneklerin, cevherlerin işi başarmaya yeterli olduğunu anladım...», dedi.

HİÇBİR MÜDAFA VASITASINA MALİK OLMASAK BİLE, DİŞİMİZ, TIRNAĞIMIZLA, ZAYIF VE DONANIMSIZ KOLUMUZLA, MÜCADELE EDEREK ŞEREF VE HAYSİYETİMİZİ, NAMUSUMUZU MÜDAFA ETMEYİ ZARURİ GÖRÜYORUM. TARİH, BİZE VATAN UĞRUNA CANINI, MALINI ESİRGEMEYEN MİLLETLERİN ASLA ÖLMEYECEĞİNİ, HALA YAŞADIKLARINI GÖSTERMEKTEDİR. BEN HAYATIMI, HİÇBİR ZAMAN MİLLETİMİZDEN ÜSTÜN GÖRMEDİM VE GÖRMEYECEĞİM. HER AN MEMLEKET İÇİN ŞEREFİMLE

ÖLMEYE HAZIRIM...

KEMAL ATATÜRK

27 HAZİRAN 1919

MİLLİ MÜCADELEDE TOKAT

Bilindiği gibi 19. yüzyılın ikinci yarısında sanayinin gelişmesi, sömürgecilik ve diplomatik ilişkilerin hızlanmasına neden oldu. Bu durum ise aynı zamanda büyük devletler arasında siyasi rekabet, ekonomik çıkar çatışmaları ve anlaşmazlıkları meydana getirdi. I. Dünya Savaşı öncesi karışıklıklar merkezi durumuna gelen Avrupa, adeta bir barut fıçısından farksızdı.

Teknik üstünlük kompleksine kapılan Avrupa, Osmanlı Devleti'ne "Hasta Adam" gözüyle bakıyor ve onu sömürülecek bir devlet; Türk Milleti'ni de idare edilmeye muhtaç bir millet olarak görüyordu.

Osmanlı Devleti'ne gelince; I. Dünya Savaşı'ndan önce 1911 yılında girdiği Trablusgarb Savaşı'nda son Afrika topraklarını İtalya'ya kaptırılmış, 1912-1913 yıllarındaki Balkan Savaşları'nda aldığı mağlubiyetle de Rumeli'deki nüfuzunu kaybetmiştir.

Çanakkale mucizesine rağmen I. Dünya Savaşı'ndan da yenik ayrılan Osmanlı Devleti, Mondros Mütarekesi gibi hayşiyet kırıcı bir antlaşmayı imzalamak mecburiyetinde bırakılmıştır.

Türk Milleti'ne esaret zinciri vurmaya yönelik mütarekenin imzalanmasıyla Osmanlı Devleti artık resmen değilse bile, fiilen yıkılmış sayılmakta idi.

Türk Milleti, maddi ve manevi bakımdan iyice sarsılmıştı. Memlekette, açlık, sefalet, asayişsizlik ve gelecek konusunda ise ümitsizlik hakimdi.

Ancak, bütün bu olumsuzluklara rağmen, millet egemenliğine dayalı yeni bir Türk Devleti kurma fikri ile yola çıkan Mustafa Kemal, Türk Milleti'nin kurtuluşu yönünde hiç bir zaman ümitsizliğe kapılmadı. O, Türk Milletinin vatani, bağımsızlığı, bayrağı, namusu, gibi kutsal saydığı değerleri korumada her türlü fedakârlıktan kaçınmayacağını çok iyi biliyordu.

Türk Milleti'ne olan güvenini her fırsatta ifade eden Mustafa Kemal, bildiği gibi 19 Mayıs 1919 günü Samsun'a çıkarak Kurtuluş Savaşımız yolunda ilk adımı atmış oldu. Samsun'da başlayan bu yolculuk Kavak, Havza, Amasya ve Tokat istikametinde devam edecektir.

Tokat, Birinci Dünya Savaşı sonlarında Sivas vilayetine bağlı bir sancak merkezi durumunda idi. Bu tarihlerde nüfusu yüz bini aşan Tokat Sancağı'nda, Türkler çoğunlukta, Rum ve Ermeniler ise azınlık durumunda idi. Zile, Reşadiye, Niksar ve Erbaa Tokat'a bağlı kazalardı.

Mondros Mütarekesi'nin imzalandığı günlerde ve hemen sonrasında Anadolu'da baş gösteren sıkıntı, şüphesiz Tokat Sancağı halkını da üzmüş ve gelecek hakkında endişeye düşürmüştür. Bilhassa, Tokat'ta azınlık durumunda olan Rumların, merkezi Samsun olmak üzere Tokat'ı da içine alan bölgede Pontus Devleti kurmak istemeleri,

Tokat halkının tedirginliğini daha da artırmakta idi. Bu durum karşısında Tokat'ta yaşayan Müslü-

manlar tedbir amacı ile 25 Şubat 1919 tarihinde "Karadeniz Türkleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" Tokat şubesini kurdular. Bu şubenin bir ay sonra da merkezi İstanbul'da olan "Vilayeti Şarkıye Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ne" bağlandığı bilinmektedir.

Tokat Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin yaptığı hizmetler konusunda araştırmacı merhum Halis CİNLİOĞLU'nun tespitleri şöyledir:

1. Erzurum Kongresi ne gönderilen Rifat Bey'in 800 liralık yol harcını ödediler. (O zamanın Müdafaa-i Hukuk Heyeti bu parayı hiçbir yardım görmeden yalnız kendi keselerinden verdiler).
2. Maraş ve İzmir'de çatışan yurttaşlarımıza "iane" toplandı. Çamaşırlar diktirildi.
3. Bir yerden diğer yere taşınan "Darü-leytâm" talebesine yardım edildi.
4. Genel harpten dönen esirlerimizin yurtlarına kavuşmalarına çalışıldı.

5. Şehir içinde yaya Kuva-yı Milliye kuruldu. Çoğu bu gibi işlere yeni atılan gençlerden ibaret olan bu kuvvet, ihtivat zabitleri kumandasına verildi.

6. Şehir dışı için Mütevellioğlu Nuri Bey kumandasında süvari "Kuva-yı Milliye" kuruldu.

7. Numara kullanan, adlarını ve sayılarını saklayan adamları vasıtasıyla olan biten işlerden haber alınmaya çalışıldı.

Tokat Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti idare Heyeti'nde görev alanlar: Tahir Rüştü, Hacı Hüs-nü, Rifat (Hamamcıoğlu), Nuri (Mütevellioğlu), Mehmet (Yağcıoğlu), Vahap (Baloğlu), İbrahim (Yoğurtçuoğlu), Fuat (Evliyaoğlu), Hacı Mustafa (Müftükâtipoğlu), Hafız Agâh (Emekli Komiser), İzzet (Gençağaoğlu), Remzi (Doktor), Fehmi (Celepoğlu), Şevki (Emekli Binbaşı), Vehbi (Muhasebecioğlu) ve Salih (Bekçioğlu) beylerdir.

15 Mayıs 1919'da Yunanlıların İzmir'i işgal etmeleri Tokat halkı tarafından tepkiyle karşılanır. Tokat ve kazalarında Redd-i İlhak Cemiyetleri kuruldu. Yunan işgalini protesto etmek amacıyla da 20 Haziran 1919 günü Niksar'da miting yapıldı. Niksar halkı nümayiş (miting) sonunda alınan kararları "Redd-İlhak Cemiyeti Reisi Mahir" imzasıyla itilaf Devletleri temsilcileri ile A.B.D. Cumhurbaşkanı Wilson'a gönderir. Bu kararlarda "Biz Türk olan her vatan parçasının Türk kalmasını istiyoruz Siz de buna söz vermiş idiniz. Şimdi ise sözünüzde durmadığınızı görüyoruz. Anadolu'ya uzatılacak bir tecavüz bizi öldürmek için uzatılan bir adımdır. İnsaniyet ve adelet namına suikastten vazgeçiniz." denilmektedir.

Bu arada, I. Dünya Savaşı'ndan dönen İhtiyat Zabitleri Tokat'ta "İhtiyat Zabitleri Teavun Cemiyeti" adı altında bir cemiyet kurdular. Bu cemiyeti kuranlar hem kendi aralarında yardımlaşmayı sağlamak hem de memleket davalarıyla ilgilenmek amacıyla ortaya çıkmışlardır. Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin çalışmalarını yeterli

görmeyen İhtiyat Zabitleri, "memleketin derin yaralarını saracak vatan perver adamları göremiyoruz. Kuvvetli bir heyet; yoktur ki, Tokat'ı bu hususta tanıtabilsin. Kendilerini idareden aciz adamlar, bu tehlikeli zamanlarda Tokat halkını nasıl yönetecekler?" diyerek Mudafaa-i Hukuk Cemiyeti İdari Heyeti'ne gençlerin de alınmasını işlemişlerdi. Sonunda istekleri yerine getirilerek gençlerin de Müdafa-i Hukuk Cemiyeti'ne girmeleri sağlanmıştır. Bu durum Tokat'taki mücadele azmine daha da güç kazandırmıştır.

9. Ordu Müfettişi olarak Anadolu'ya gönderilen Mustafa Kemal Paşa, 26-27 Haziran 1919 gecesini Tokat'ta geçirdi ve ertesi sabah Sivas'a hareket etti. Mustafa Kemal Tokat'a geldiğinde Belediye binasında şehrin ileri gelenleriyle bir toplantı yaparak memleketin durumu hakkında genel bilgi verdikten sonra Milli Mücadelenin kaçınılmaz olduğu konusunda Tokatlıları ikna etti. Tabii bu arada Mustafa Kemal Paşa'nın bazı engellerle karşılaştığını belirtmek gerekir. Mesela, Sivas'a hareketi sırasında Sivas Valisi Reşit Paşa, Mustafa Kemal'i tevkif etmesi için özel olarak

görevlendirilir. Ancak Mustafa Kemal Paşa, tedbirliliği ve ince zekâsı sayesinde bu engelleri aşmayı başarmıştır.

23 Temmuz 1919'da toplanan Erzurum Kongresi'nde vatanın bütünlüğü ve milletin istiklâli ile ilgili kararların alındığı bilinmektedir. Bu kongreye Tokat'tan Rifat (Hamamcıoğlu) Bey ile Sabri Efendi (Emekli Askeri Kâtip) katılmışlardır. Rifat Bey, kongrede yaptığı konuşmada davalarının "Hak ve istiklal" davası olduğunu belirtmiştir. Sivas Kongresi'ne Tokat'tan temsilci katılmamasına rağmen, Erzurum Kongresi'nde Temsil Heyeti üyeliğine seçilen Bekir Sami Bey'in Tokatlı olmasından dolayı Tokat'ın Sivas Kongresi'nde temsil edilmiş olduğunu söyleyebiliriz.

Sivas Kongresi sona erdikten hemen sonra Temsil Heyeti, Damat Ferid Paşa hükümetini istifaya zorlamak amacıyla İstanbul ile haberleşmeyi kesme kararı aldı. Alınan bu karara Tokat da aynen uymuştur. 12 Ocak 1920'de açılan son Osmanlı Mebusan Meclisi'nde Tokat, Ahmet ve Şevki Beyler ile Ömer Fevzi Efendi tarafından temsil edilmiştir.

İstanbul'un İngilizler tarafından işgal edilmesi ve İngilizlerin Meclis-i Mebusan'ı basarak bazı Mebusları tutuklayıp sürgüne göndermeleri, diğer illerde olduğu gibi Tokat'ta da nefretle karşılandı. Türk Milleti'ne yapılan bu haksızlıkları protesto etmek için Tokat ve kazalarında mitingler tertip edildi. Ayrıca, bu vahim olayı kınamak amacıyla İtilaf Devletleri mümessillerine telgraflar çekildi.

İstanbul'un işgali ve Mebuslar Meclisi'nin dağıtılmasından sonra artık İstanbul'un dışında yeni bir hükümet kurma fikri iyice kuvvet kazanmaya başladı. Nihayet. 23 Nisan 1920'de Ankara'da açılan TBMM İstanbul'u tanımadığını ilan etmek suretiyle Türk Milleti'nin kurtarılması görevini üzerine almış oldu. Açılan bu yeni mecliste Tokat'ı temsil eden milletvekilleri ise: Rifat (Hamamcıoğlu) Bey, Hamdi (Mütevelliöğlu) Bey, Mustafa Vasfı (Süsoy) Bey, Nazım (Eski Harput Valisi) Bey ve İzzet (Gençağaoğlu) Bey'dir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılması kararını tepkiyle karşılayan İstanbul Hükümeti, Şeyhülislam Dürrizade Abdullah Efendiye 11 Nisan 1920'de bir fetva verdirerek bu yolla Kuva-yı Milliye ruhunu yok etmeye çalıştı. Anadolu'nun her tarafına duyurulan bu fetva bazı bölgelerde etkisini göstererek isyanların çıkmasına sebep oldu. Nitekim, 14 Mayıs 1921 günü Postacı Nazım adında biri. Sivas'ın Yıldızeli kazasına bağlı Kaman Köyü'nde isyan etli. Bu isyana karşı tedbir maksadıyla Tokat'ta 50 kişilik Kuva-yı Milliye kuruldu. Ayrıca Köprübaşı, Niksar Yolu, Çay, Beybağı ve Erenler mahallelerinde dışarıdan gelebilecek bir tehlikeye karşı kuvvet bulunduruldu. Bu arada Niksar ve nahiyelerinden de yardım sağlandı.

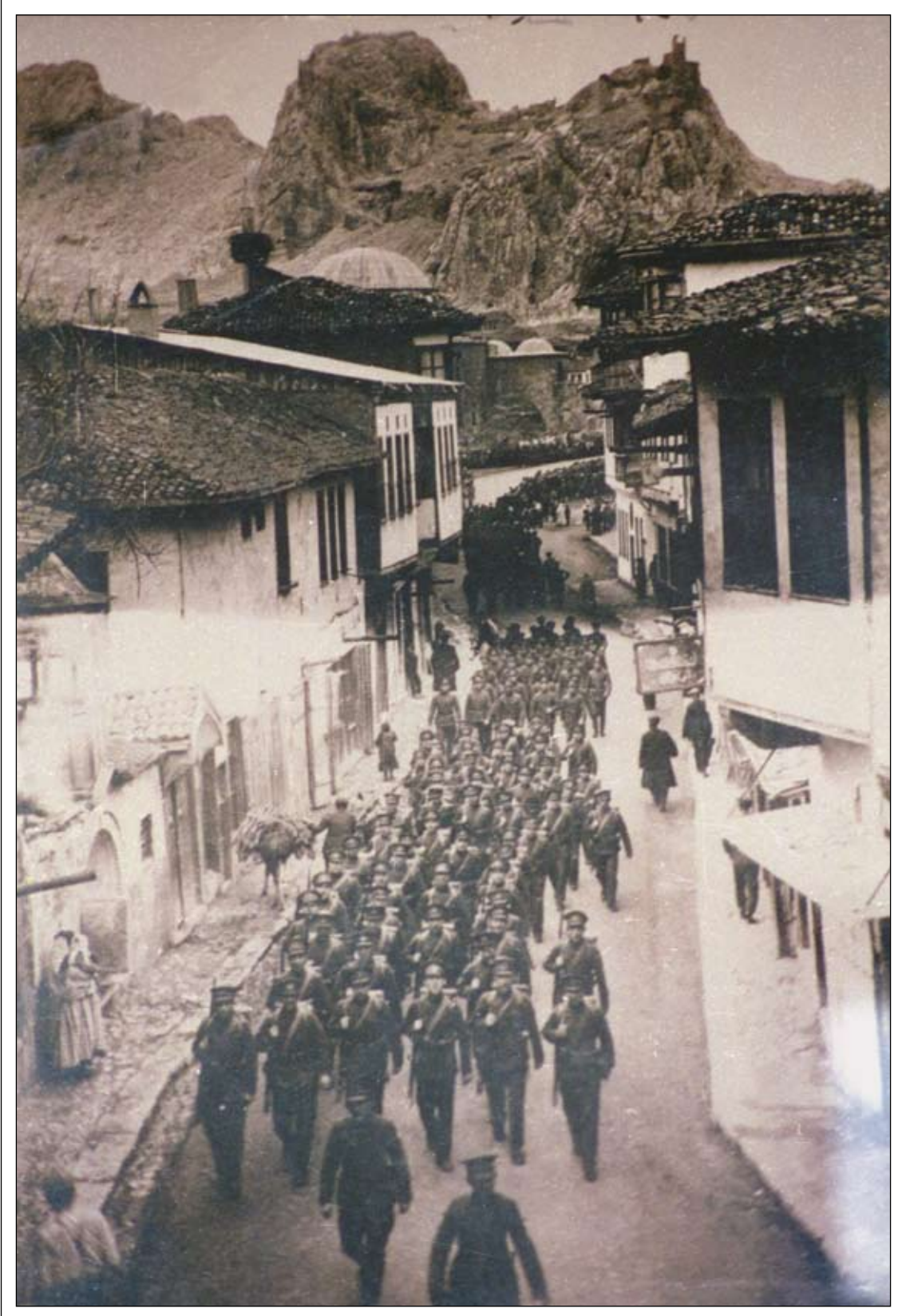
9 Mayıs 1920'de Postacı Nazım Yenihan Kaymakamlığına gönderdiği mektupta: "Kavak'ta verilen söze itimadan milletçe muhafazai sükuna karar verilmişken 50 kişilik bir müfrezenin sevk edilmesinden arada itimat kalmadı. İsteklerimiz tahriri cevap alamaz isek muhafazai sükunu mevcut kuvvetimizle ihlâl edeceğiz" diyordu. Bu isyanın bastırılması için Mustafa Kemal, Zile'de bulunan 3. Kolordu Komutanı Selahattin Bey'i görevlendirdi. Merkezi Amasya'da bulunan 5. Kafkas tümeni Komutanı Yarbay Cemil Cahil (Toydemir) 3. Kolordu'dan aldığı emir üzerine bir tabur askeri Zile yoluyla Artova'ya, bir başka taburu da Tokat'tan Yıldızeli'ne gönderdi. Ancak, gönderilen bu birlikler asiler karşısında başarılı olamadılar. Bu durumdan iyice cesaret alan asiler Zile'yi işgal ettiler. Tümen komutanı Yarbay Cemil Cahit, Yıldızeli'nde bulunan askeri birliğin desteği ile Zile'ye girdi ve burayı işgalden kurtardı. Suçlular ve asiler yakalanarak ağır şekilde cezalandırıldı. Postacı Nazım, Samsun bölgesinde yakalanarak Amasya'ya getirildi ve idam edildi.

Tokat bölgesinde TBMM kuvvetlerini uğraştıran bir başka isyan ise Aynacıoğlu Hasan tarafından çıkarılan isyandır. Aynacıoğlu çetesi, Akdağ Mağdeni doğusunda bulunan Ayvalıközü'nde Binbaşı Çolak İbrahim Bey kumandasında 2. Kuvva-i Seyyare tarafından dağıtılmasına rağmen Aynacıoğlu Hasan, Hükümet kuvvetlerini bir süre uğraştırdı. Nihayet 1921'de Batı Anadolu'da Yunanlılarla savaşmak şartı ile teslim oldu.

Bu olayların dışında Tokat ve kazalarında başka çete olayları da görülmektedir. Bunlar arasında Molla Veli (Artova'nın Çıkrık Köyü), Kürt Bekir (Kazova'nın Munamah Köyü). Koca Molla (Olukalan Köyü), Deli Şükrü (Şıhlar Köyü), Ali Çavuş (Fadlı Köyü). İzzet (Erbaa Beldası Köyü) çeteleri başta gelmektedir. Bu çetelerden bazılarının Tokat'ta Rum isyanını bastırmasında hükümete yardımcı oldukları da inkâr edilemez.

Anadolu'da Kuva-i Milliye hareketini engellemek ve tamamen ortadan kaldırmak amacıyla İstanbul Hükümeti'nin kışkırtmaları sonucunda çıkan isyanlardan başka bunlardan daha tehlikeli bir durumda olan Rum çeteleri hemen sonra tedhiş hareketlerine başladılar. Karadeniz bölgesinde başlayan Pontusçuluk hareketi, Fener Rum Patrikhanesi tarafından kışkırtılıyor ve Yunan hükümetince de destekleniyordu. Merzifon Amerikan Koleji'nde okuyan Rum öğrencileri 1904 yılında gizli Pontus Cemiyeti'ni kurdular. 1908'de de çalışmasını genişleten Pontus Cemiyeti. "Müdafaa-i Meşruta" ve "Mukaddes Anadolu Rum Cemiyeti" gibi cemiyetler tarafından destekleniyordu. Bunlardan Müdafaa-i Meşruta Cemiyeti'nin bir şubesi de Tokat'ta açıldı. Mondros Mütarekesi'nden sonra iyice azıtan Rumlar, bilhassa Tokat'ın Erbaa, Niksar ve Reşadiye kazalarında faaliyette bulunuyorlardı. Rum çetelerinin bu bölgelerde köyleri bastıkları, ırza geçtikleri, Müslümanları öldürdükleri, evleri yakıp malları gasp ettikleri bilinmektedir.

TBMM hükümeti. 1921'de Rum çetelerine karşı giriştiği mücadelede büyük ölçüde başarılı oldu. Tokat temsilcilerinden Rifat Bey, 18 Mayıs 1922 günü meclise verdiği önerge ile Dahiliye Vekilinden Pontusçuluk hakkında açıklama yapmasını istedi. Karadeniz'deki Rumların büyük bir kısmı memleketin başka bölgelerine gönderilmek sureti ile Pontusçuluk hareketi önemli ölçüde çözüme kavuştu- Böylece Tokat'ta etnik bütünlük sağlanmış oldu.

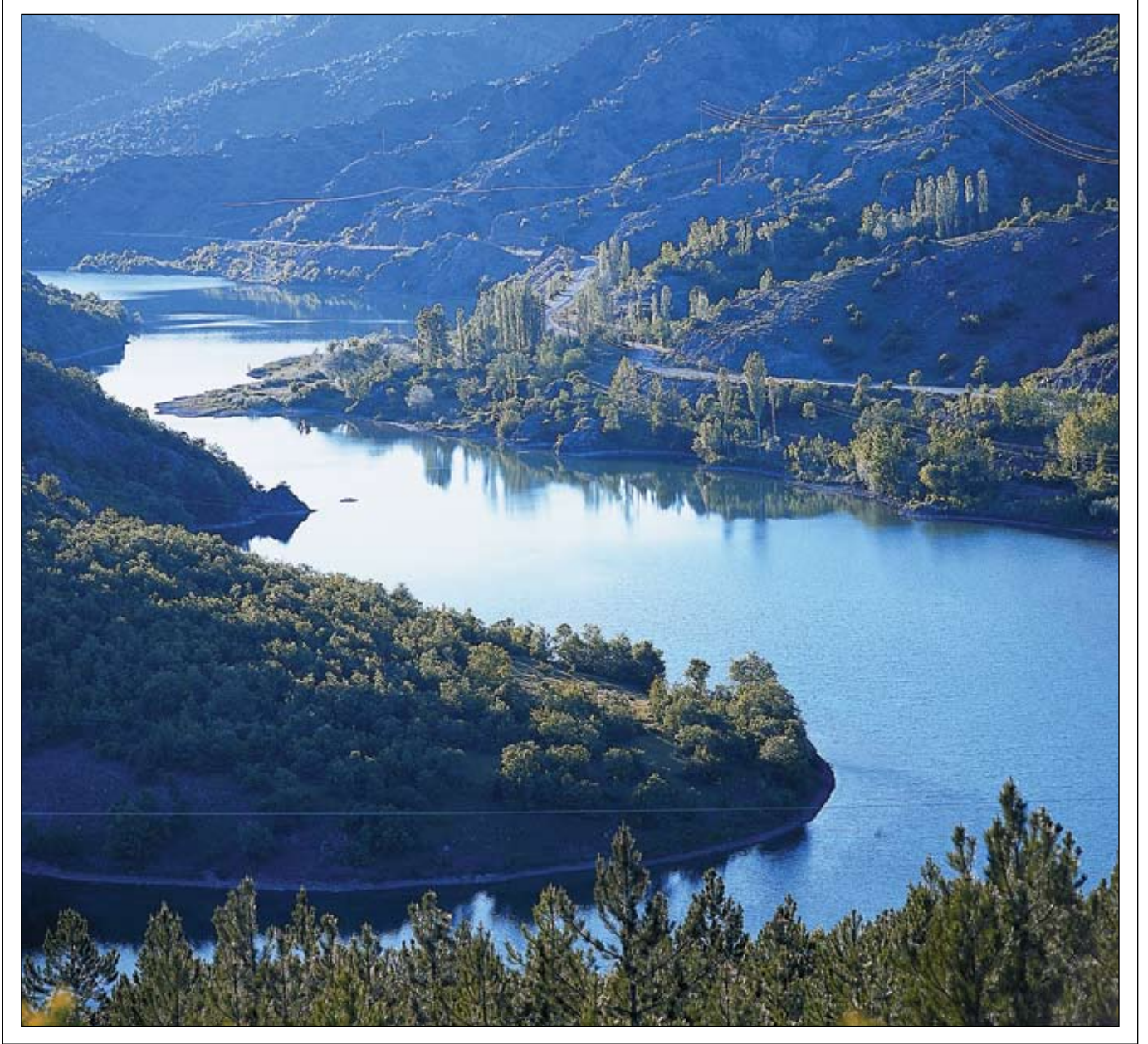
Bekir Paşa Sokak, Askeri birliklerin tören alanına gidişi

Tokat'ta Atatürk Anıtı

Coğrafya

Yeşilirmak (Almus Baraj gölü santral çıkışı)

Tokat ilimizden gece görünümü

COĞRAFİ KONUM

TOKAT, Karadeniz bölgesinde Orta Karadeniz bölümünün iç kısımlarında yer alır. Kuzeyinde Samsun ve Ordu, Güneyinde Sivas ve Yozgat, Doğusunda Sivas ve Ordu, Batısında Amasya ili ile çevrilidir.

İlin yüzölçümü: 9958 km²'dir. Bu akını ile Türkiye topraklarının % 1,3'ünü kaplar. Denizden yükseltisi 623 metredir.

Coğrafi Koordinatları:

39° 51'-40° 55' Kuzey enlemleri ile 35° 27'-37° 39' Doğu boylamları arasındadır.

FİZİKİ COĞRAFYA

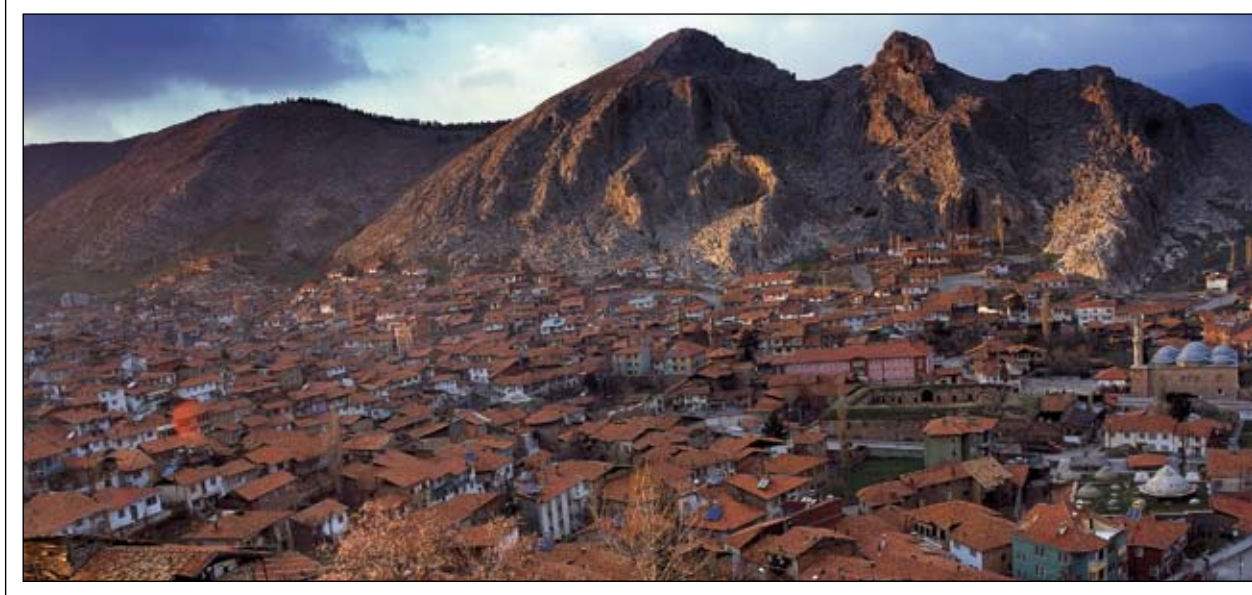
Jeolojik Yapısı:

Yerkabuğunu oluşturan kayaçların oluşumları ve geçirdikleri evreler jeolojik zamanlarla belirtildiği için Tokat'ın jeolojik yapısı: Birinci zaman (Paleozoik), ikinci zaman (Mezozoik), üçüncü zaman (Neozoik), dördüncü zaman (Kuaterner) jeolojik dönemlere göre şöyle açıklanmaktadır.

Birinci zaman (Paleozoik), ikinci zaman (Mezozoik), üçüncü zaman (Neozoik), dördüncü zaman (Kuaterner) jeolojik dönemlere göre şöyle açıklanmaktadır.

BİRİNCİ ZAMAN (PALEOZOİK)

Tokat ve çevresindeki en eski kayaçların oluşumu bu dönemlerdedir. Bu dönemdeki oluşumlar: Çekerek ve yöresi kuzey ve kuzeydoğuya doğru Turhal-Zile-Tokat yöresi ile Kelkit ve Tozanlı Havzası arasındaki dağlar boyunca Reşadiye'ye kadar uzanır. İl içerisinde Paleozoik formasyonları, killi şistler, kısmen metamorfiz - maya uğramış (mermerleşmiş)

Tokat ilimizin genel görünümü

kalkerler, serpantin ve diyabazlardan oluşmuştur. Zile ovasının kuzey ve batı sırtlarında Paleozoik formasyonlar yeşil şistler ve koyu renkli mermerlerden oluşmuştur.

İKİNCİ ZAMAN (MEZOZOİK)

Bu dönemde genel olarak kalker-marn-konglomera ve filizlerden oluşan kayalara, Kelkit Vadisi'nde Erbaa-Niksar-Reşadiye yörelerinde rastlanır.

Zile'nin kuzeyindeki killi şist mermer sesi üzerinde beyaz renkli, bazen kaba ve zoogen yapıda olan kalkerler bulunmaktadır.

İkinci Jeolojik zamanda Zile-Turhal bölgesinde önemli mostralara (doğal yarımlar) şunlardır:

- 1) Kazancı ve Kelkit köyleri arasında Doğu-Batı doğrultusunda kalkerler.
- 2) Eski köy ile Çivril arasında lambolar.
- 3) Çayır ve Yünlü Köyü kalkerleri.

Bu kalkerler bazen tipik breşler halinde bulunurlar- Kazancı ve Kelkit arasındaki kalkerler bölgenin serpantin heyelanlarından etkilendiğinden bazen serpantin serisi içerisinde gibi görünürler.

Kervansaray ile Tekke Elik arasındaki kalkerler tamamen zoojendir. Grinoides ve ec hinid parçaları ile belemiteşleri içerirler. Belemiteşlerin bulunuşu bunların mezozoik devre ait olduğunun kesin kanıtıdır.

Zile ovasında tek tek olarak sıralanmış Zile kalesi. Güvercinlik, Hüseyin Gazi, Akbaba, Çal Tepeleri mezozoik kalkerlerden oluşmuş, etrafı faylarla sınırlı horstlardır.

Zile çukurunun kenarındaki konglomeraların çimentosunda orbitoides, marnlı kalkerlerin içerisinde inoceramus, belemiteş ve Turhal civarında mostralarda ananchytes, Tekneli yöresinde inoceramus ve orbitoidesler bulunmuştur. Bunlar bize kretasen'in varlığını kesin olarak göstermektedir.

Zile Ovası'nın güney ve güney batısında bulunan merkeze bağlı Fatih ve Süleymaniye köylerinden itibaren geniş bir saha üst kretase konglomeraları vardır. Bunların üzerinde bir marn tabakası bulunmaktadır. Konglomeranın çimentosunda ve marnlardak mikro fosiller konglomeranın üst kratesiyeye ait olduğunu göstermektedir. Bu tabakalar genel olarak kuzey eğilimlidir.

Yeşilirmak havzasında mezozoik'in jurasik devrine ait lias katı Kelkit Çayı kuzeyindeki granitik masifleri saran saharalarda görülmektedir. Bunlar Sinemurien'den itibaren zengin ve çeşitli fosilleri içerirler. Lias'ın özelliği kalınlığının az (100 metre) ve litoloji bakımından somut (homojen) olmasıdır. Burada lias ile alt kretase arasında büyük bir lakün (Stratigrafik boşluk) vardır.

Kelkit Çayı güneyinde az çok beyaz renkli yumuşak ve marnlı kalkerlerden oluşan alt kretase vardır. Liasın hemen üzerinde bu alt kratesenin bulunması burada stratigrafik boşluğun olduğunu göstermektedir.

Kelkit Çayı havzasında üst kretaseye de rastlanmaktadır. Burada rastlanılan üst kretaseye boz-beyaz ve pembe renkli kalker şeritleri bulunan yeşilimsi renkli bir filizden oluşmuştur.

ÜÇÜNCÜ ZAMAN (NEOZOİK)

Almus-Erbaa-Niksar yörelerinde rastlanan filiş, kalker, marnlı kalker ve konglomeralar, bu zamana ait oluşumlardır.

Eosen filişin önemli mostralarına Zile-Çeltek'in kuzeyinde rastlanır. Yine yerel olarak da Zile-Tokat bölgesinde bu devir arazisine rastlanmaktadır. Bu bölgede eosen genel olarak volkanik ve filiş, fasiyesine (dış görünüşüne) ayrılır. Volkanik formasyonlar esas olarak da kalker çakıllarım içerir.

Filişlerde konglomera gre. marn ve bazen de kalker mercikleri vardır.

Tokat-Çamlıbel yöresinde Behram Köyü sırtlarında konglomera ve Gre'lerde küçük nümürlitler bulunmuştur. Kalkerlerde ostres gigantica, natica Willemeti, turritella embricalaria, assilina, spira, nummilites laevigatus vardır ve bunlar eosen döneminin tabakalar dizisinin (formasyonlarının) varlığını gösterir.

Zile alüvyon bölgesinin güney sırtlarında alüvyonların bitip, serpantinlerin veya üst kretase konglomeraların başladığı yerde açık renkli ve çoğunlukla yatay tabakalardan oluşan gre, konglomera ve marnlar görülmektedir. Bunlar çok yenidir. Üzerleri alüvyonlarla örtülüdür. Bu formasyon içinde hiç bir fosil bulunmamasına

rağmen diğer benzerlerine göre neojen olması muhtemeldir.

Zile'de Olukman ve Kireçli köyleri arasında neojenin tabanında iri elemanlı kumlarla çimentolaşmış çakılların özellikle kuartz, şist, radyorit ve mermer parçalarından oluşan konglomeralar bulunmaktadır. Aynı konglomera ve kum taşlar Kireçli Köyü'nün Kuzeyindeki versanlar da (aklanlarda) güney batıya 15-20 derece eğimlidir.

Zile Ovası'nın güney kenarında Süleymaniye, Fatih ve Belpınar çevresinde neojeni kaba taneli kum taşları ve marnlı üst kretase konglomeralarını örtmektedir. Neojen ovanın merkezinde ve derelerin yataklarında kalın bir alüvyon örtü bulunmaktadır. Derelerin getirdiği alüvyon ve diğer materyaller olduğu gibi gevşek çimentolu neojen konglomeraların dağılması ile oluştukları için bir çok yerlerde neojenin kalınlığı ova ve tek tek oluşan tepelerin kenarlarında biraz uzaklarında 150-200 metre kadar tahmin edilmektedir.

DÖRDÜNCÜ ZAMAN ARAZİSİ

İl dahilinde dördüncü zaman arazilerine Artova-Erbaa-Niksar-Turhal ve Zile ilçeleri ile Kazova-Omala (Gözova) ve Kelkit Ovalarında rastlanır. Bu devir arazilerini kum, çakıl, kil, travertenli topraklar oluşturmaktadır.

İl dahilinde magmatik kayalar genellikle Turhal ovasında, Tokat'ın kuzeydoğusunda Almus'tan, Erbaa'nın kuzeyinde Ayvacık'a kadar olan bölgenin doğusunda kalan alanın yaklaşık yarısını kaplamaktadır.

İlimizden bir yayla görünümü

İl dahilinde iki ayrı kayaç "heyelan" grubu ayırt edilir.

1 - Granitlerden kuvarslı diyoritlere kadar kay-
açlar.

2-Adi diyoritlerden itibaren bazik kayaçlar

TEKTONİK YAPI

A-) KIVRIMLAR: İlimiz dahilinde Zile ve Tokat dolaylarında eski şistlerde şiddetli kıvrımlar Hersinyen Orojenezine aittir. Kretase ile eosen arasındaki lâkûn ve diskordanslar larami-yen fazandan (evresinden) sakın geçmediğini gösterir.

Asıl paraksismal hareketler pirene fazına (evresine) aittir. Çünkü oligosene ait jipsli seri geniş dalga ile kıvrımlı olduğu halde eosen, kratese ve paleozoik anormal durumlar meydana getiren hareketlere uğramıştır. Bu hareketler esnasında Turhal doğusunda Eğertepe'de, Tokat Merkez ile Tekneli Köyü arasında Kızılınış'te ve Çamlıbel'in güney versanında (aklanında) paleozoik kretase veya eosen üzerine sürüklenmiştir.

Mezozoik kalkerleri nümilitikten önce önemli kırılma ve kıvrımlara uğramıştır. Bu esnada Kelkit depresyonu ve çeşitli dislokasyonlar meydana gelmiştir.

Tersiyer başında şiddetli olan hareketler neojende hemen hızını kaybetmiştir. Genç tabakaların yatay durumları bunun başlıca kanıtlandır.

B-) FAYLAR (Kırıklar): Batıda Saros Körfezi'nden doğuda Araş vadisine kadar uzanan ve uzunluğu 1500 km den fazla olan bir fay ve tektonik havza sistemi ilimiz dahilinde Yeşilirmak-Kelkit bölgesinden geçmektedir. Bu strüktürün genel doğrultusu; Batı-Doğu ile Batı-Kuzeybatı, Doğu - Güneydoğu arasındadır.

C-) DEPREMLER: Yeşilirmak havzasının en etkin tektonik strüktürü Havza'dan-Erzincan'a kadar uzanmaktadır. Buna ilaveten Amasya civarındaki çukurluklar ile Tokat-Almus-Zile çukurluğu da etkin olan strüktürlerdir. Tektonik strüktürler boyunca sık sık hafif depremler olmaktadır.

Sismik zonlarda bulunan Niksar-Tokat-Zile gibi şehirlerimiz Roma Devrinden beri önemli yerleşme alanlarıdır. Buralarda o zamandan günümüze kadar birçok zararlı depremler olmuştur. En son önemli zarar veren depremler 1939'da doğuda Erzincan'dan, batıda Amasya'ya ve güneyde Sivas'tan, kuzeyde Karadeniz'e kadar olan sahada etkili olmuş ve çok ağır hasarlara neden olmuş ve 40.000 (kırk bin) kişi ölmüştür.

1942 Aralık ayında Erbaa-Niksar yörelerinde şiddetli bir deprem olmuş ve 500 kişi ölmüştür.

İl dahilinde de zaman zaman bazı strüktürler boyunca şiddetli depremler meydana gelmiştir. Diğer hatlarda ise hafif sarsıntılar gözlenmiştir. Genellikle bölgemizde etkili olan şiddetli depremler; dünya ölçüsünde çok şiddetli depremler arasında yer almaktadır.

İlimizin doğasından bir görünüm

YER ŞEKİLLERİ

Tokat İli Akdağ ve Çamlıbel Dağları'nın oluşturduğu vadiler arasında yüksekliği 188 metre ile 2870 metre arasında değişen bir konumdadır. Kelkit-Tozanlı-Çekerek sularının havzaları; bu havzalar arasındaki yükseklikler, akarsuların oluşturduğu alüvyonlu düzlükler ve kuzeyden-güneye doğru gittikçe yüksekliği artan sıra dağlar ilimizin önemli yer şekillerini oluşturur. Kelkit vadisinde ortalama yükseklik 300-350 metre. Tozanlı havzasında 500-550 metre ve Çekerek Havzası'nda 900 metredir. Dağlar, ırmakların bir birlerinden uzaklaştırdıkları yerlerde geniş yaylalar, ırmakların bir birlerine yaklaştıkları yerlerde sıra dağlar şeklindedir. Bu nedenle önemli geçitler daha çok plato düzlüklerinin buldukları yerlerde yer almaktadır.

Dağlık alanlar İl topraklarının % 45'ni kaplar ve üç önemli sıra halinde uzanırlar. Kuzeyden güneye doğru birinci sırayı Canik dağları oluşturur. Sıradaki önemli doruklar; batıdan-doğuya doğru Killik Tepesi (1526 m), Gölağa Tepesi (1502 m) Keltepe (1794 m), Somun Tepesi ve Erdembaba Tepesi (2181 m) dir.

İkinci sırayı oluşturan yükseltiler; Kelkit-Tozanlı havzalarını ayıran su bölümü çizgisini oluşturan dağlardır. Buradaki önemli doruklar; Mercimek Tepesi (1203 m), Poyrazlık Tepesi (1535 m), Dikmen Tepesi (1620 m), Topçam Tepesi (1203 m), İmamgazi Tepesi (1779 m) ve Dönekse Dağı (1820 m) dir.

Üçüncü sıra Tozanlı Vadisi'nin güneyinde uzanır. İlin en yüksek dağları bu yörededir. Buradaki önemli doruklar, Akdağ (1900 m), Devci Dağı (1892 m), Çamlıbel (1930 m), Torac Dağı (2112 m), Asmalı Dağ (2116 m) ve Dumanlı Dağı'dır (2374 m). İlimizin en yüksek doruğu Almus Barajı'nın güneyindeki Şehne Kayası (2385 m) Dağıdır.

OVALAR

İl topraklarının yaklaşık % 15.4'ünü kaplar. İl topraklarını sulayan Kelkit-Tozanlı ve Çekerek çaylarının oluşturduğu vadiler kimi yerde genişleyerek verimli alüvyon ovalar meydana getirmişlerdir.

Akarsular, sulama kanalları ve göletlerle tamamı sulanan ovalar ilimizin çok önemli üretim alanlarıdır. Bazı ovalarımız (örneğin: Kazova) yılda iki kez ürün alınan verimli tarım alanlarıdır, ilimiz dahilinde önemli ovalar; Kazova, Turhal Ovası, Erbaa Ovası, Niksar Ovası, Oma-la (Gözova), Artova Ovası ve Zile Ovasıdır.

Vadiler; İlimiz sınırları içerisinde doğu-batı doğrultusunda üç önemli vadi uzanmaktadır. Bir birlerinden sıra dağlar ile ayrılan bu vadiler kuzeyden güneye doğru Kelkit Vadisi-Tozanlı Vadisi. Çekerek Vadisidir. Diğer bir vadi, ortasından Behzat deresinin geçtiği ve şehir merkezinin yer aldığı vadidir.

Vadilerin yapısı yer yer boğaz vadiler şeklinde uzanır. Bazı yörelerde vadi tabanları geniş alanlar kaplayarak ova Özelliği taşıyan geniş tabanlı vadiler şeklindedir.

Yeşilirmak

Platolar (Yaylalar); ilimiz kuzeyindeki Canik dağlarının güney kesimlerinde, Kelkit ve Tozanlı vadileri arasında u/anana dağların bir bölümünde platolar yer alır. İlin batısındaki dağlar arası akarsu vadileri ile parçalanmış plato düzlükleri görünümündedir.

İlimizde yer alan önemli yaylalar: Topçam Yaylası, Çevreli (Muhat) Yaylası, Dumanlı Yaylası, Selemen Yaylası, Kızılcaören Yaylası. Bozcalı Yaylası. Batmantaş Yaylası. Buğalı Yaylası, Çamiçi Yaylasıdır.

AKARSULAR

Tokat İlinin başlıca akarsuları: Yeşilirmak'ı oluşturan Tozanlı Çayı. Kelkit Çayı. Çekerek Çayı ve şehir merkezinden geçen güney –kuzey uzantılı Behzat Deresi'dir. Mevsimlik bir akarsu olan (özellikle ilkbahar mevsiminde karların erimesi ile bol su taşıyan) Keten Deresi de Topçam Dağları'nın kuzeyinde doğu-batı doğrultusunda akan önemli bir akarsudur.

TOZANLI ÇAYI: Yeşilirmak'ın ana koludur. Sivas bölgesinde Köse dağının 2801 m. yükseltisindeki batı aklanından kaynaklanır. Batıya doğru: kuzeyde; Karacan, güneyde Tekeli dağları arasından geçer, birçok yan dereler ile beslenir. 365. km.sinde Almus Barajı'na ulaşır. Kuzeyde Dönek, güneyde Mamu dağları arasındaki 12 km. lik boğazdan geçerek Omala (Gözova) Ovası'na girer. Buradan Karakaya Boğazı'nı geçtikten sonra Kazova'ya ulaşır. Tokat'ta Behzat Deresi. Turhal'da Hotan ve Gülüt derelerinin sularını

olarak. Turhal ovasından 30 km uzunluğunda bir boğaz ile Amasya ili sınırları içeririnde Gendingel ovasına girer ve Çekerek Suyu ile birleşir. Tozanlı Çayı üzerinde Almus Barajı, Ataköy Barajı. Gözova Regülatörü, Gümenek Regülatörü gibi önemli tesisler kurulmuştur.

KELKİT ÇAYI: Erzincan'ın kuzeyinde Sipikör, Pülür, Otlukbeli, Sarhan ve Balaban dağlarından kaynaklanan suların Gümüşhane'nin Kelkit İlçesi yöresinde birleşmeleri ile oluşur. Kaynak kodu 1460 metredir.

Tokat il sınırlarına Reşadiye'nin Umurca Köyü yakınlarında girer. Yusufbey Köprüsü'nden-Fatlı Köprüsü'ne kadar dar bir vadiden doğu-batı doğrultusunda akar ve Niksar ovasına ulaşır. Daha sonra Erbaa ovasını kat ederek Kale boğazında Tozanlı çayı ile birleşir.

ÇEKEREK ÇAYI: İlin güneyindeki Çamlıbel Dağları'ndan kaynaklanır. Kızık. Çalı ve Fineze dereleri ile Çamlıbel Kasabası civarında birleşir.

Kuzeydoğu - güneybatı doğrultusunda Artova. Yeşilyurt. Sulularay ilçelerinden geçerek Alanyurt köyünün batısından Yozgat sınırına geçer. Buradan kuzeye yönelir ve tekrar ilimiz sınırlarına girdikten sonra Amasya'nın Kayabaşı yöresinde Tozanlı ile birleşir.

Çekerek Çayı üzerinde Zile İlçesi sınırları içerisinde Süreyyabey Barajı inşaatı çalışmaları devam etmektedir.

Zınav Gölü

GÖLLER

DOĞAL GÖLLER

ZİNAV GÖLÜ: Reşadiye ilçesinin Yolüstü (Meğedüm) Köyü'ne 3 km. uzaklıktadır. Gölün suları tatlıdır. Göl bir dere ve küçük sularla beslenir. Ortalama 1.5 km² alana sahiptir. Gideğeninden (Gölayağından) boşalan sular Kelkit çayına ulaşır. Kenarlarında bataklık yerler yoktur. Ortalama derinlik 10-15 metredir. Etrafı korunmaya alınmış orman alanıdır. Gölde kızılkanat denilen çok lezzetli bir tatlı su balık türü yaşamaktadır.

GÜLLÜKÖY GÖLÜ: Reşadiye ilçesinin Güllüköy yöresindedir. 165.000 km²lik bir alan kaplamaktadır. Yan dereler ve ilkbaharda eriyen kar suları ile beslenir. Ortalama derinliği 7 metredir. Suları tatlıdır.

KAZ GÖLÜ: Pazar-Zile karayolu üzerinde, Üzümlören kasabası yöresindedir. 7000 dönümlük bir alanı kaplar. Gölün geniş bir bölümü sazlarla kaplıdır. Bu sazlıklarda yabankazı yaban ördeği ve birçok türde yaban kuşları barınmaktadır. Göl sularında lezzetli sazan balığı yaşamaktadır. Gölün Milli Park haline dönüştürme çalışmaları sürdürülmektedir.

YAPAY GÖLLER

ALMUS BARAJ GÖLÜ: Almus ilçesinin 3.5 km kuzey doğusunda Tozanlı çayının hafif bir dirsek çevirerek Omala (Gözova) Ovası boğazına girdiği yerde zonlu toprak dolgu tipinde yapılmıştır. Şedde yüksekliği 95 metre, tepe uzunluğu 350

metre, tepe genişliği 12 metre, gövde dolgusu 3.500.000 m³tür. Baraj gölü 950.000.000, m³ hacimlidir. Göl yüzeyi 31.3 km²dir. Göl uzunluğu 22 km gölün en derin yeri 74 metredir. Kapaksız, yan kanalı dolu savak 1550 m³ sn su geçirebilir kapasitededir.

Göl suyu hidroelektrik tesislere 519 metre uzunluğunda kuvvet tüneli ile girer ve üç adet dikey eksenli Francis türbinleri ile ayrıca sulama çıkışından ırmağın yatağına karışır. Hidroelektrik santralinde her biri 13.000 KVA'lık 3 jeneratör vardır.

Baraj Arı inşaat T.A.O. tarafından yapılmıştır. Yapım çalışmaları 23.07.1959 da başlamış ve baraj 5 Ekim 1966 tarihinde işletmeye açılmıştır. Baraj hidroelektrik enerjisi üretmek, tarım alanlarına sulama suyu sağlamak, sel taşkınlarını önlemek amacı ile yapılmıştır. Gölde yayın, sazan ve alabalık türü tatlı su balıkları vardır.

Barajın etrafı ormanlarla kaplıdır ve göl kıyılarında birçok koylar bulunmaktadır. Bu özelliği ile Tokat ve çevresinin önemli piknik ve dinlenme yeridir. Tokat'a uzaklığı 36 km.dir.

İKLİM

Tokat İli Orta Karadeniz bölümünün iç kısımlarında yer almaktadır. Bu nedenle ilimiz hem Karadeniz iklim özellikleri, hem de İç Anadolu'daki step (kara) ikliminin etkisi altındadır. Bu özelliği ile Tokat'ın iklimi; Karadeniz iklimi ile İç Anadolu'daki step iklimi arasında bir geçiş iklimi özelliği taşır.

Batmantaş Köyü deresi

İlimizde etkili olan iklimin özelliği genel olarak yaz mevsimi alçak alanlarda sıcak-kurak, yüksek yerlerde serin yer yer yağışlı, kış mevsimi soğuk ve kar yağışlıdır. Tokat'ın iklim özelliğinde denize olan uzaklığın ve yüksekliğin etkisi önemlidir. Bu nedenle ilimizin ikliminde kuzeyden süneye doğru (Yükseltinin artması nedeniyle) farklılıklar görülür. Güneye doğru kış mevsimi daha sert bir karakter gösterir.

Tokat meteoroloji istasyonunda yapılan kayıtlar esas alındığında son 38 yıllık istatistiklere göre iklimle ilgili bazı özellikler şöyledir.

En soğuk ay ortalaması 1,8 °C ile Ocak, en sıcak ay ortalaması 21,8 °C ile Temmuz 1962 yılında 40,0°C, en soğuk gün ise Ocak 1972 yılında -23,4 °C olmuştur. Yıl içinde sıcaklığın 30 derecenin üstüne çıktığı günler ise 176'dır. Isının ortalaması 0 °C'nin altına düştüğü günler 60'dır. İlin yıllık ortalama sıcaklığı 12,8 derecedir.

İlçelerin yıllık ortalama sıcaklığı ise şöyledir;

Turhal 12.9, Pazar 12.2, Zile 11.5, Artova 8.1, Sulusaray 9.3, Erbaa 14.1, Niksar 14.2 ve Reşadiye 12.8 derecedir.

Tokat merkezinin yıllık ortalama yağış tutarı 444.4 mm.dir. En fazla yağış 58.0 mm ile Mayıs, 53.7 mm ile Nisan aylarında en az yağış ise 8.6 mm ile Ağustos ayında görülür. Ortalama kar yağışlı günlerin sayısı 13'tür. Karın ortalama yerde kalma süresi ise 21 gündür.

İlçelerdeki yıllık yağış miktarı da şöyledir; Turhal 413.3 mm, Pazar 448.6 mm, Zile 450.7 mm, Artova 533.9 mm, Sulusaray 436.0 mm, Erbaa 585.3 mm, Niksar 508.7 mm ve Reşadiye 458.5 mm.dir.

Rüzgar durumu; değişik yönlerden esen rüzgarlar Tokat'ın iklimini ve tarım alanlarını etkilemesi bakımından önemlidir.

Yaz aylarında en hakim rüzgar doğu-kuzeydoğu doğrultusunda esen Poyrazdır. Sonbaharın başlarında da etkili olur. Bu rüzgar yazın estiğinde serin ve kurudur. Yine yaz mevsiminde zaman zaman kiblede rüzgarlar eser. Samyeli

Başçiftlik yayla görüntüsü

denilen bu rüzgarların yöredeki diğer bir adı da Karayeldir. Estiği günlerde kavurucu sıcaklara neden olur. Kışın Kuzeybatıdan esen Karayel, Kuzeyden esen Yıldız ve yine doğu-kuzeydoğu yönünden esen Poyraz, havaların soğuk geçmesine ve kar yağışlarına neden olur. İlkbaharda ise batıdan esen rüzgarlar ve güney-batıdan esen Lodos havaların yumuşamasına ve bol yağışlara neden olur. Bu rüzgarlar zaman zaman yıldırım düşmelerine ve yöre tarımını olumsuz etkileyen dolu yağışlarına neden olur.

DOĞAL BİTKİ ÖRTÜSÜ VE HAYVAN TÜRLERİ

Tokat ili topraklarının yaklaşık olarak %48.8'i orman ve fundalıklarla, %34.8'i ekili dikili alanlarla, %14.5'i çayır ve meralarla kaplıdır. %1.9'u ise tarıma elverişsiz alanlardan oluşur.

Ormanlar daha çok Almus, Reşadiye ve Niksar ilçeleri dolayındadır. Karaçam, Sarçam, Köknar, Gürgen ve Sedir gibi ağaç türleri en yaygın olanlarıdır. Bu ağaç türlerinin içerisinde

yer yer fındık, kızılcık, yabani erik, elma, ahlat, alıç gibi türlere de rastlanmaktadır. Ovalarda ve vadi tabanlarında ise söğüt ve kavak çoğunluktadır. İlin güney kesimlerinde (Artova ve Zile dolaylarında) ağaçlar çok seyrekleşir. Bu yörelerde hakim bitki örtüsü bozkırlardır (step). İlkbahar ve yaz başlarında yeşil olan bu bitki örtüsü yaz sonlarında sararır, bozkır görünümünü alır.

Dağların ve ormanların geniş yer tuttuğu ilde değişik türlerde yaban hayvanları da yaşamaktadır. Bunların başlıcaları, kurt, tilki, sansar, tavşan, sincap, vaşak, ayı ve domuzdur.

Kuş türlerinin nesilleri de giderek tükenmektedir. Bu türden önemli av hayvanları kınalı keklik, bıldırcın ve yaban ördeğidir.

Balık türleri olarak akarsularda yer alan ve göletlerde yetiştirilen sazan, aynalı sazan ve yayın balığı önemlidir. Ayrıca Zinav Gölü'nde kızılkanat adı ile tanına lezzetli bir tatlı su balık türü yaşamaktadır.

Kaz Gölü

İdari Yapı

Tokat ilimizin genel görünümü

NUFÜS DURUMU

Tokat 1923 yılında İl olmuş; Erbaa, Niksar, Reşadiye ve Zile İlçeleri bağlanmıştır. 1944'te Artova ve Turhal, 1954'te Almus, 1987'de Pazar ve Yeşilyurt, 1990'da Sulusaray ve Başçıftlık İlçeleri kurulmuştur. İlimizde Merkez İlçe dahil 12 ilçe, 77 Belediye ve 609 köy mevcuttur.

2000 Yılı Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre; İl geneli nüfusu 828.027 kişi olup, bunun 401.762'si şehirlerde ve 426.265'i köylerde yaşamaktadır. Merkez İlçe toplam nüfusu 174.700 olup, bunun 113.100'ü kent merkezinde, 61.600'ü köylerde yaşamaktadır.

Türkiye'de 2000 yılı nüfus değerlerine göre, Tokat İli 26. sırada yer almaktadır. İlde şehirleşme oranı % 48,52'dir. Nüfus yoğunluğu kilometrekareye 82 kişidir

NÜFUSUN İLÇELER İTİBARIYLA DAĞILIMI

	ŞEHİR NÜFUSU	KÖY NÜFUSU	TOPLAM NÜFUS
MERKEZ	113.100	61.600	174.700
ALMUS	6.197	37.273	43.470
ARTOVA	5.610	10.636	16.246
BAŞÇIFTLIK	5.971	7.350	13.321
ERBAA	45.595	54.991	100.586
NİKSAR	44.808	45.864	90.672
PAZAR	5.301	14.994	20.295
REŞADİYE	16.389	85.511	101.900
SULUSARAY	4.160	7.042	11.202
TURHAL	95.536	35.449	130.985
YEŞİLYURT	6.455	8.056	14.511
ZİLE	52.640	57.499	110.139
TOPLAM	401.762	426.265	828.027

Tokat il merkezi tarihi dokusundan bir görünüm

SAYIM YILLARINA GÖRE TOKAT İLİ ŞEHİR, KÖY VE TOPLAM NÜFUS

YILLAR	ŞEHİR NÜFUSU	KÖY NÜFUSU	TOPLAM NÜFUS	ARTIŞ HIZI(%0)
1927 (1)	48758	213864	262622	20.68
1935 (1)	52275	257588	309863	5.13
1940 (1)	51756	266163	317919	13.87
1945 (1)	60301	280448	340749	26.45
1950 (1)	67888	321035	388923	20.69
1955 (1)	84434	304293	388727	23.68
1960 (1)	99447	338143	437590	24.80
1965 (1)	123403	371949	495352	17.58
1970 (1)	146623	394232	540855	20.48
1975 (1)	175446	423720	599166	8.29
1980 (1)	200231	424277	624508	16.75
1985 (1)	246126	432945	679071	18.56
1990 (1)	308304	410947	719251	14.8
2000 (1)	401762	426265	828027	26.24

Tokat Kalesi'nden Taş Han ve Meydan Camii

1990-1997-2000 SAYIM YILLARINA GÖRE TOKAT İLİ ŞEHİR, KÖY VE TOPLAM NÜFUSU

İLÇELER	1 9 9 0			1 9 9 7		
	Şehir Nüfus	Köy Nüfus	Toplam	Şehir Nüfus	Köy Nüfus	Toplam
MERKEZ	83058	67713	150771	97.164	61.124	158288
ALMUS	5901	32054	37.955	7.026	34.958	41.984
ARTOVA	4429	13259	17.688	3.971	10.694	14.665
BAŞÇİFTLİK	3722	4926	8648	5.549	3.697	9.246
ERBAA	33554	66042	99596	43.132	56.633	99.765
NİKSAR	35201	48219	83420	31.413	40.037	71.450
PAZAR	5669	15530	21199	5.293	12.008	17.301
REŞADİYE	12321	46479	58800	10.323	50.748	61.071
SULUSARAY	4377	7864	12241	5.158	7.214	12.372
TURHAL	69079	36549	105628	83.430	32.921	116.351
YEŞİLYURT	5598	9292	14890	6.386	8.721	15.107
ZİLE	46090	61812	107902	42.949	50.916	93.865
TOPLAM	308999	409739	718738	341.794	369.671	711.465

Behzat Camii, Saat Kulesi ve Mevlevihane

2000			İlçelerin Yüzölçü- mü (Km ²)	Nüfus Yoğunluğu (Km ²)
Şehir Nü- fus	Köy Nüfus	Toplam		
113.100	61600	174.000	1.921	91
6.197	37.273	43.470	888	49
5.610	10.636	16.246	356	46
5.971	7.350	13.321	231	58
45.595	54.991	100.586	1.129	89
44.808	45.864	90.672	918	99
5.301	14.994	20.295	215	94
16.389	85.511	101.900	1.246	82
4.160	7.042	11.202	277	40
95.536	35.449	130.985	1.021	128
6.455	8.056	14.511	1991	73
52.640	57.499	110.139	1.557	71
401.762	426.26	828.027	9.958	83

1990-1997-2000 SAYIM
YILLARINA GÖRE TOKAT
İLİ ŞEHİR, KÖY VE
TOPLAM NÜFUSU

TOKAT MİLLETVEKİLLERİ VE SENATÖRLERİ

1. Hamdi Bey (Mütevelliioğlu)	1. Dönem Tokat Milletvekili
2. Hoca Fehmi Efendi	1. Dönem Tokat Milletvekili
3. İzzet Bey (Genç)	1. Dönem Tokat Milletvekili
4. Mustafa Vasfi Bey (Süsoy)	1- 2- 3- 4. Dönem Tokat Milletvekili
5. Nazım Bey (Resmor)	1. Dönem Tokat Milletvekili
6. Rifat Bey (Arkun)	1. Dönem Tokat Milletvekili
7. Şeyh Şükrü Efendi (Keskin)	1. Dönem Tokat Milletvekili
8. Sebahattin Baybura	1. Dönem Tokat Milletvekili
9. Hacı Ali Dizman	1. Dönem Tokat Milletvekili
10.Mehmet Kazova	1-3. Dönem Tokat Milletvekili
11.Ziya Koca Memi	1. Dönem Tokat Milletvekili
12.Beki Sami Bey (Kundu)	2. Dönem Tokat Milletvekili
13.Emin Bey (Bayar)	2. Dönem Tokat Milletvekili
14.Hacı Kamil Bey	2-3. Dönem Tokat Milletvekili
15.Bekir Lütfü Bey (Çiftçioğlu)	2-4. Dönem Tokat Milletvekili
16.Ali İrfan Solmazer	2. Dönem Tokat Milletvekili
17.Hasan Fethi Alacalı	2. Dönem Tokat Milletvekili
18.Cevdet Aykan	2. Dönem Tokat Milletvekili
19.Bedrettin Karaerkek	2. Dönem Tokat Milletvekili
20.Osman Saraç	2. Dönem Tokat Milletvekili
21.Mithat Şükrü Çavdaroğlu	2. Dönem Tokat Milletvekili
22.Osman Hacı Baloğlu	2-3. Dönem Tokat Milletvekili
23.Hüseyin Hüsnü Bey (Sarı)	3. Dönem Tokat Milletvekili
24.Şevki Bey (Berker)	3. Dönem Tokat Milletvekili
25.Hüseyin Abbas	3-4. Dönem Tokat Milletvekili
26.İsmet Hilmi Balcı	3. Dönem Tokat Milletvekili

27.İsmail Hakkı Birler	3-4. Dönem Tokat Milletvekili
28.Süreyya Tefvik Genca	4-5. Dönem Tokat Milletvekili
29.Nazım Poroy	4-5-6-7-8. Dönem Tokat Milletvekili
30.Ali Kurt	4-5. Dönem Tokat Milletvekili
31.Haydar Ulusoy	4. Dönem Tokat Milletvekili
32.Cevat Atılgan	4-5. Dönem Tokat Milletvekili
33.Feyzullah Değerli	4-5. Dönem Tokat Milletvekili
34.Ali Şevki Erek	4-5-19-21. Dönem Tokat Milletvekili
35.Hüseyin Hüseyin Konay	4-5. Dönem Tokat Milletvekili
36.Faik Bermek	5. Dönem Tokat Milletvekili
37.Hürrem Müftigil	5. Dönem Tokat Milletvekili
38.Ali Galip Peker	5-6-7-8-9. Dönem Tokat Milletvekili
39.Reşai Erişkin	5-6-7. Dönem Tokat Milletvekili
40.Ömer Dedeoğlu	5. Dönem Tokat Milletvekili
41.Faruk Demirtola	5. Dönem Tokat Milletvekili
42.Sermet Durmuşoğlu	5. Dönem Tokat Milletvekili
43.Sıtkı Ülke	6. Dönem Tokat Milletvekili
44.Sıktı Atanç	6-9. Dönem Tokat Milletvekili
45.Hasip Ahmet Aytuna	6. Dönem Tokat Milletvekili
46.Muammer Develi	6-7. Dönem Tokat Milletvekili
47.Halit Nazmi Keşmir	7-8. Dönem Tokat Milletvekili
48.Cemal Kovalı	7-8. Dönem Tokat Milletvekili
49.Refik Ahmet Sevengil	7-8. Dönem Tokat Milletvekili
50.Recai Güreli	8. Dönem Tokat Milletvekili
51.Mustafa Özden	8. Dönem Tokat Milletvekili
52.Feyzi Eken	8.Dönem Tokat Milletvekili

53.Mustafa Latifoğlu	8-11. Dönem Tokat Milletvekili
54.Sabri Çelikkol	8. Dönem Tokat Milletvekili
55.Ahmet Gürkan	9-10. Dönem Tokat Milletvekili
56.Hamdi Koyutürk	9. Dönem Tokat Milletvekili
57.Mustafa Özdemir	9. Dönem Tokat Milletvekili
58.Nuri Turgut Topçuoğlu	9. Dönem Tokat Milletvekili
59.Osman Zihni Betil	9. Dönem Tokat Milletvekili
60.Reşit Önder	9-1-3 Dönem Tokat Milletvekili
61.İhsan Baş	10. Dönem Tokat Milletvekili
62.Hulisi Bozbeyoğlu	10. Dönem Tokat Milletvekili
63.Selahattin Gülüt	10. Dönem Tokat Milletvekili
64.Hasan Kangal	10. Dönem Tokat Milletvekili
65.Ömer Sunar	10. Dönem Tokat Milletvekili
66.Yusuf Ulusoy	10-3. Dönem Tokat Milletvekili
67.Ahmet İspirli	1. Dönem Tokat Milletvekili
68.Şahap Kitapçı	11. Dönem Tokat Milletvekili
69.Ali Rıza Ulusoy	11 - 1 Dönem Tokat Milletvekili
70.Ahmet Demiş Yurdakul	11. Dönem Tokat Milletvekili
71.Bekir Şeyhoğlu	11 -1 Dönem Tokat Milletvekili
72.Faruk Ayanoğlu	11. Dönem Tokat Milletvekili
73.Sıtkı Eken	11. Dönem Tokat Milletvekili
74.Keramettin Gençler	11. Dönem Tokat Milletvekili
75.Selim Koçaker	17. Dönem Tokat Milletvekili
75.Enver Özcan	17. Dönem Tokat Milletvekili
76.Cemal Özdemir	17. Dönem Tokat Milletvekili
77.Talat Sargin	17-18. Dönem Tokat Milletvekili
78.Mehmet Zeki Uzun	17-18. Dönem Tokat Milletvekili

79. Metin Gürdere	17-18-20. Dönem Tokat Milletvekili
80.Kazım Özev	18. Dönem Tokat Milletvekili
81.Kenan Süzer	18. Dönem Tokat Milletvekili
82.Erkan Yüksel	18. Dönem Tokat Milletvekili
83.Ahmet Fevzi İnceöz	19. Dönem Tokat Milletvekili
84.İbrahim Kumaş	19. Dönem Tokat Milletvekili
85.Ahmet Özdemir	19. Dönem Tokat Milletvekili
86.Şahin Ulusoy	19-20. Dönem Tokat Milletvekili
87.Güler İleri	19. Dönem Tokat Milletvekili
88.Abdullah Aslan	20. Dönem Tokat Milletvekili
89.Bekir Sobacı	20-21. Dönem Tokat Milletvekili
90.Hanefi Çelik	20. Dönem Tokat Milletvekili
91.M.Ergün Dağcıoğlu	21-22. Dönem Tokat Milletvekili
92.Reşat Doğru	21. Dönem Tokat Milletvekili
93.Lütfü Ceylan	21. Dönem Tokat Milletvekili
94.Hasan Hüseyin Balak	21-22. Dönem Tokat Milletvekili
95.Resül Tosun	22. Dönem Tokat Milletvekili
96.İbrahim Çakmak	22. Dönem Tokat Milletvekili
97.Şükrü Ayalan	22. Dönem Tokat Milletvekili
98.Zeyid Aslan	22. Dönem Tokat Milletvekili
99.Orhan Ziya Diren	22. Dönem Tokat Milletvekili
100.Feramuz Şahin	22. Dönem Tokat Milletvekili
101.Ali Altuntaş	Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi
102.Vedat Arıkan	Cumhuriyet Senatosu Tokat ili Temsilcisi
103.Osman Çetin	Cumhuriyet Senatosu Tokat Üyesi
104.Şerafettin Yarkın	Danışma Meclisi Tokat Üyesi
105.Halil Erten	Danışma Meclisi Tokat Üyesi

1923 YILINDAN BUGÜNE KADAR İLİMİZDE GÖREV YAPAN VALİLERİMİZ

SIRA NO	ADI-SOYADI	G.BAŞLAMA TARİHİ	G.AYRILIŞ TARİHİ
1	SAİT BEY	1923	1924
2	M.RAHMİ GÖKÇE	1924	1925
3	KADRI ÜÇOK	1925	1930
4	A. RIZA CEYLAN	1930	1933
5	RECAİ GÜRELİ	1933	1936
6	FAİZ ERGUN	1936	1939
7	SELAHADDİN ÜNER	1939	1940
8	İZZETTİN ÇAĞPAR	1940	1945
9	CAVİT KINAY	1945	1948
10	SADRİ AKA	1948	1949
11	ABDÜLKADİR SARISÖZEN	1949	1950
12	BEKİR SUPHİ AKTAN	1950	1952
13	HAZİM KAFTANOĞLU	1952	1960
14	HAKKI ALBAYRAKOĞLU	1960	1964
15	TURGUT EĞİLMEZ	1964	1967
16	YUSUF YAKUPOĞLU	1967	1970
17	A.SUAT ETEMOĞLU	1970	1972
18	M.ZEKAI GÜMÜŞDİŞ	09.07.1972	09.07.1975
19	MEHMET ERDEM	25.07.1975	15.02.1978
20	LÜTFÜ F.TUNCEL	20.02.1978	07.12.1979
21	ADİL KERİMOĞLU	08.12.1979	15.06.1981
22	ÇETİN BİRMEK	29.06.1981	09.05.1984
23	RECEP YAZICIOĞLU	14.05.1984	31.07.1989
24	METİN TURCAN	04.08.1989	20.02.1992
25	MEHMET ÖZGÜN	24.02.1992	15.04.1996
26	AYHAN ÇEVİK	16.04.1996	23.03.1998
27	MEHMET GÜNDOĞDU	24.03.1998	09.02.2003
28	AYHAN NASUHBEOĞLU	10.02.2003	28.11.2005
29	ERDOĞAN GÜRBÜZ	03.12.2005	

TOKAT İL GENEL MECLİSİ ÜYELERİ

	İL/İLÇE ADI	ADI	SOYADI
1	TOKAT MERKEZ	MEHMET	ELİBOL
2	TOKAT MERKEZ	BEKİR	COŞKUN
3	TOKAT MERKEZ	M.KAYA	ÇAKIRTAŞ
4	TOKAT MERKEZ	FARUK	YAZICI
5	TOKAT MERKEZ	ALİ	AYDI
6	TOKAT MERKEZ	İHSAN	YILMAZ
7	ALMUS	MUSTAFA	DURMUŞ
8	ALMUS	MUSTAFA	KARLIK
9	ALMUS	DURSUN	AYTAÇ
10	ARTOVA	TANER	KURBAN
11	ARTOVA	NURETTİN	KILIÇ
12	BAŞÇİFTLİK	AHMET	KAPUSUZ
13	BAŞÇİFTLİK	GANİ SERVET	ŞEN
14	ERBAA	BEKİR	DUMAN
15	ERBAA	ADNAN	DOĞAN
16	ERBAA	MEHMET	ŞAHİN
17	ERBAA	MUSTAFA	KÖKLÜ
18	ERBAA	DURAN	BOLLU
19	NİKSAR	AHMET	SEÇKİN
20	NİKSAR	MAHMUT	TEPEBAŞI
21	NİKSAR	OSMAN	DEMİCİOĞLU
22	NİKSAR	İHSAN	ACAR

TOKAT İL GENEL MECLİSİ ÜYELERİ

	İL/İLÇE ADI	ADI	SOYADI
23	NİKSAR	NABİ	DURGUN
24	PAZAR	ŞAHİN	DEMİR
25	PAZAR	OSMAN	ARSLAN
26	REŞADİYE	L.DAİM	MANLI
27	REŞADİYE	TURHAL	ÖZKAYA
28	REŞADİYE	ERDEM	KILIÇ
29	REŞADİYE	AHMET	SAĞLAM
30	REŞADİYE	MUSTAFA	ŞAHİN
31	SULUSARAY	HÜSEYİN	ATINDI
32	SULUSARAY	FARUK	YORGUN
33	TURHAL	G.HAKAN	ALPARSLAN
34	TURHAL	ABDULLAH	AY
35	TURHAL	İLHAN	KURTUL
36	TURHAL	CEMAL	ÖLTEM
37	TURHAL	NUSRET	YILDIZ
38	YEŞİLYURT	MAHMUT	SOLMAZ
39	YEŞİLYURT	HİLMİ	ADIGÜZEL
40	ZİLE	ARİF	DÜZEN
41	ZİLE	HAYDAR	YAĞAN
42	ZİLE	ABDÜLKADİR	DEMİRTAŞ
43	ZİLE	MEHMET	OCAK
44	ZİLE	MEHMET	YENİ

26 Haziran Atatürk Kültür Sarayı

İL ÖZEL İDARESİ GENEL SEKRETERLİĞİ

1- İl Özel İdare Müdürlüğü; ilin yerel ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, İçişleri Bakanlığına bağlı Özel Bütçeli Mahalli İdareler Kuruluşudur. Özel İdarenin başı Vali, Karar Organı İl Genel Meclisi ve İl Daimi Encümenidir. İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği , Merkez ve 11 ilçeden oluşmaktadır. İl Özel İdaresi Genel Sekreteri, Vali adına İl Özel İdaresini yönetmektedir. İlçe Özel İdarelerini ise İl Özel İdaresi Genel Sekreteri adına İlçe Özel İdare Müdürleri yönetmektedir.

28 Mart 2004 Tarihinde yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimi Neticesinde İl Genel Meclisinde (44) Adet Meclis Üyesi mevcuttur.

2- 5302 Sayılı Kanununun 35. maddesi ile İl Özel İdarelerinin yeniden teşkilatlanması nedeniyle İl Özel İdaresi Norm Kadro İlke ve Standartlarına İlişkin esaslar 2006/10265 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının 22.04.2006 tarih ve 26147 Sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girmesi nedeniyle, İl Genel Meclisininin 07.09.2006 tarih ve 139 sayılı kararı ile kabul edilen;

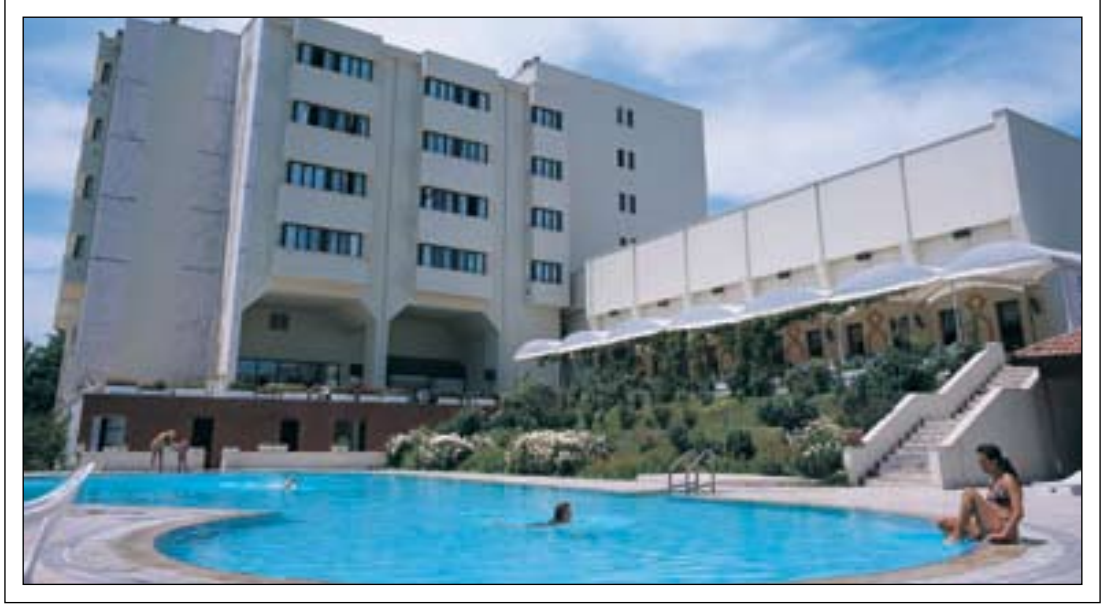
GiH 71, TH 32, SH 1, AVH 1, YH 25 olmak üzere toplam 130 kadronun, İlçeler dahil GiH 27, TH 25, YH 7 adedi olup, Norm kadroya göre atamalar yapılmadığından toplam 71 adet boş kadro bulunmaktadır.

Ayrıca Şahsa Bağlı Tutulan (Dondurulan Genel İdare Hizmetlerden 11 adet, Teknik Hizmetlerden

7 olmak üzere) toplam 38 adet Norm Kadro fazlası (Unvan ve sayı olarak) kadro mevcuttur.

Norm Kadroya göre 103 daimi işçi kadrosunun dışında, 280 norm kadro fazlası (Şahsa bağlı tutulan) dondurulan daimi işçi kadrosu olmak üzere 383 daimi işçi ile İl Merkezinde ve İlçelerde çalışan toplam 43 adet Geçici İşçi ve 1 adet Sözleşmeli Personel (avukat) çalışmaktadır.

3- İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğine ait Gayri Menkuller; Çağ Gölü Mahallesiindeki Bahçeli Ev Vali Konağı Cife Gölü Mevkiindeki YSE Binası ve Sahası, Oğulbey Omcalık Mevkiindeki YSE Müd. Binaları Lojmanları ve Yeri, Yakupoğlu Halıcılık Okulu Binası, Hükümet Konağı Yanındaki İşhanı Binası, Hocaahmet Mahallesiinde 20 Daireli Lojman, Karşıyaka Mahallesiindeki 8 Daireli Lojman, GOP Bulvarındaki İşhanı Binası ve 6 Adet Lojman, 26 Haziran Atatürk Kültür Sarayı, Kale Yanı Konukevi, Gij Gij Dinlenme Tesisi, Çamlıbel Beldesindeki Bahçeli Ev, Güneşli Mah. Sosyal Konutlar Sitesindeki Dükkan, Gij Gij mevkiinde 22420 m2 tarkla, Tepeönü Mevkiinde 12000 m2 Tarla, Zile İlçesindeki 4 Katlı İşhanı Binası, Zile İlçesindeki Özel İdare Hizmet Binası, Zile İlçesinde Bina-Depo ve 4 Adet Lojman , Zile İlçesinde Kaymakam Lojmanı, Erbaa İlçesinde Kaymakam Lojmanı ve 2 Adet Memur Lojman, Erbaa İlçesinde Trafik Tescil Binası, Almus İlçesinde 18 Adet Dükkan, Almus İlçesinde Kaymakam Lojmanı, Reşadiye İlçesinde Kaymakam Lojmanı, Reşadiye İlçesi Hizmet Binası ve Lojman, Reşadiye İlçesinde Kütüphane Binası, Reşadiye İlçesinde Burhan Aras İlköğretim Okul Bahçesinde 8 Adet Dükkan, Artova İlçesinde Kaymakam Lojmanı,

Büyük Tokat Oteli

Artova İlçesinde Hizmet Binası ve Lojman, Niksar İlçesinde Kaymakam Lojmanı, Niksar İlçesinde Merkezde Yurt Binası, Niksar İlçesinde Hizmet Binası ve 7 Adet Lojman Turhal İlçesinde Hizmet Binası ve Lojman, Turhal İlçesinde Kaymakam Lojmanı Turhal İlçesinde Eski Hizmet Binası ve Bahçe, Turhal İlçesinde Merkezde 3003 m2 Arsa, Turhal İlçesinde Öğretmenevi Yanındaki 450 m2 Arsa, Yeşilyurt İlçesinde Kaymakam Lojmanı, Sulusaray İlçesinde Kaymakam Lojmanı, Sulusaray İlçesinde Kaplıca Tesisi ve Arsası, Pazar İlçesinde Kaymakam Lojmanı, Pazar İlçesinde Ballica Kafeterya, Pazar İlçesinde Güreş çayırı Mevkiinde 7000 m2 Tarla, Başçiftlik İlçesinde Kaymakam Lojmanı vardır.

İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğinin ortak olduğu şirketler ; Tokat Otelcilik Trz.A.Ş., Tokat Mepasan A.Ş., Samaş San.Mad.A.Ş., Menekşe Mer.San.Tic.A.Ş., Tursant Tar.Ürün.A.Ş. ve Aanavatan Timtaş Ür.A.Ş.dir.

4- Özel İdaresi Bütçesinden alınan toplam (70) Adet araç ve iş makinesi bulunmaktadır. Tokat Valilik Hizmetinde (4 Adet) araç, İl Özel İdaresi Mali İşler Hizmetinde (4) Adet araç, Satın alınan (9) Adet Ambulans Sağlık Md.Hizmetinde, Kamyon ve İş Makineleri (147) Adet Araç İl Özel İdaresi İmar İşleri Hizmetinde kullanılmaktadır.

5- İl Özel İdaresinin 2006 Yılı Bütçesi 14.000.000.-YTL olup, bunun 3.971.493,00 YTL' si Genel Kamu Hiz., 40.000,00.-YTL' si Savunma Hizm., 6.330.720,00.-YTL' si Ekonomik İşler ve Hiz., 349.001,00.-YTL' si Çevre Koruma Hizm., 378.500,00.-YTL' si İskan ve

Toplum Refahı Hizm., 108.032,00.-YTL' si Sağlık Hizm., 304.952,00.-YTL' si Dinlenme, Kültür ve Din Hizm., 2.507.302,00.-YTL' si Eğitim Hiz. Ve 10.000,00.-YTL' si de Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardım Hizm. olarak kabul edilmiştir.

İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğinin 2006 Yılı Yatırım Programı İl Genel Meclisince kabul edilmiş olup, 2006 yılında yapılması planlanan Turhal Kazova Devlet Hastanesi KDV hariç 2.650.000,00.-YTL' ye ihale edilmiş olup, yaklaşık maliyeti 3.962.161,16.-YTL' dir. %90 fiziki gerçekleştirme sağlanmıştır. Tokat Merkez 400 yataklı Devlet Hastanesinin 04.01.2007 'de ihalesi yapılmıştır. Ancak sözleşmeye bağlanmamıştır.

6- 2005 Yılı Gider Kesin Hesabı 49.249.484,88.-YTL' ye bağlanmış olup, bunun 27.064.694,69.-YTL' si Cari Harcama; 14.665.023,14.-YTL' si Yatırım Harcamaları ve 7.519.767,05.-YT' si de Transfer Harcamalardır. 2005 Yılı Gelir Hesabı ise, 52.098.346,27.-YTL olmuştur. Bunun 12.193.264,50.-YTL' si Vergi Gelirleri, 3.062.062,75.-YTL' si Vergi Dışı Gelirler ve 36.843.019,02.-YTL' si Yardım ve Fonlardır.

7- İl Özel İdare Bütçesinde Yatırım Harcamaları için konulan ödenek yeterli olmadığından büyük projelerin gerçekleştirilmesi imkanı bulunmamaktadır.

8- İçişleri Bakanlığı Yardım Fonlarından ve diğer Bakanlıklardan Ödenek sağlanmasında İlimiz Merkez ve İlçelerinde önemli yatırımların gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

KÖY İÇME SULARI DURUMU

KÖYE ULAŞTIRILAN DİĞER HİZMETLER

Köy İçme Suları Durumu	Köy (Ünite) Sayısı	Elektrikli Köy Sayısı	609
İçme Suyu Yeterli Olan	608	Okulu Olan Köy Sayısı	604
İçme Suyu Yetersiz Olan	1	Okulu Olmayan Köy Sayısı	5
İçme Suyu Olmayan	-	Telefonu Olan Köy Sayısı (Lokal)	608
TOPLAM	609		

İLİN İLÇELER İTİBARIYLA HİZMET ENVANTERİ

İLÇELER	ASFALT (KM)	STABİLİZE (KM)	TOPLAM (KM)
MERKEZ	292	331	623
ALMUS	146	292	438
ARTOVA	96	77	173
BAŞÇİFTLİK	38	36	74
ERBAA	211	506	717
NİKSAR	234	269	603
PAZAR	54	87	141
RESADİYE	89	462	551
SULUSARAY	44	60	104
TURHAL	166	200	366
YEŞİLYURT	51	58	109
ZİLE	211	401	612
TOPLAM	1.632	2.779	4.411

ÖZEL İDARENİN ORTAK OLDUĞU ŞİRKETLER

1- MEPESAN A.Ş.

Tokat Mepesan A.Ş., 1985 yılında özel idare öncülüğünde 250 milyon TL sermaye ile kurulmuş ve 1987 yılında faaliyete geçmiştir. Hisselerinin % 89,28'i Özel İdare'ye, % 6'sı Tokat Belediyesi'ne, diğerleri Ziraat Odası, Ticaret Odası, Kapıcıoğlu, Şaban Dönmezoğlu, Ömer Çağlar, Mehmet Erk, Yahya Eren, Asım Eren, Mehmet Kaya, Mehmet Adıgüzel, Hayati Keskin, Mustafa Pamukoğlu, Naciye Albayrak'a aittir. Meyve, sebze, fidan, baklagil ve bunların depolanması ve dış pazarlara sevki amacına yönelik olarak kurulan Tokat Mepesan A.Ş., faaliyetini sürdürmektedir.

2- TOKAT TURİZM OTELCİLİK A.Ş.

1990 yılında faaliyete geçti. Otelin Yönetim Kurulu bir başkan, iki üyeden oluşmaktadır. 4 yıldızlı Tokat Otelcilik Turizm A.Ş. 45 dönüm arazi üzerine kurulmuş. Şirketin % 99,48 oranındaki hissesi Özel İdare'ye aittir. Şirket bünyesindeki otel 120 yatak kapasitelidir. 4 yıldızlı otel şirketin en önemli mal varlığıdır.

3- SAMAŞ SANAYİ MADENLERİ A.Ş.

Samaş Sanayi Madenleri A.Ş. Reşadiye ilçesinde kurulu, faaliyetini sürdüren betonit kil fabrikasıdır. Samaş San. Madenler A.Ş.'nin % 10,64 oranındaki hissesi Özel İdare Müdürlüğü'ne, % 7,30 Reşadiye Belediyesi'ne, % 3,55 Akdoğan Köyü'ne, % 70 Kayakara Köyü'ne, geri kalan hisseleri halka aittir. Şirketin yönetim kurulu bir başkan, iki üye, 1 denetçiden oluşmaktadır. Şirkette 13 kişi çalışmaktadır. Yıllık kapasitesi 20 tondur. Talebe göre bu kapasite artırılabilir.

4- MENEKŞE MERMER SAN. VE TİC. A.Ş.

Şirketin % 20 oranındaki hissesi Özel İdare'ye geri kalan hisseleri Menekşe aile şirketine aittir. Şirket, Turhal ilçesinde kurulu ve faaliyetini sürdüren mermer fabrikasıdır.

5- TÜRSANT TARIM ÜRÜNLERİ A.Ş.

Niksar ilçesinde kurulu ve faaliyetini sürdüren şirket salça ve meyve suyu üretimi yapmaktadır. Özel İdare'nin şirketteki hisse oranı % 0,056'dır.

6- ANAVATAN TİMTAŞ A.Ş.

Özel İdare'nin şirketteki payı % 2'dir. Tokat merkezde kurulu tuğla fabrikası faaliyetini 1996 yılında durdurmuştur.

7- TOKCAM TOKAT CAM SAN. VE TİC. A.Ş.

1992 yılında kurulmuş, 1994 yılının 10. ayında faaliyete geçmiştir. Aylık kapasitesi 1.000 m² dolayında ısıcam üretmektedir. Tokat Merkez Organize Sanayi Bölgesi'nde 5420 m²lik arsa üzerinde kurulu, 2580 m²lik kapalı alana sahiptir. Isıcam fabrikasında; düzcamlı bombeli cam, ısıcam, ayna ve her nevi cam mamulü imalat, pazarlama, ihracat-ithalat yapan şirketin tamamı 205.608 adet hissesi olup 205.604 adet hissesi Özel İdare'ye aittir.

8- TOKAT-SULUSARAY DEVREMÜLK ORGANİZASYON A.Ş.

Otuziki dönüm arazi kendi adına kayıtlıdır. 1997 tarihinde kurulan şirketin % 48 oranındaki hissesi Tokat Otelcilik A.Ş.'ye % 4 oranındaki hissesi TOKCAM Tokat Cam San. Ve Tic. A.Ş.'ye, % 24'ü Celal Üzrek'e % 12'si Cemal Oto'ya, % 12'si Önder Oto'ya aittir. İnşaatın su basman seviyesi bitmiştir.

9- TOKAT GIDA-YEM SAN. A.Ş.

İlgili dönemde faaliyetine son verilmiş ve şirket tüm hak ve yetkileri, borç ve alacakları ile birlikte TOKCAM A.Ş.'ye devrolunmuştur.

10- RESÜT A.Ş.

Reşadiye ilçesinde 2004 yılı içerisinde RESÜT (Reşadiye Tarım Hayvancılık Doğal Ürünler Süt ve Gıda Sanayi Ticaret AŞ), Ramona Bambu Sanayii ve 2 adet Tekstil Sanayi Şirketleri kurulmuştur.

KÖYKERİN ALTYAPISININ DESTEKLENMESİ KÖYDES

2005 yılında Köy altyapısı Destekleme KÖYDES kapsamında, İlimiz Merkez İlçesi Çerdiğin köy yolları Stabilizesi için 56.000,00.-YTL. Turhal Kaymakamlığına aktarıldığı, stabilize yolun yapıldığı,

İlimiz Merkez İlçesi Çat-Ormandibi köy yolları için 4 km. asfalt 75.000,00.YTL. Almus Kaymakamlığına aktarıldığı.4.Km. Kısımın 1 kat asfalt yapıldığı, İlimiz Merkez İlçesi Akın köyü içme suyu için 60.000,00.-YTL. İl Özel İdaresine aktarıldığı, içme suyu şebekesinin tamamlanarak hizmete verildiği, Almus İlçesine 30 km asfalt yol için 555.000,00.- YTL. ödenek tahsisi yapılmıştır. Reşadiye İlçesine 21 km asfalt için 256.000,-YTL. ödenek tahsisi yapılmıştır. Zile İlçesine 6 km asfalt yol yapımı için 89.000,00.-YTL. ödenek tahsisi yapılmış olup, İl geneli için köy yolları stabilize ve asfalt yapımı kapsamında 900.000,00.-YTL. tahsisi yapılmıştır.

İçme suları için; Merkez 60.000,00.-YTL.1 proje, Erbaa 100.000,00.-YTL.1 proje, Niksar 50.000,00.-YTL.1 proje, Turhal 220.000,00.-YTL. 7 proje, Zile 170.000,00.-YTL.7 proje olmak üzere toplam 17 proje için 600.000,00.-YTL. ödenek tahsisi yapılmıştır.

2006 yılında;Tokat İli genelinde; Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi (KÖYDES) kapsamında;

Merkez İlçe;Köy yolları stabilize ve asfalt yapımı kapsamında; toplam 29.200,km asfalt 27.900. km stabilize olmak üzere 13 köyün programa alındığı, bu işler için yıl içinde 2.213.520,00.- YTL. ödenek gönderilmesinin planlandığı, 05/06/2006 tarihine kadar 664.056.00-YTL ödeneğin serbest bırakıldığı, 05/06/2006 tarih itibariyle harcama yapılmadığı, 4 köyün 1 kat asfalt yapım işi ihale edilerek 04/06/2006 tarihide yüklenici firmaya yer tesliminin yapıldığı halen çalışmanın devam ettiği ve yıl içinde tamamlanmasının planlandığı 7 köyün 15.5 km miktarında stabilize yapım ve onarım işinin İl Özel İdaresine ait araçların akaryakıt giderlerinin karşılanması suretiyle yaptırılmakta olduğu ve çalışmaların devam ettiği;

Köy içme suları kapsamında; 1 köyün yeni tesis 23 köyün tesis genişletme ve geliştirme kapsamında olmak üzere 24 köyde içme suyu yapımının programa alındığı; bu işler için yıl içinde 866.160.00.-YTL. ödenek gönderilmesinin planlandığı 05/06/2006 tarihine kadar 259.848,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı, 05/06/2006tarihi itibariyle içme sularına ait 12 projenin ihale edildiği ve yer tesliminin yapıldığı,kalan 12 projenin ise birlik imkanları ile yapılacağı, her hangi bir harcama yapılmadığı ve tamamlanan iş bulunmadığı;

Köy kanalizasyonları kapsamında; 1 adedi yeni tesis, 3 adedi tesis geliştirme ve genişletme şeklinde olmak üzere toplam 4 köyde kanalizasyon yapımının programa alındığı, bu işler için yıl içinde 128.320.00-YTL ödenek gönderilmesinin planlandığı YPK 08.06.2006 tarih ve 2006/28 sayılı kararı gereğince 128.320.00 YTL nin köy yolları yapımı için aktarıldığı,05.06.2006 tarihi itibariyle kanalizasyon çalışmalarının tamamının iptal edildiği, herhangi bir harcama yapılmadığı ve tamamlanan iş bulunmadığı;

KÖYDES kapsamında 2006 yılı toplamı olarak; 37 köyde çalışma yapılmasının programa alındığı; bu işlerin tamamı için 3.208.000,00.-YTL ödenek gönderilmesinin planlandığı, 05.06.2006 tarihine kadar bütün işler için toplam 962.522,00.- YTL ödeneğin serbest bırakıldığı 05.06.2006 tarihi itibariyle harcama yapılmadığı, 13 köy yolunda çalışmaların devam ettiği; 24 adet içme suyu olmak üzere 37 köyde henüz işe başlanmadığı;

Almus İlçesi toplam ödenek 1.604.000,00.-YTL. olup, 17 köy yolunun asfalt ve stabilize işi için 1.106.760.00.-YTL., 10 köyün içme suyu için 430.080,00.-YTL., 2 köyün Kanalizasyon projesi işi için (YPK' nın Kararından önce işe başlandığı,) 64.160,00.-YTL. önek planlandığı, 481.200,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı,

Artova İlçesi toplam ödenek 802.000,00.-YTL. olup, 3 köy yolunun asfalt ve stabilizesi için 553.380,00.-YTL., 10 köyün içme suyu için 216.540.00.YTL., 2 köyün kanalizasyon proje-

si işi için 32.080,00.-YTL.ödenek planlandığı, YPK Kararı doğrultusunda 32.080,00.-YTL. ödenek köy yolları asfalt ve stabilize projelerine aktarıldığı, 240.600,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı,

Başçiftlik İlçesi toplam ödenek 620.000,00.-YTL., 2 köy yolunun asfalt ve stabilizesi için 452.600,00.-YTL., 4 köyün içme suyu için 167.400,00.YTL., köyün kanalizasyon projesi işi için ödenek planlanmadığı, 186.000,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı,

Erbaa İlçesi toplam ödenek 3.208.000,00.-YTL. olup, 19 köy yolunun asfalt ve stabilizesi için 2.223.520,00.-YTL., 10 köyün içme suyu için 866.160,00.YTL., 11 köyün kanalizasyon projesi işi için 128.320,00.-YTL.ödenek planlandığı, YPK Kararı doğrultusunda 128.320,00.-YTL. ödenek köy yolları asfalt ve stabilize projelerine aktarıldığı, 962.400,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı,

Niksar İlçesi toplam ödenek 2.406.000,00.-YTL. olup, 17 köy yolunun asfalt ve stabilize si için 1.703.385,00.-YTL., 20 köyün içme suyu için 649.620,00.YTL., 2 köyün kanalizasyon projesi işi için 53.000,00.-YTL.ödenek planlandığı, 721.800,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı,

Pazar İlçesi toplam ödenek 562.000,00.-YTL. olup, 3 köy yolunun asfalt ve stabilizesi için 387.780,00.-YTL., 5 köyün içme suyu için 151.740,00.YTL., 2 köyün kanalizasyon projesi işi için 22.480,00.-YTL.ödenek planlandığı, YPK Kararı doğrultusunda 22.480,00.-YTL. ödenek köy yolları asfalt ve stabilize projelerine aktarıldığı,168.600,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı,

Reşadiye İlçesi toplam ödenek 2.406.000,00.-YTL. olup, 3 köy yolunun asfalt ve stabilizesi için 1.660.140,00.-YTL.,11 köyün içme suyu için 649.620,00.YTL., 2 köyün kanalizasyon projesi işi için 96.240,00.-YTL. ödenek planlandığı, YPK Kararı doğrultusunda 96.240,00.-YTL.

ödenek köy yolları asfalt ve stabilize projelerine aktarıldığı, 721.800,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı,

Turhal İlçesi toplam ödenek 1.765.000,00.-YTL. olup, 5 köy yolunun asfalt ve stabilizesi için 1.217.850,00.-YTL., 9 köyün içme suyu için 476.550,00.YTL., 3 köyün kanalizasyon projesi işi için 70.600,00.-YTL. ödenek planlandığı, (YPK Kararından önce işe başlandığından) 529.500,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı,

Sulusaray İlçesi toplam ödenek 480.000,00.-YTL. olup, 3 köy yolunun asfalt ve stabilizesi için 331.200,00.-YTL., 7 köyün içme suyu için 129.600,00.YTL., 1 köyün kanalizasyon projesi işi için 19.200,00.-YTL. ödenek planlandığı, YPK Kararı doğrultusunda 19.200,00.-YTL. ödenek köy yolları asfalt ve stabilize projelerine aktarıldığı, 144.000,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı,

Yeşilyurt İlçesi toplam ödenek 480.000,00.-YTL. olup, 9 köy yolunun asfalt ve stabilizesi için 331.200,00.-YTL., 3 köyün içme suyu için 129.600,00.YTL., 1 köyün kanalizasyon projesi işi için 19.200,00.-YTL. ödenek planlandığı, YPK Kararı doğrultusunda 19.200,00.-YTL. ödenek köy yolları asfalt ve stabilize projelerine aktarıldığı, 144.000,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı,

Zile İlçesi toplam ödenek 2.967.000,00.-YTL. olup, 17 köy yolunun asfalt ve stabilizesi için 2.047.230,00.-YTL., 24 köyün içme suyu için 801.090,00.YTL., 5 köyün kanalizasyon projesi işi için 118.680,00.-YTL. ödenek planlandığı, YPK Kararı doğrultusunda 118.680,00.-YTL. ödenek köy yolları asfalt ve stabilize projelerine aktarıldığı, 144.000,00.-YTL. ödeneğin serbest bırakıldığı,

Birlikler ve İşletmeler : İl genelinde 11 adet Köylere Hizmet Götürme Birliği, 13 adet sulama birliği ve 1 adet jeotermal işletmesi bulunmaktadır

Köydes çalışmaları

Duble yol yapım çalışmaları

DUBLE YOL ÇALIŞMALARI

İl Özel İdaresi tarafından; Acil Eylem Planı çerçevesindeki Amasya – Turhal – Tokat Devlet Yolu duble yol çalışmaları için 210 Milyar TL harcanmıştır.

Sivas / Yıldızeli Ayrımı – Tokat / Çamlıbel arasındaki bölünmüş yol yapım çalışmaları hidrolik sanat yapıları yapımında kullanılmak üzere İl Özel İdaresi bütçesinden 295 Milyar TL ödenek aktarılmıştır.

İl Özel İdare bütçesinden duble yol çalışmaları için toplam 505 Milyar TL harcanmıştır.

2003 yılında Acil Eylem Planı kapsamında Amasya - Tokat arasında 30 km. yol genişletme çalışması yapılarak; yapılan bu yol için Müdürlüğümüzden TCK emrine 29 adet çeşitli araç personeliyle birlikte verilmiştir.

2004 yılında Acil Eylem Planı kapsamında Turhal - Zile arasında 10 km. yol genişletme çalışması ve Sivas - Tokat arasında ise 8 km bölünmüş yol çalışmaları yapılarak toplam 18 km. yapılan bu yol için Müdürlüğümüzden TCK emrine 35 adet çeşitli araç personeliyle birlikte verilmiştir.

2005 yılında Tokat-Sivas (Çamlıbel) arasında 9,1 km. yol 2.750.000 YTL harcanarak tamamlanmıştır.

Tokat Belediye binası

TOKAT BELEDİYESİ

1986 yılında hazırlanan imar planı esas itibarıyla korunuyor olup toplam 11717 hektardır. Bu alanın 8167 hektarı mücavir alan içinde, 3550 hektarı da imarlı alan içindedir. 3550 hektarlık alanın ise yaklaşık 1000 hektarında 1994'ten bu yana 3194 sayılı İmar Kanununun 18. Maddesi uygulanmış ve yaklaşık 10.000 adet yeni parsel (yaklaşık 150.000 nüfus için) üretilmiştir.

İmar planımıza göre toplam 1.620.000 m² olan yeşil alanlarının 1994 öncesi 40.000 m²si kullanılırken şu anda 200.000 m² si düzenleme yapılarak kullanıma açılmıştır.

Yakın geçmişte yaşadığımız acı deprem felaketinden de ders alınarak şehrimizin depremsellik haritası hazırlanmış olup, mevcut imar planımız buna göre yeniden düzenlenmiştir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün 06.07.2004 tarih ve 1628/7815 sayılı genelgesi doğrultusunda Belediye Meclisinin 03.01.2005 tarih ve 2004 sayılı kararı ile İmar Planlarımız revize edilerek kat adetleri zemin durumlarına göre tedbirleri alınması koşuluyla artırılmıştır.

Belediye sınırlarımızın kuzey ve batı yönünde genişletilmesi amacıyla yapılan çalışma, İl İdare Kurulunun 08.02.2005 tarih ve 4/508 sayılı kararı ile onaylanmış olup konu Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın 09.06.2005 tarihli kararıyla onaylanmıştır.

MAHALLE SAYISI

İlimiz merkez ilçemizde 41 adet mahallemiz bulunmaktadır. Yeni numarataj çalışmalarımız devam etmektedir. Ayrıca isimsiz veya 1., 2., 3.,..... çıkmaz adıyla anılan birçok sokak ve caddemizde meclisimizin oybirliği kararlarıyla yeni isimlerine kavuşmuş, sora sora veya tarifle bulunan adresler kolayca bulunur hale gelmiştir.

PERSONEL SAYISI

Bu gün tarihi itibarıyla personel sayımız 539 kişi olup dağılımı şöyledir.

a) Memur Sayısı	159
b) Kadrolu İşçi Sayısı	77
c) Geçici İşçi Sayısı	210
d) Sözleşmeli Personel Sayısı	8
e) Hükümlü İşçi Sayısı	11
f) Özürlü İşçi Sayısı	11

İDARİ YAPISI

Teknik, idari, sosyal ve ekonomik birimlerden oluşan belediyemizde 5 Başkan Yardımcısı ve 25 birim müdürlüğü ile hizmetlerini yürütmektedir. Toplam müdürlük sayısı 25 adettir.

ARAÇ PARKI

Belediye hizmetlerini yürütmek üzere halen makine parkımızda değişik tip ve modelde 94 adet araç mevcut olup bunlardan, 3 adet binek hizmet aracı, 5 adet otobüs, 7 adet minibüs, 2 adet cenaze taşıma aracı, 10 adet pikap, 29 adet, 4 adet küçük kamyon, 10 adet pikap, 5 adet traktör, 15 adet iş makinesi, 4 adet motor-siklet bulunmaktadır.

ÖNEMLİ PROJELERDEN BAZILARI

Şehrimizdeki mevcut mezarlıklarımızın tamamı temizlenerek iç kısımlarında yaya yolları oluşturulmuştur. 2007 yılında mezarlıklarımızın iç düzenlemeleri sürdürülecektir. Mezarlıklarımızın etrafını çevreleyen tel örgüler ve duvarların bakım ve onarımı yapılmıştır. Cenaze hizmetlerimizde kullanılmak üzere 1 adet cenaze taşıma aracı alınarak hizmete sunulmuştur.

- Şehrimizin Bedestenlioğlu, 600 evler ve Karşıyaka semtlerinde oturan ve küçük sanayi sitesinde bulunan esnafımıza zaman kaybetmeden su, emlak v.s borçlarının tahsilini yapmak üzere küçük sanayi sitesinde Belediye tahsilat veznesi açılmıştır.

- Adnan Menderes Parkında daha önceki dönemden yapımı devam eden Şehitler Anıtı, Tokatlı şehitlerimizin anısına düzenlenerek tamamlanmıştır.

- Toplu Konutların 1. ve 2. etap inşaatları tamamlanmak üzere olup 3. etap inşaatları devam etmektedir.

- İlimiz Atık su arıtma Tesisi Çevre Bakanlığı Avrupa Birliğinden hibe desteği alarak Türkiye’de ki 6 proje arasına girmiştir. Şuanda proje ile ilgili ÇED Raporu halkın bilgisine sunulmuştur.

- Şehrimizin doğalgaza kavuşması için şehir içi dağıtım ihalesi yapılmış olup, Önümüzdeki günlerde ana hat yapım ihalesinin yapılacağı beklenmektedir. Konuyla ilgili Botaş ve EPDK’nın istemiş olduğu tüm bilgilerin ve belgelerin ilgili kuruluşlara iletilmiştir.

- Şehrimizin içme suyu ile ilgili olarak ilave bir kuyu açılmış ve bağlantısı yapılmıştır. Çördük Suyu hat ıslahı ve göze temizleme çalışmaları yapılarak tüm su depolarının etrafı güvenlik amaçlı olarak tel örgüyle koruma altına alınmıştır.

- Şehrimizin çöp toplama işinin tamamı ihale ile özel sektöre devredilmiştir. Ayrıca Turhal-Zile ve Pazar Belediyeleri ile birlikte Katı Atık Yönetim Birliği kurulmuştur.

- Jeolojik ve jeoteknik etütleri yapılp deprensellik araştırmaları yapıldıktan sonra Bayındırlık Bakanlığı Teknik Araştırmalar Genel Müdürlüğünden gelen genelge doğrultusunda İmar Planları yeniden revize edilerek kat adetleri eski durumuna tekrar getirilmiştir.

- Çekenli İş merkezi zemin katına çıkış yapıldı.

- Saatte 160 Ton/Saat kapasiteli Asfalt fabrikası kurulmuştur. Şehrimizin mevcut koruma imar planı çok eski olduğundan ve güncelliğini yitirdiğinden yeniden koruma imar planı yaptırılması için çalışmalar başlatılmıştır.

- Sosyal konut ve kent değişimi projeleri
- Yeşilirmak kenarındaki Park Bahçeler Müdürlüğü uzun burundaki yeni yerine taşınması.

- Mezarlıklar çevre duvarı ve mezarlıklar içi yolların parkesi.

- Plevnespor Güreş takımı kuruldu. Halterde de faaliyet göstermesi

- Özürlüler parki açılması

- Tokat Belediyesi Gençlik Merkezi ve Tema Vakfı işbirliği ile “Çöp ve Çevre Kültürü Projesi” uygulanıyor halkımız atık konusunda eğitilecek, çöplerin ayrıştırılmasına evlerden başlanması.

- Behzat Bulvar çalışmasına devam edilmesi

- Yeni Kavşak düzenleme çalışmaları yapılacak Geksi Deresi üzerinde Kültür Sarayı yanı, Bekçioğlu Camii yani, Malkayası 600 evler yolu üzerinde köprü ve yeni kavşak çalışmalarına başlandı.

- Altyapı ve içme suyunda projelendirme çalışmalarına devam edilmesi

- Sermet Doğan KOÇ parki tamamlandı.

- Yeşilirmak çevre düzenlemesi projesi çalışmalarına başlanması.

- Üst geçit devamı da DSİ kanal üzerine otopark yapıldı.

- İmar Planında işlenen yolların açılması

- Haç Dağı’na ve Karayolları devamında kanal üzerine Şelale yapımı

- Toki bölgesine yeni içme suyu hattı çalışmaları yapılması

- Yeşilirmak üzerine 3 adet yeni köprü inşa edildi.

- Hal yerine yapılacak olan 224 daire, otopark, yüzme havuzu, kafeterya, alışveriş merkezi yapılması

- Ali Yücel Spor Salonu yerine yapılacak olan otoparklı

- çarşılı ofis ve bürolardan oluşan yeni iş merkezi yapılması

- 2500 kişilik Kapalı Spor Salonu yapılması

- Yeşilirmak sol akış yönü rehabilitasyon ve eski çöp alanı ıslahı.

2006 YILI YAPILAN ÇALIŞMALAR VE YATIRIMLAR

SIRA NO	PROJENİN SEKTÖRÜ	PROJENİN ADI	PROJENİN YERİ	PROJENİN BAŞLAMA TARİHİ	PROJENİN BİTİM TARİHİ	TOPLAM PROJE TUTARI YTL.
1	Tokat Belediyesi	Yeşilirmak kenarı rekreasyon projesi	Şehir içi böl.	000/ D. Ediyor	987.463.50
2	Tokat Belediyesi	Kum Ocağı Düzenleme ve ihata duvar inşaatı	Kum ocağı	2005	166.638,37
3	Tokat Belediyesi	Nikah salonu çevresinin düzenlenmesi	Taşköprü	2004
4	Tokat Belediyesi	Kent değişi prj.	Sofular Mah.	2004	214.188,00
5	Tokat Belediyesi	Kent bilgi sisteminin kurulması	Merkez	2000/2004	30.000.00
6	Tokat Belediyesi	Atatürk köprüsü ilave köprü projesi	Yeşilirmak üzeri	2005	2006	222.158,73
7	Tokat Belediyesi	Özel İdare önüne kavşak yapılması	Geksi Deresi	2004
8	Tokat Belediyesi	Park ve Bahçeler Müd.Hizmet binası inş.	Gezirlik Mah.	2005	2006	160.986,64
9	Tokat Belediyesi	Tedaş mevki köprü prj.	Gezirlik Mah.	2005	2006	222.158,73
10	Tokat Belediyesi	TOKİ mevki köprü projesi	Gezirlik Mah.	2005	2006	222.158,73

**1907 YILINDAN BUGÜNE KADAR İLİMİZDE GÖREV YAPAN
BELEDİYE BAŞKANLARIMIZ**

SIRA NO	ADI SOYADI	GÖREVE BAŞLAMA	GÖREVDEN AYRILMA
1	MÜTEVELLİOĞLU ENVER BEY	1907	1915
2	KATİPZADE TAHİR EFENDİ	1915	1919
3	ELMACI ZADE HÜSEYİN EFENDİ	1919	1921
4	SEYFİ ŞÜKRÜ BEY	1921	1923
5	H.ALİ YAĞCI	1923	1924
6	M.AGAH BEY	1924	1926
7	H.ALİ YAĞCI	1926	1928
8	BİNBAŞI ŞEVKİ BEY (ACUNER)	1928	1930
9	ÖMER AŞIROĞLU	1930	1933
10	MUSTAFA LATİFOĞLU	1933	1936
11	DR.REMZİ TOPÇAM	1936	1939
12	MUSTAFA YOLCU	1939	1942
13	MEHMET ALTUN	1942	1943
14	İZZET ENDİZ	1943	1944
15	MUSTAFA YOLCU	1944	1948
16	MEHMET ALTUN	1948	1950

**1907 YILINDAN BUGÜNE KADAR İLİMİZDE GÖREV YAPAN
BELEDİYE BAŞKANLARIMIZ**

SIRA NO	ADI SOYADI	GÖREVE BAŞLAMA	GÖREVDEN AYRILMA
17	MEHMET ŞAHİN	1950	1954
18	MEHMET AKSU	1954	1955
19	MESRUR GÜRGENÇ	1955	1957
20	LÜTFİ UZEL	1957	1960
21	HAKKI ALBAYRAKOĞLU	1960	1963
22	MESRUR GÜRGENÇ	1963	1968
23	HAKKI ALBAYRAKOĞLU	1968	1971
24	İHSAN ERSÖZ	1971	1972
25	MUAMMER AYYILDIZ	1972	1973
26	MESRUR GÜRGENÇ	1973	1977
27	SERMET DOĞAN KOÇ	1977	1980
28	İSMET SARAÇOĞLU	1980	1984
29	HÜDAYİ SAYIBAŞ	1984	1989
30	İSMET SARAÇOĞLU	1989	1994
31	NİZAMETTİN AYDIN	1994	2004
32	ADNAN ÇİÇEK	2004	

08.12.2006 tarihinde ilimizi ziyaret eden Başbakan Yardımcımız Sayın Mehmet Ali Şahin, TOKİ açılış töreni sırasında...

TOPLU KONUT İDARESİ ÇALIŞMALARI

İlimizde konut sıkıntısını gidermek amacıyla TOKİ'nin başlatmış olduğu 3 etapta gerçekleştirilecek konut yapımına başlanmıştır. I. Etapta 144 konut (85 m²) dar gelirli için, II. Etapta 510 Konut (132 m²) , III. Etapta 480 Konut (120 adedi dar gelirli için 85 m²) olmak üzere toplam 1134 adettir.

I. ve II. Etap daireler Ekim 2006'da teslim edilmiştir. III. Etap ihalesi yapılmış olup konutların yapımına devam edilmektedir.

Niksar İlçemizde I. Etapta 240 konut yapılmakta olup II. Etapta ise 32 dönümlük arazi kamulaştırılarak TOKİ'ye devredilmiştir.

Tokat
TOKİ konutları

Tokat Müftülük Binası

TOKAT MÜFTÜLÜĞÜ

Müftülük teşkilatı 1 İl Müftülüğü ve bağlı 11 İlçe Müftülüğünden oluşmaktadır. İl Müftülüğünde; 24 Genel İdare Hizmetleri sınıfında, 265 Din Hizmetleri sınıfında; (5 Vaiz, 1 Murakıp, 34 Kuran Kursu Öğreticisi, 184 İmam-Hatip, 41 Müezzin-Kayyım) 1 Teknisyen ve 7 Hizmetli olmak üzere toplam (297) görevli bulunmaktadır. İlçe Müftülüklerinde ise Müftü Yardımcısı, Müdür ve Uzman unvanları hariç ilde bulunan unvanlara sahip personelle görevlerini yerine getirmektedirler.

Müftülük hizmet binasının mülkiyeti Türkiye Diyanet Vakfına aittir. Bina bünyesinde Konferans Salonu, Yemekhane ve Müftülük büroları bulunmakta olup, 5 katlıdır.

Tokat Merkezde 98, Kasabalarda 21 ve Köylerde 103 olmak üzere ibadete açık toplam 222

Camii bulunmaktadır. Bunlardan 41 adedinin mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait olup tarihi camilerdir. Alipaşa, Meydan (Hatuniye), Garipler, Behzat, Takyeciler gibi bazı camilerimiz mimari yapılarıyla, Ulu Camii, Mahmutpaşa, Gençmehmetpaşa gibi bazı camilerimiz ise mükemmel güzellikte ahşap tavan işlemleriyle göz doldurmaktadır.

İl merkezinde 10, kasabalarda 3 ve köylerde 8 olmak üzere toplam 21 Kuran Kursu, 34 derslikte; 16 kadrolu, 14 sözleşmeli ve 4 geçici olmak üzere 34 Kuran Kursu öğreticisi ile faaliyette bulunmaktadır. 1 yatılı erkek Kuran Kursu mevcut olup, 1 yatılı Kız Kuran Kursunun ise projesi hazırlanmış olup, temel atma aşamasına gelmiştir. Merkez Kız Kuran Kursu Tokat'a has dış görünüşü ve ahşap tavan süslemeleriyle özel bir yere sahiptir.

10 Nisan Polis Günü'nde Emniyet görevlileri resmi geçit sırasında...

TOKAT İLİ EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ

Tokat İli Emniyet Müdürlüğü Teşkilatımızın yapı ve fonksiyonlarında değişiklik yapan TMK uygulaması ile (B) Tipi Emniyet Müdürlüğü olarak kabul edilmiş olup, (B) Tipi İl Emniyet Müdürlüğü (C) Standardı esas alınmıştır.

Doğrudan Emniyet Müdürüne bağlı birimler;

- 1) İdari Büro Amirliği (Özel Kalem),
- 2) İstihbarat Şube Müdürlüğü,
- 3) Özel Harekat Şube Müdürlüğü,
- 4) Genel Disiplin Büro Amirliği,
- 5) Basın Protokol Büro Amirliği,
- 6) AR-GE Büro Amirliği,
- 7) Rehb.ve Dan.Büro Amirliği,
- 8) İl Merkezinde 2 Adet Polis Merkezi Amirliği,
- 9) 4 Adet İlçe Emniyet Müdürlüğü (Turhal, Niksar, Zile ve Erbaa),
- 10) 5 Adet İlçe Emniyet Amirliği (Reşadiye, Artova, Almus, Pazar ve Yeşilyurt) bulunmaktadır.

Ayrıca Emniyet Kuruluşunda 5 Emniyet Müdür Yardımcısı bulunmaktadır. Bunlardan;

a) Ruhsat İşlemler Şube Müdürlüğü, Pasaport-Yabancılar Şube Müdürlüğü, Güvenlik Şube, Kaçakçılık ve Organize Suç. Şube Müdürlüğü, Asayiş Şube Müdürlüğü, Polis Evi Şube Müdürlüğü ve Olay Yeri İnceleme Şube Müdürlüğü (1) Emniyet Müdür Yardımcısına;

b) Trafik Tescil Şube Müdürlüğü, Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü, Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü, Evrak Arşiv Şube Müdürlüğü, Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü, Muhabere ve Elektronik Şube Müdürlüğü ve Emniyet Hekimliği (1) Emniyet Müdür Yardımcısına;

c) Personel Şube Müdürlüğü, Hukuk İşleri Soruşturma Şube Müdürlüğü, Lojistik Şube Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler Şube Müdürlüğü ve Sivil Savunma Büro Amirliği (1) Emniyet Müdür Yardımcısına;

d) Önleyici Hizmetler Şube Müdürlüğü, Korumaya Şube Müdürlüğü ve Havaalanı Şube Müdürlüğü (1) Emniyet Müdür Yardımcısına;

e) E.K.K.M. Şube Müdürlüğü, Eğitim Şube Müdürlüğü, T.E.M. Şube Müdürlüğü ve Çocuk Şube Müdürlüğü (1) Emniyet Müdür Yardımcısına bağlı olarak görevlerini sürdürmektedirler.

İlçelerimizden sadece Sulusaray ve Başçiftlik'te Polis Teşkilatı bulunmamaktadır.

BİNA DURUMU

EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ MERKEZ BİNASI

Gazi Osman Paşa Bulvarı üzerinde 4 Katlı hizmet binasında faaliyetler yürütülmektedir. Bina dışında Emniyet Hekimliği, Arka Nöbetçi Kulübesi, Emniyete ait açık otopark bulunmaktadır. Binanın zemin katında Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü faaliyet göstermektedir.

10 Nisan Polis Günü'nde Emniyet görevlileri resmi geçit sırasında...

BODRUM KAT: Kazan Dairesi, Lojistik Şube Müdürlüğüne ait arşiv, Mescit, Atış Poligonu, Silah Tamir Atölyesi, Trafik Tescil ve Denetleme Şube Müdürlüğüne ait arşiv.

ZEMİN KAT: Nöbetçi Amirliği, Trafik Tescil Şube Müdürlüğü

1.KAT: Makam Odası, Pasaport Şube Müdürlüğü, Ruhsat İşlemleri Şube Müdürlüğü, Güvenlik Şube Müdürlüğü, Çay Ocağı ve Tuvaletler.

2.KAT: İstihbarat Şube Müdürlüğü, Evrak Arşiv Şube Müdürlüğü, Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü ve Tuvaletler.

3.KAT: Makam odası, Asayiş Şube Müdürlüğü, Olay Yeri İnc.Şb.Müdürlüğü, Güvenlik Şube Müdürlüğünün İzleme Bürosu, Muh.Elek. Şb.Müdürlüğü, Tuvaletler.

KARŞIYAKA POLİS MERKEZİ AMİRLİĞİ HİZMET BİNASI

Karşıyaka Polis Merkezi Amirliği Hizmet binası Fatih Caddesi üzerinde olup toplam 4 kattan ibarettir.

BODRUM KAT: Kazan Dairesi, Tek Araçlık garaj,

ZEMİN KAT: Karşıyaka Polis Merkezine ait Büro Amirlikleri, Tuvaletler, Güç kaynağı odası

1. ve 2. Katların Bir Bölümü: Personele ait lojmanlar

1. ve 2. Katların Bir Bölümü: Önleyici Hizmetler Şube Müdürlüğüne ve Koruma Şube Müdürlüğüne ait büro amirlikleri

ESKİ BEHZAT POLİS MERKEZİ HİZMET BİNASI

Behzat Polis Merkezi Behzat Caddesinde iki katlı binada hizmet vermektedir

1.KAT: Behzat Polis Merkezi

TAŞLIÇIFTLIK BÖLGE TRAFİK DENETLEME ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ VE MERKEZ İSTASYON AMİRLİĞİ HİZMET BİNASI

Taşlıçiftlik Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü ve Merkez İstasyon Amirliği Tokat-Turhal karayolu 8. Km'sinde bulunup, 3 katlı müstakil binadan ibarettir.

1.KAT: Telsiz Odası, Şube Müdürü Odası, Merkez İstasyon Amiri Odası, Dinlenme Odası, Arşiv Odası, Bilgisayar Odası, Tuvalet.

2.KAT: Makam Odası, Ceza İşlemleri Büro Amirliği Odası, İdari Büro, İstatistik Büro, İstasyon Amir Yrd. Odası, Brifing Salonu

3.KAT: KOS Şube Müdürlüğü ve Mutfak

UZUNBURUN A BLOK HİZMET BİNASI

1.KAT: Makam odası, TEM Şube Müdürlüğü, Çay Ocağı, Güç Kaynağı Odası, Tuvaletler

2.KAT: İl Emniyet Müdürü Makamı, Özel Kalem Büro Amirliği, E.K.K.M Şube Müdürlüğü. Eğitim Şube Müdürlüğü, AR-GE Büro Amirliği, Rehberlik ve Danışma Büro Amirliği Faaliyet göstermekte olup Eğitim Salonu bulunmaktadır

UZUNBURUN B BLOK HİZMET BİNASI

ZEMİN KAT: Personel gazinosu, Tuvalet

1.KAT: Lojistik Şube Müdürlüğü ve Personel Şube Müdürlüğü, Emniyet Müdür Yardımcısı makam odası, Tuvaletler

2.KAT: Özel Harekat Şube Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler Şube Müdürlüğü, Hukuk İşleri Şube Müdürlüğü, Çocuk Şube Md., Sivil Savunma Büro Amirliği ve Genel Disiplin Büro Amirliği.

İlçelerimizden; Turhal İlçe Emniyet Müdürlüğü; 1 İlçe Emniyet Müdürlüğü hizmet binası, 2 Polis Merkezi Amirliği, 1 Polis Evi, 1 Trafik Tescil Büro Amirliği ile Bölge Trafik İstasyon Amirliğinin birlikte hizmet verdiği hizmet binası mevcuttur. Artova, Reşadiye, Yeşilyurt, Almus, Pazar İlçe Emniyet Amirlikleri birer adet Hizmet Binası ile hizmetlerini sürdürmektedir. Niksar İlçe Emniyet Müdürlüğü; Kaymakamlık Hizmet Binasının alt katında hizmet vermektedir. Ayrıca, 1 Polis Evi ve Polis Merkezi Amirliği ile Trafik Tescil Büro Amirliğinin birlikte hizmet verdiği bir bina ve Ziraat Donatım Kurumundan Müdürlüğümüze tahsis edilen bina ile birlikte toplam 3 adet bina bulunmaktadır. Erbaa İlçe Emniyet Müdürlüğü, Kaymakamlık Hizmet Binasında hizmet vermekte olup, Bölge Trafik Denetleme İstasyon Amirliği ve Polis Merkezi Amirliği mülkiyeti Müdürlüğümüze ait binada faaliyetlerini sürdürmektedir. Zile İlçe

Emniyet Müdürlüğü, 1 İlçe Emniyet Müdürlüğü, Özel İdare Müdürlüğünden tahsisli Bölge Trafik Denetleme İstasyon Amirliği ve Polis Merkezi Amirliği hizmet vermekte olup, Ertürk Polis Merkezi Amirliği Kaymakamlık binasının alt katında faaliyetlerini sürdürmektedir. Almus İlçe Emniyet Amirliği hizmetlerini hizmet binasında yürütmektedir. Yeşilyurt İlçe Emniyet Amirliği, Niksar ve Erbaa İlçe Emniyet Müdürlükleri Hizmet Binalarının mülkiyetleri teşkilatımıza ait değildir.

LOJMAN DURUMU

İlimiz Merkezinde 2005 yılı itibarı ile 75 adet kaloriferli, 95 adet kalorifersiz olmak üzere 170 adet daire mevcuttur. İlçelerimizden; Zile'de 16, Erbaa'da 12, Turhal'da 54, Reşadiye'de 16, Artova'da 16, Almus'da 12 ve Niksar'da 16 olmak üzere toplam 142 adet daire mevcuttur. Toplam İl Merkezi ve İlçe Teşkilatında bulunan Lojman sayısı 311 dairedir. Yeşilyurt ve Pazar İlçelerimizde lojman bulunmamaktadır.

SOSYAL-YARDIMCI TESİSLER DURUMU

İlimiz merkezine 5 km uzaklıkta Uzunburun mevkiinde 28 odalı, 50 yatak kapasiteli 2 adet dinlenme salonu bulunan bir Polisevi mevcuttur. Ayrıca G.O.P. Bulvarı üzerindeki eski Özel İdare İş hanında bünyesinde birer adet bayan ve erkek kuaförü bulunan, 2 adet dinlenme salonu ile, 150 kişilik 1 adet yemek salonu olan Polis Lokalimiz bulunmaktadır. Ayrıca Turhal ve Niksar ilçelerimizde 1'er adet Polisevi mevcuttur.

ARAÇ VE TEÇHİZAT DURUMU

Müdürlüğümüz kuvvesinde 2005 yılı itibarıyla 106 adet binek oto, 19 adet minibüs, 4 adet Küçük Otobüs, 5 adet Panzer, 12 adet Zırhlı Shortland, 10 adet Landrover, 8 adet Kamyonet, 1 Adet Midibüs, 2 adet Motosiklet, 1 adet Akrep olmak üzere toplam 168 adet araç bulunmaktadır. Bu otoların 62 adeti ilçelerde bulunmaktadır.

10 Nisan Polis Günü'nde Emniyet görevlileri resmi geçit sırasında...

Tören ve Kutlamalar

Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Valimiz Sayın Erdoğan Gürbüz'ü ziyaretlerinde onur defterini imzalarken...

Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Vilayet Konağı'ndan ayrılırken...

Başbakan Yardımcımız Sayın Abdüllatif Şener, 25.02.2007 tarihinde ilimizi ziyaretlerinde valimiz Sayın Erdoğan Gürbüz ile...

Adalet Bakanımız Sayın Cemil Çiçek, 18.03.2006 tarihinde Adliye Sarayı'nı ziyaretleri sırasında...

Bayındırlık ve İskan Bakanımız Sayın Faruk Nafiz Özak, 24.05.2006 tarihinde ilimiz Bayındırlık Müdürlüğü'nü ziyaretleri sırasında...

Valimiz Sayın Erdoğan Gürbüz, Garnizon Komutanı J. Tuğgeneral Yusuf Kaya, Belediye Başkanı Doç. Dr. Adnan Çiçek ile 30 Ağustos Zafer Bayramı kutlamalarında...

Valimiz Sayın Erdoğan Gürbüz ve Garnizon Komutanı J. Tuğgeneral Yusuf Kaya, askerlerle bayramlaşırken...

Valimiz Sayın Erdoğan Gürbüz, Garnizon Komutanı, Belediye Başkanı, 19 Eylül Gaziler Günü törenlerinde gazilerimizle...

Valimimiz Sayın Erdoğan Gürbüz, 18 Mart Şehitler Günü'nde Şehitlik'i ziyaretleri sırasında...

Şehitler Anıtı

Valimiz Sayın Erdoğan Gürbüz, Garnizon Komutanı J. Tuğgeneral Sayın Yusuf Kaya, 19 Eylül Gaziler Günü'nde gazilerimizle birlikte...

Valimiz Sayın Erdoğan Gürbüz, Atatürk Anıtının açılışı sırasında...

Valimiz Sayın Erdoğan Gürbüz ve eşi Sayın A. Filiz Gürbüz, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı şenliklerinde...

ilçeler

Almus ilçemizin genel görünümü

ALMUS

Tokat iline bağlı ve il merkezine uzaklığı 36 Km olan şirin bir ilçemizdir. Yeşil ile mavinin tüm tonlarını bu şirin ilçemizde görmek mümkündür. Şöyle ki ilçenin hangi yönüne olursa olsun 5/10 dakikalık yürümek sonucu doğal piknik alanlarına ulaşabilirsiniz. Baraj gölünün oluşturduğu koylarda olta balıkçılığı, biraz yukarılarda piknik yapılabilir. Yazın baraj gölünde yüzmek ayrı bir güzelliştir.

En ünlü mesire yerlerinin başında Orman evleri, Tufan tepe, Harami yaylası, Köse Pınarı gelmektedir. Almus Orman evleri sadece

Almuslunun değil ilçemize dışarıdan gelen Sivas, Amasya, Çorumlu vatandaşlarımızın da uğrak yeridir. Dumanlı dağı etrafına kurulan ilçeye bağlı köylerin yayları birbiri ardına sıralanır. Bir yayladan diğerine geçmek suretiyle ilçenin en uzak köyü Kolköy'ün yaylasına kadar her yer yayladır.

Yaylaların ortasında kalan Mescit köyü ilçenin en güzel yerlerindedir. En yüksek olması sebebi ile yılın kar olmayan her ayı yeşildir. Yemyeşil bir vadi olan Mescit ovası arıcıların ve büyükbaş sığır üreticilerinin vazgeçemedikleri bir yerdir.

b) Nüfus Durumu

SIRA NO	BELEDİYELERİN ADI	2000 YILI NÜFUSU	BELEDİYE KURULUŞ TARİHİ
1	ALMUS BELEDİYESİ	6.197	04/05/1954
2	AKARÇAY BELEDİYESİ	3.195	06/06/1972
3	ATAKÖY BELEDİYESİ	2.581	19/04/1999
4	BAĞTAŞI BELEDİYESİ	1.872	19/04/1999
5	CİHET BELEDİYESİ	3.078	07/06/1992
6	ÇEVRELİ BELEDİYESİ	3.854	05/05/1960
7	DİKİLİ BELEDİYESİ	2.125	19/04/1999
8	GÖLGELİ BELEDİYESİ	1.719	19/04/1999
9	GÖRÜMLÜ BELEDİYESİ	2.133	19/04/1999
10	KINIK BELEDİYESİ	1.946	19/04/1999
11	ORMANDIBİ BELEDİYESİ	3.693	26/03/1989
	BELEDİYE TOPLAM NÜFUS	32.393	
	35 KÖY'ÜN TOPLAM NÜFUS	10.758	
	TOPLAM GENEL NÜFUS	43.151	

a) Tarihi ve Coğrafi Yapısı

Başlangıçta köy ve nahiye iken idari taksimatta bucak merkezi olmuş 1 Mart 1954 yılında ALMUS İLÇESİ kurulmuştur.

Doğusunda, Reşadiye İlçesi ve Sivas İli Hafik İlçesi, batısında; Tokat İli, kuzeyinde; Niksar İlçesi, güneyinde; Sivas İli bulunmaktadır.

Yüzölçümü 943,5 km² olup, 832 rakımlıdır.

Almus'un iklimi, Karadeniz'in tesiri altında kalan sahalarla Orta Anadolu'nun kara iklimi yanında geçiş teşkil eder. Yağış genellikle aylara dağılmıştır. Ortalama olarak yağış 5442 mm.dir. Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs aylarında maksimum dereceye yükselir. En az yağış düşen aylar Temmuz ve Ağustos'tur.

Almus Baraj Gölünde su tutulmaya Ekim 1966'da başlanmış olup bugüne kadar baraj gölünde 29.075.323.000 m³ su toplanmış bu suyun 26.238.695.410 m³ lük bölümü elektrik üretimi için kullanılmış bu su ile 3.434.268.403 kWh elektrik üretimi yapılmıştır. (Sadece Almus Barajı) Almus Barajı gölü yüzölçümü 3130 Ha.dır.

c) İdari Durum

Almus İlçesine bağlı 35 köy ve 10 belde mevcuttur. Köy ve belediyelerimizin toplam 56 adet mezarası bulunmaktadır.

d) Sağlık:

Almus Sağlık Grup Başkanlığına bağlı; 1 Merkez Sağlık Ocağı, Akarçay, Ataköy, Bağtaşı, Cihet, Çevreli, Çilehane, Dikili, Gölge, Ormandibi olmak üzere 9 Sağlık Ocağına köylerimizdeki 18 sağlık evi bağlıdır. Almus Sağlık

Grup Başkanlığına bağlı bulunan sağlık ocakları ve sağlık evlerinde temel sağlık hizmetleri başta olmak üzere tanı ve tedavî hizmetleri, 25 yataklı Almus Devlet Hastanesinde de tanı ve tedavî hizmetleri yürütülmektedir.

e) Eğitim ve Kültür Durumu

Almus'un 01/Mart1954 yılında ilçe olmasıyla birlikte eğitim öğretim açısından gelişme başlamıştır. İlçemizde taşınmalı eğitim 4 merkeze yapılmaktadır. İlçemiz Cumhuriyet Pansiyonlu İlköğretim Okulu, Akarçay Şehit Turan Yıldız İlköğretim Okulu Bağtaşı İlköğretim Okulu ve Görümlü İlköğretim Okulu taşıma merkezleridir. Bu Merkezlerden Almus ve Akarçay'da bulunan ilköğretim okulları aynı zamanda parasız ve yatılı öğrencilerin eğitimlerini sürdürdüğü okullarımızdır.

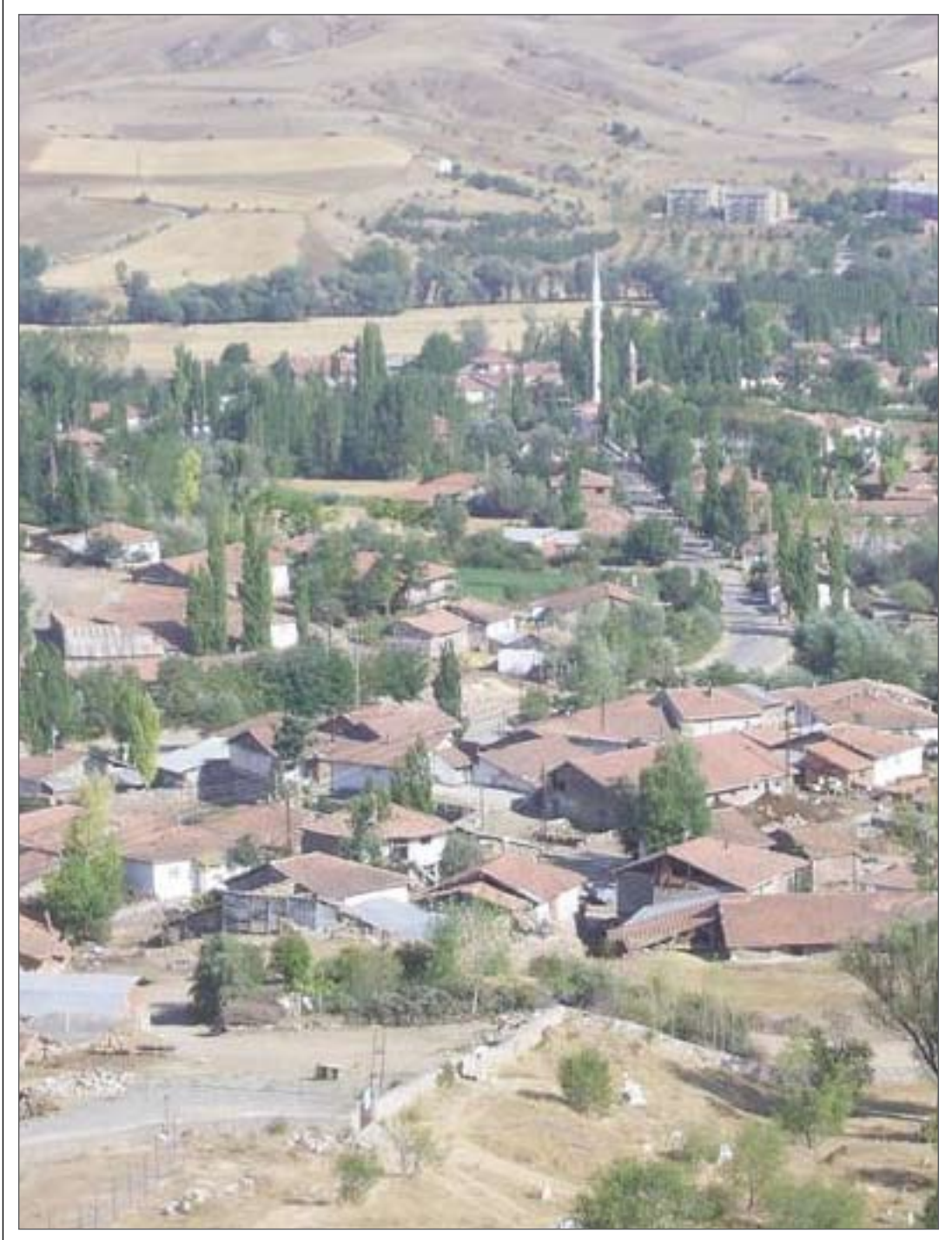
İlçemizde GOP Üniversitesine bağlı Meslek Yüksek Okulu bulunmaktadır.

İlçede 1 kütüphane ve 1gençlik merkezi bulunmaktadır.

İlçede okuma yazma oranı %82, okullaşma oranı, %100 dür.

İlçede yapılan festival ve şenlikler

İlçemiz Merkezinde Vişne Festivali, Akarçay Kasabasında Mahlep Festivali, Ataköy Kasabasında Hidrellez Şenlikleri, Görümlü Kasabasında Kul himmet Şenlikleri, Çevreli Kasabasında Hüseyin Akbaş Güreşleri, Cihet Kasabasında yayla günleri Hubyar Köyünde toplu tekke ziyaretleri, Kınık beldesi, Dikili Beldesi, oğlbey Köyü, Çaykaya-Göltepe Köyleri, Çamdalı Köyü Durutepe Köyü, Çaykırı Köyü yayla şenlikleri yapılmaktadır.

Artova ilçemizden genel görünüm

Artova tren istasyonu

ARTOVA

Artova; Tokat İline bağlı bir bucak iken, Mart 1921 tarihinde Sulusaray mevkii İlçe Merkezi olmak üzere Mülki taksimatta yer almıştır. 1923 yılında meydana gelen depremden büyük zarar görünce, şu anda merkez ilçeye ağılı bucak olan Çamlıbel İlçe Merkezi yapılmış olup, 01 Haziran 1944 tarihinde Artova İlçe Merkezi olmuştur.

a) Tarihi

Bazı tarihi kaynaklar Artova İlçesinin kuruluşunun Yavuz Sultan Selim'in Çaldıran seferine dayandırmaktadırlar Evliya Çelebi Seyahatnamesinde ".....Şimale doğru giderek Çamlıbel dağından, Sivas Eyaleti toprağında mahsulü çok, mamur ve müzeyyen kasaba misali köylerden geçtik. Arıkova (Artova) Kasabasına geldik. Oradan da yine şimale giderek Şeyh Nusrettin Tekkesine uğradık" kaydı bulunmaktadır.

b) Coğrafi Yapısı

Artova İlçesi Tokat İline 38 Km. mesafededir. Enlemi 36 derece 30 dakika, boylamı 05 dakikadır. Yüzölçümü ise 493 Km² olup, deniz seviyesinden yüksekliği 1170 Metredir. İklimi zamanla Karadeniz iklimi karakteri gösterse de genellikle bir kara iklimi hakimdir. İlçeye bağlı 27 köy genellikle düzenli bir biçimde belirli güzergahlarda gruplaşmıştır. İlçenin kuzeyinde 4 köy, Zile yolu istikametinde 11 köy, Güneydeki grup yolu üzerinde 7 köy, Yeşilyurt yolu istika-

metinde ise Kunduz ve Kunduzağılı köyleriyle, Çelikli beldesi bulunmaktadır. Buna ilaveten kunduz bağlantısı üzerinde 3 köy mevcuttur. Ulaşım imkanları yeterlidir. Araziler ve nüfusun yoğunluğu çekerek ırmağı vadisi ile Sivas-Samsun demir yolu üzerindedir.

İlçemizin kuzeyinde 20 km. uzunluğunda bir kara yolu ile Sivas- Tokat kara yoluna, Güneyindeki karayoluyla da Yeşilyurt ve Sulusaray ilçesine ulaşılır. Köy Hizmetleri sorumluluğunda Zile- Artova arası 60 km uzunluğunda asfalt yolla kaplıdır. Ayrıca Aşağıgüçlü, Sağlıca köyü ve Çelikli Kasabasına ilçe merkezi asfalt yollarla bağlantısı vardır

c) Nüfus Durumu

2000 Yılı kesin olmayan Genel Nüfus sayımına göre İlçe Merkezinin nüfusu 5610, Çelikli Kasabasının 2756 ve köylerin nüfusu 7880, kişi olmak üzere toplam 16246'dır.

d) Sosyal Durum

İlçemiz Nüfusunun çoğunluğu geçimini tarım ve hayvancılıkla sağlamaktadır. İlçe halkının ekonomik düzeyinin zayıf olması sonucunda sosyal etkinliklerden mahrumdur. İlçe merkezinde 7 kahvehane, bir öğretmen evi 2 lokanta 1 pide salonu ve 1 çocuk parkı bulunmaktadır. Çay bahçesi restoran eğlence- yeri, sinema vs. yoktur.

Başçiftlik ilçemizden bir görünüm

BAŞÇİFTLİK

a) Tarihi ve Coğrafi Yapısı

Başçiftlik İlçesi coğrafi konum olarak Kelkit Çayı bir eşkenar üçgenin tabanı kabul edilirse, Reşadiye-Niksar tabana bitişik köşeleri, Başçiftlik'te taban karşısındaki köşede yer alır. Diğer bir ifadeyle Başçiftlik, Kuzeyinde Ordu

iline bağlı Aybastı ilçesi, doğusunda Reşadiye ilçesi, güneyinde Niksar İlçesiyle çevrilmiş olup, yaklaşık toplam 130 km²lik yüzölçümü olup, 8217 km mülki sınıra sahiptir. Yaklaşık olarak 37 derece,17 dakika doğu meridyenleri ile 40 derece, 28 dakika kuzey enlemleri arasında yer alır. Başçiftlik Canik dağları üzerindeki havzanın batı kısmında yer alır. Bu havza doğuya gidildikçe genişler. Yörede İskevsür ovası olarak adlandırılan

b) Nüfus Durumu

İLÇENİN MERKEZ NÜFUSU	5971
HATİPLİ KASABASI	2911
KARACAÖREN KASABASI	3071
ALAN KÖYÜ	457
ASAR KÖYÜ	63
YDOĞMUŞ KÖYÜ	107
ERİKBELEN KÖYÜ	217
DAĞÜSTÜ KÖYÜ	122
SARIAĞIL KÖYÜ	90
ŞAHNALARAN KÖYÜ	181
YEŞİLÇAM KÖYÜ	131
TOPLAM	13.321

ŞEHİR NÜFUSU		
Toplam	Erkek	Kadın
5.971	2.988	2.983

BELEDİYE NÜFUSU		
Toplam	Erkek	Kadın
5.982	2.992	2.989

KÖY NÜFUSU		
Toplam	Erkek	Kadın
1,368	679	689

Başçiftlik ilçe merkezinden genel görünüm

bu havzada yaklaşık 15'e yakın köy ve kasaba yer alır. doğusunda Reşadiye ilçesi, güneyinde Nıksar İlçesiyle çevrilmiş olup, yaklaşık toplam 130 km²lik yüzölçümü olup, 8217 km mülki sınıra sahiptir. Yaklaşık olarak 37 derece,17 dakika doğu meridyenleri ile 40 derece, 28 dakika kuzey enlemleri arasında yer alır. Başçiftlik Canik dağları üzerindeki havzanın batı kısmında yer alır. Bu havza doğuya gidildikçe genişler. Yörede İskevsür ovası olarak adlandırılan bu havzada yaklaşık 15'e yakın köy ve kasaba yer alır.

c) İdari Durum

İlçemiz 2 Kasaba ve 8 köyden oluşmaktadır. İlçe Merkezinde 3 Mahalle bulunmaktadır. İlimiz Reşadiye İlçesine bağlı iken 31.12.1998 tarih ve 98/50413 sayılı karar ile Başçiftlik İlçe merkezine bağlanan Hatipli Kasabası 3 Mahalleden oluşmaktadır. İlçemizin 9 köyünden biri olan Karacaören Köyü 31 Aralık 1998 tarih ve 23570 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İçişleri Bakanlığı'nın 30 Aralık 1998 tarih ve 98/50354 sayılı kararı ile Belediye Teşkilatı kurulmuş ve 18 Nisan 1999 tarihinde yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimleri ile de Belediye Teşkilatı fiilen görevine başlamıştır.

d) Sosyal Durum

Konut: İlçe merkezinde 650 adet konut bulunmakta olup, bunun %40'ı ahşap % 60'ı betonarmedir.

İş ve Çalışma Hayatı : İlçemizde sanayi sektörü bulunmadığı için halkın çalışan kesimi tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır.

e) Eğitim Kültür ve Sağlık Durumu

Eğitim ve Kültür Tarihi : İlçemiz merkezinde ilkokul 1927 yılında açılmış olup,1939 yılına kadar 3 yıllık olarak devam etmiştir. 1939 yılından sonra 5 yıllık ilkokul haline dönüşmüştür.

İlçe merkezinde 1967-1968 öğretim yılında ortaokul açılmış,1980-1981 yılında da Ortaokulu bünyesine alan lise açılmıştır.

Sağlık Hizmetleri:

SAĞLIK OCAĞI SAYISI : 2
(Merkez ve Hatipli Kasabası)

SAĞLIK EVİ SAYISI : 2
(Karacaören,Erikbelen)

PRATİSYEN DOKTOR : 2
(bir tanesi sözleşmeli olup, merkez sağlık ocağında görev yapıyor.)

f) Ekonomik Durum

Ekonomik Hayatın Tarihi Gelişimi : İlçemiz ekonomisi % 30 nispetin de halıcılığa %70 nispetinde çiftçilik ve hayvancılığa dayanmaktadır. İlçemizdeki halıcılığın hızı 1990 Körfez krizinden sonra gerilemiştir. İlçemizde daha önceki yıllarda ekonomi % 75 halıcılığa dayalı iken bugün %30 seviyelerine gerilemiş, buna paralel olarak ta İlçemiz ekonomisi zayıflamıştır.

Halıcılıkla ilgili olarak 1985 yılından itibaren 5 tane "Halı Festivali" düzenlenmiştir.

Erbaa ilçemizin genel görünümü

ERBAA

a) Tarihçe

Çevrede yapılan kazılardan, rastlanan kalıntılardan, tarihi kayıtlardan ve yapılan araştırmalardan Kelkit Havzası ve yöresinin Hititlerin yerleşim alanı olduğu tespit edilmiştir. Hititlerin ve Friglerin bu havza boyunca MÖ 2000 ile 600 yıllarında irili ufaklı birçok yerleşim alanı kurdukları bilinmektedir. Bu dönemlere ait Horoztepe, Hacıpazar, Zilhor köyleri yörelerinde birçok höyük ve tümöslere rastlanmaktadır. Antik çağın ünlü coğrafyacısı Amasyalı Strabon buraların Pontuslar dönemine Fonorova olarak isimlendirildiğini, yine bölgede çok miktarda zeytinlik, üzüm bağları olduğunu, ormanların bulunduğunu, buralarda sayfiye yerlerinin bulunduğunu kaydetmektedir.

Pontus Hükümdarı Pontpolinyak bölgeye hükmettiği zaman ovaya Fonorova adını verimli münbit, yeşil sulak olmasından dolayı verdiği, tarihçiler tarafından kaydedilmektedir. Daha sonra Pontusların son hükümdarı VI. Mithridates bu ismi kaldırarak Kelkit Havzasına Opotorma adını vermiştir. VI. Mithridates bugünkü Kale Köyünün bulunduğu yerde birleşen Kelkit ırmağı ile Tozanlı ırmağının Yeşilirmak adını aldığı Boğazkesen olarak bilinen yere Amasya'yı Niksar'a bağlamak için köprü yapmıştır. Köprünün ayakları halen mevcuttur. Kaledeki köprü ile kaleyi inşa ettirmiştir.

Pontus Krallığı, Roma'nın eline geçince İmparator Pompey şimdiki Boğazkesene

Mağnapolis adını vermiştir. Hükümet merkezi bugünkü Emeri (Amerya), Simeri (Güveçli) Köyüne taşınmış, buralarda kaleler inşa etmiştir. Bugün kalıntıları hala mevcuttur. Buradan da Hükümet Merkezi Niksar'a taşınmıştır. Bölge daha sonra Romalıların, Danişmentlilerin, Bizanslıların, Selçukluların sonra da Osmanlı İmparatorluğu'nun eline geçmiştir. 1872' de İlçe olmuş ve Erbaa adını almıştır. 1892'de Tokat iline bağlanmış (O zaman Tokat Sancak idi). Tokat'ın il olmasından bu yana oraya bağlı olarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin güzel, şirin bir ilçesi olmuştur.

Erbaa Adı "ERBAA" kelimesi, Arapça olup "dört" anlamına gelmektedir. Resmi kayıtlarda 18. yüzyılın başlarından itibaren Erbaa adının kullanıldığı görülmektedir. Bir ara bu kelime "Nevahi-i Erbaa" şeklinde kullanılmıştır. O dönemlerde Niksar Amasya arasında en önemli yerleşim birimleri; Ereğ, Karayaka, Sosuna (Uluköy) ve Taşabat (Taşova) idi. Nüfus yönünden ancak birer nahiye büyüklüğünde ve aynı bölgede olmalarından hepsine birden Nevahi-i Erbaa yani "dört nahiye" deniliyordu. Hatta tahakkuk eden vergiler de bu isimle kaydediliyordu. H.1256/M.1840 da, Erbaa adıyla maruf dört nahiyenin (Erkek, :Karayaka, Sonusa, Tşabat) vergisi 471243 kuruş olarak resmi evraka geçmiştir. Buna göre Erbaa; Ereğ, Karayaka, Sonusa ve Taşâbat'ın genel bir adı olmuş, dördü birden sanki bir kaza (ilçe) görünümünü almıştır. Hatta resmîyette Kaza-i Erbaa tabiri de kullanılmıştır.

Erbaa Fidi Köyü Silahtar Ömer Paşa Camii

b) Coğrafi Konum

Erbaa İlçesi Orta Karadeniz Bölgesinde Kelkit ve Tozanlı Irmaklarının birleşerek Yeşilirmak (RİS) adını aldığı, bereketli topraklar üzerinde Doğu-Batı istikametinde kurulmuş, 1111 km.lik yüzölçümü olan şirin bir ilçedir. Coğrafi konumu 40" 15' ve 40" 45' enlem daresi ile 36 15 ve 36 45 boylamları arasında bulunur. İlçe Tokat ilinin kuzeyinde olup, konumu itibariyle Karadeniz ve İç Anadolu Bölgeleri arasında bir geçiş alanıdır. Kuzeyinden Çarşamba İlçesi, güneyde Tokat ili, batı da Taşova ilçesi, doğuda Niksar ilçesi ile komşudur. Jeolojik olarak 3. Zaman yaşlıdır. Genel görünüm itibariyle kuzeyde ve güneyde yükselen dağlar, bu dağların akarsularla parçalanmasından oluşan geniş plato ve vadilerden oluşmaktadır. Kuzeyde 1975 metredir. Kuzey Anadolu Fay Hattı ovayı baştanbaşa kat eder. Burası 1. Derece deprem sonudur.

c) Nüfus

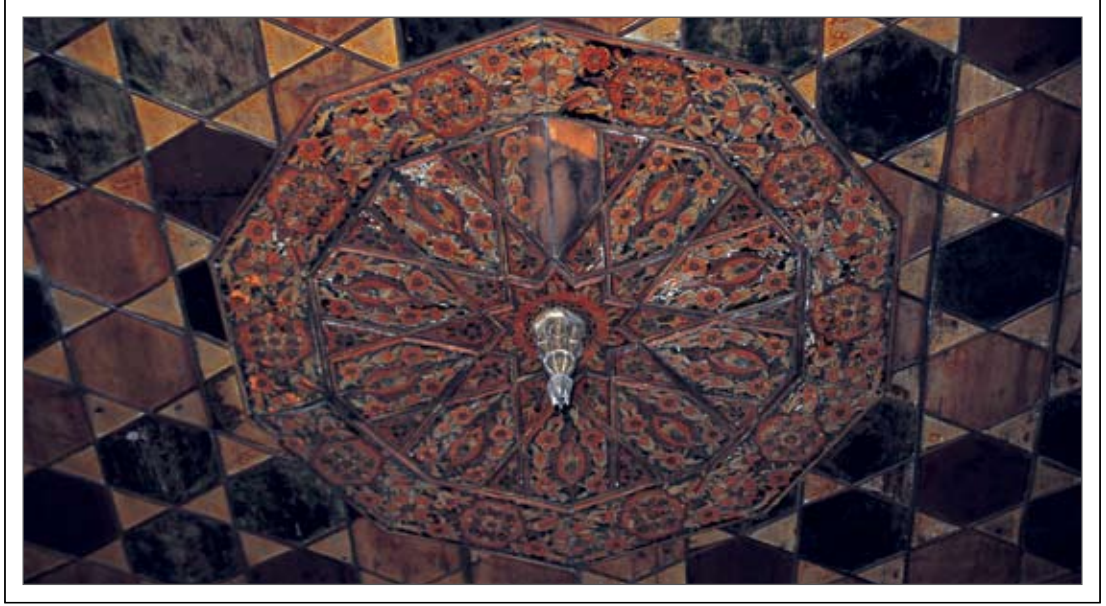
Erbaa bugün 100.000'ni aşan nüfusu ile Tokat'ın en kalabalık ve güzel ilçelerinden birisidir. Bölgede nüfusun en sık olduğu alanlar özellikle sulu tarımın yapıldığı ova bölgesi ve anayol güzergahıdır. Erbaa ilçesinin son üç sayıma göre nüfus durumu ve nüfusun yaşa göre dağılımı Tablo-1 ve Tablo-2 de görülmektedir.

YILI	ŞEHİR NÜFUSU	KÖY NÜFUSU	TOPLAM
1985	28.840	64.413	93.253
1990	33.554	66.042	99.596
1997	43.132	56.633	99.765
2000	45.595	54.901	100.586

*Nüfusun % 43' ü şehirde, % 57' si köylerde oturmaktadır.

d) Ekonomi

Tarım: Erbaa Tokat'ın en zengin ilçelerinden biridir. Fert başına düşen ortalama yıllık gelir Türkiye standartlarının altında değildir. Düşük gelirliiler genellikle orman köylerinde oturan ailelerdir. İlçe merkezinde tarım ürünlerinin yanı sıra son 15 yıl içerisinde görülen sanayi patlaması, açılan irili ufaklı iş yerleri ilçenin gelir düzeyini yükseltmiş, ayrıca işsiz sayısını da aza indirmiştir. Eskiye göre Erbaa tarımda makineleşme ve modernleşmeye yönelmiştir. Sanayi ve ticarete serbest pazar imkanları sayesinde daha fazla üretim daha fazla kazanç imkanını yakalamıştır. İlçe ekonomisine en çok kazanç sağlayan sektörler tarım, hayvancılık, sanayi ve ticarettir. Erbaa öteden beri bir tarım beldesidir. Gerek topraklarının hemen hemen her çeşit ürüne uygun olması, gerekse iklimin yumuşak olması ilçede her türlü tarımın

Erbaa Fidi Köyü Silahtar Ömer Paşa Camii, ahşap tavan göbeği

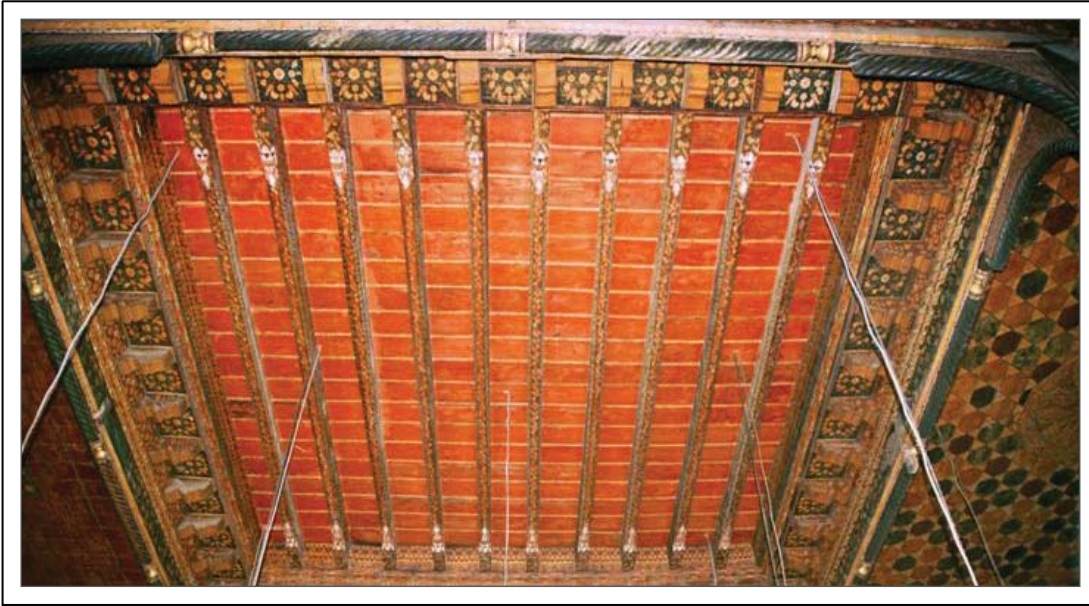
yapılmasına olanak sağlamıştır. Tarım potansiyeli oldukça yüksek olan Erbaa, Tokat ilinin bitkisel değerlerinin %25'ni karşılamaktadır. Bu denli verimli topraklara sahip olan ilçede en çok tütün, üzüm, hububat, baklagiller, şeker pancarı, sebze seracılığı tarımı yapılmakta olup, ayrıca pamuk üretimine de uygun bir iklime ve toprağa sahiptir. Tarımda üretimi ve verimi artırmak amacı ile son yıllarda kaliteli tohum, fide ve fidan kullanımı yaygınlaşmış, yapılan çalışmalarda uygun ürün elde etme çalışmaları geliştirilmektedir. İlçede mevcut tarım alanlarının %64'ünde tahıl ekimi yapılmakta olup, 15000 ton ürün elde edilmektedir. En önemli ürün tütündür. Erbaa topraklarının yaklaşık 5000-6000 hektarı tütün için ayrılmıştır. Halk arasında "sarı elmas" olarak tanımlanan tütün, 1997 yılı itibari ile 8137 aile tarafından ekilmektedir. Alınan balya sayısı 197 335 adettir. Buradan da anlaşılan tütün Erbaa'nın en önemli geçim kaynağıdır. Diğer ürünler; şeker pancarı, ayçiçeği, karpuz, soğan, çilek, üzüm, ceviz, fındıktır.

Hayvancılık: İlçe, hayvancılık yetiştiriciliğine uygun bir konuma sahiptir. Çünkü yumuşak ikliminin yanında, yedi bin hektardan fazla çayır ve meralar oluşturmaktadır. Bu bakımdan hayvancılık, tarım ürünleriyle birlikte bölge insanının yaşayışında önemli bir yere sahiptir. Manda, sığır, koyun, keçi, at katır, eşek, köpek bölgedeki başlıca hayvan çeşitleridir.

Son sayımlara göre; Erbaa'da merkez ve köyleriyle birlikte 35 bin dolayında sığır, 80 bin dolayında koyun varlığı tespit edilmiştir. Beslenen hayvanların hem gücünden, hem de et, süt, deri ve yün gibi çeşitli ürünlerinden yararlanılmaktadır.

e) Eğitim ve Kültür

İlçemiz merkezinde 14 İlköğretim Okulu, Köy ve Kasabalarda birleştirilmiş sınıf ve ilköğretim okulu 74, müstakil İlköğretim Okulları 22 adet toplam 112 adet İlköğretim Okulu, Merkezde 1 Pansiyonlu İlköğretim Okulu, Kasabada 1 Yatılı İlköğretim Bölge Okulu, Merkezde 7 Lise ve dengi okul, Kasabada 1 lise, ve yine Merkezde 1 Çıracılık Eğitim Merkezi olmak üzere Toplam 120 adet okul bulunmaktadır. İlköğretim Okullarında 635, Liselerde ise 133 derslik olmak üzere; toplam derslik sayısı 768' dir. Bu okullarda 2003 - 2004 Eğitim ve Öğretim Yılında: İlköğretim okullarında 16759, lise ve dengi okullarda 3941 olmak üzere 20.707 öğrenci ile merkez okullarda 551, kasaba ve köy okullarında 371 olmak üzere 922 öğretmen bulunmaktadır. Sağlık Meslek Lisesinde; Acil Tıp Teknisyenliği Bölümünde 4 sınıfta 84 öğrenci mevcuttur. 1993 yılında İlçemizde Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu açılmıştır. 1995 yılında Meslek Yüksek Okuluna bağlı olarak Seracılık ve Hayvan Yetiştirme ve Sağlığı Bölümü açılmıştır. Halen 2

Erbaa Fidi Köyü Silahtar Ömer Paşa Camii, ahşap tavan

Meslek Yüksek Okulunda 4 bölüm mevcuttur. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulunda, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik; Meslek Yüksek Okulunda; İşletmecilik, Bankacılık, Muhasebe, Tekstil olmak üzere toplam 5 programda eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetlerini yürütmektedir.

f) Gençlik Ve Spor

İlçemiz merkezinde 1 kapalı spor salonu, 2 futbol sahası ve 3 adet halı saha, 1 adet tenis kortu mevcuttur. İlçemizi Tokat amatör küme futbol liginde Erbaa Spor Futbol takımımız başarı ile temsil etmektedir.

g) Ulaşım ve Haberleşme

Erbaa, Kuzey Anadolu'da bulunan Kelkit vadisi üzerinde yer alır. Bu vadi tarih boyunca önemli bir geçit alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğudan batıya ya da batıdan doğuya yapılan seferlerde ordular, genellikle hep bu vadi yolunu kullanmışlardır. Onun içindir ki halk, bu gün bu yola "Ulu yol" demektedir. Gerçekte bu yol tarihte tali bir "Kral yolu" gibi kullanılmıştır. Mevcut bilgilere göre; Amasya'yı Niksar'a bağlayan ve bölgeden geçen iki yol vardır. Birisi Amasya-Sonusa Boğazkesen-Hayati- Manasköy -Niksar istikametindeki yol idi. Evliya Çelebi, "Ulu yol"dan üç, Eksel yolundan iki defa geçmiştir. Bugün için Erbaa'nın ulaşım problemi

önemli ölçüde çözülmüştür. Samsun-Erzurum kara yolu Erbaa'dan geçmektedir. Bu yol üzerinde yapılan yeni otobüs terminali, ilçemize büyük bir hizmet sunmuştur. Bu bakımdan ilçe merkezinin Erbaa-Niksar-Tokat-Sivas ve Erbaa-Amasya-Samsun ile irtibatı iyi vasıflı yollarla sağlanmaktadır. Bu yollarda özel sektöre ait son model otobüs ve minibüslerle yolcu nakli, buna ilaveten kamyonlarla eşya taşımacılığı her zaman mümkündür. Ayrıca her gün, Erbaa-Ankara-İstanbul-Bursa-İzmir arasında özel sektöre ait otobüsler çalışmaktadır.

h) Ticaret

Bölgedeki ticari faaliyetlerin mazisi oldukça eskidir. Erbaa bölgesini, daha Eski Tunç Çağındaki maden işletmeciliği ve ticari faaliyetlerde Anadolu'nun kilit noktalarından biri olarak görmekteyiz. Ayrıca Asur Koloni tacirlerin Kozlu maden ocaklarından aldıkları malzemelere ya da bölgede işlenen kap kaçak ve ziynet eşyalarını Anadolu'nun iç bölgelerine, oradan ta Mezopotamya ya kadar götürerek sattıkları tarihi bir gerçektir. Şu halde ticari faaliyetlere pek yabancı olmayan bölgede bugün için büyük ve küçük sanayi kuruluşlarından başka her türlü malın perakende ve toptan alım satımıyla uğraşan pek çok insan vardır. Genelde olduğu gibi, burada da ticaretin başlıca konusunu tarım ürünleri oluşturmaktadır.

Niksar ilçemizin genel görünümü

NİKSAR

a) Tarihçe

Niksar, Kelkit Irmağı ile Canik Dağları'nın kucaklaştığı, Karadeniz sahilleri ile Orta Anadolu bozkırlarının buluştuğu yerde, Karadeniz'i Akdeniz'e bağlayan yol üzerinde bulunduğu için tarih boyunca hem ekonomik, hem de siyasi olarak önemli bir mevki olmuştur.

Bu özellikleri ile hem stratejik bir bölge, hem de insanların çok hoşuna giden bir iklim ve verimli topraklar Niksar'ı cazibe merkezi haline getirmiştir.

Niksar eski çağlarda Pontus adını taşıyan bölgenin içinde yer alıyordu. Yerleşme izlerine MÖ 3. yüzyılda rastlanmaktadır. Bugünkü Niksar'ın yerinde bulunan ve adı bilinen en eski kent Hellenistik Kaberia'dır. Pontus kralı Mithridates VI'nın MÖ 71 yılında Roma Orduları Komutanı I. Lucullus'la yaptığı savaşta yenilgisiyle bütün Pontus ülkesiyle birlikte Roma İmparatorluğu'nun emrine girdi. MS 14-37 yıllarında Roma imparatorluğu Tiberius zamanında, kent isminin Neokaizeria (Neokaiseria) olarak değiştirildiğini görüyoruz. Hıristiyanlığın yayılış dönemlerinde Neokaiseria önemli bir merkez olmuştur. MS 344-499 yıllarında meydana gelen iki büyük depremlerle kent tamamen yıkılmıştır.

11. yüzyılın sonuna kadar Bizans İmparatorluğuna bağlı kalan şehir bu tarihten sonra Melik Danişmend Gazi tarafından Danişmendliler Beyliğine katılmış ve bu Beyliğe bir süre Başkentlik yaparak Niksar adını almıştır.

12. yüzyılda 2. Kılıçarslan Bizans İmparatorunu yenerek, son Danişmend beyini de zehirleterek Niksar'ı Selçuklu topraklarına kattı. 1397 yılına kadar Selçuklu egemenliğinde kalan Niksar bu tarihten sonra Yıldırım Beyazıt zamanında Osmanlı idaresine girmiştir.

b) Coğrafi Durumu

Niksar İlçesi, Orta Karadeniz bölümünün iç kesiminde yer alan Tokat ilinin 11 ilçesinden biridir. Tokat İl merkezine 60 km mesafede yer alan Niksar ilçesinin güney doğusunda Reşadiye, kuzey batısında Erbaa, güneyinde Almus, güney batısında Tokat, kuzeyinde Ordu Vilayeti sınırları bulunmaktadır.

Canik Dağları'nın Kelkit Vadisi'ne inen eteklerinde kurulan ve Yeşilirmak'ın en büyük kolu olan Kelkit Çayı Vadisi boyunca doğu-batı doğrultusunda uzanan Niksar; İç Anadolu'yu (Erzincan-Reşadiye-Niksar-Erbaa-Amasya yoluyla) batıya bağlayan yol kavşakları üzerinde bulunmaktadır.

Her türlü tarıma elverişli bir iklim yapısına sahip olan Niksar, Karadeniz iklimi ve İç Anadolu iklimi arasında geçiş sağlayan bir özelliğe sahiptir. Kışlar yağışlı ve ılık, yazları ise sıcak geçer. Yağışlar daha çok ilkbahar ve kış aylarında görülür. Niksar suyu bol ve arazisi verimli bir ilçe konumundadır.

c) Mahalli İdareler

- Belediyeler

Belediyelerin nüfusları ve Merkeze uzaklıkları:
Gürçeşme 23 km asfalt 3796 nüfus (2000)
Yazıcık 27 km asfalt 3765 nüfus (2000)

Leylekli çeşme

Gökçeli 35 km asfalt 3016 nüfus (2000)
 Yolkonak 7 km asfalt 3259 nüfus (2000)
 Özalan 30 km asfalt/stablize 2772 nüfus(2000)
 Günebakan 29 km asfalt 2595 nüfus (2000)
 Kuyucak 17 km asfalt 3034 nüfus (2000)
 Serenli 13 km asfalt/stablize 3188 nüfus(2000)

- Köyler

442 sayılı Köy Kanununa göre tüzel kişiliği haiz 87 köyümüz bulunmaktadır.

d) Ekonomik Durum

Niksar ekonomisi geniş ölçüde tarıma dayalıdır. Ekonomisinin temelini de tarım ve orman ürünlerine dayalı sanayi kuruluşları teşkil etmektedir.

Kelkit Çayı'nın sulamış olduğu Niksar Ovası tamamen sulu tarıma ayrılmış, iklim koşullarının elverişli olması durumunda turunçgiller dışında her türlü tarım ve sanayi ürünleri yetiştirilmektedir. Tarım ürünlerinin başında tahıllardan buğday, arpa, mısır ve baklagiller (nohut, mercimek, ve beyaz fasulye) gelmektedir. Sanayi ürünlerinden ise; şeker pancarı, tütün, mahlep, patates ve salçalık domates üretimi yapılmaktadır. Niksar ekonomisinde ceviz ve mahlebin önemli bir yeri bulunmaktadır. Niksar ekonomisinde ceviz ve mahlebin önemli bir yeri bulunmaktadır.

Yöreye özel bir ürün olan mahlep işlenerek tamamı yurtdışına pazarlanmakta ve ekonomiye katkı sağlamaktadır. Niksar ekonomisine şeker pancarı ve tütününde önemli miktarda katkıları bulunmaktadır.

Son birkaç yıldır yemeklik patates, salçalık domates ve soğan üretimi de büyük ekonomik girdiler sağlamaktadır. Niksar'ın konumu, komşu bölge pazarlarının boş oluşu, ürünlerinin pazarlanmasını kolaylaştırmış, gelirlerde büyük artış olmuştur.

Niksar'da kurulmuş ve faaliyette bulunan belli başlı sanayi kuruluşlarını şöyle sıralayabiliriz. Bunların hemen hemen tamamı özel sektöre ait kuruluşlardır.

İlçede; 4 un fabrikası, 1 yem fabrikası, 1 salça fabrikası, 2 kereste fabrikası, 1 modern kireç fabrikası, 2 tuğla fabrikası, 2 kolonya imalathanesi, 2 naylon bidon fabrikası, 1 otoklav tipi lastik ayakkabı fabrikası, 1 naylon branda ve poşet fabrikası, 2 membaa suyu dolun tesisi, 1 avize imalatı atölyesi, 2 akü imalat atölyesi gibi sanayi kuruluşları bulunmaktadır.

Bu sanayi kuruluşlarında üretimi yapılan malların çoğunluğu iç pazarda tüketilmesine rağmen bir kısmı da ihraç edilebilmektedir.

Niksar ekonomisinde geleneksel el sanatlarından hereke tipi el halısı dokumacılığında önemli bir yeri vardır. Niksar bölgenin halı merkezi konumundadır.

Niksar'ımızın geleneksel el sanatlarının ikincisi de el yapımı süpürge imalatıdır. Bu konuda çalışan 35'e yakın süpürge imalathanesi bulunmaktadır. Son yıllarda süpürge imalatında makineleşmeye gidilerek seri imalata başlanmıştır. Bu sektörde Niksar'a ekonomik yönden büyük katkılar sağlamaktadır.

Leylekli (Yılanlı) Köprü

Niksar ekonomisinde küçük ve büyük baş hayvan besiciliğinin de büyük yeri vardır. Besi yapılan büyük ve küçükbaş hayvanlar yurtiçi pazarlarında satılmakta olup ekonomiye girdi sağlamaktadır. Yöredeki hayvan pazarının merkezi konumunda olduğundan bu sektör senenin her mevsiminde canlılığını korumaktadır.

Zengin bir bitki örtüsü olan ilçenin hemen hemen her yöresinde arıcılık yapılmaktadır.

Niksar çevresinin ormanlarla kaplı olması nedeniyle orman ürünlerinden mantar, ıhlamur, kuşburnu ve buna benzer orman bitkilerinin de Niksar ekonomisine katkıları bulunmaktadır.

Niksar'da kurulmuş 35 anonim şirket, 108 limited şirket ve 43 çeşitli kooperatif bulunmaktadır.

Niksar Küçük Sanayi Sitesi 1975 yılında kurulmuştur. Gürçeşme Kasabası yakınlarında bulunan Organize Sanayi bölgesinde altyapı inşaatına 18.04.2005 tarihinde başlanmış olup, çalışmalar halen devam etmektedir.

İlçede belediyeye ait 750 tonluk soğuk hava deposu ve modern et entegre tesisi bulunmaktadır.

e) Sağlık Durumu

İlçe Merkezinde 150 yatak kapasiteli bir devlet hastanesi mevcuttur.

İlçemizde ayrıca 3'ü merkezde olmak üzere toplam 12 sağlık ocağı ve 1 Verem savaş Dispanseri, 1 112 Acil Yardım ve Kurtarma istasyonu bulunmaktadır.

f) Eğitim Durumu

İlçemizdeki tek yüksek eğitim kurumu Tokat Gazi Osman Paşa Üniversitesine bağlı Niksar Meslek Yüksek Okuludur.

Meslek Yüksek Okulu bünyesinde Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama, Elektrik programı, Endüstriyel Elektronik Programı, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Muhasebe ve Pazarlama bölümleri mevcut olup, 371 öğrenci eğitim görmektedir. Yüksek okulumuzda 13 akademik personel görev yapmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim ve öğretim kurumları yönünden ilçemizin durumu iç açıcıdır. Halen ilçe merkezinde 1 Genel, 1 Anadolu ve 4 meslek lisesi olmak üzere 6 lisemiz mevcut olup, liselerimizde 189 öğretmen 2986 öğrenciye eğitim vermektedir. İlçe merkezinde ayrıca 12 ilköğretim Okulumuzda 259 öğretmen 5520 öğrenciye eğitim ve öğrenim hizmeti sunmaktadır. İlçede ayrıca 3 pansiyon mevcut olup, bu pansiyonlarımızda 691 öğrenci barınmaktadır.

İlçemizde ayrıca eğitim birimleri olarak Halk Eğitim Merkezi, Mesleki Eğitim Merkezi ve Öğretmen evi bulunmaktadır.

g) İlçenin Turistik ve Doğal Yerleri

Orta Karadeniz Bölgesinin iç kısmında kalan Niksar, coğrafi konumu ve MÖ 3 bin yılına dayanan tarihi geçmişi, tarihi eserleri ve doğal güzellikleriyle ilgi çeken turistik bir ilçe

konumundadır. Zengin bir geçmişe sahip olan İlçe bugün, Roma ve Bizans dönemine ait Kalesi, köprüleri, çeşmeleri, han ve hamamları, mezar ve türbeleriyle, dünyaca tanınmış Ayvaz suyu, Çamiçi yaylası ve yemyeşil doğasıyla adeta turistleri beklemektedir.

Özellikle İlçe alanının büyük bir bölümünü kaplayan ormanlar, sayısız mesire yerlerinin ve avlanma imkanlarının doğmasını sağlar. Çamiçi Yaylası, Kale, Ayvaz Parkı, Düztepe Parkı, Buğama Suyu başlıca mesire yerleridir.

ÇAMIÇI YAYLASI

İlçeye 17 km. uzaklıkta olup, Niksar; Ünye yolu üzerindedir. İlçenin kuzeyine düşer. Tamamen çam ağaçlarıyla kaplı, tabiat harikası bir yöredir. Başlangıçta 3-5 yayla eviyle (Ahşap yapı) başlayan yapılaşma giderek artmış, bugün bölgede hane sayısı yüzlerle ifade edilmeye başlamıştır. Bu hızlı ve plansız yapılaşma beraberinde birçok sorunlar getirmiş ise de yayla hala Niksar halkının ve çevre ilçe ve illerin rağbet ettiği en önemli mesire ve piknik yerlerinden birisidir. Yayla, büfe, lokanta, kebab ocakları, içme suyu, geniş oyun alanlarıyla 10.000 kişinin yararlanabileceği büyüklüktedir.

Çamiçi Yaylası son yıllarda Niksar Belediyesi'nin geleneksel hale getirdiği ve her yıl yaz aylarında düzenlediği Çamiçi Yayla Şenlikleri'ne de sahne olmakta ve yörenin tanıtılmasına büyük katkı sağlamaktadır. Geçen birkaç yılda, Çamiçi Yaylası; Orta Anadolu'dan hatta Akdeniz Bölgesi'nden, Karadeniz Bölgesi'ne (En kısa yol olduğundan) seyahat edenlerin dinlenme amacıyla mola verdiği bir uğrak yeri haline gelmiştir.

Çamiçi Yaylası son yıllarda artık Niksar halkının yazlığı konumuna gelmiştir. Mayıs, Eylül ayları arasında ilçe halkı ve çevre ilçeler özellikle

hafta sonları adeta Çamiçi Yaylası'na taşınır. Son yıllarda ülkemizde yayla turizmine artan ilgi, Çamiçi Yaylasını daha da önemli hale getirmiştir. Yaylanın Turizm Bakanlığınca Turistik Yaylalar sınıfına dahil edilmesi Niksar İlçe ve yöresinin kalkınmasına büyük katkı sağlayacaktır.

AYVAZ PARKI

Dünyaca ünlü Ayvaz suyunun çıktığı alanın yakınında kurulu olan, çam ağaçlarıyla kaplı içinde köprülü havuzu, büfeleri, Lokantaları, çocuk oyun alanları, dinlenme yerleri bulunan çok güzel bir parktır. Başlangıçta, çok önceleri meyve ve çam ağaçlarıyla kaplı yeşil bir alan iken, daha sonraki yıllarda (1980'li yıllar) Niksar Belediyesi'nin düzenlemesiyle bugünkü halini almıştır. Park ilçenin 2 km kadar güney doğusunda bulunmaktadır. Çevre il ve ilçe halkının da rağbet ettiği önemli dinlenme merkezlerinden birisidir.

DÜZTEPE PARKI

Düztepe Parkı, ilçenin batısında, maduru dereyiyle, kuru derenin ayırdığı Niksar'a hakim bir tepe noktasında yer almaktadır. Önceleri Sivritepe olarak adlandırılan bu yer, Belediye'nin düzenlemesiyle içinde havuzu ve oturma yerleri bulunan bir park haline dönüştürülmüştür. Geniş bir alanı kapladığından, yaz aylarında düğün ve nişan merasimleri de bu parkta yapılabilmektedir.

KALE

Niksar'ın Roma ve Bizans dönemlerinde inşa edilen Kale'si aynı zamanda çok güzel bir piknik yeridir. Yüksek bir mevkiye olup, tarihi bir mekan içermesi temiz havası, yeşilliğiyle Kale de önemli piknik yerlerinden bir tanesidir. Özellikle Hıdrellez ve Bahar bayramlarında Niksar halkının Kale'ye çıkıp piknik yapması bir gelenek haline gelmiştir.

TARİHİ ESERLER

1- Niksar Kalesi	13- Cin Camii
2- Yağbasan Medresesi	14-Kırkızlar Kümbeti
3- Yağbasan Türbesi	15-Hacı Çıkrık Türbesi
4- Kale Camii	16- Sunguriye Türbesi
5- Kale Hamamı	17- Yusufşah Türbesi
6- Kale Kilisesi	18- Erzurumlu Emrah'ın Türbesi
7- Melikgazi Mezarlığı	19- Lüleci Zade Kardeşler Çeşmesi
8- Melikgazi Türbesi	20- Taşmektep
9- Kulak Tekkesi (Kümbet)	21- Leylekli (Yılanlı) Köprü
10-Akyapı Kümbeti	22- Talazan Köprüsü
11-Çöreği Büyük Camii	23- Hamidiye Köprüsü
12- Ulu Camii	24- Hamamlar

Niksar Çöreği Büyük Camii

Pazar ilçemizin genel görünümü

PAZAR

a) Tarihi ve Coğrafi Yapısı

Pazar Bucağı kuruluşu Selçuklular zamanında Gıyasettin Keyhüsrev tarafından kurulduğu söyleniyorsa da (H.339-M.951) kesin olarak bilinmemektedir. Yunanlı tarihçi Strobon'un yazdığına göre Kazova eski adı Dazimontis, Pazar'ın adı Kazaabad olarak geçmiştir.

Pazar uzun süre Romalıların elinde kalmış, Roma Devleti ikiye ayrılınca 1067 tarihinde Pazar Bizanslıların eline geçmiştir. Daha sonra Melik Ahmet Gazi Danişment tarafından zapt edilen belde, 1126 yılında Ahmet Gazinin vefatından sonra oğlu Mehmet Gazinin hükümrانlığında kalıp, 1142 yılı onun vefatı ile kardeşi Nizamettin Yağbasan'ın elinde kalan Pazar, Selçuklu Sultanı 2. Kılıçarslan ile yapılan savaş sonucu Pazar Bizans İmparatoru Manuel'in idaresine geçiyorsa da uzun sürmeden Selçukluların eline geri geçip, bundan sonra da sık sık el değiştiren Pazar 1285 yılında Selçuklu Pervane Beyin bu bölge emirliği altına alınmasıyla bir süre sakin kalan Pazar, Moğolların istilasına uğrayıp yıkılıp, yakılıp ve yağmalanıyor. 1256 yılında İlhanlıların, 1335 yılında Eretnağullarının, 1381 yılında Kadı Burhanettin' in eline geçen belde isyan ederek emirlerinin birleşip Osman oğullarına bağlılık isteyip Yıldırım Beyazıt'a müracaat ederek 1392 yılında Osmanlı İmparatorluğunun hükümrانlığına girmiş ve Amasya Beyliğine bağlanmıştır. 1473 yılında Uzun Hasan yağmalarına sahne olmuştur.

Pazar'ın adı Kazaabat sonra Kazova, Ayan Pazarı (Aynalı Pazar) ve Cumhuriyet döneminde PAZAR olarak günümüze kadar gelmiştir. 3000 yıllık bir maziye sahip olan beldemiz 1860 yılında Bucak Merkezi olmuştur. Kesin tarihi hakkında bilgi sahibi olmamakla birlikte Evliye Çelebi Seyahatnamesinde 5. Cilt 57 ve 58. sahifelerinde şöyle demektedir. "Hicri 1061 yılında Kazova toprağında Tokat'a yakın 150 akçalık bir kazadır. Buraya Cumapazarı derler, Kadısı, Sipahi kethüdayeri, Yeniçeri Serdarı, Şehir Subaşı vardır. Camisi, mamur bir hanı, çarşısı ve pazarı vardır. Haftada etraftan buraya nice bin adam gelip, alım satım ve Pazar eyledikleri için adına Aynapazar derler."

Bucağımız 19.06.1987 gün ve 3392 sayılı Kanunla 04.07.1987 tarihinden itibaren İlçe Merkezi olmuş ve 01.08.1988 tarihinden itibaren faaliyete geçmiştir.

İlçe Tokat-Turhal karayolundan 5 km içeride ve Tokat'tan 25 km. uzaklıktadır.

İlçenin yüzölçümü 276 km² olup, 623 m rakımındadır. İlçenin kuzeyinde Turhal İlçesi, güneyinde Artova ilçesi, batısında Turhal ve Zile ilçeleri, doğusunda ise Tokat ili yer almaktadır.

İlçenin güneyinde Artova İlçesiyle sınırı dağlık bir bölgedir. Kuzeyi ise Yeşilirmak ve Kazova ile çevrilidir.

Pazar Taş Köprü

İlçe köylerinin 6 adeti dağlık, kıraç ve ormanlık arazide, 9 adeti ise ovadadır.

İlçede mevcut ormanlık alanın toplamı tahminen 70 hektardır. Açıklık alan ise tahminen 100 hektardır. 106 hektar kültür arazisi bulunmaktadır.

b) İdari Ve Nüfus Yapısı

İlçede (2) kasaba, (15) köy bulunmaktadır. İlçe Merkezinden başka (2) kasaba Belediye teşkilatı kuruluşu mevcut olup, halen faaliyetlerini sürdürmektedir.

İlçe merkezi (6) Mahalleden ibarettir.

İlçede genel olarak tüm Kamu Kurum ve Kuruluşlar faaliyetlerini sürdürmekte olup, Adliye Teşkilatı 2004 yılında kapanmıştır.

2000 Yılı Nüfus Sayımına göre İlçenin toplam nüfusu 20.295 kişidir. Bunun 5.301 kişisi ilçe merkezinde, 14.994 kişisi ise köy ve kasabalarda oturmaktadır.

c) Eğitim ve Sağlık

İlçe merkezinde (4) kasaba ve köylerde (15) olmak üzere (19) ilköğretim okulu mevcuttur. Bunların hepside devlete ait binalarda eğitim ve öğretimi yürütmektedir.

Bu ilköğretim okullarında İlçe Merkezinde (36) Kasaba ve köyler de ise (95) derslik olmak üzere (131) derslik mevcuttur. Kasaba ve köylerde (16) öğretmen lojmanı vardır.

Öğretmen durumu ise İlçe merkezi, Kasaba ve köyler olmak üzere toplam (124) öğretmen görev yapmaktadır.

Öğrenci sayısı ise (2.701) olup, Bu öğrencilerden (258)'si taşınmalı sistemdedir.

İlçede (1) Çok Programlı Lise, Üzümlen Kasabası'nda (1) Çok Programlı Lise bulunmaktadır. Bu okullarda (37) öğretmen ve (393) öğrenci mevcuttur. Selçuklu Öğrenci Yurdu 1997 yılında faaliyete geçmiştir.

İlçe merkezinde (25) Yataklı Tedavi Kurumu hizmet vermekte olup ihtiyaçları henüz giderilememiştir. İlçe Merkezinde (2), Kasabalarda (1)'er Sağlık Ocağı bulunmaktadır. Hastanede (7), 1 No'lu Sağlık Ocağında (1), Üzümlen Sağlık Ocağında (1) ve Dereköy Sağlık Ocağında (1) olmak üzere (10) Pratisyen Hekim görev yapmaktadır.

d) Turizm

İlçe turizm yönünden geri kalmış bir yöredir. Balıca Mağarasının tanıtımı, Kazgölünün kuş cennetine çevrilmesi ve Çağlayanın mesire yeri haline gelmesi ile bu gere kalmışlığını yenebilecek bir durumdadır.

Balıca Mağarası İlçe merkezine 8 km uzaklıktadır. Ulaşımı asfalt yol sağlamaktadır. Yaklaşık 680 metre boyunda ve 95 metre yüksekliğindedir. Dünyada ki tüm mağaralarda bulunan bütün oluşum çeşitleri Balıca Mağarasında mevcuttur. Bu oluşumla da Soğan sarkıtlar sadece Balıca mağarasında

Ballica Mağarası

bulunmaktadır. 1995 yılında turizme açılan mağarayı yurtdışından ve yurtiçinden binlerce turist ziyaret etmektedir. Mağaranın yaşının 3.7 milyon yıl olduğu bilim adamlarınca ifade edilmektedir.

Pazar-Tokat yolu üzerinde bulunan Anadolu Selçuklu eserlerinin en güzellerinden Mahberi Hatun Kervansarayının restorasyonu tamamlanmak üzeredir.

1237 Yılında Selçuklular zamanında yaptırılan Mahberi Hatun Kervansarayı, Taşköprü, 1336 yılında İlhaneliler zamanında yaptırılan Cuma Camii, Osmanlılar zamanında yaptırılan Hacı Sinan Camii, Pazar Hamamı, Erkilet Hamamı, halen yıkık bir vaziyette bulunan Beyobası Hamamı, Ballica Mağarası, Kazgölü, Ocaklı Şelalesi, Fırat Mesire yeri görülmeye değer turistik yerlerdir.

e) Ekonomik Durum

İlçenin ekonomisi tarıma dayalıdır. Nüfusun % 95'i tarımla uğraşmakta olup, üretimin büyük bir kısmını tarla ve bağ-bahçe tarımı teşkil etmektedir. Sanayi gelişmemiştir. İlçemizde tarım ürünlerini işleyen 1 adet atıl halde Salça fabrikası, 2 adet Un fabrikası 2 adet de yem fabrikası bulunmaktadır. Tarım işletmeleri genelde aile işletmesi şeklindedir. Tarımın yanında hayvancılık ve arıcılık da İlçe ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır.

İlçede üreticinin sütünü değerlendirmek amacıyla Kaymakamlık Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından kurulan Süt Toplama ve Soğutma Merkezince alınan sütler soğutulup pazarlanması yapılmaktadır. İlçe hayvancılık yönünden 2,155 adet saf kültür ırkı süt sığırları ile İl bazında önemli bir yer tutmaktadır.

f) Ulaşım ve Haberleşme

İlçe merkezi kara yolu olarak doğudan batıya bir asfalt yol üzerindedir. Tokat, Turhal ve Zile İlçelerine bu asfalt yolla bağlıdır.

İlçemizin civar İl ve İlçelere olan uzaklıkları şöyledir:

Pazar-Tokat	: 25 km
Pazar-Turhal	: 29 km
Pazar-Zile	: 35 km
Pazar-Artova	: 37 km

İlçeye bağlı köy yollarının 13'ü asfalttır.

İlçe merkezinde bir PTT Merkez Müdürlüğü mevcut olup, bütün köy ve kasabalarda çok aboneli otomatik telefon vardır. İlçe şehirlerarası ve milletler arası otomatik görüşmeye açıktır. İlçe merkezi ve köylerde elektrik mevcuttur

Reşadiye ilçemizden genel görünüm

REŞADİYE

a) Tarihi Yapısı

Tokat il merkezine 89 km uzaklıkta, Kelkit Çayı kıyısındadır. Bu yeni ilçe merkezi 1906 yılında Sivas Valisi Reşit Akif Paşa'nın talimatıyla kurulmuştur. Yaklaşık 400 yıldan, yüzyıl başına kadarki tarihi kayıtlarda, Erzurum Vilayetinin Şarkikarahisar sancağına bağlı İskefsir nahiyesi olarak geçen, Reşadiye'nin eski kuruluş merkezi bugünde tam olarak tesbit edilememiştir. Reşadiyeli Prof. Dr. Ali Rıza Atasoy'un bu konuda yaptığı araştırmalara göre, eski kaza merkezi İskefsir Kalesi denilen, Uluköy ve Keçiköy başındaki tepede kale düzü mevkiinde

olduğu sanılmaktadır. 1664 yıllarında Erzuruma bağlı iken daha sonraları Sivas Vilayetine bağlanan İskefsir 1906 yılında bugünkü yerinde kaza olarak kurulmuş ve İskefsir olan adı Sultan Mehmet Reşat adına ithafen Reşadiye olarak değiştirilmiş, Cumhuriyet'ten sonraki taksimatta Tokat Vilayetine bağlanmıştır. 1939 yılı Erzincan depreminde yıkılan ilçe, yeniden aynı yerde kurulmuştur.

b) Coğrafi Yapı

Reşadiye İlçesi kuzey yarım küresinde 40° 25 dakika enleminin ve 37° 20 dakika boylamının kesiştiği yerdedir. İlçenin yüzölçümü 1162 km²dir.

c) Nüfus Durumu

YILLAR	ŞEHİR NÜFUSU	KSB-KÖYLER NÜFUSU	TOPLAM NÜFUS	NÜFUS YOĞUNLUĞU
1990	12.8321	48.845	61.166	% 50
1997	9.256	49.329	58.585	% 47
2000	16.389	85.366	101.755	

Rakımı ise 450 metredir. Doğuda Koyulhisar, Kuzeydoğuda Mesudiye, Batıda Niksar, Kuzeyde Aybastı, Başçıftlık ve Gölköy ile Güneyde Almus, Hafik ve Doğanşar ilçeleri ile sınırları vardır. İlçemiz Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yer almaktadır. Karadeniz iklimi ile iç Anadolu ikliminin müşterek özelliklerini taşıyan iklime sahiptir. Yazları sıcak ve kurak ilkbahar ve kış ayları bol yağışlı geçmektedir. İlçenin kuzeyinde Canik Dağları uzantısı bulunup yüksek kesimlerinde yaylalar mevcuttur. İlçenin en yüksek yeri Çamlıkaya Köyü hudutlarında Erdem Kırı'dır (2183 m). İlçenin en önemli akarsu kaynağı Kelkit Çayı ve Tozanlı bölgesinden geçmekte olan Yeşilirmak'ın kolu Tozanlı Çayıdır. İlçemizde Zınav ve Göllüköy Gölü adı altında iki adet gölümüz bulunmaktadır. Zınav Gölü etrafı ormanla çevrili olup, dinlenme ve mesire yeri olarak kullanılmaktadır.

d) İdari Durumu

Reşadiye ilçesi 1 Merkez, 13 kasaba belediyesi, 73 köy ve 85 adet mezrası bulunmaktadır. İlçe merkezinde 7 adet mahalle mevcuttur (Akçakolay, Çamlıca, Kayalık, Kurtuluş, Osmaniye, Çermik ve Emirşeyhyakup).

Bağlı Belediyelerin isimleri ise şunlardır:

1.Merkez, 2.Bereketli, 3.Bozcalı, 4.Hasanşeyh, 5.Baydarlı, 6.Kızılcaören, 7.Soğukpınar, 8.Yolüstü, 9. Nebişeyh, 10. Demircili, 11.Cimit-ekke, 12.Kuzbağı, 13.Çevrecik, 14.Büşürüm.

e) Sağlık

İlçemizde Sağlık hizmeti sunan Devlet Hastanesi 1968 yılında kurulmuş, 1984 yılında ek bina inşaatına başlanmış, yeni binanın inşaatı tamamlanarak hizmet vermeye devam etmektedir. Buna bağlı olarak 1 Verem Savaş Dispanseri Merkez Sağlık Ocağı, Bereketli Sağlık Ocağı, Bozcalı Sağlık Ocağı, Hasanşeyh Sağlık Ocağı, Cimitekke Sağlık Ocağı, Baydarlı Sağlık Ocağı, Kızılcaören Sağlık Ocağı, Kabalı Sağlık Ocağı, Büşürüm Sağlık Ocağı, Nebişeyh Sağlık Ocağı, Dutedibi Sağlık Ocağı Tabibliği ile Sağlık hizmeti verilmektedir.

f) Sosyal Durum

Reşadiye İlçesi Kelkit Vadisi üzerinde dar bir alana kurulmuştur. 1939 depreminden sonra binalar ahşap olarak yapılmış daha sonraki yıllarda ise betonarme karkas evler yapılmaya başlanmıştır.

Reşadiye halkı genelde örf ve adetlerini yaşatan gelenek ve göreneklerine bağlı, birbirini seven sayan ve devlete sadakati sonsuz olan bir halktır. İlçe halkının en önemli özelliği yardımlaşma, acıları ve sevinci paylaşma, misafirperverliğidir.

İlçe merkezinde 1 adet kütüphane buna bağlı olarak Hasanşeyh ve Kızılcaören kasabasında 1 er adet kütüphane bulunmakta, 1 adet matbaa, 2 adet gazete bayii, 1 adet stadyum, 1 adet kapalı

Selemen Yaylası

spor salonu ve haftalık yayın yapan bir adet yerel gazete ve bununla beraber bir adet öğretmen evi 1 adet Ziraat Bankası Şubesi bulunmaktadır.

g) Eğitim Ve Kültür Durumu

İlçe halkı % 90 oranında okur yazardır. İlçe merkezinde 4 ilköğretim okulu, 1 YİBO, 1 Genel lise, 1 Endüstri Meslek lisesi, 1 Kız Meslek Lisesi, 1 Ticaret Meslek Lisesi, 1 İmam Hatip Lisesi ve 2005-2006 öğretim yılında açılan 1 Anadolu Lisesi, 1 Bağımsız Ana Okulu, 1 Halk Eğitim Merkezi, 1 Özel Motorlu Taşıt Sürücü kursu,

2 Adet Özel öğrenci yurdu, 1 Kaymakamlığa bağlı Sebahat İsmet ERDEM Kız öğrenci pansiyonu, ayrıca köylerde 26 ilköğretim okulu bulunmaktadır.

İlçemizde Gaziosmanpaşa Üniversitesine bağlı olarak Turizm ve otelcilik işletme, Bilgisayar programcılığı, Bilgisayar Tek. ve Proğ. bölümünde 167 öğrenci öğrenim görmektedir.

h) İlçenin Ekonomik Durumu

İlçenin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalı olarak her yıl Kurban için büyükbaş ve küçükbaş 3500-4000 civarında hayvan sevki başta İstanbul olmak üzere diğer illere sevkiyatı yapılmaktadır. Genelde hububat tarımı yapılan İlçemizde sulu tarım arazisi çok az miktarda olup hayvancılığın yoğun olarak yapılmasından dolayı ekilen ürünleri daha çok yem bitkileri oluşturmakta sebze üretimi çok azdır.

i) Sanayi

İlçemizde 1972 yılında SAMAŞ Sanayii Madenleri AŞ adı altında Bentonit fabrikası kurulmuş, hammaddesi işlenerek Reşadiye ve Ülke ekonomisine katkıda bulunmuştur.

İlçemizde 2004 yılı içerisinde RESÜT (Reşadiye Tarım Hayvancılık Doğal Ürünler Süt ve Gıda Sanayi Ticaret AŞ), Ramona Bambu Sanayii ve 2 adet Tekstil Sanayi Şirketleri kurulmuş işlerini sürdürmektedir.

j) Turizm

İlçede Turizm denince akla ilk gelen yer ilçe adıyla özleşen kaplıca ve RE- JEO- TER işletmesi olan otel akla gelir.

Reşadiye Termal Tesisleri: Üç Yıldızlı termal otel ve kür merkezi ile Aşağı Kaplıca tesislerinden oluşan muhteşem doğa içerisinde yapılanmış bir komplekstir. Termal tesisler bünyesinde, 30'u Twin, 14'ü Double, 7'si Suit, 1 Kral Suitten oluşan 12 kişi kapasiteli 52 odalı, her odasında mini bar uydu sistemli TV, telefon, saç kurutma makinesi, sıcak su ve ayrıca Termal Suyu ile Jeotermal Isıtmalı (Yerden Isıtmalı) bir otel bulunmaktadır. Ayrıca, 13 adet sıra banyo, fitness center, dinlenme salonu, masaj odaları, Türk hamamı, Jakuzi, sauna, tüm teçhizatıyla birlikte fizik tedavi ünitesi ile kür merkezi bulunmaktadır.

Açık ve kapalı bay-bayan yüzme havuzu, yürüyüş alanları, çocuk parkı, yeşil Alanları, otoparkı, spor tesisleri ile Termal turizm merkezi haline gelen tesislerin; Bir adet VIP salonu, bir

adet toplantı salonu restoranı, geniş ailelerin konaklama yapabileceği 16 Adet apart evi, 20 odalı Oteli, 24 saat sıcak sulu 9 adet pansiyonu, 8 adet de büklüm büklüm ırmağın manzaralı bungalow tipi ünitesi mevcuttur.

Hipertermal olarak kullanılan, madensuyu yüksek mineral içeren kaplıca Suyumuz; 48-52 derece olarak kuyularımızdan çıkmakta ve günde 8320 kişinin banyo ihtiyacını da karşılayabilmektedir.

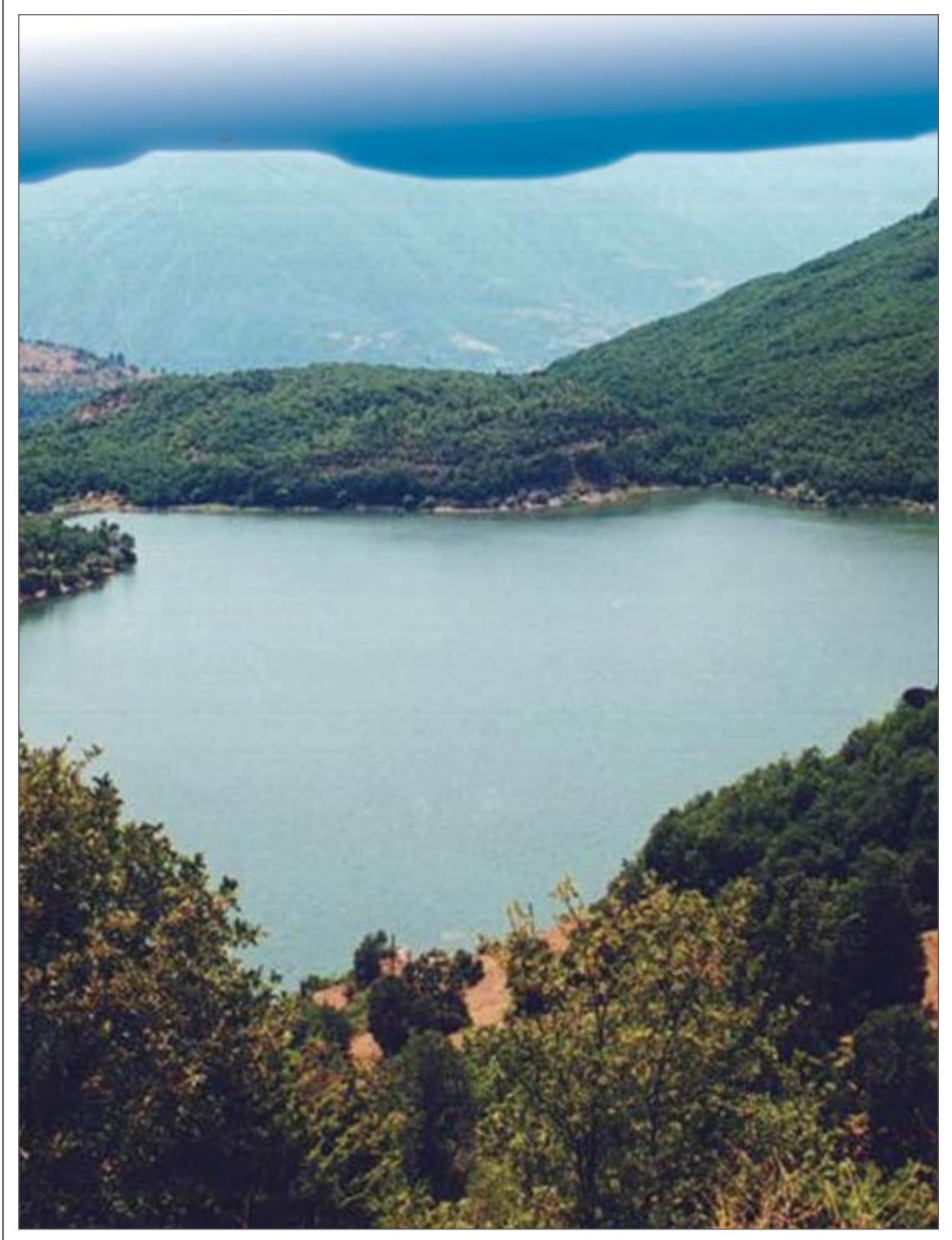
Termal Suyun Özellikleri: (04.02.2005 Tarih ve 42 No'lu Sağlık Bakanlığı Ruhsatı'nda ifadesini bulan) Romatizmal hastalıkların kronik dönemlerinde, kronik bel ağrısı, Osteoartrit

gibi Noninflamatuvar eklem hastalıklarının, Miyozit, Tendinit, Travma, Fibromiyalji sedromu gibi yumuşak doku hastalıklarının tedavisinde, ortopedik operasyonlar, beyin ve sinir cerrahisi gibi uzun süreli hareketsiz kalma durumlarında mobilizasyon çalışmalarında, nörolojik rahatsızlıklarda, stres bozukluklarında Cilt ve Kadın hastalıklarında ve ayrıca spor yaralanmalarında tamamlayıcı tedavi unsuru olarak kullanılabilir niteliktedir.

İlçemizin doğal güzellikleri ve mesire yerleri açısından Zınav gölü, Göllüköygölü, Kurtgölü, Kirazalanı, Çitlice, Batmış, Cimban yaylası vs. birçok yayla ve dinlenme yerleri bakımından zengin bir yerdir.

Resüt A.Ş.

Zınav Gölü

Sulusaray ilçemizden genel görünüm

SULUSARAY

a) Tarihi Yapı

Sulusaray (Sebastopolis) Tokat il merkezine 69 km, Artova ilçe merkezine 30 km, Yeşilyurt İlçe merkezine 11 km uzaklıkta, 20 Mayıs 1990 tarihinde Yeni İlçe olmuş yerleşim yeridir. İlçe etrafı dağlarla çevrili bir ova üzerinde, Çekerek ırmağı kenarındadır.

Antik Sebastopolis kentinin kuruluşu henüz kesin olarak bilinmemektedir. Bazı kaynaklarda MÖ 1. yüzyılda kurulmuş olduğu kayıt edilmektedir. Roma İmparatoru Trajan zamanında (MS 98-117) Pontus Galaticus'la, Polemoniacus eyaletlerinden ayrılarak Capadokia eyaletine dahil edilmiştir. Bu konudaki kitabe Capadokia Valisi Arrian adına şehrin ileri gelenleri ve halkı tarafından dikilmiştir.

Sebastopolis kelime olarak Yunancadır. Sebasto; büyük, azametli; polis; şehir anlamında olup, Büyük azametli şehir demektir. Bazı kaynaklarda Heraclepolis olarak geçmektedir ki bu konuda şehrin kuzeyindeki Çekerek Irmağı üzerinde kurulu köprüde bir kitabe yer almakta olduğu belirtilmektedir. Heraclepolis, Herakles şehri anlamına gelmektedir. Heracles Yunan ve Roma mitolojisinde gücü kuvveti simgeleyen yarı tanrı bir varlıktır. Bu anlamı ile Sebastopolis ile aynı manayı ifade eder.

Sulusaray (Sebastapolis)

Sulusaray Sebastopolis hakkında Vitali Cuinet(1880-1892)yılları arasındaki gezi ve incelemesinden "La Turquie d'Asie Geographie

Administrati ve Statistieke destorative et Raisonnee de Chakue province de L' asi Mineure"adlı eserinde şöyle bahsedilmektedir. Sulusaray Pompe tarafından kurulmuştur. Mithridat Eupator'un savaşlar sonucu Pompe'ye yenilip Sulusaray'ı yakıp yıktığı zaman kendisi tarafından tekrar burasını imar edip Nicopolis ve Sebastopolis şehri olarak kurduğunu, halen toprak altında kalan kent Timur Anadolu'ya geldiğinde halkın kendisine karşı koymaları nedeniyle tekrar yakılıp yıkıldığı zannedilmektedir. Bu harabeler üzerine kurulan Sulusaray ilçesi ismini her halde saray harabeleri arasından kaynayan kükürtlü bir sudan almaktadır. Buranın ev inşaatlarında çok güzel işçilikle bütün heykeller, başlar, kollar ve yazılı levhalar kullanılmıştır. Tarlasını süren çiftçinin sabanına içi altın ve gümüş para dolu antika vazoların takılması ve bulunması olağandır. O günlerden bu günlere kadar burularda düzenli çalışma yapılmamıştır. Ancak 1987 yılında Tokat Müze Müdürlüğüne yapılan kurtarma ve sondaj kazıları sonucunda elde edilen verilerle daha önce ortaya çıkmış bulunan mimari parçalar değerlendirildiğinde kentin Hellenistik, Roma ve Bizans döneminde önemli bir yerleşim alanı olduğu anlaşılmaktadır.

Comana Pontika da (Antik Tokat) yapılan yüzeysel araştırmalar sonucu elde edilen buluntular ile büyük benzerlik göstermektedir. İlçemizde 1987 yılında yapılan kazılar esnasında bulunan tarihi eserlerin bir kısmı Tokat Müzesi'nde sergilenmektedir. Bir kısmı ilçemizde bulunan açık hava müzesinde muhafaza edilmektedir.

Sulusaray ilçesi daha önce Mart 1921 de Tokat'a bağlı merkezi olarak mülki taksimatta yer almıştır. 1923 depreminden sonra Sulusaray'ın büyük hasar görmesi ile İlçe merkezi Sulusaray'dan alınarak Tokat iline bağlı Çamlıbel Bucağına nakledilmiştir. Bir süre sonra 1 Haziran 1944'de Artova'ya nakli yapılarak İlçe merkezi mülki taksimatta yerini Artova'ya bırakmıştır.

Daha sonra Sulusaray 04.07.1987 tarihinde Yeşilyurt ilçe olması ile Yeşilyurt'a kasaba olarak bağlı kalmıştır. 20 Mayıs 1990 tarih ve 20523 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 3644 sayılı kanunla 12.08.1991 tarihinde Kaymakam Fatih DAMATLAR'ın göreve başlaması ile ilçe olarak fiilen ve resmen faaliyetine başlamıştır.

Tarihi Eserler

Tapınak:

Kentin kuzey doğusunda sur duvarlarına yakın yerde kazılar sonunda çıkarılan durumu ile doğu-batı yönünde yarım daire biçiminde büyük bir apsisli, güney tarafında dıştan köseli, içten yarım daire formlu daha küçük apsisli bir yapıdır. Duvarlar blokaj sistemle işten ve dıştan taş arasında moloz malzeme ile örtülmüştür. Tapınağın kazısı tamamen tamamlanmamış olduğundan kime adandığı tespit edilememiştir.

Hamam:

Antik kentin doğu tarafındadır. Yapılan kazılar sonucunda ön planda toprak zeminli yangın izi görülen, moloz taş duvarla bölüm açığa çıkartılmıştır. Daha sonra kesme taşlarla gerçekleştirilmiş iç kısımlara doğru üçer kademe yapan iki ayakla, bu ayakların arasında konumlandırılmış iki sütun kaidesi vardır. Kaidelerden biri halen yerinde olup, diğeri köylüler tarafından yerinden alınmıştır. Halen duvarlarında kükürt izleri bulunan hamamın Antik Çağda bugün ilçenin 3 km güneybatısında faaliyetini sürdüren kaplıcanın suyu ile çalıştığı kuvvetli bir ihtimaldir.

Şehir Surları:

Kentin doğusunda yapılan kazılarda 17 m. Boyunda açığa çıkartılan duvar kalıntısı çok büyük blok kesme taşlarla harç kullanılmadan gerçekleştirilmiştir. Duvarı destekleyen iki adet dörtgen payanda görülmektedir. Ayrıca duvar yüzeyinde iki adet mazgal açıklık bulunmaktadır.

Sebastapolis Açık Hava Müzesi:

1987 yılında sondaj ve kurtarma çalışmaları sırasında Tokat Müzesi Müdürlüğünce çıkarılan

mimari parçaların ve diğer tarihi eserlerin uygun bir yerde sergilenmesi kararlaştırılmıştır. İlçe Belediyesinin gösterdiği ve şu andaki Hükümet Konağının yanındaki uygun görülen bir alanda eserler toplanarak yerli ve yabancı turistlerin ziyaretine sunulmuştur.

b) Coğrafi Yapı

Sulusaray ilçesi Orta Karadeniz Bölgesi içerisinde bulunan Tokat Vilayetine bağlı bir ilçedir. Doğusunda Yeşilyurt ilçesi, batısında Yozgat ili Kadışehri ilçesi, güneyinde Sivas ili Yıldızeli ilçesi, kuzeyinde Artova ilçesi toprakları ile sınır komşusudur. İlçemiz Sulusaray 40° enlemi, 36° boylamındadır. Nüfusu 2000 genel nüfus sayımına göre 4483'dür. Tokat il merkezine uzaklığı 69 km.dir. En yakın ilçe Yeşilyurt ilçesi olup, uzaklığı ise 11 km.dir.

Yüzey Şekilleri

1- Yüksek Bölüm (Dağlar ve Yaylalar)

Genel olarak engebeli bir yüzeye sahiptir. İlçenin en önemli dağı hemen kuzeyinde yer alan ve Çekerekten başlayarak Tokat'a kadar uzanan Deveci Dağları'dır. Sulusaray Deveci Dağı eteğinde ve Çekerek Irmağı üzerinde geniş ve verimli ovaya sahip bir yerdir. Çevresinde yüksek ve sarp dağlar bulunmaktadır. Deveci Dağları'nın yüksekliği yaklaşık 2000 metre civarındadır.

Yaylalar:

İlçemizin dahili sınırları küçük olduğundan, belli başlı vadileri ve yaylaları olmamasına rağmen yöremizde İç Anadolu iklimi görüldüğünden yazın havası sıcak olur. Yüksek yerlerde ise çevre genelde ormanlarla kaplıdır. Suları soğuk ve berraktır. Kışları ise serttir.

2-Alçak Bölüm (Ovalar)

Sulusaray genelde ovalarla kaplı verimli topraklara sahip küçük bir ilçemizdir. Çekerek ırmağı güzergahı ilçe merkezi yakınından geçişi çevreye büyük canlılık katmaktadır. Aynı zamanda ovanın sulaması da buradan temin edilmektedir. Ayrıca Çekerek ırmağı Sulusaray ilçemize şirin ve yeşil ilçe görünümü vermektedir. Belli başlı başkada ovası yoktur.

Akarsular:

Sulusaray ilçesinin en büyük akarsuyu Çekerek Irmağı'dır. Bu ırmağın çıkış noktası Çamlıbel eteklerinden bir kolu başlar, diğer bir kolu Artova ilçesi istikametinden gelerek Yeşilyurt ilçesi sınırlarında birleşir ve topluca Sulusaray ovasından geçerek Yozgat Çekerek ilçesi olarak

Sebastapolis, sütünlu yapı-hamam

Sebastapolis, sütün

devam eder. Ufak dere ve çaylarda mevcut olmaktadır. Tarımla işgal eden çiftçilerimiz bu sulardan faydalanmaktadır.

d) İdari Durum

İlçeye bağlı bir kasaba ve 13 köy bulunmaktadır.

İlçe, kasaba ve köylerin genel olarak yerleşim durumu iyidir. Toplu halledirler. Mezra ve oba bağlılığı yoktur.

e) Sosyal Durum

Yöremizde çalışma hayatı genellikle zirai karakterlidir. İlçemizde sosyal hareketlilik yaz mevsimlerinde biraz rahatlar, kış mevsimlerinde

ise, biraz daha sıkıntılı durum meydana gelmektedir. Yöre halkının tarla ziraatından başka iş sahalarının olmaması çalışma ortamını sağlamadığından yöre halkı gurbete gitmek zorunda kaldığı gözlenmektedir.

f) Eğitim ve Kültür Yapısı

Sulusaray ilçesi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü teşkilatı, 12.08,1991 tarihinde kurulmuş ve fiilen Milli Eğitim hizmetlerini yürütmeye başlamıştır. 14 ilköğretim okulu, 1 lise, 1 Halk Eğitim Merkezi ve Öğretmen Evi Lokali ile eğitim-öğretim hizmetleri yürütülmektedir İlçemiz dahilinde 15 yaş üzerindeki halkımızda okur yazar oranı %80 dolayındadır.

c) Nüfus Durumu

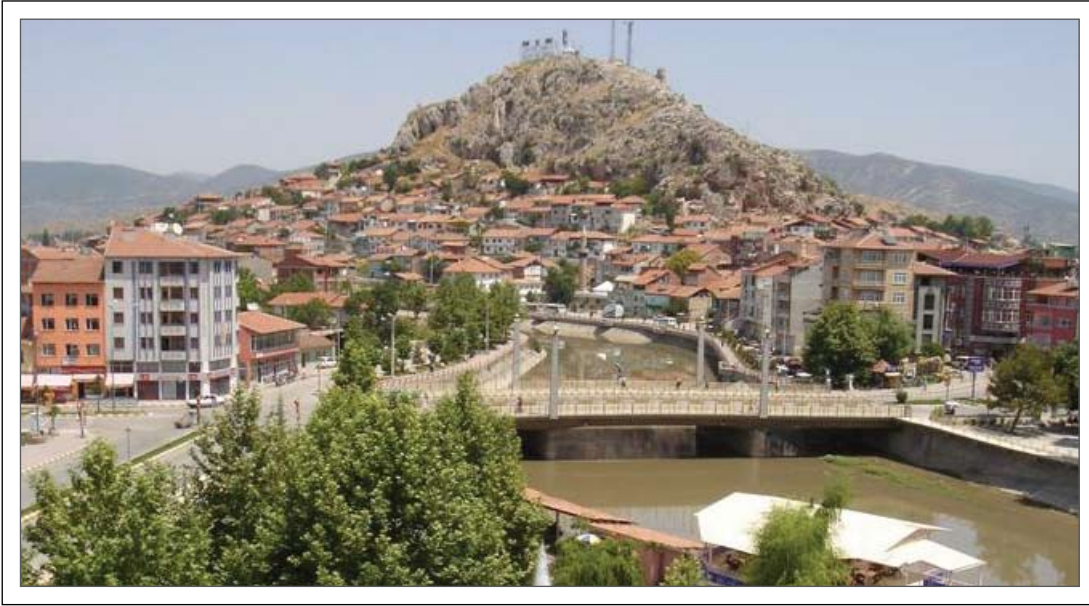
İlçemiz 2000 yılı genel nüfus sayımına göre Merkez ilçenin 4160, köylerin toplam nüfusu 7422 olup, Sulusaray ilçesi köyleriyle beraber toplam nüfusu: 11582'dir. İlçe merkezi ve köylerin nüfus dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

SIRA NO	YERLEŞİM YERİ	NÜFUSU
1	Sulusaray Merkez	303
2	Dutluca Kasabası	2508
3	Alanyurt Köyü	660
4	Arpacıkaraçay Köyü	142
5	Alpudere Köyü	559
6	Balikhisar Köyü	585
7	Ballıkaya Köyü	573
8	Beyazıt Köyü	544
9	Buğdaylı Köyü	275
10	Çime Köyü	315
11	Ilıcak Köyü	149
12	Selimiye Köyü	59
13	Tekkeyeni Köyü	370
14	Uylubağı Köyü	303
15	Belpınar Köyü	308

(Bağlandıği Tarih: 26.04.2006/8052 İçişleri Bakanlığı Kararnamesi ile)

GENEL TOPLAM

11.582

Turhal ilçemizin genel görünümü

TURHAL

a) Tarihi Yapı

İlçemizin günümüze kadar yazılmış bir tarihi bulunmadığı için, hangi tarihte, kimler tarafından kurulduğu kesin olarak bilinmemektedir. Bugüne kadar yapılan araştırmalarda adı Kaşen-Kuraşar-Kasiura-Gaygura-Turnalit olarak geçmektedir.

Turhal Kalesi'nde bulunduğu söylenen iki kitabenin Sümer yazısı ile yazılmış olması, Turhal'ın tarihçesinin Sümerlilere kadar uzandığını göstermektedir. Sümerlilerin MÖ 3000'li yıllarda yaşadıkları düşünülürse Turhal'ın kuruluş tarihinin günümüzden yaklaşık 5000 yıl öncesine dayandığı anlaşılmaktadır.

Mütareke ve Milli Mücadele yıllarında Turhal, Mustafa Kemal Paşa önderliğinde tüm varlığını ortaya koymuş, Kurtuluş Savaşı sırasında yüzlerce şehit vermiştir.

Milli Mücadelenin en önemli adımı olan Samsun'dan Havza ve Amasya'ya oradan da Sivas'a geçen Mustafa Kemal Paşa'nın güzergâhında Turhal vardır.

Turhal, Osmanlı idari yapısında üç yüz haneli bir bucak merkezi iken 1892 yılında Belediye teşkilatı kurulmuş ve 01.09.1944 yılına kadar Tokat'a bağlı bir bucak olarak idari yapıda yer almıştır. Bu tarihten itibaren ilçeye dönüştürülen Turhal, 19 Ekim 1934 de Şeker fabrikasının açılmasıyla da ekonomik ve sosyal açıdan hızla gelişmeye başlamıştır.

2000 yılı nüfus sayımına göre ilçe merkezi (merkez bucak) nüfusu 95.536 kişidir. Bu haliyle Turhal, otuz dört il merkezinden nüfusça daha büyük bir ilçe haline gelmiştir. Bugün Yeşilirmak'ın iki yakasında modern bir kent görünümüyle gezilmeye değer bir ilçedir.

b) Coğrafi Yapı

Turhal İlçesi 40° 18' enleminin ve 36° 06' boylamının kesiştiği yerdedir. İlçenin yüzölçümü 911 km. karedir. İlçe merkezi 493 rakımındadır. İlçenin kuzeyinde Amasya ili ve Erbaa İlçesi, güneyinde Pazar İlçesi, batısında Zile İlçesi, doğusunda Tokat İli yer almaktadır. Turhal, kendine bağlı olarak 6 kasaba, 47 köy ile Tokat ilinin en büyük ilçesidir.

İlçenin köylerinden 27 adedi dağlık ve kırsal, 20 adedi ise ova yerleşim alanlarıdır. Türkiye'nin en büyük akarsularından olan Yeşilirmak, Turhal şehir merkezinin ortasından geçmektedir. İlçede mevcut ormanlık ve fundalık alanların toplamı 40.386 hektar tarım alanlarının toplamı 35.380 hektar, çayır ve meraların toplamı 8.908 hektar, tarım dışı arazilerin toplamı 6.426 hektardır. İlçenin en büyük su kaynağı olarak Yeşilirmak görülmektedir. Köse dağı'ndan çıkan Yeşilirmak 365. km.de Almus barajına ulaşır. Baraj çıkışıdan itibaren Tokat ve Kazova'ya girer. Buradan Turhal Ovası'nı geçerek Dazya ve Kuruçay derelerini alır. Amasya ilinde Çekerek Çayı ile birleşerek devam eder.

Turhal Kesikbaş Camii

Turhal İlçesi Orta Karadeniz bölgesi ile İç Anadolu bölgesi arasında geçit konumundadır. Bu nedenle nispeten ılıman bir iklimin tesiri altındadır.

c) Nüfus Durumu

İlçemiz ilimizin nüfusu en çok olan ilçesidir. 2000 yılı genel nüfus sayımlarına göre nüfusu 130.985'dir.

Buna göre:

İlçe Merkezi Nüfusu	: 95.536 kişidir.
Beldelerin ve Köylerin Nüfusu	: 35.449 kişidir.
TOPLAM	: 130.985 kişidir.

Bu tabloya göre; %73 kişi şehir merkezinde, %27 kişi ise köy ve kasabalarda yaşamaktadır. İlçemiz nüfusunun %90'ı okuryazar olup, nüfus artış hızı 1.50'dir.

İlçemiz nüfusunun meslek dallarına göre dağılımı şöyledir:

%82 kişi tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır.

%12 kişi esnaf olarak çalışmaktadır.

%6 kişi işçi ve memur olarak çalışmaktadır.

d) İdari Yapı

İlçemizde 6 kasaba ile birlikte 47 köy 22 adet mezra bulunmaktadır. İlçe merkezinde 30 mahalle mevcuttur. Meskenler genelde betonarme yapılardır, köyler ise kerpiç, ahşap ve betonarme

yapılardan oluşmaktadır. Söz konusu yerleşim alanları genel olarak, toplu yerleşim durumunda olup, dağınık değillerdir.

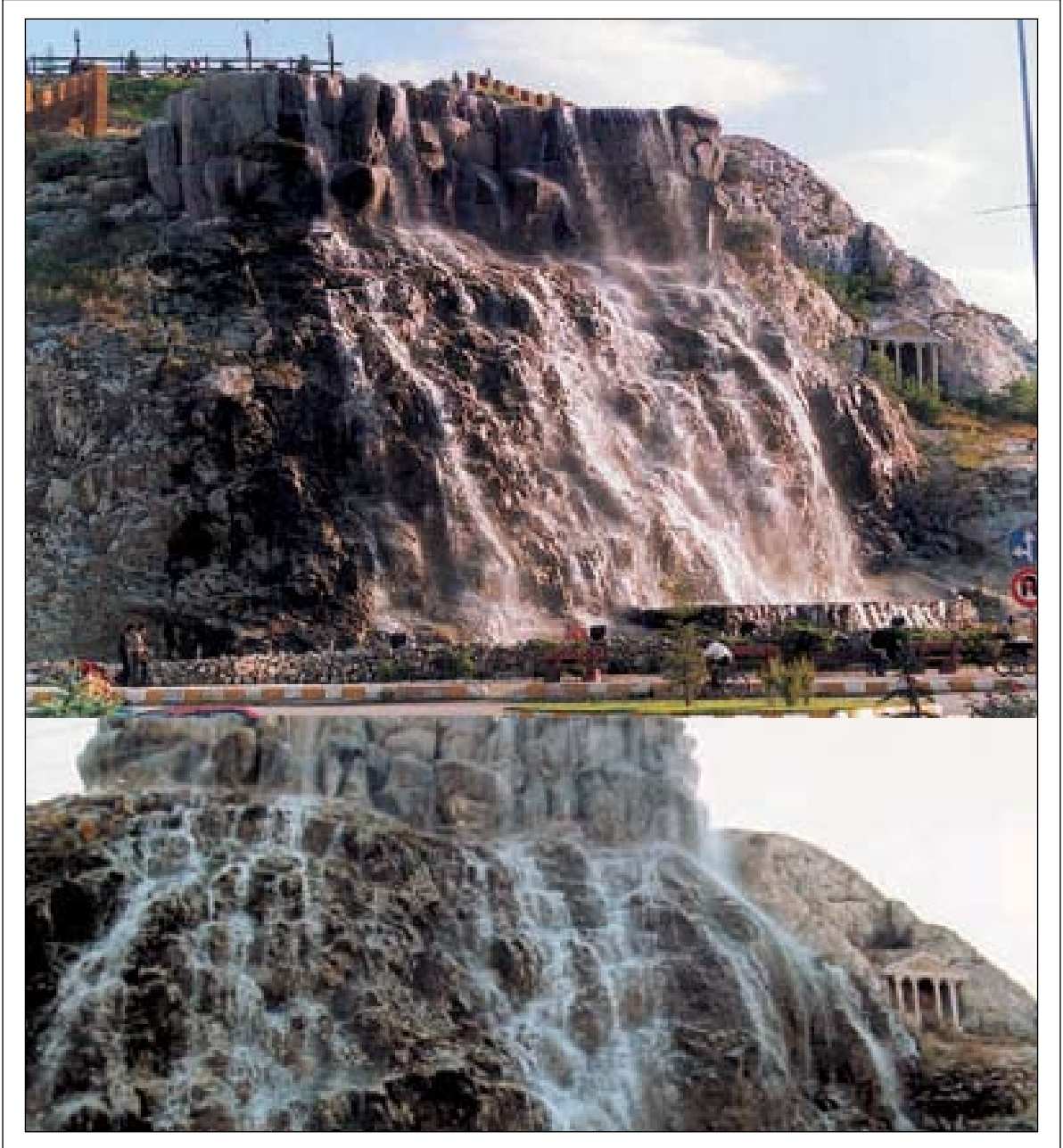
e) Sosyal Yapı

İlçemizdeki hızlı nüfus artışı konut sorununu da beraberinde getirmektedir. Buna karşılık 60'a yakın yapı kooperatifi üyelerine konut sağlamak çabası içindedir. İlçe halkının sosyal yaşantısı sadedir, özellikle eğlence yerlerinin olmaması nedeniyle halk bu gereksinimini televizyon yoluyla gidermektedir. İlçemizde istihdama yönelik işyerleri olarak başta Turhal Şeker Fabrikası ve Makine Fabrikası bulunmaktadır. Bunun yanı sıra özel sektöre ait diğer fabrikalarda çalışanların dışında halkın bir kısmı ticaretle diğer bir kısmı ise tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır.

İlçe merkezinde 1 adet kütüphane, 15 adet kitapevi, 14 gazete bayii, 2 adet spor sahası, 1 adet stadyum, 1 adet kapalı salon, 3 adet gazete, 1 yerel televizyon mevcuttur. Bunun yanı sıra kamu kuruluşlarına ait 5 adet sosyal tesis bulunmaktadır. Ayrıca 6 adet banka şubesi mevcuttur.

f) Eğitim ve Kültür Yapısı

İlçemizde belli başlı tarih ve kültürel eser olarak Turhal Kalesi, Kesikbaş, Ulu ve Kova Camileri, Ahi Yusuf Baba, Karkın Aziz Baba, Gümüştop Ali Baba, Şeyh Şahabettin, Mehmet Nurullah Efendi Türbelerini sayabiliriz.

Tırhal de şelale

- İlköğretim:

İlçe merkezinde bir tanesi Özel İlköğretim olmak üzere 24 ilköğretim okulu 2003–2004 öğretim yılında yeni açılan Özel Eğitim Okulu (Eğitim Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezi), Kasabalar ve köylerde 68 olmak üzere 93 ilköğretim okulu mevcuttur. Bu ilköğretim okullarında Merkezde 10014 kasaba ve köylerde 3819 olmak üzere toplam 13833 öğrenci mevcuttur. Toplam olarak ilçe merkezinde 451 kasaba ve köylerde ise 205 öğretmen mevcuttur. Öğretmen başına 21 öğrenci düşmektedir. Toplam derslik sayısı 635'tir.

- Ortaöğretim:

İlçe merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 1 Sağlık Meslek Lisesi olmak üzere 10 Ortaöğretim okulu mevcuttur. İlçe merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda 3801 öğrenci ve 281 öğretmen vardır. Derslik sayısı 154'tür.

- Yükseköğretim:

İlçemizde 1994 yılı içerisinde Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesine bağlı olarak Türhal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu açılmış ve 1995 yılında eğitim ve öğretime başlamıştır. Ayrıca 1995 yılında aynı üniversiteye bağlı olarak teknik iktisadi ve idari program bölümlerini içeren Meslek Yüksek Okulu açılmıştır

- Diğerleri

İlçemizde Türkiye'nin her yerinden öğrenci kabul eden 1995-1996 eğitim ve öğretim yılında eğitime başlamış Ortopedik Engelliler İlköğretim Okulu ve Meslek Lisesi ile Türhal Eğitim Uygulama Okulu ve İş Eğitim Merkezi bulunmaktadır.

g) Sağlık Durumu

İlçemizde Sağlık Bakanlığına bağlı 1 Devlet Hastanesi, 1 verem savaş dispanseri, 14 sağlık ocağı, 7 sağlık evi, 112 hızır acil servisi olup bunun yanı sıra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Sağlık İşleri Genel Müdürlüğüne bağlı Türhal Hastanesi Baştabipliği ile Şeker Fabrikasının reviri tarafından sağlık hizmetleri sunulmaktadır.

h) Ekonomi Durum

- Tarım

İlçemizde tarıma elverişli alanların %59'u kıraç, %41'i sulanabilir durumdadır. Sulanan arazilerin %80'i Yeşilirmak'tan su alan sağ ve sol sahil su kanallarından temin edilen sularla, sulanmaktadır. Geriye kalan %20'i ise yöresel kaynaklarla sulanmaktadır.

İlçemizde yetiştirilebilen tarım ürünleri içerisinde hububat ön plandadır. Bunun yanında şeker pancarı, domates ve ayçiçeği ve her çeşit meyve ve sebze yetiştirilmektedir.

Tarım Arazisi	: 35.380 Hektar
Çayır ve Mera	: 8.908 Hektar
Ormanlık-Fundalık	: 40.386 Hektar
Tarım Dışı Arazi	: 6.426 Hektar

TOPLAM : 91.100 Hektar

- Hayvancılık

İlçemizin en önemli geçim kaynaklarından birisi de hayvancılıktır. İlçemizdeki büyükbaş hayvan sayısı 34.662 küçükbaş hayvan sayısı 21.171 olup, toplam 55.833 hayvan varlığımız mevcuttur. İlçemizde ayrıca haftada bir hayvan pazarı kurularak ilçe dışına canlı hayvan satışı yapılmaktadır. Hayvansal ürünler arasında et, süt, tereyağı, peynir, çökelek ve yün önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca yumurta satışı da yapılmaktadır.

- Sanayi ve Ticaret:

İlçemizde Sanayii ve Ticaret Bakanlığına bağlı Türhal Şeker Fabrikası, Makine Fabrikası ile S.S. Pancar Ekicileri Kooperatifi bulunmakta olup, özel sektöre ait ise 37 iş yeri mevcuttur.

İlçemizde halen faal olan 2 ad. S.S. Küçük sanayi sitesi, 1 ad. Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır.

- Ulaştırma ve Alt Yapı Durumu

Karayolları:

İlçemizin Tokat İl merkezine 45 km. Amasya İline ise 70 km. uzaklıkta olup asfalt yolla ulaşım sağlanmaktadır. Ayrıca Zile, Pazar İlçesine karayolu ile direkt ulaşım sağlanmaktadır. Bunun dışında İlçemizin diğer bir ulaşım aracı ise İlçe merkezinden geçen demir yoludur. Bu yol Amasya-Samsun-Sivas İlleri arasında yük ve yolcu ulaşımı sağlanmaktadır. Ayrıca İlçede üretilen tuğla ve kiremit diğer sanayi ürünleri ve antimon madeninin Türkiye'nin her yerine taşınması sağlanmaktadır.

1489 tarihli Koca Kavak

Yeşilyurt ilçemizden genel görünüm

YEŞİLYURT

İlçenin temelini "Musaköy" oluşturmaktadır. 13 hane tarafından kurulan ilçenin; 1864 Kafkas göçmenleri, 1877-1878 Osmanlı Rus harbi nedeni ile Kars-Erzurum, Bayburt ve Artvin yöresinden gelen göçmenlerin iskanları ile hane sayısının 80'e ulaşmış, 15.02.1932 tarihinde Sivas Samsun TCDD Yollarının faaliyete geçmesi, istasyon binasının yapımı ile yük indirme bindirme merkezi olması, çevrede yapılaşmanın başlaması ile nüfus hızla artmıştır.

İlçenin 1972 yılında Belediye olması, 1982 yılında Kasabanın isminin Yeşilyurt olması, 1984-1986 yılları arasında Afgan göçmenleri için yapılan konutların bitirilmesi ve bu konutlara yerleştirilen 114 hane (500 kişi) Türkmen göçmenleri ile nüfusunun hızla yükselişi nedeni ile Yeşilyurt 4 Temmuz 1987 tarihinde resmen ilçe olmuştur.

İlçenin coğrafi konumu tarihi merkezlere olan yakınlığı, tarihi ve ören yerlerinin varlığı Roma, Danişment gibi uygarlığa sahne olduğunu göstermektedir.

İlçe, ilimizin 56 km güney batısı Orta Karadeniz Bölgesi'nde yer almakla beraber, İç Anadolu Bölgesine çok yakın bulunduğundan, Karadeniz iklimi ile karasal iklim arası geçiş iklimi görülür. Yazlar sıcak kışlar ise Karadeniz Bölgesi'ne göre soğuk geçer. En sıcak aylar yaz aylarıdır. Rakımı 1050 m.dir. Alüvyal topraklar tabii bitki türlerinin hepsine uygundur. Ormanlık alanlar meşe, sarıçam ve çınar gibi bitkilerdir.

En önemli akarsuyu Yeşilirmak'ın bir kolu olan çekerek ırmağı olup, Çamlıbel Dağları'ndan doğmaktadır. Sulu tarım bu bölge çevresinde yapılmaktadır. Sürekli akış gösteren bir diğer akarsuyu da Özdere'dir. Güneyden kuzeye doğru akararak Çekerek Irmağı'na karışmaktadır.

a) Nüfusu

İlçenin 2000 nüfus sayım sonuçlarına göre toplam nüfusu 14.511'dir. Bu nüfusun 6.455'i şehir merkezinde, 8056'sı köy ve beldelerde yaşamaktadır. Nüfusunun %80'i okur yazar, %11,52'si ilköğretim mezunu, %2,08'i orta okul mezunu, %2,88'i lise mezunu ve % 0,88'i yüksek okul/fakülte mezunudur.

b) İdari Yapı

1987 yılına kadar Artova ilçesine bağlı kasaba iken, 04.07.1987 gün ve 19507 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 3392 Sayılı Kanunla ilçe olmuş. Biri merkez olmak üzere 3 Belediyesi, 14 köyü ve 1 mezrası bulunmaktadır. Yeşilyurt Merkez (1987), Çıkrık (1991), Kuşçu (1991) yıllarında kurulmuştur. Toplam 10 mahalleden müteşekkildirler.

c) Sosyal Durum

İş ve çalışma hayatının çoğunluğunu memurlar oluşturmakta, ayrıca küçük çapta ticaretle uğraşan esnaf bulunmaktadır. Bunun yanı sıra bölgenin hayvan yetiştirmeciliğine elverişli olması nedeniyle çok sayıda kişi besicilikle uğraşmaktadır.

Yeşilyurt tren istasyonu

d) Eğitim ve Kültür

Ayrıca eğitim birimleri olarak İlçe Halk Eğitim Merkezi ve Öğretmen evi bulunmaktadır. İlçede 1 Halk Kütüphanesi, ayrıca tüm okullarımızın kendi bünyelerinde kütüphaneleri bulunmaktadır.

e) Ekonomi

Karasal iklimin hakim olduğu ilçede sulu tarım alanlarında yöre halkı tarafından buğday, arpa, şeker pancarı, patates, yonca, fiğ, silajlık mısır ile baklagiller yetiştirilmektedir. Tarım faaliyetlerinde büyük ölçüde makinelerden yararlanılmaktadır. Nispeten yüksek rakımlı köylerimizde ise hayvancılık, büyük baş besi hayvancılığı ve süt inekçiliği önemli tarımsal uğraşlar arasında sayılır. Ayrıca arıcılık aile işletmeciliği şeklinde yapılmaktadır.

Bunun dışında küçük çapta ticaretle uğraşan yaklaşık 452 civarında esnaf bulunmakta olup, büyük çapta üretim yapan sanayi kuruluşumuz yoktur.

İlçede Ziraat Bankası Şubesi mevcuttur.

f) Sağlık

İlçede bir sağlık ocağı, Kuşçu ve Çıkrık Kasabalarında Sağlık Ocağı ve Bütçe, Sivri, Ekinli, Doğanca ve Göllüalan köylerinde köy sağlık evi bulunmaktadır.

g) Ulaştırma ve Altyapı

İlçeyi, il merkezine 56 km. yol ile bağlayan Artova İlçesi ve Çamlıbel Kasabası üzerinden olmak üzere iki ayrı asfalt yol mevcuttur.

Samsun - Sivas Demiryolu hattı ilçe merkezinden geçmektedir.

İlçe merkezinde Posta Telgraf Teşkilatı ve Telekom Amirliği mevcuttur. Posta ulaştırma işlemlerinde aksama bulunmamaktadır. İlçede içme suyu sıkıntısı bulunmamaktadır. Şehir içme suyu, İller Bankası aracılığı ile su şebeke hattının tamamı ilave motopomp ve depo yapımı tamamlanarak hizmete sunulmuş, ihtiyacı karşılanmaktadır. Yol ve kanalizasyon çalışmalarına belediye tarafından devam edilmekte ilçe merkezinin % 80'inde kanalizasyon ağı mevcuttur.

İlk imar planı 1979'da hazırlanmış, 1991 yılında ise değiştirilerek bugünkü hale getirilmiştir. Mevcut yapıların % 2 si kerpiç %98 ise betonarme olup, imara uygun durumdadır.

h) Mahalli İdareler

- Belediyeler

İlçe merkez ve bağlı 2 kasaba olmak üzere 3 adet belediye mevcuttur.

Beldelerimizin nüfusları ve Merkeze uzaklıkları şöyledir;

Çıkrık 5 km asfalt 1813 nüfus (2000)

Kuşçu 3 km asfalt 2056 nüfus (2000)

- Köyler

İlçeye bağlı 14 köyün yollarının % 80'e yakını asfalt, geriye kalanı stabilize. Köylerin ilçeye uzaklıkları 5 ile 15 km arasındadır.

Zile ilçemizden genel görünüm

ZİLE

a) Tarih ve Coğrafi Yapı

Zile, Orta Karadeniz Bölgesi'nde Tokat il merkezine 67 km uzaklıkta olup, Anadolu'nun en eski yerleşim merkezlerinden birisidir.

MÖ 50 yıllarında yaşayan ve coğrafyanın piri sayılan Amasyalı Strabon, bu şehrin Ninova melikesi Semiramis tarafından MÖ 1600 yıllarında kurulduğunu kaydeder. Bu tarihi kayda göre Zile'nin 3600 yıllık bir geçmişi bulunmaktadır.

MS 11. yüzyılda Danişmend, daha sonra Selçuklu Türklerinin bilahere İlhanlıların, Ertana oğullarının ve nihayet 1335'de Kadı Burhanettin'in eline geçen Zile, 1397'de Yıldırım Beyazıt tarafından Osmanlı topraklarına katılmıştır.

3600 yıllık uzun geçmişi içinde; Hitit, Frig, Pers, Pontus, Roma ve Bizans kültürlerinin tesiri altında kalan Zile'de bugün çeşitli devirlere ait olmak üzere Hititlere, Selçuklulara, Friglere, Perslere, Romalılara, İlhanlılara, Danişmendlilere, Ertanlılara ve Osmanlılara ait tarihi eserleri görmek mümkündür.

Tarihi eserler içinde Zile Kalesi, kalenin doğu yönündeki kayaların oyulmasıyla yapılan ve Roma döneminden kaldığı anlaşılan Tiyatro (Amfityatro), Kalenin kuzey-doğu tarafında bulunan Kaya Mezarlığı, Çaypınarı, İmam Melikiddin Türbesi, Şeyh Musa Fakih Türbesi, Ulu Camii, Beyazıt-ı Bestami Camii ve Türbesi, Hoca İshak Camii, Boyacı Hasan Ağa Camii,

Elbaşı Camii, Çifte Hamam, Yeni Hamam, Maşat Höyük, Namlı Hisar Kalesi, Anzavur Mağaraları, Hacı Boz Köprüsü, Koç Taşı ve Kuruçay'daki Manastır Harabeleri görülmeye değer tarihi eserler arasındadır.

Roma hakimiyetine karşı ayaklanan Pontus Kralı Mihridate VII'in ölümü üzerine yerine geçen oğlu II. Pharnake ile Roma diktatörlerinden Jul Sezar arasında Zile'de tarihi bir savaş yapılmıştır. Sonuçta, II. Pharnake'yi yenilgiye uğratan Sezar, zaferin sevincini Zile'den Roma'ya yazdığı kısa ama anlamı büyük olan mektupla bildirmiş ve mektubundaki "VENİ-VİDİ-VİCİ" (GELDİM-GÖRDÜM-YENDİM) sözlerini bir taşa yazdırmıştır. Yakın zamana kadar Kale'de olduğu söylenen bu taşın nerede olduğu bilinmemektedir.

Zile ismi tarih boyunca Zela, Zelitis, Zelid, Anzila, Gırgıriye (Karkariye), Zeyli, Silas olarak çeşitli değişikliklere uğramıştır.

1872 yılında kaza merkezi, 1923 mülki ve idari taksimatında Tokat iline bağlı ilçe statüsüne kavuşan Zile, 1855 ve 1922 yıllarında iki büyük yangın geçirmiştir.

Düz bir ova üzerinde kurulmuş olan Zile'nin hemen önünden Yeşil Irmağın bir kolu olan Hotan deresi geçmektedir.

İlçenin deniz seviyesinden yüksekliği 716 m olup yüzölçümü 1511 km²'dir.

Tarihi Zile evleri

b) Nüfus Durumu

	KADIN	ERKEK	TOPLAM
Şehir Nüfusu	25.716	26.924	52.640
Köyler Nüfusu	20.673	19.689	40.362
Yıldıztepe Belediyesi	1.885	2.229	4.114
Evrenköy Belediyesi	1.787	2.070	3.857
Güzelbeyli Belediyesi	1.818	2.073	3.891
Yalinyazı Belediyesi	2.582	2.693	5.275
TOPLAM	54.461	55.678	110.139

c) İdari Durum

4 Kasaba, 109 Köy, 24 Mahalle ve 5 Mezrası bulunan ilçe köylerinin genelde yerleşim konusunda bir problemi mevcut olmayıp, yaz kış ulaşım sağlanmaktadır.

d) Sosyal Durum

Zile İlçe merkezinde evler, yakın zamana kadar kerpiç, ağaç karışımı ahşap bir stilde yapılmakta idi. Bu gün bu evlerin büyük bir çoğunluğu koruma altına alınarak "sit alanı" haline getirilmiştir.

Örf ve adetlerine oldukça bağlı olan ilçe halkının akraba ilişkileri ve sosyal yardımlaşma gelenekleri halen sürmektedir. Bu birleşme ve dayanışmayı bilhassa düğünlerde, seçimlerde, cenaze törenlerinde ve önemli günlerde görmek mümkündür.

Zile kültürü zenginleştirilmesinde geçmişten günümüze kadar mesleki çalışmalarıyla yurt içi ve yurt dışında ün yapmış çok sayıda Zile'nin yetiştirdiği önemli şahsiyetler mevcuttur. Günümüzde adından sıkça söz edilenlerden bazıları şunlardır: Arif KILIÇ (Müftü), Cahit KULEBİ (Yazar), Nihat AKYUNAK (Ressam), Mustafa Necati SEPETÇİOĞLU (Yazar), Fikret TARHAN (Yazar, Ressam), Hasan SEVİNÇ (Güreşçi), Prof. Dr. Mümtaz TOPBAŞ (Rektör), Prof. Dr. Ahmet ERBİL (Bilim Adamı), Şair-Yazar Yard. Doç. Dr. Mehmet Yardımcı.

Tarihten bu güne mutasavvıflarıyla dikkati çeken ilçeden birkaç örnek sayabiliriz. En çok tanınan ve ziyaret edilenler; Çeltek Baba, Şeyh Ahmet, Ömer Dede, Arap Dede, Huykesen, Ayna Dede, Pervane Baba, Abdal Musa, Karışeyh Baba, Şiheylik Baba, Şeyhi Sal Sal Yatırı'dır.

e) Eğitim ve Kültür Durumu

- İlköğretim

Eğitim ve kültür durumu oldukça iyi düzeyde olan ilçe merkezinde 13, Kasaba ve köylerde 107 olmak üzere toplam 120 ilköğretim okulu bulunmakta, köy okullarının 42 tanesinde taşımali uygulama yapılmaktadır.

- Ortaöğretim

Merkezde mevcut olan 7 adet lise ve dengi okul şunlardır.

Zile Dinçerler Lisesi, Dinçerler 75.Yıl Anadolu Lisesi, Anadolu Öğretmen Lisesi, Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesi, Anadolu Kız Meslek Lisesi ve Kız Meslek Lisesi, Ticaret Meslek Lisesi ve İmam Hatip Lisesi.

- Yüksek Öğrenim

GOP. Ünv. Zile Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu, 4 yıllık Lisans eğitimi veren Zile Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulda; halen 1 Doçent Doktor, 2 Doktor Öğretim Üyesi, 4 Öğretim görevlisi 6 İdari Personel ve 4 geçici işçi personel bulunmaktadır.

GOP. Ünv. Zile Meslek Yüksekokulu

Bilgisayar, İnşaat, Otomotiv, Muhasebe ve İşletmecilik olmak üzere 2 yıllık ön lisans eğitimi veren Zile Meslek Yüksekokulu eğitim ve öğretimini Çekerek yolu 2 km.sinde kendi kampüs binasında sürdürmektedir. Ayrıca Yüksekokulumuzun mevcut programlarına; İktisadi ve İdari Programlar bölümüne, Bankacılık Programı ve Teknik programlar bölümüne, Mekatronik programı ilave edilmiştir.

Yüksekokulda halen; 1 Profesör, 1 Yardımcı Doçent, 13 öğretim görevlisi, 2 okutman, 2 Arş. Görevlisi, 16 idari Personel ve 3 adet geçici işçi görev yapmaktadır.

f) Tarım

Halkın ana geçim kaynağı tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Son yıllarda hizmete giren göletler sayesinde sulanabilen arazi çoğaldıkça yetiştirilen ürünlerde verimlilik ve çeşitlilik artmaktadır.

g) Hayvancılık

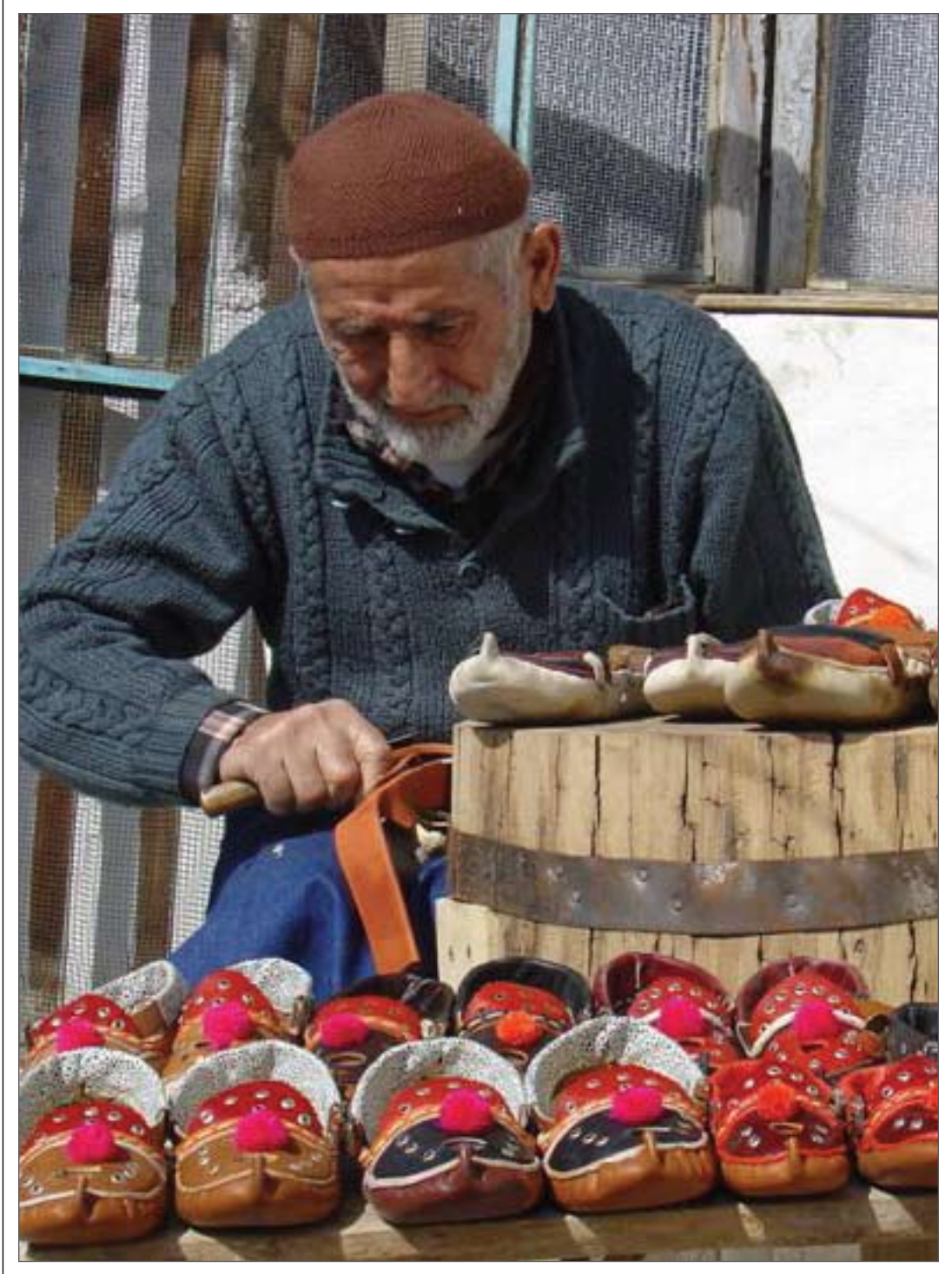
Tarla tarımından sonra ikinci gelir kaynağı olan hayvancılık; İlçede mera ve besi hayvancılığı şeklinde yapılmaktadır.

Tarihi Zile Kalesi

Roma Devri'nde Sezar'ın 'Veni, Vidi, Vici' (Geldim, Gördüm, Yendim) sözlerinin yazılı olduğu sütun.

Geleneksel aynalı çarıklar ve ustası

Ekonomi

Sanayi ve Ticaret Bakanımız Sayın Ali Coşkun'un 19.03.2006 tarihinde Erbaa Hükümet Konağı'nı ziyaretleri...

SANAYİ

İLİN SOSYO – EKONOMİK YAPISI

İlimiz ekonomik yapısında; sanayi, tarım ve hayvancılık sektörü önemli rol oynamaktadır.

Başta gıda sanayi olmak üzere, taş ve toprağa dayalı sanayi, orman ürünleri sanayi ve son yıllarda tekstil dokuma ve konfeksiyon sektörü, Tokat ekonomisinin bel kemiğini oluşturmaktadır. Şeker pancarı, tütün, yaş sebze ve meyve ile diğer endüstriyel tarım ürünleri, buğday ve diğer tahıl ürünleri, ilimizde bulunan kamu ve özel sektör kuruluşlarında değerlendirilmektedir. İlimizde kurulan Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nin kısa bir sürede büyüyerek, varlığını göstermesi, bu ilim - irfan yuvasının bölge ekonomisine olan katkısını da artırmıştır.

İlde 2001 yılı Kişi Başına Düşen Milli Gelir aynı yıl cari fiyatlarıyla 1.370 \$'dır.

TOKAT İLİNDE SANAYİLEŞMENİN TARİHİ

Çok eski ve köklü bir geçmişi olan İlimizde, sanayileşme hareketi ilk olarak 1934 yılında faaliyete geçen ve bir kamu kuruluşu olan Turhal Şeker Fabrikasının kurulması ile başlamıştır. Yer altı zenginlik kaynağımız olan Turhal antimon, kuş oturağı mermer ocağı ve Artova kömür işletmeciliğinin 1930'lu yıllarda başladığı bilinmektedir. 1954'te Turhal Makine Fabrikası kurulmuştur.

İlk özel sektör kuruluşları olarak ise 1958 yılında Dimes A.Ş., Yükseller Tuğla Fabrikası, 1960'da Türsant Salça Fabrikası ve 1969'da Timtaş A.Ş. kurulmuştur. 1966 yılında Almus Hidroelektrik Santrali devreye girmiştir. 1965'li yıllarda 31 adet özel sektör kuruluşu faaliyete girmiştir. 1970'lerde 41 sanayi kuruluşu ile birlikte Tokat, Turhal ve Zile Küçük Sanayi Siteleri inşasına başlanmıştır.

Gelişen bu yapıya paralel olarak 1978 yılında Tokat Organize Sanayi Bölgesinin Kuruluşu Bakanlar Kurulunda kabul edilmiş ve çalışmalarına başlanılmıştır.

Tokat 1984'te Bakanlar Kurulu kararı ile II. Derecede Kalkınmada Öncelikli Yörelere kapsamına alınmış ve teşvik tedbirleri sonucunda İlimizde özel sektör yatırımlarında hızlı bir artış gözlenmiştir. Özellikle taş ve toprağa dayalı imalat sanayi sektöründen tuğla ve kiremit, gıda sektöründen un ve yem sanayiinden, ağaç ve orman ürünleri sanayiinden parke ve kereste fabrikaları hızla artmış, sanayide özel sektörün ağırlığı hissedilmeye başlanmıştır.

1990'lı yıllardan itibaren tekstil sektöründe yapılan yatırımlar ile önemli istihdam alanı

Tokat Organize Sanayi Bölgesi

oluşmuş ve İl ekonomisinde hissedilir bir hareketlilik gözlenmiştir. İl, Bakanlar Kurulu kararı ile 01.01.1997 tarihinden itibaren Kalkınmada 1. Derecede Öncelikli Yöre kapsamına alınmış ve bu, sanayi yatırımlarını olumlu etkilemiş, ancak 1998 yılında 4325 Sayılı Yasa ile diğer illere getirilen ilave teşvikler İlimize yönelik ilgiyi azaltmıştır.

Bugüne gelindiğinde ise Tokat ekonomik potansiyeli ve bu sektörlerdeki faaliyetler itibarıyla Türkiye'deki bir çok İle göre daha şanslı ve avantajlı bir konuma geçmiş olup, emeğe dayalı imalathanelerden modern ve ileri teknolojiye sahip imalat sanayi yatırımlarına geçiş yapmıştır.

TOKAT SANAYİİNİN BUGÜNKÜ DURUMU

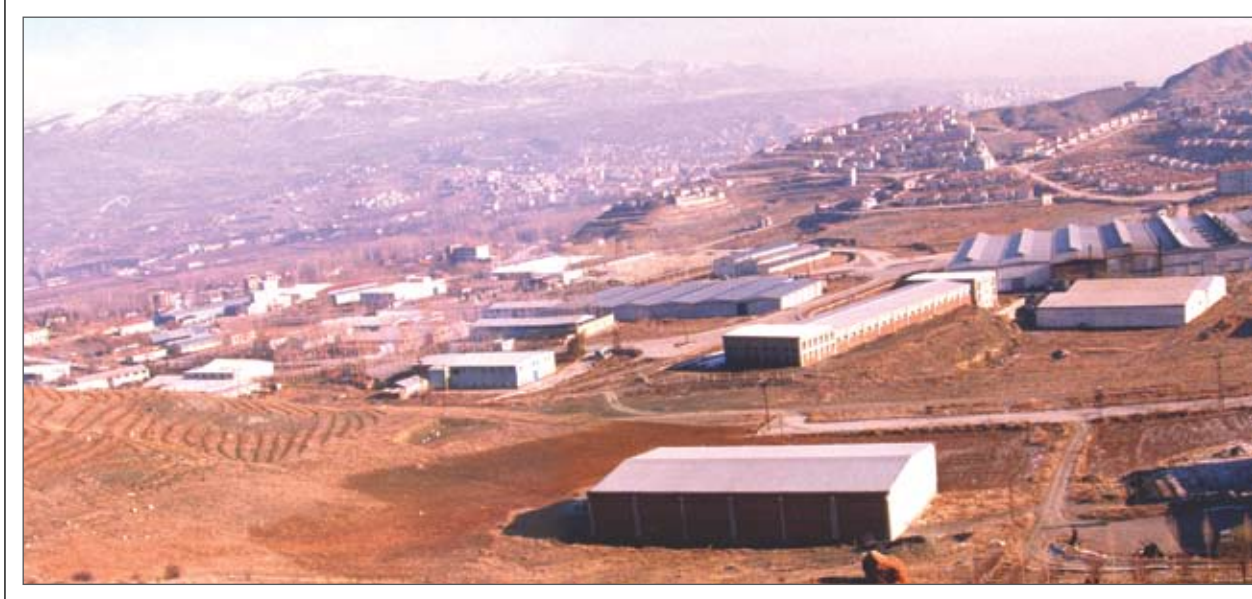
İlimiz konumu itibarıyla ülkemizi doğudan batıya, Avrupa'yı Asya'ya bağlayan Türkiye Transit TETEK Karayolu üzerindedir. Ayrıca Orta Karadeniz'den Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'ya geçişi sağlayan bir kapı ve Samsun Limanını Doğu Anadolu'ya açan bir Transit Merkezi özelliğini taşımaktadır.

İlde mevcut karayolu, demiryolu ulaşımı ve havaalanı (kapalı) ile deniz ulaşımına çok kısa mesafede kavuşulması imkanı sını ve tarımsal ürünlerin pazara ulaştırılmasında kolaylık sağlarken 1. Sınıf Gümrük Müdürlüğü'nün bulunması üretim ve ihracatın yapılmasında tamamlayıcı bir

unsurdur. Hammadde kaynakları, zengin yeraltı kaynakları (Antimuan, mermer, bentonit, kömür v.b) ve enerji sorunu olmaması (Almus, Köklüce ve Ataköy HES) İlde yapılacak yatırımlarda tercih sebebidir.

İlimiz yeraltı maden kaynakları olarak değişik cins ve kalitede mermer, kömür, antimuan, bentonit ve maden yataklarına sahiptir. Antimuan ve bentonit ülke içinde pazarlanmakta ve ihraç edilmektedir. Dünyadaki mermer kalitesi ile yarışacak konumda bulunan ve siyah - yeşil renkli diabaz yatakları mevcuttur.

İlimizde ilçelerle birlikte sanayi, tarım, turizm, kültür vb. her alanda topyekün ve sürdürülebilir bir kalkınma sağlamak, üretim ve istihdamı artırarak İl ve ülke ekonomisine katma değer yaratmak, firmaların kendi markaları ile üretim yaparak yurt içi ve yurt dışı piyasalarda rekabet edebilmesini temin etmek amacıyla tüm kamu kurum ve kuruluşları, mesleki kuruluşları, sivil toplum ve siyasi kuruluşların iştiraki ile 18 Ağustos 2004 tarihinde SANAYİCİ VE İŞADAMLARI 1. KURULTAYI düzenlenerek bu kurultay sonucunda 2004 – 2011 yıllarını hedef alan süreçte "GÜÇBİRLİĞİ" oluşturularak sürdürülebilir ve topyekün kalkınma hedefleri belirlenmiş ve sanayici ve iş adamlarımızın öncelikli sorunları tespit edilmiş, mahallinde ve merkezde çözülmesi gereken sorunların çözümü konusunda çalışmalar başlatılmıştır.

Tokat Organize Sanayi Bölgesi

Tespit edilen sürdürülebilir ve topyekün kalkınma hedefleri doğrultusunda bölgesel gelişmenin sağlanması amacıyla bölgesel kaynakların harekete geçirilmesi ve üretime dönüştürülmesine katkıda bulunmak üzere Valiliğimizce ilimizdeki mermer rezervlerinin mevcut durumunun tespitine ve mermer yatırımı fizibilitesine yönelik olarak Ekim 2004'te ilgili uzmanlardan bir komisyon oluşturulmuş ve hazırlanan raporda ilimizde yaklaşık 1 Milyar 250 Milyon m³ mermer rezervinin olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca değişik renk ve kalitede dokuz cins mermer çeşidinin bulunduğu, ilde yapılabilecek mermer yatırımlarının önemli bir ekonomik kazanç sağlayacağı tespit edilmiştir.

Bugün ilimizde faaliyet gösteren sanayi işletmelerimizin sayısı 246 firma bazına yükselmiş olup ilimizi diğer illerden farklı kılan diğer bir özellik de Erbaa, Niksar, Turhal ve Zile İlçelerimizde de yoğunlaşan işletmelerle birlikte ekonomik faaliyetini sürdürmesidir. Gıda Sektöründe 71 firma, Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi 33, Kimya Sanayi 24, Orman Ürünleri Sanayi 33, Madencilik ve Taşocakçılığı Sanayi 9, Tekstil, Giyim ve Deri Sanayi 37, Kağıt ve Kağıt Ürünleri Sanayi 1, Metal Eşya Mak. Ve Tec. Sanayi 34 ve Diğer İmalat Sanayide 4 firma imalat yapmaktadır.

Bu tesislerde 10.087 kişi istihdam edilmektedir. İşletmelerimizin çoğu KOBİ olup, 11 firmada 150 kişinin üstünde, geriye kalan 233 işletmede ise 1-150 arasında işçi

istihdam edilmektedir. İşletmelerimizin 64 adeti Organize Sanayi Bölgelerinde olup, 56 adeti Tokat OSB' de, 8 adeti Erbaa OSB' de faaliyetini sürdürmektedir. Organize Sanayi Bölgelerimizde toplam 2.285 kişi istihdam edilmektedir. Sanayi sektöründeki istihdamın % 23'ü Organize Sanayi Bölgelerimizdedir.

Sanayileşmede hedefimiz; Çok eski ve köklü bir tarihi geçmişe sahip olan Tokat ilimizde 2011 yılına imalat sanayi kuruluşlarımızın kendi markaları ile dışa dönük, rekabet gücü yüksek Avrupa normları ve standartlarına uygun kaliteli üretim yapan işletmelerle sanayi yatırımlarında bir atılım gerçekleştirerek istihdam ve üretim açısından sanayileşmiş bir il yapmaktır.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİMİZİN MEVCUT DURUMU :

İlimiz Merkez, Erbaa, Turhal, Niksar ve Zile İlçelerinde sanayi sektörünün gelişmesinde etkin rol oynayacağı muhakkak olan Organize Sanayi Bölgeleri bulunmaktadır.

İl Merkezinde 500 hektar alan üzerine kurulan Organize Sanayi Bölgesinin 50 hektarlık I. kısmı tamamlanmış ve 150 hektarlık II. kısmın AG-OG elektrik şebeke inşaatı tamamlanmış ve II. kısım altyapı çalışmaları ise % 95 oranında tamamlanarak bölgeye ait kamulaştırma ve imar uygulama çalışmaları tamamlanmış, tapuları Tokat OSB adına tescil edilmiştir. Bölgede 209 parsel yatırımcılarımız için oluşturulmuş ve 61

işletme üretime geçmiş olup 71 adet parsel tahsise hazır boş durumdadır.

Erbaa OSB 170 ha alanda 140 parselden müteşekkil olup, bunun 23 adedi Sosyal Tesisler için ayrılmış, kalan 117 parselden 95 parseli satışa hazır hale getirilmiştir. 15 firmaya arsa tahsisi yapılmıştır. Bunlardan 8 tanesi faaliyete geçmiş olup, 3'ünün inşaatı tamamlanmış ve 4 tanesi de proje aşamasındadır. Bu işletmelerde toplam 1.185 kişi istihdam edilmektedir.

125 Hektar alan üzerine kurulan Turhal Organize Sanayi bölgesinin 50 Hektarlık I. Etap altyapı çalışmaları ve kalan kısmın ise kamulaştırma işlemleri devam etmekte olup 9 yatırımcıya arsa tahsisi gerçekleştirilmiş ve iki firma yatırımını tamamlayarak üretim aşamasına gelmiştir.

100 Hektar üzerine kurulan Zile Organize Sanayi Bölgesinin etüt proje hizmetleri ihale edilmiş ve 22 firmaya geçici arsa tahsisleri, yapılarak 2 firma inşaatına başlamıştır.

KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİMİZİN MEVCUT DURUMU

İlimizde Kurulu Bulunan 6 küçük sanayi sitesinden, Tokat Küçük Sanayi Sitesinde 1.322 işyerinde 5.100 işçi, Erbaa Küçük Sanayi Sitesinde 395 işyerinde 1.000 işçi, Zile Küçük Sanayi Sitesinde 292 işyerinde 500 işçi, Niksar Küçük Sanayi Sitesinde 354 işyerinde 1.100 işçi, Turhal Küçük Sanayi Sitesinde 240 işyerinde 800 işi ve

Tokat Merkez Yazmacılar Küçük Sanayi Sitesinde 21 işyerinde 34 işçi olmak üzere toplam 2.625 işyerinde 8.534 kişi istihdam edilmektedir.

TOKAT İLİNDE MERMERCİLİK

Dünyada mermer rezervlerinin % 40'ı Türkiye'de bulunmaktadır. Türkiye'de ise yaklaşık 5 Milyar 100 milyon m³ olan mermer rezervinin 673 Milyon m³'ünün Tokat İlimizde olduğu MTA tarafından 1985 yılında yapılan saha çalışmaları neticesinde tespit edilmiştir. Valiliğimiz tarafından 2004 yılında oluşturulan komisyonca mahallinde yapılan etütlerde daha önce MTA Araştırma Raporunda yer alan sahalar dışında bazı mermer sahalarının söz konusu raporda yer almadığı görülmüş ve bu sahalarla birlikte İlimizdeki toplam mermer rezervinin yaklaşık 1 Milyar 200 Milyon m³ olduğu ve bunun Türkiye Mermer rezervinin % 20'si civarında olduğu anlaşılmıştır.

İlimizde 34 firma mermer ile iştegal etmekte olup bunlardan sadece 6 firma endüstriyel olarak mermer ve ocak işletmeciliği faaliyetinde bulunmaktadır. Bu firmalarımızda yılda yaklaşık 15.000 m³ blok işlenmekte ve 100 – 150 kişi istihdam edilmektedir. Tokat ilimizin mermer rezervi göz önünde bulundurulduğunda mermer potansiyelinin tam olarak değerlendirilemediği anlaşılmaktadır.

Bu nedenle yerinde yapılan rezerv tespitleri doğrultusunda yatırımcılarımızın istifadesine sunulmak üzere ön fizibilite raporu hazırlanmıştır.

Ayrıca konu ile ilgili kurulması planlanan şirket ana sözleşmesi hazırlanarak konu ile ilgilene yatırımcılarımıza hazır hale getirilmiştir.

Ancak, araştırmanın yapıldığı dönem itibarıyla Turhal ilçemizde 3 adet mermer işleme fabrika inşaatı başlamış ve diğer ilçelerimizde de fabrika ve ocak işletme çalışmalarının devam ettiği görülmüştür. Bu da gösteriyor ki, önümüzdeki yıllarda ilimiz mermer yatakları ve mermer işletmeciliği açısından bir cazibe merkezi olma yolundadır. İlimizde mermer rezervlerinin disiplin içinde değerlendirilmesi amacıyla başlatılan yatırım çalışmalarında hedefimiz; mermer işletme

sayılarını ve kapasitelerini arttırarak etkin ve verimli işletmecilik anlayışını hakim kılmak, küçük işletme sahiplerinin daha büyük ve modern işletmeler kurmalarını ve ulusal ve uluslararası pazarların gereksinimi olan markalı, kaliteli ve büyük siparişlere cevap verebilmeyi sağlamaktır.

ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Sanayiinin dengeli, süratli ve etkin gelişimini temin etmek, çevresel tehlikelere karşı doğayı korumak ve sanayi kuruluşları arasında teknolojik entegrasyonu sağlamak üzere Organize Sanayi Bölgeleri sanayileşme sürecinde büyük bir önem arz etmektedir.

Organize Sanayii Bölgesi	Kapladığı Alan (Ha)	Parsel Sayısı	İşyeri Sayısı	İşçi Sayısı
Tokat Organize Sanayi Bölgesi	500	209	56	1.100
Erbaa Organize Sanayi Bölgesi	170	140	8	1.185
Niksar Organize Sanayi Bölgesi	210	270	-	-
Turhal Organize Sanayi Bölgesi	125	125	-	-
Zile Organize Sanayi Bölgesi	110	109	-	-
TOPLAM	1.115	853	64	2.285

KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ

ADI	BAŞLAMA - BİTİŞ TARİHİ	İŞYERİ SAYISI ÇALIŞAN SAYISI	ÇALIŞAN SAYISI
Tokat Küçük Sanayi Sitesi	1966 – 1968	1.322	5.100
Erbaa Küçük Sanayi Sitesi	1983 – 1990	395	1.000
Zile Küçük Sanayi Sitesi	1968 – 1977	292	500
Niksar Küçük Sanayi Sitesi	1985 – 1992	354	1.100
Turhal Küçük Sanayi Sitesi	1967 – 1977	240	800
Tokat Merkez Yazmacılar K.S.S.	1992 – 1998	21	34
TOPLAM		2.625	8.534

TOKAT İLİ VE İLÇELERİNDEKİ SANAYİ KURULUŞLARININ İLÇELER İTİBARIYLA SEKTÖREL DAĞILIMI

	MERKEZ	ALMUS	ARTOVA	B.ÇİFTLİK	ERBAA	NIKSAR	PAZAR	REŞDİYE	S.SARAY	TURHAL	Y.YURT	ZİLE	TOPLAM
Maden- cilik ve Taşocak. San.	3	-	1	-	-	-	-	1	-	3	-	1	9
Gıda, İçki ve Tütün San.	20	2	1	-	3	13	3	2	1	14	1	11	71
Tekstil, Giyim ve Deri San.	14	-	-	-	14	3	-	1	-	4	-	1	37
Orman Ürünleri San.	7	-	-	-	14	2	-	2	-	2	-	6	33
Kağıt ve Kağıt Ürünleri San.	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Kimya San.	7	-	-	-	1	6	-	-	-	2	-	6	24
Taş- Toprağa Dayalı San.	1	-	-	-	26	2	-	-	-	3	-	1	33
Metal Ana San.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Metal Eşya Mak. ve Tec.	15	-	1	-	-	5	-	-	-	1	2	10	34
Diğer İmalat Sanayii	-	3	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	4

TİCARET

İlimiz ticaretinde gıda maddeleri, tekstil ve toprak sanayi ürünleri satımı önemli yer tutmaktadır. İlde en yoğun alışveriş, tarım ve tarıma dayalı imalat sanayi ürünlerinde görülmektedir. Son yıllarda oto, traktör ve zirai aletler alım-satımı, inşaat malzemeleri satış yerleri ve dayanıklı tüketim maddeleri pazarlayan mağazaların sayısında artış görülmektedir.

Avrupa'yı Asya'ya bağlayan, transit karayolu taşımacılığının önemli arterlerinden olan KUZEY TETEK hattı Erbaa ve Reşadiye İlçelerimizden geçmektedir. Tokat İl Merkezi çevre İl Merkezlerine ve ülkemizin diğer bölgelerine üç devlet yolu ile bağlıdır. Bunlardan Tokat - Niksar - Ünye eksenini ile Doğu ve Batı Karadeniz bağlantısı (deniz yolu bağlantısı); Tokat - Turhal ekseniniyle Amasya, Çorum, Ankara bağlantısı; Tokat - Artova ekseniniyle de Yozgat - Sivas ve Doğu Anadolu bağlantısı kurulmaktadır.

İlimizde havaalanının olması nedeniyle hava ulaşımı temin edilebilmesi mümkündür. Turhal, Zile, Artova ve Yeşilyurt İlçelerimizden geçen tren yolu ise demiryolu ulaşımına imkan vermektedir. İlimizde 1. sınıf Gümrük Müdürlüğü ve Karadeniz Fındık İhracatçıları Birliği Şubesinin olması ihracatın alt yapısını oluşturmaktadır.

İlimizde narenciye hariç bütün tarımsal ürünler üretilmesine rağmen İlde Dış Ticaret Denetmeliği'nin olmaması nedeniyle 27 değişik kontrole tabi ürün Antakya, Mersin, Samsun, İstanbul, Gürbulak gümrüklerinden ihraç edilmektedir.

Ticaret ve Sanayi Odasının verilerine göre yaklaşık her yıl İlimizden 3000 - 3500 parti mal ihracatı gerçekleştirilmektedir. İlin ticari yapısını Tokat, Turhal, Zile, Erbaa ve Niksar'da kuruLu 5 adet Ticaret ve Sanayi Odası, Merkez ve Zile İlçemizde bulunan 2 Ticaret Borsası, 286 Anonim Şirket, 1.255 Limitet Şirket, 30 adet banka şubesi ve diğer meslek kuruluşları oluşturmaktadır.

İLDE TİCARİ HAYATI YÖNLENDİREN KURULUŞLAR	SAYISI	ÜYE / ORTAK SAYISI
Anonim Şirket	310	1.800
Limited Şirket	1.364	4.431
Esnaflık ve Sanatkarlar Odası	41	18.198
Ziraat Odası	9	74.457
Yapı Kooperatifi	271	11.669
Tüketim Kooperatifi	33	5.352
Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi	53	1.896
Esnaflık ve Kefalet Kooperatifi	11	9.939
Tarım Satış Kooperatifi	3	12.449
Ticaret ve Sanayi Odası	5	5.096
Ticaret Borsası	2	293
Banka	30	-

TOKAT GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ

Tokat Gümrük Müdürlüğü, 4458 Sayılı Gümrük Kanununa göre birinci sınıf Gümrük olup, gerek Müsteşarlığımız gerekse diğer Bakanlıkların belirli gümrük idarelerine bıraktığı eşyalar dışında her türlü ithalat, ihracat, transit işlemleri ile yolcu beraberliği eşyalarına ait işlemleri yapmakla görevlidir.

Tokat Gümrük Müdürlüğü 19.01.1994 tarihinde Birinci Sınıf Gümrük olarak kurulmuştur. Müdürlüğümüz, Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı Samsun Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğüne bağlı olarak; müdür, bir Muayene Memuru, bir Gümrük Memuru ve iki Yardımcı Hizmetli kadrolu olmak üzere toplam beş personel ile organize sanayi bölgesinde hizmet yürütülmektedir.

FİRMA SAYISI : 10
 ÜRÜN ÇEŞİDİ : 07
 İHRACAT YAPILAN ÜLKE SAYISI : 11
 BEYANNAME SAYISI : 121

ÜRÜN MİKTARI : 23,051,998. Kg.

TOPLAM İHRACAT DEĞERİ: 6,501,612.-\$

TOKAT GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜNDEN İHRACAT YAPAN FİRMALAR

- 1-DİMES GIDA SAN.TİC.A.Ş.
- 2-MİS-UN YEM GIDA SAN.TİC.A.Ş.
- 3-BİRSAN BİRLİK GIDA SAN.TİC.A.Ş.
- 4-ÇENESİZLER TOPRAK SAN.TİC.A.Ş.
- 5-YENİ AZİM KİREMİT SAN.TİC.A.Ş.
- 6-DESİMA MOBİLYA
- 7-NİL HORTUM SAN.TİC.A.Ş.
- 8-PLATFORM MOB. SAN.TİC.A.Ş.
- 9-ER-UN ERBAA UN SAN.TİC.A.Ş.

2006 YILINDA İTHALAT İŞLEMİ YAPILMAMIŞTIR.

2006 YILI İHRACAT İŞLEMLERİ

	BEYANNAME SAYISI	KIYMETİ (\$)
OCAK	2	85.973
ŞUBAT	6	272.510
MART	7	368.968
NİSAN	8	458.497
MAYIS	11	715.197
HAZİRAN	17	818.388
TEMMUZ	10	336.650
AĞUSTOS	11	632.892
EYLÜL	11	490.788
EKİM	10	416.855
KASIM	14	617.144
ARALIK	14	1.211.195
TOPLAM	121	6.501.612\$

TEKEL TOKAT SİGARA FABRİKASI MÜDÜRLÜĞÜ

KURULUŞUN TARİHÇESİ, TANIMI VE GÖREVLERİ:

Fabrika 459.732,96 m² açık, 113.048 m² kapalı alan üzerine kurulmuş sigara üretimi yapmak üzere 1983 yılında faaliyetine başlamıştır. 1988 yılında Amerikan Blend hattı devreye sokularak TEKEL 2000 sigarası üretilmeye başlanmış, bilahare Tekel 2001, Samsun 216, Ballica vb. gibi blend tipi sigaralar piyasaya çıkarılmıştır. 2006 yılında Teknolojik yenilenme kapsamında son sistem 5 adet sert paket ünitesi kurulmuştur.

Tekel 2000 (Soft), Bahar (Soft) Samsun 216 Sert Paket sigaraları yalnızca Tokat Sigara Fabrikasında üretilmektedir. Üretilen bu ürünler Tokat Sigara Pazarlama Dağıtım Baş Müdürlüğü tarafından yurt geneline dağıtımı ve pazarlaması yapılmaktadır.

FABRİKADA ÜRETİMİ YAPILAN SİGARA ÇEŞİTLERİ:

100 mm'LİK UZUN SİGARALAR	85 mm'LİK KISA SİGARALAR
Tekel 2000	Tekel 2000 (Sert Paket)
Tekel 2000 light	Tekel 2001 (Sert Paket)
Tekel 2001	Samsun 216 (Sert Paket)
Samsun	Samsun 216
Maltepe	Samsun
Bahar	Maltepe
Ballica	İhraç amaçlı çeşitli sigaralar
Yeni Harman	
Maltepe Gold	
Çeşitli fuar sigaraları	

Ataköy Barajı ve Hidroelektrik Santrali

ENERJİ

ÇEDAŞ MÜESSESE MÜDÜRLÜĞÜ

Tokat il merkezinde elektrikle şehrin aydınlatılması, ilk olarak 1935 yılında Aksu üzerine kurulan hidroelektrik santral ile olmuştur. Bu santralin 175'er beygir kuvvetinde 2 tribünü bulunmaktaydı. Tribünü döndüren suyun kanaldan geçiş miktarı saniyede 230 metreküp olup, bu miktar az olduğu için iki tribün birlikte çalıştırılmamakta idi. Şehre saatte 135 kwh enerji ile 1580 aboneye elektrik vermekte idi. Bu ise mevcut aboneleri tatmin etmemekte, hem de yeni elektrik aboneleri kaydedilmesini imkansız kılmaktaydı. Belediye, çeşitli çalışmalarla abone sayısını artırmışsa da şehrin devamlı elektriğe kavuşması 1966 yılında Almus Hidroelektrik Santralından alınan elektrikle olmuştur. Enerji nakil hatları yenilenmiş ve 18 adet trafo ile şehrin her tarafı elektriğe kavuşturulmuştur.

İlimizde ilk elektrik aboneliği 01.02.1936 tarihinde Behzat Caddesi'nde İstikamet Eczanesi'ne İsmail Hakkı tarafından alınmıştır.

İlimizdeki ilk köy elektriği ise 1914-1920 yıllarında elektrik teknisyeni Hüseyin Özarar tarafından, Pazar bucak merkezinde su değirmenine monte edilen jeneratörle sağlanmıştır.

Artova ilçemizin elektriğe kavuşması 1963 yılında dizel gruplarla temin edilmişse de yeterli olmadığından, düzenli elektrik İller Bankası yardımıyla 1973 yılında Almus Hidroelektrik Santralından karşılanmıştır.

Erbaa ilçemizde ilçenin aydınlatılması 1926 yılında gazojen grupla başlar. Düzenli elektrik ise Almus Hidroelektrik Santrali'nin devreye girmesiyle olmuştur.

Niksar ilçesinin aydınlatılması 1937 yılında yapılan hidroelektrik santral ile sağlanırdı. Kafi gelmediği için dizel gruplarla takviye edilmiş, 1967 yılında ise Almus'tan alınan enerji ile düzenli elektriğe kavuşmuştur.

Almus Hidroelektrik Santrali'nin devreye girmesi ile il merkezi ve ilçelerimizde elektrik sorunu kalmamıştır. Köylere ise imkanlar ölçüsünde elektrik hizmeti götürülmeye çalışılmıştır.

İlimizdeki elektrik işleri belediye tarafından yürütülmekte idi. 1923-1927 yılları arasında bir köy, 1960-1965 yılları arasında 10 köy, 1965-1970 yılları arasında 73 köy, 1970-1972 yılları arasında ise 19 köyümüze elektrik verilmiştir.

440 Sayılı KİT Kanunu'nun 11. maddesi ve 1312 Sayılı Kanun'un 15/10 ve 23. maddelerine göre, 17.12.1982 tarih ve 17901 Sayılı Resmi Gazete'de neşredilen Devir Yönetmeliği gereğince, belediyeler, köyler ve köy birliklerindeki elektrik hizmetleri Türkiye Elektrik Kurumu'na devredilmiştir. İlimiz elektrik hizmetleri ise Kızılırmak Elektrik Dağıtım Müessesesi'ne bağlı Tokat İl İşletme Müdürlüğü tarafından yürütülmekte idi.

Müdürlüğümüz bütün köylere elektrik hizmeti götürmek için hızlı bir şekilde faaliyete geçmiş ve 1987 yıl sonuna kadar elektriksiz köy kalmamıştır. 10 hane veya 50 nüfusu dolduran

ve sürekli oturlan bütün mezzarlara da elektrik hizmeti götürmek için çalışmalar sürmektedir.

Müdürlüğümüz, 01.08.1990 tarihinde Kızılırmak Elektrik Dağıtım Müessesesi'nden ayrılarak, Tokat Elektrik Dağıtım Müessesesi olarak hizmete devam etmiştir. Türkiye Elektrik Kurumu (TEK), 12.08.1993 tarih ve 93/4783 sayılı Kararname ile 26.04.1994 tarihinde tüzel kişilik kazanarak, Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (TEDAŞ) ve Türkiye Elektrik Üretim Anonim Şirketi (TEAŞ) olarak iki gruba ayrıldı.

Özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe haiz olan Müessesemizin, TEDAŞ Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyet sahası Tokat il merkezi, ilçeleri, kasabaları ve köylerinde elektriğin dağıtımını ve işletme bakım hizmetlerini yürütmek, karlılık ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda elektriğin satış ve ticaretini yapmak, taşınır ve taşınmaz mallarda tasarrufta bulunmak, yıllık yatırım programları gereğince yetkisi dahilindeki yatırımları yapmak gibi görevleri bulunmakta idi.

TEDAŞ, 02.02.2004 Tarih 2004/22 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmış ve 17.03.2004 tarihli Yüksek Planlama Kurulu kararı ekinde yer alan "Elektrik Enerjisi Reformu ve Özelleştirme Strateji Belgesinde özelleştirme uygulamalarına dağıtım sektöründen başlanacağına belirtilmesi ile ilgili süreç çerçevesinde Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) Yönetim Kurulu'nun 17.02.2005 tarih 7-89 sayılı kararı ile Sivas, Tokat ve Yozgat Elektrik Dağıtım Müesseselerini içine alan, merkezi Sivas'ta Çamlıbel Elektrik Dağıtım A.Ş. kurulmuştur. Müessesemizin Ticaret Unvanı 13.04.2005 tarih 6281 sayılı Türkiye Ticaret Sicili gazetesinde yayımlanan ilan ile ÇAMLİBEL ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş. TOKAT MÜESSESESİ olarak değiştirilmiştir.

Çamlıbel EDAŞ Tokat Müessesesi'ne bağlı olarak Turhal ve Zile ilçelerinde İlçe İşletme Müdürlükleri, Erbaa, Niksar, Almus, Reşadiye, Artova, Yeşilyurt, Pazar, Başçiftlik, Sulusaray ilçelerimizde ise İşletme Başmühendislikleri bulunmaktadır.

Tokat (Merkez):

Müessese, Gezirlik mahallesinde Yeşilirmak kenarında 43822 m²lik bir alana kurulmuştur. Hizmet binası 4196 m² alana 4 kat olarak yapılmış ve toplam 74 adet odası bulunmaktadır. Müessesenin 16 adet lojmanı ve 22 yataklı misafirhanesi vardır. 100 kişiye yemek verecek kadar bir yemekhanesi ve 100 kişiyi alacak kadar da bir lokali bulunmaktadır.

Müessesemiz hizmet binası yanında, Müessese personeli ve vatandaş katkıları ile, Selçuklu mimarisine göre yapılmış, TEDAŞ Camii bulunmaktadır.

Müessesemiz sportif faaliyetlerde de bulunmakta olup, bir futbol takımı bulunmaktadır.

Müessesemiz toplam personel sayısı 324 olup, Tokat il merkezinde 179 personel çalışmaktadır. Bunlardan 57'si sözleşmeli, 8'i memur, 111'i kadrolu işçi, 3 tanesi de geçici işçi olarak görev yapmaktadır.

Tokat merkezde 51.997, köylerde 9.975 abone olmak üzere toplam 61.972 adet elektrik aboneli bulunmaktadır. Müessesemiz 2004 yılında 378.377.536 kwh elektrik satışı yapmıştır. Tokat genelinde kişi başına elektrik enerjisi tüketimi yaklaşık 500 kwh. civarında olup, Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır.

Almus :

Almus İşletme Başmühendisliğimiz. D.S.İ' den kiralanan bir bina hizmet binası olarak kullanılmaktadır. Almus işletmemizde 9 kadrolu, 1 geçici işçi olmak üzere toplam 10 personel görev yapmaktadır. İlçe merkezinde 6.140, köylerde 4.224 olmak üzere toplam 10.364 abone bulunmaktadır.

Artova:

Artova İşletme Başmühendisliğimiz. Belediyeden kiralanan binada hizmet vermektedir. İşletmemizde 1 sözleşmeli ve 1 geçici işçi olmak üzere toplam iki personel çalışmaktadır. İşletmemizin ilçe merkezinde 1.525, köylerde 2.297 adet olmak üzere toplam 3.822 aboneli bulunmaktadır.

Başçiftlik:

Başçiftlik İşletme Başmühendisliğimiz. Belediyeden kiralanan binada hizmet vermektedir. İşletmemizde 1 sözleşmeli ve 1 kadrolu işçi olmak üzere toplam 2 personel çalışmaktadır. İşletmemizin ilçe merkezinde 1.493, köylerde 818 adet olmak üzere toplam 2.311 aboneli bulunmaktadır.

Erbaa:

Erbaa İşletme Başmühendisliğimiz. Kızılay'dan kiralanan binada hizmet vermektedir. İşletmemizde 4 sözleşmeli, 14 kadrolu işçi ve 4 geçici işçi olmak üzere toplam 22 personel çalışmaktadır. İşletmemizin ilçe merkezinde 20.647, köylerde 7.933 adet olmak üzere toplam 28.580 aboneli bulunmaktadır.

Niksar:

Niksar İşletme Başmühendisliğimiz. mülkiyeti Müessesemize ait olan binada hizmet vermektedir. İşletmemizde 11 Sözleşmeli, 20 Kadrolu işçi ve 2 geçici işçi olmak üzere toplam 33 personel çalışmaktadır. İşletmemizin ilçe merkezinde 17.868, köylerde 8.727 adet olmak üzere toplam 26.595 abonesi bulunmaktadır.

Pazar:

Pazar İşletme Başmühendisliğimiz. Mülkiyeti müessesemize ait olan binada hizmet vermektedir. İşletmemizde 5 sözleşmeli, 5 kadrolu işçi ve 1 geçici işçi olmak üzere toplam 11 personel çalışmaktadır. İşletmemizin ilçe merkezinde 3.849, köylerde 1.634 adet olmak üzere toplam 5.483 abonesi bulunmaktadır.

Reşadiye:

Reşadiye İşletme Başmühendisliğimiz. mülkiyeti Müessesemize ait olan binada hizmet vermektedir. İşletmemizde 7 sözleşmeli, 7 kadrolu işçi ve 3 geçici işçi olmak üzere toplam 17 personel çalışmaktadır. İşletmemizin ilçe merkezinde 8.949, köylerde 7.239 adet olmak üzere toplam 16.188 abonesi bulunmaktadır.

Sulusaray:

Sulusaray İşletme Başmühendisliğimiz. mülkiyeti Müessesemize ait olan binada hizmet vermektedir. İşletmemizde 1 sözleşmeli, 1 geçici işçi olmak üzere toplam 2 personel çalışmaktadır. İşletmemizin, ilçe merkezinde 1.356, köylerde 1.200 adet olmak üzere toplam 1.556 abonesi bulunmaktadır.

Turhal:

Turhal İşletme Müdürlüğümüz. mülkiyeti Müessesemize ait olan binada hizmet vermektedir. İşletmemizde 3 sözleşmeli, 24 kadrolu ve 1 geçici işçi olmak üzere toplam 28 personel çalışmaktadır. İşletmemizin, ilçe merkezinde 29.210, köylerde 5.217 adet olmak üzere toplam 34.427 abonesi bulunmaktadır.

Yeşilyurt :

Yeşilyurt İşletme Başmühendisliğimiz, mülkiyeti Müessesemize ait olan binada hizmet vermektedir. İşletmemizde 2 sözleşmeli, 2 kadrolu işçi, 1 geçici işçi olmak üzere toplam 5 personel çalışmaktadır. İşletmemizin, ilçe merkezinde 3.246, köylerde 1.152 adet olmak üzere toplam 4.398 abonesi bulunmaktadır.

Zile :

Zile İşletme Müdürlüğümüz, mülkiyeti Müessesemize ait olan binada hizmet vermektedir. İşletmemizde 1 memur, 8 sözleşmeli, 9 kadrolu işçi ve 5 geçici işçi olmak üzere toplam 23 personel çalışmaktadır. İşletmemizin, ilçe merkezinde 17.866, köylerde 10.527 adet olmak üzere toplam 28.393 abonesi bulunmaktadır.

Müessesemiz genelinde, 2004 yılı sonu itibariyle il ve ilçe merkezinde 164.046, köylerde 60.943, özel trafolu 608 olmak üzere toplam 225.597 adet abonemiz bulunmaktadır.

Elektrik aldığımız TEİAŞ' ait 5 adet trafo merkezinin toplam kurulu gücü 185 MVA olup, puant gücü 56.5 MV'tır. İlimiz dahilinde toplam trafo adedi 2.231 olup, kurulu gücü 413,8 MVA'dır. Müessesemizde hizmetleri yürütmek için 48 adet resmi araç, 36 adet de kiralık araç bulunmaktadır.

Müessesemiz sorumluluk alanı içerisinde elektrik kesintilerini asgariye indirmek için çalışmalar kesintisiz bir şekilde devam etmektedir. İl ve ilçe merkezlerinde ekiplerimiz üç vardiya olarak 24 saat çalışmakta, köy ekiplerimiz ise iki vardiya olarak çalışmaktadır. Şebekelerimizde düzenli periyodik bakımlar yapılarak kesintiler asgariye indirilmiştir. Elektrik kesintilerinin önemli bir sebebi, şebekelerimizin önemli bir kısmının ağaçlık bölgelerden geçmesidir. Müessesemizde özellikle Tokat (merkez), Turhal ve Niksar ilçelerimiz şehir şebekelerinde yeraltı şebekesi çalışmaları büyük hızla devam etmektedir.

Müessesemiz 2004 yılında 3.153.061 YTL yatırım harcaması yapmıştır. 2005 yılı için Müessesemize 2.915.000 milyar TL yatırım ödeneği tahsis edilmiştir. Ayrıca Müessesemiz için 16.183.653 YTL dış yatırım ödeneği sağlanmış olup, bunun 4.040.850 YTL 2005 yılı için tahsis edilmiştir.

Abonelerimizin elektrik faturalarının düzenlenmesi ve ödenmesi işi tamamen bilgisayar destekli yapılmakta olup, isteyen vatandaşlarımız elektrik faturalarını anlaşmalı bankalara ve PTT veznelerine yatırabileceği gibi, Müessesemiz veznelerine de yatırabilmektedirler. Sanayi tahsilat veznemizin açılmasıyla, burada bulunan esnaflarımızın fatura ödemelerinde büyük kolaylık sağlanmıştır. Vatandaşlarımız Taşhan karşısında bulunan Müessesemiz hizmet binasında da abonelik ve fatura ödeme işlemlerini gerçekleştirebilmektedirler.

DSİ. 72. ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

A - Aşağı Çekerek I. Merhale Projesi
(Süreyyabey Barajı ve HES)

Proje Sahibi	DSİ Genel Müdürlüğü
Projenin Adı	Aşağı Çekerek I. Merhale Projesi (Süreyyabey Barajı)
Karakteristiği	1.310 Hm3 Depolama, 42.027 Ha. Sulama, 5.000 Ha. Taşkın Koruma.
Başlama ve Bitiş Tarihi	1998 – 2010
Proje Tutarı Toplamı	338 599 035 YTL.
2005 Sonuna Kadar Tah. Harcama Toplamı	71 731 306 YTL.
2006 Yılı Yatırım (Ödenek) Toplamı	12 300 000 YTL

B - Yukarı Yeşilirmak Kazova II. Merhale Projesi :

Proje Sahibi	DSİ Genel Müdürlüğü
Projenin Adı	Yukarı Yeşilirmak Kazova II. Merhale
Karakteristiği	4.913 Ha. Sulama
Başlama ve Bitiş Tarihi	1995 – 2007
Proje Tutarı Toplamı	4 540 000 YTL.
2005 Sonuna Kadar Tah. Harcama Toplamı	2 270 000 YTL
2006 Yılı Yatırım (Ödenek) Toplamı	350.000 YTL

C - Güzelce Barajı Projesi :

Proje Sahibi	DSİ Genel Müdürlüğü
Projenin Adı	Güzelce Barajı Projesi
Karakteristiği	35 Hm3 Depolama, 4.737 Ha. Sulama
Başlama ve Bitiş Tarihi	1995 – 2009
Proje Tutarı Toplamı	35 189 463 YTL
2005 Sonuna Kadar Tah. Harcama Toplamı	3 192 357 YTL.
2006 Yılı Yatırım (Ödenek) Toplamı	900 YTL

D - Alpu Göleti Projesi :

Proje Sahibi	DSİ Genel Müdürlüğü
Projenin Adı	Alpu Göleti
Karakteristiği	19,4 Hm3 Depolama, 4.619 Ha Sulama
Başlama ve Bitiş Tarihi	1997 – 2009
Proje Tutarı Toplamı	9 452 116 YTL.
2005 Sonuna Kadar Tah. Harcama Toplamı	1 451 116 YTL.
2006 Yılı Yatırım (Ödenek) Toplamı	1.000 YTL

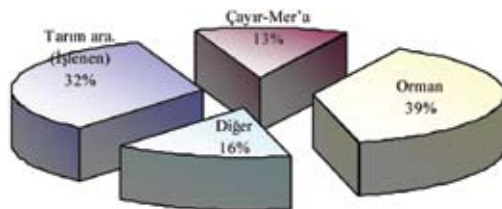
Tarım Bakanımız Sayın Mehdi Eker'in 07.07.2006 tarihinde ilimizi ziyaretleri...

TARIM VE HAYVANCILIK

İlimiz toprak yapısı ve sulanabilir arazilerin (Kazova ve Kelkit Ovası vb.) çokluğu, sulama suyu potansiyelinin (Yeşilirmak, Kelkit Irmağı ve Çekerek Irmağı vb.) fazlalığı, iklim elverişliliği ve yükselti farklılığı bakımından tarım alanında gelişmiş ürün çeşidi, bol ve zengin bitki örtüsüne sahip bir il karakteristiği arz etmektedir.

ARAZİ YAPISI ve DAĞILIMI (Ha)

YÜZÖLÇÜMÜ		998.242 (Ha)
ARAZİNİN DAĞILIMI	ALAN (Ha)	%
1 Tarım arazisi (İşlenen)	321.549	32,0
2 Çayır-Mer'a arazileri	131.683	13,2
3 Orman arazisi	386.239	38,7
4 Diğer araziler	158.771	16,2
A Su satırları	29.312	
B Taşkın yatakları	13.411	
C Çıplak kaya molozları	20.938	
D Meskun saha	44.691	
E Tar. elverişli boş alan	50.419	
GENEL TOPLAM	998.242	100

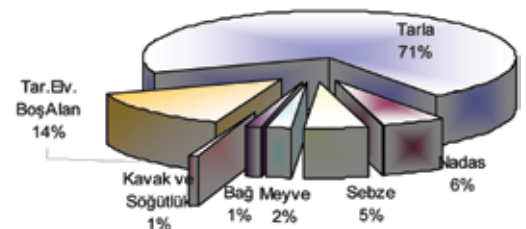

İlin Genel Arazi Dağılımı

İlin toplam alanı 998.242 hektardır. Bunun da % 32'si işlenen tarım alanıdır. İl genelindeki arazilerin arazi kullanış şekillerine göre % 32'siu işlenen tarım arazisi (tarla, nadas, sebze, bağ - bahçe, kavak ve söğütlük), % 38,7'si Orman Alanı, % 13,2'si Çayır - Mera Alanı ve % 16,2'si ise Diğer Arazilerden oluşmaktadır.

TARIM ALANLARININ DAĞILIMI

	(Ha)	%
TARLA	261.173,9	70,9
NADAS	21.813,0	5,8
SEBZE	22.641,9	6,0
MEYVE	8.885,2	2,4
BAĞ	5.331,0	1,4
KAVAK ve SÖĞÜTLÜK	1.704,0	0,6
TAR.ELV. BOŞ ALAN	50.419,0	13,8
TOPLAM	371.968,0	100

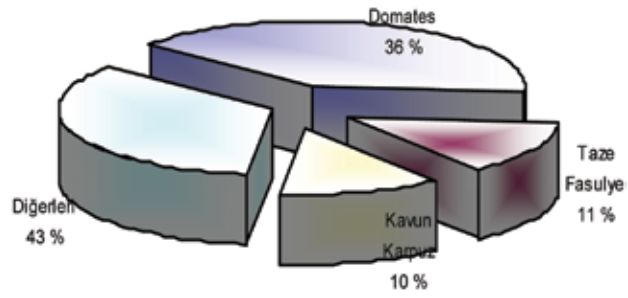
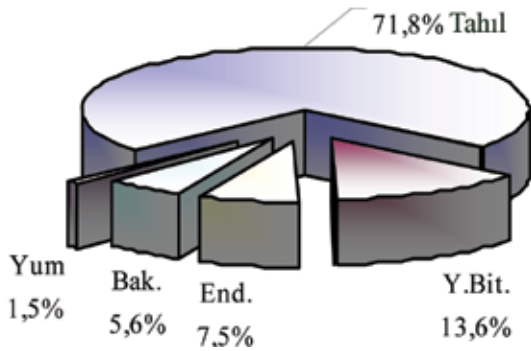

TARLA ÜRÜNLERİ EKİLİŞ ALANLARI (Ha)

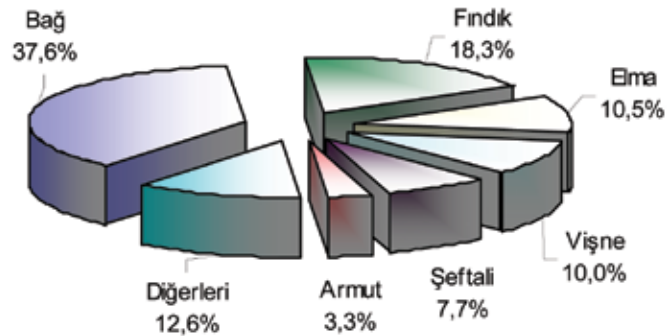
	Ekiliş (Ha)	%
Tahıllar	187.750,7	71,8
Yem Bitkileri	35.793,2	13,6
Endüstri Bitk.	19.799,0	7,5
Baklagiller	14.813,0	5,6
Yumrulu Bitk.	3.018,0	1,5
TOPLAM	261.173,9	100,0

SEBZE ÜRÜNLERİ EKİLİŞ ALANLARI (Ha)

	Ekiliş (Ha)	%
DOMATES	8.199	36,1
TAZE FASÜLYE	2.529	11,1
KAVUN-KAR-PUZ	2.220	9,8
DİĞERLERİ	9.749	43,0
TOPLAM	22.697	100

TARLA ÜRÜNLERİ EKİLİŞ ALANLARI (Ha)**MEYVE ALANLARI (Ha)**

	Alanı N(ha)	%
Bağ	5.333	37,6
Fındık	2.600	18,3
Elma	1.495	10,5
Vişne	1.423	10,0
Şeftali	1.099	7,7
Armut	462	3,3
Diğerleri	1.790	12,6
TOPLAM	14.202	100,0

Tarım arazisinin sınırlı olmasına rağmen ilimiz nüfusunun önemli bir bölümü olan 64.148 çiftçi ailesi geçimini tarımdan sağlamaktadır.

371.968 hektar tarım arazisinin % 70,7'si tarla, % 5,8'i sebze, % 2,4'si meyve, % 1,4'i bağ geri kalan kısmı ise nadas ve tarıma elverişli boş alanlardan oluşmaktadır.

İlde sulanan arazi miktarı 113.000 hektar civarındadır.

İlimiz Tarımsal Üretiminde Öne Çıkan Ürünler

Ürün	Üretim Miktarı	Ticaret Hacmi
Şekerpancarı	700.000 Ton	72.100.000 YTL
Domates	520.000 Ton	150.800.000 YTL
Buğday	450.000 Ton	139.500.000 YTL

İlimizde yem bitkileri ekiliş alanları toplam tarla bitkileri ekiliş alanları içerisinde % 13,6'dır. Türkiye'de bu rakam 5,4'dür. 2002 yılında ekiliş alanı 36.000 hektar iken 2006 yılında bu alanın 40.000 hektar olması beklenmektedir.

HAYVAN MEVCUTLARI (BAŞ - ADET)

%

BÜYÜKBAŞ	SİĞİR	KÜLTÜR	22.702	9,9
		K.MELEZ	84.984	37,1
		YERLİ	121.194	53,0
	SİĞİR TOPLAMI		228.880	100
	MANDA		8.176	
BÜYÜKBAŞ TOPLAMI			237.056	
KÜÇÜKBAŞ	KOYUN		204.553	91,8
	KIL KEÇİSİ		17.854	8,2
KÜÇÜKBAŞ TOPLAMI			222.812	100
TEK TIRNAKLI	AT		2.016	16,9
	EŞEK		9.581	80,4
	KATIR		315	2,6
TEK TIRNAKLI TOPLAMI			11.912	100
KÜÇÜK EVCİL	TAVUK		341.545	85,8
	HİNDİ		16.377	4,1
	ÖRDEK		11.844	2,9
	KAZ		19.301	4,8
KÜÇÜK EVCİL TOPLAMI			398.067	100
ARICILIK		ARI KOVANI	36.728	

ÜRETİMİN CİNSİ	MİKTARI	BİRİM
SÜT	216.870.025	Kg
YÜN	261.682	Kg
KIL	10.316	Kg
ET (Mezbaha Kesimleri)	58.816	Kg
DERİ B.BAŞ (Mezbaha Kesimleri)	20.113	Adet
DERİ K.BAŞ (Mezbaha Kesimleri)	38.703	Adet
BAL	729.680	Ton
BAL MUMU	33.463	Ton
YUMURTA	50.679.200	Adet

Tokat İli hayvancılıkta da yüksek bir potansiyele sahip olup, hayvan varlığında ülke genelinde ilk 5 il arasında yer almaktadır.

Toplam büyükbaş hayvan varlığı 228.880 baş olup % 53'ü yerli, % 37,1'i melez, % 9,9'u kültür ırkından oluşmaktadır. Bununla birlikte 8.176 baş manda vardır. Koyun ve keçi varlığı ise 222.812 baştır.

BİR KÖY BİR ÜRÜN PROJESİ

İlimizin iklim, toprak ve tarımsal aktivitesinin daha iyi değerlendirilmesi amacıyla Tokat Valiliğinin Koordinatörlüğünde, İl Müdürlüğümüzce Projelendirilen "Bir Köy Bir Ürün Projesi" ile;

Marka haline gelen ürünler oluşturmak, Belirli bir köy veya yakın birkaç köyde belirli ürünlerin ön plana çıkmasını sağlamak, Katma değerli ürünleri yaygınlaştırmak, Ürün işleme sanayini geliştirmek ve böylece istihdam sağlamak, Uluslararası standart ve kalite normlarında üretim ve pazarlama ağı oluşturulması amaçlanmaktadır. .

Bu projenin hâlihazır alt projelerinin toplam bedeli 52.000.000.YTL'dir, tüm alt projeler uygulandığında bütçe büyüklüğünün 100.000.000.-YTL olması beklenmektedir. Proje ile üretim merkezleri ve marka ürünler oluşturulması amaçlanmaktadır.

Kanola üretimi

Kanola bitkisinden mazot üretimi

Üreticiler kadar yaş sebze ve meyve halleri ve komisyoncularının projeden olumlu etkileneceği düşünülmektedir. Özellikle sanayileşmenin bir sonucu olarak hazır gıdalara artan talep göz önüne alınmış ve işlenmiş ürün elde edilmesine yönelik projelere daha fazla önem verilmiştir.

Bu proje kapsamında 21 ana proje ile 2003 yılından itibaren gelecek 10 yıllık sürecin çalışma hedefleri belirlenmiştir. Belirlenen hedefle global pazar organizasyonlarınınca üretim sektörüne kabul ettirilen normların ilimiz tarımında da yerleşik hale gelmesi markalaşma, kontrollü ve sertifikalı üretim HCCP ve EUROGAP gibi belgelere haiz üreticiler, ürün işleme, sanayine yönelik projeler, fide üretim tesisine yönelik yatırımlardır.

MEYVE BAHÇESİ TESİS VE ÜRETİMİNİ GELİŞTİRME PROJELERİ

Projeler kapsamında İl genelinde 1996 – 2006 yılı mayıs ayı sonuna kadar İl Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, Köylere Hizmet Götürme Birlikleri ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca toplam: 26.470 adet şeftali, 39.600 adet elma, 19.450 adet kiraz, 536.869 adet vişne, 122.804 adet ceviz, 161.039 adet asma ve 3.216 adet çeşitli meyve fidanı

Böylece toplam 1 milyon çeşitli meyve fidanı Tokat çiftçisine dağıtılarak dikilmesi sağlanmıştır

İlimizde seracılık

SERACILIK

İlimizdeki sera alanı; 2003 yılında 1.198 dekar, 2004 yılında 1.199 dekar, 2005 yılında 1.253 dekar, 2006 yılında 665 dekadır. Sebze fidesi üretimi amaçlı olarak da seralardan faydalanılmaktadır. 2006 yılında ihtiyaç duyulan özellikle domates fidelerinin % 90'ı İl dışından hazır olarak getirildiği için gerekli örtü sistemleri tesisi edilmemiştir. İstatistikî düşüş bundan kaynaklanmaktadır.

İlimizde Seracılık yıllardan beri yapıla gelmektedir. Ancak; Küçük alanlarda yapılan üretim sınırlı kalmaktadır. BKBÜ Projesi kapsamında ilk defa 500 m² ve üzeri birim alanlarda üretim süreci başlatılmıştır.

SANAYİLİK SEBZE TÜRLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ PROJESİ

2003 yılına kadar İlimizde üretim istatistiği bulunmayan ve özellikle işleme sanayine yönelik bazı sebze türleri 2003 yılından itibaren Tokat tarımına kazandırılmıştır.

Proje kapsamında tohum bedelleri İl Özel İdaresince karşılanarak şu ana kadar 284 da alanda havuç, 370 da alanda kırmızı soğan, 475 da alanda brokoli, 1.175 da alanda turşuluk hıyar, 2.405 da alanda salçalık biber, 600 da alanda beyaz baş lahana olmak üzere toplam 5.309 da alanda sanayilik sebze türleri ekilişleri gerçekleştirilmiştir.

YEŞİLİRMAK HAVZA GELİŞİM PROJESİ

Tokat, Amasya, Samsun ve Çorum illerini kapsayan bu projede vizyon; bölgenin coğrafi konum, insan kaynakları, tarım, sanayi ve turizm alanında ki güçlü yönlerini ve fırsatlarını temel alarak sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda yaşam standart ve kalitesinin yükseltilmesidir.

Yeşilirmak Havza Gelişim Projesinin hazırlanması; Devlet Planlama Teşkilatınca 15.12.2003 tarihli Danışmanlık Servisi alımı sözleşmesi gereğince Dolsar Mühendislik Limitet Şirketine verilmiştir.

Havza gelişiminin kriterlerinin değerlendirilmesi ve yirmi yıllık gelişme ve projeksiyon raporlarının hazırlanmasında kullanılacak kapsamlı bir havza gelişimi projesi çalışmaları devam etmektedir.

Yeşilirmak Havza Gelişim Ofisi; Avrupa Birliği Hibe Programları çerçevesinde sözleşmeleri imzalanan projelere danışmanlık hizmetlerine devam etmektedir.

Geleneksel Lezzetler Şenliği

KELKİT HAVZASI GELİŞİM PROJESİ

Proje; Kelkit Irmağının geçtiği 5 İl, 14 İlçede yürütülmektedir.

Projenin amaçları;

- Bölgenin ekonomik girdi sağlayacak açılımlarla tanıtılması, bölgenin geleceğine yönelik bir vizyon geliştirilmesi,
- Temel değerlerin ortaya konması; bu sürece yönelik kararların alınması ve bu kararlara toplumun tüm kesimlerinin açık olması,

- Katılımı teşvik edici politikaların ve mekanizmaların geliştirilmesi, bölgenin doğru, radikal değişimleri için ortak noktalarda buluşma ve uzlaşma sağlanması,
- Yerel ortaklar arasında sorumlulukların dengeli bir şekilde paylaşılması, öncelikli sorun alanlarının ve bunların nedenlerinin belirlenmesi, bölgenin Havza boyutunda gelişmesine yönelik ortak bir vizyon üzerinde mutabık kalınması
- Hemşerilik Bilincinin Bölge boyutlarında anlatmak ve arttırmaktır.

Geleneksel 4. Altın Domates Festivali Ödül Töreni

Valimiz Sayın Erdoğan Gürbüz, Buzağı Yarışması birincisi buzağıya ödülünü takarken

ARICILIK

İlimiz; Florası ile ARICILIK bakımından zengin bir potansiyele sahiptir. Bal kapasite haritası hazırlanmıştır ve maksimum kapasitenin % 40'ının kullanıldığı tespit edilmiştir.

2003-2005 yılları arasında İl Özel İdare kaynaklarıyla toplam 1.113 adet Kafkas ırkı ana arı dağıtılmıştır. 2004 yılında 140 adet arılı kovan verilerek ekonomik gücü yetersiz olan yöre arıcılarımızın düzenli bir gelir kaynağına sahip olması sağlanmıştır. Kovan başına elde edilen bal miktarındaki artış ve yeni kovanlarla yapılan üretim karşılığı milli ekonomiye katkınının 153.300 YTL olması beklenmektedir.

İlimizde üretilen baldan numune alarak yurt dışında tahlilini yaptıran Organik Ürün Şirketleri, numunelerin tamamının organik değerde olduğunu tescil etmişlerdir.

SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİNİ GELİŞTİRME PROJESİ

İlimiz bazında ilk tesis 1990 yılında, Almus ve Pazar İlçelerinde kurulmuştur. 2006 yılında bu tesislerin sayısı 26'ya ulaşmıştır. Bu tesislerden 9 adedi ağ kafeste Almus Baraj Gölünde, 17 adedi ise karada havuzlarda yapılmaktadır.

2005 yılı Su Ürünleri Yetiştiriciliği Desteklemelerinden 23.998 kg alabalık için 14.398,8 YTL ödenmiştir.

2005 yılı içerisinde yetiştiricilik ile 131 ton alabalık üretimi yapılmıştır. Avcılık yolu ile 33,7 ton çeşitli tür balık (Sazan, Kayabalığı, Kefal, yayın, kızılkanat v.b.) avlanmıştır.

TARIMSAL AMAÇLI KOOPERATİFLER

İlde 52 adet Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, 35 adet Sulama Kooperatifi, 2 adet Su Ürünleri Kooperatifi, 1 adet Pancar Ekicileri Kooperatifi, 59 adet Tarım Kredi Kooperatifi, 90 adet Tarımsal Amaçlı Kooperatif faaliyet göstermektedir.

ÜRETİCİ BİRLİKLERİ

• İlimizde 2005 yılında 4 Ad, 2006 yılında 1Ad olmak üzere toplam 5 adet Üretici Birliği kurulmuştur.

• Bunlardan 2 adedi Süt Üreticileri Birliği , (Turhal 77 üyeli), (Reşadiye 212 üyeli)

• Kalan 3 adedi Sebze Üreticileri Birliğidir. (Merkez 133 üye, Pazar 236 üyeli, Turhal 173 üye)

• 1 adet Tokat Meyve ve Sebze Üreticileri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği mevcuttur.

• 1 adet hayvancılık Kooperatifler Üst Birliği kurulmuş olup birliğe 10 adet kooperatif üyedir.

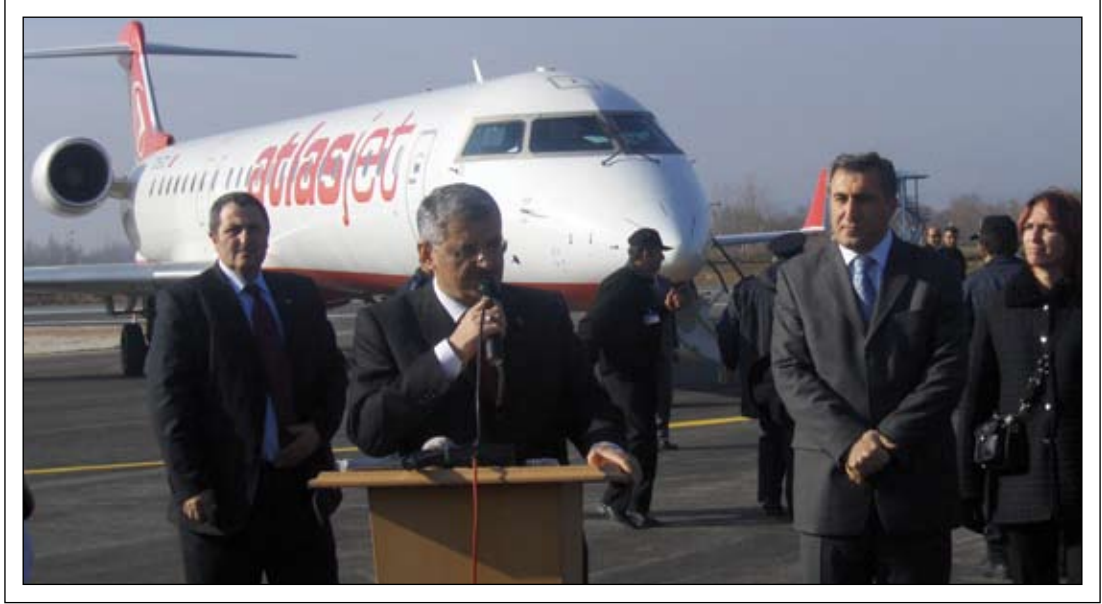
• Tokat İli Arı Yetiştiricileri Birliği (142 üye)

• Tokat İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği (385 üye)

• Koyun-Keçi Yetiştiricileri Birliği (Kuruluş Aşamasında)

4. Altın Domates Festivali etkinliklerinde domatesli yemekler

Ulaştırma Bakanımız Sayın Binali Yıldırım, 03.12.2006 tarihinde Tokat Havaalanı açılışında...

ULAŞIM

HAVAYOLU

Havaalanı ilimiz merkezine 20 km uzaklıktadır. Havaalanı pist uzunluğu 1925X30m., apron boyutu 50 x 85 metredir. Meydanda 1 apron, 1 pist ve 1 taksirut mevcuttur. Meydan yıllık 150.000 yolcu ve 8.760 uçak kapasitelidir.

1995 Yılında Yapılan ve 2000 Yılında Hava Trafiğine Kapanan Tokat Hava Alanı, 16.04.2006

Tarihinde yeniden trafiğe açılarak Özel havacılık Şirketi ATLAS JET A.Ş. Tarafından Haftanın Salı günleri hariç 6 günü uçuş gerçekleştirilmektedir. Uçuşlar her gün 11:30 İstanbul'dan hareket, 12:40 Tokat'a varış, 13:30 Tokat'tan kalkış, 14:40 İstanbul'a varış şeklindedir.

İrtibat Telefonu: 0356 238 72 82

KARAYOLU

İç Anadolu'yu en kısa yoldan Karadeniz'e bağlayan (Tokat-Niksar-Ünye) yolu ile Sivas-Samsun ve Kayseri-Samsun Karayolları Tokat'tan geçmektedir. İldeki 688 km. karayolları ağının 361 km.si Devlet Yolu, 327 km.si İl Yollarımızdan oluşmaktadır.

KARAYOLLARI 7. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ TOKAT İLİ 2006 YILI YATIRIMLARI

TOKAT İLİ YOL AĞI VE SATIŞ DURUMU

	DEVLET YOLU		İL YOLU		TOPLAM	
	Km	%	Km	%	Km	%
ASFALT BETONU	71	19	5	2	76	11
SATHİ KAPLAMA	285	76	303	93	588	84
STABİLİZE	0	1	19	5	19	3
GEÇİT VERMEZ	5	4	-	-	5	2
TOPLAM	361		327		688	

YATIRIM PROGRAMI BİLGİLERİ

2006 Yılında Tokat ilinde, toplam proje maliyeti 203.556.051 YTL olan 13 adet proje yer almaktadır. Bu projelerin 2006 yılı ödenekleri toplamı 23.285.931 YTL olup; 22.801.675 YTL harcama yapılarak % 98 nakdi gerçekleşme sağlanmıştır. Bu projeler içerisinde Asfalt ve Yol Bakım hizmetlerine 3.786.484 YTL harcama yapılmıştır.

TOKAT ÇEVRE YOLU

20 Km uzunluğundaki proje ihalesinin ihale bedeli 23.750 YTL olup, 25.07.2005 tarihinde çalışmalara başlanılmıştır.

Proje tutarı 32.677 YTL olan bu proje ihalesinde başlangıçtan bu güne kadar yapılan harcama 23.666 YTL olup % 90 fiziki gerçekleşme sağlanmıştır.

YOL YAPIM HİZMETLERİ PROGRAMI**BÖLÜN MÜŞ YOLLAR****1) AMASYA – TURHAL – TOKAT - 16. BL. HD.****a) AMASYA İL SIN. - TOKAT ARASI (ÇEVRE YOLU HARIÇ)**

(58 + 370-63 + 417 / 71 + 124-71 + 900 / 86 + 900-107 + 600)

2005'de tamamlandı.

b) AMASYA-TURHAL-TOKAT-16.BL.HD.

(Üstyapı ve onarım işi) (71 + 900-86 + 900)

1993E040860 DPT No'lu km:71 + 900-86 + 500 arasında üstyapı ve onarım işinin proje bedeli 3.523.763 YTL.dir. İşin başlama tarihi 2004, bitiş tarihi 2005'dir.

Projenin 2005 yılı ödeneği 327.000 YTL. Olup ödeneğinden 502.844 YTL harcama yapılmıştır. Önceki yıllar kümülatif olarak 1.689.637 YTL harcama yapılmıştır. Projede nakdi % 79, fiziki % 66 gerçekleşme sağlanmıştır.

ZİLE-ÇEKEREK AYR.-ALACA (Km:7 + 038-27 + 342)

(İğdir Ayr.-Bazlamaç arası) (YHP) (Toprak işleri, sanat yapıları ve üstyapı işleri)

1997E040720 DPT No'lu 30 Km proje uzunluğunda 1A standardında devlet yoludur. Platform genişliği 12 mt.dir. Proje bedeli 2006 yılı fiyatları ile 8.509.740 YTL.dir. İşin başlama tarihi 2000, bitiş tarihi 2006 dir.

(Zile-Çekerek)Ayr.-Alaca Devlet yolunda bu güne kadar 11,4 km. sathi kaplama seviyesinde tamamlanmıştır.

TOKAT-SİVAS(KIZILINIŞ MEVKİ)

(Km:4 + 300-9 + 460) (Toprak İşleri, Sanat Yapıları ve Üst yapı işleri)

1993E040280 DPT No'lu 5,16 Km proje uzunluğunda bölünmüş yol standardında yoldur. Platform genişliği 8,5 mt. dir. Proje bedeli 2006 yılı fiyatları ile 4.467.476 YTL.dir. İşin başlama tarihi 2002, bitiş tarihi 2007'dir.

Tokat-Sivas (Kızılınış Mevkii) yolunda bu güne kadar 3,5 km. sathi kaplama seviyesinde tamamlanmıştır.

TOKAT-SİVAS YOLU

(Km:0 + 000-4 + 300) Sanat Yapıları Yapım Onarım İşi

Bölge Müdürlüğümüzce 08.07.2005 tarihinde 599.576 YTL teklif bedeli ile ihale edilmiştir. İhale edilen kesimin proje bedeli 2006 yılı fiyatları ile 824.945 YTL dir. 2006 yılında 108.261 YTL. harcama yapılmıştır.

TOKAT – KIZILINIŞ - 16 BL.HD.YOLU

(12 + 350-27 + 500) Üst Yapı İşleri

Bölge Müdürlüğümüzce 27.04.2005 tarihinde 2.279.183 YTL teklif bedeli ile ihale edilmiştir. İhale edilen kesimin proje bedeli 3.577.934 YTL ve 2006 yılında 1.260.011 YTL harcama yapılarak yol sathi kaplama seviyesinde tamamlanmıştır.

TOKAT – KIZILINIŞ

(8 + 750-27 + 500) Sanat Yapıları İşi

Bölge Müdürlüğümüzce 11.05.2006 tarihinde 877.245 YTL. teklif bedeli ile ihale edilmiştir. İhale edilen sanat yapıları işinin proje bedeli 2006 yılı fiyatları ile 1.138.664 YTL.dir. 2006 yılında kamulaştırma problemi nedeni ile başlanamamıştır.

(ERBAA - REŞADİYE) AYR. - TOKAT

(Km:107 + 600-109 + 440 ve 0 + 000-1 + 100) (Toprak işleri, sanat yap. ve üstyapı işleri)

1986E040380 DPT No'lu 2,94 km proje uzunluğunda 1A standardında yoldur. Platform genişliği 12 mt.dir. Proje bedeli 2006 yılı fiyatları ile 3.163.237 YTL.dir. İşin başlama tarihi 2002, bitiş tarihi 2007'dir.

Projenin 2006 yılı ödeneği 580.000 YTL olup 2006 yılında 1.229.917 YTL. harcama yapılmıştır. Önceki yıllar kümülatif olarak 1.820.177 YTL harcama yapılmıştır. Projede nakdi % 96, fiziki % 99 gerçekleştirme sağlanmıştır.

Erbaa-Reşadiye Ayr.-Tokat yolunda bu güne kadar 2,94 km.nin tamamı sathi kaplama seviyesinde tamamlanmıştır.

(ERBAA - REŞADİYE) AYR. - TOKAT

(Km:0 + 100-0 + 150) (Kutu Menfez Yapımı İşi)

Bölge Müdürlüğümüzce 11.07.2006 tarihinde 811.838 YTL. teklif bedeli ile ihale edilmiştir. İhale edilen kutu menfez yapılması ihalesi 2006 yılında 1.129.903 YTL. harcama yapılarak iş tamamlanmıştır.

ŞEHİR GEÇİŞLERİ

YENİ İŞLER

TOKAT ÇEVRE YOLU (43 + 580-46 + 380)

1986E040360 DPT No'lu 7 Km uzunluğunda bölünmüş yol standardında yoldur. Platform genişliği 25 mt. dir. 2005 YILINDA YATIRIM PROGRAMINA ALINMIŞTIR. Proje bedeli 2006 yılı fiyatları ile 2.650.000 YTL. olup, 2006 yılı ödeneği 2.030.000 YTL.dir.

TOKAT ÇEVRE YOLU (2 + 000-4 + 000)

Bölge Müdürlüğümüzce 12.09.2006 tarihinde km:2 + 000-4 + 000 arası sanat yapıları işi ihale edilmiştir. İhale edilen kesimin proje bedeli 2006 yılı fiyatları ile 1.440.867 YTL.dir. 2006 yılında 550.677 YTL harcama yapılmıştır.

BSK YAPIMI

ERBAA-REŞADİYE(YHP) (425 + 100-501 + 846)

1973E040980 DPT No'lu 77 Km., 76 Km.1.sınıf asfalt (1A) standardında ve 1 Km.si Bölünmüş yol (BY) standardında yoldur. Platform genişliği 1A sınıfında 12 mt. Bölünmüş yol sınıfında 25 mt.dir. Proje bedeli 2006 yılı fiyatları ile 95.426.761 YTL.dir. Başlama tarihi 1993, bitiş tarihi 2006'dır.

Projenin 2006 yılı ödeneği 3.500.000 YTL. olup yılı ödeneği tamamen harcanmıştır. Önceki yıllar kümülatif olarak 64.505.454 YTL. harcama yapılmıştır..Projede nakdi %71, fiziki %72 gerçekleştirme sağlanmıştır.

Erbaa-Reşadiye yolunda bu güne kadar yolun 62 km.si binder seviyesinde tamamlanmıştır.

ZANA KÖPRÜSÜ-ERBAA (YHP) (364 + 000-425 + 100)

1973E040980 DPT No'lu 61 Km. uzunluğunda, 1A standardında 55 Km., Bölünmüş yol standardında 6 Km. yoldur. Platform genişliği 1A'da 12 mt., Bölünmüş yolda 25 mt.'dir. Proje bedeli 2006 yılı fiyatları ile 66.502.392 YTL.dir. İşin başlama tarihi 1993, bitiş tarihi 2006'dır.

115.123 YTL. teklif bedeli ile ihale edilmiştir.

Projenin 2006 yılı ödeneği 3.900.000 YTL. olup bu ödeneğin tamamı harcanmıştır. Önceki yıllar kümülatif olarak 46.920.286 YTL. harcama yapılmıştır. Projede nakdi % 76, fiziki %75 gerçekleştirme sağlanmıştır.

Zana Köprüsü-Erbaa yolunda bu güne kadar 28 km. binder seviyesinde tamamlanmıştır.

KÖPRÜ YAPIMI

YEŞİLİRMAK GRUP KÖPRÜLERİ

268 mt. uzunluğunda 6 adet köprüden oluşmaktadır. Kuruçay Köprüsü 2x80 m, Yeşilirmak Köprüsü 49 m, Çekerek I Köprüsü 15 m, Çekerek II Köprüsü 28 m, Geyraz II Köprüsü 16 m, Geyraz III Köprüsü olan köprü yapımı çalışmaları devam etmektedir. Proje tutarı 4.531.196 YTL. (2006 B.F.) olan 6 adet köprüde başlangıçtan bu güne kadar 3.476.280 YTL harcanmış % 76 Fiziki Gerçekleşme sağlanmıştır. Bu güne kadarki harcama ile Köprülerin 5 adedi bitirilerek trafiğe açılmıştır.

Geriye kalan işin proje tutarı 728.211 YTL. olup 2006 yılı ödeneği 550.000 YTL.dir. Bunun 413.729 YTL.si harcanmıştır. Ödenek sağlandığı takdirde, projenin 2007 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

İMBAT-KİREÇ-GEYRAZ I KÖPRÜSÜ

Amasya-Erbaa-Niksar yolunda KİREÇ KÖPRÜSÜ 30 mt. Uzunluğunda, Amasya-Tokat-16 Bl.Hd yolunda GEYRAZ I KÖPRÜSÜ ve Taşova-Niksar yolunda İMBAT KÖPRÜSÜ genişletme olmak üzere 3 adet köprünün ihalesi 26.06.2006 tarihinde 995.009 YTL.bedelle yapılmıştır.

TOKAT İLİ ASFALT PROGRAMI VE GERÇEKLEŞMELERİ

YOLUN ADI	KAPLAMA CİNSİ (Km.)		
	K1	K0	0
DEVLET YOLLARI			
Gökdere-Tokat	-	4,5	11
Turhal-Tokat	-	25,7	40,3
Tokat-Çamlıbel	-	12	12,5
Niksar-Reşadiye-Bölge Sınırı	-	-	29
İl Sın.-Zile-Turhal	-	15	9
Çamiçi-Niksar-Gökdere	-	-	23
İL YOLLARI			
Ayr.-Almus	-	-	27
Zile-Pazar	-	7,5	26,5
Ayr.-Artova-Sulusaray	-	4	-
Ordu İl Sınırı-Bereketli-Reşadiye	-	17	4
Zile-Yıldıztepe	-	-	6
Kervansayar-Zile	-	11	1
Erbaa-Kozlu	-	-	5
Ayr.-Gökçeli	-	-	7
Erbaa-Karakaya	-	4,5	-
TOPLAM	-	101,2 Km.	201,3 Km.
GENEL TOPLAM	302,5 Km.		

DEMİRYOLU

Turhal İlçemizden Amasya bağlantılı Samsun İline demiryolu ulaşımı 23.08.1928 yılında açılmış olup, ilimizdeki toplam demiryolu ağı 141 km'dir.

TOKAT TELEKOM MÜDÜRLÜĞÜ

Tokat PTT Müdürlüğü, 1943 yılında, Sivas Bölge PTT Başmüdürlüğüne bağlı olarak kurulmuştur. 1943 - 1990 arasında Sivas Bölge PTT Başmüdürlüğüne bağlı olarak hizmet vermiş ve 1990 yılında Sivas'tan ayrılarak Tokat PTT Başmüdürlüğü olarak 1995 yılına kadar hizmet vermiştir. Tokat PTT Başmüdürlüğü 1995 tarihine kadar Posta ve Telefon hizmetlerini birlikte yürütmüştür. 07.07.1995 tarihinde Posta ve Telekom Taşra teşkilatlarının iki ayrı kuruluş olarak yeniden yapılandırılmasıyla, Tokat Türk Telekom Başmüdürlüğü olarak kurularak faaliyetlerine başlamıştır. 27.01.2000 tarihinde, 4502 Sayılı yasa uyarınca yapılan yeni düzenleme ile, Ünitenin adı "TOKAT İL TELEKOM MÜDÜRLÜĞÜ" olarak değiştirilmiştir. Kurumumuz 27.11.2000 tarihinde KİK kapsamından çıkarılarak 406 Sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu ve Özel Hukuk hükümlerine tabi Anonim Şirket statüsünde hizmet vermeye devam etmektedir. Şirketimiz 14 Kasım 2005 tarihinde hisse devir sözleşmesi ile %55' i özel, %45' i devlette ait olan A.Ş. olarak faaliyetlerine devam etmektedir.

Otomatik santral sayısı 159, santral hat kapasitesi 156.804, abone sayısı 141.867 olup, ortalama abone yoğunluğu % 90'dir. Ankesörlü telefon sayısı 507, faks sayısı 22 adettir. Telefonu olan köy ve mezra sayısı 670'dir. Otomatik telefonu olmayan köy sayısı 5 adet olup, Dokuzçam, Halilalan, Sırçalı, Saltık ve Mescit köyleridir. Bu köyler hali hazırda boştur.

CLİP – CLEAR aranan telefon numarasının görülmesi ve gizlenmesi özelliği çalışmaları Niksar, Erbaa, Turhal İlçelerimizde çalışmaya başlatılmış olup, Tokat Merkez santral 01.06.2004 tarihi itibarıyla, Zile Merkez Santral 03.06.2004 tarihi itibarıyla hizmete sunulmuştur.

ADSL (Asimetrik Sayısal Abone Hattı) Projesi ile 241 Merkezde ADSL sistemleri hizmete girecektir. Tokat - Merkez, Karşıyaka ve Organize, Turhal - Merkez, Zile - Merkez, Erbaa - Merkez, Niksar - Merkez, Pazar - Merkez, Reşadiye - Merkez, Almus - Merkez, Başçıftlık - Merkez, Sulusaray - Merkez, Yeşilyurt - Merkez ve Artova - Merkez çalışır durumda ve talep halinde tahsis edilmektedir.

TELEKOMÜNİKASYON ALANINDAKİ GELİŞMELER

1945 yıllarında Tokat'ta ilk olarak manuel santral kurulmuştur. Bu santraller ile aboneler Manyetolu telefon ile santrale işaret göndererek operatörü ikaz edip, istediği numarayı bağlatmak suretiyle görüşme yapılabilmektedir.

1958 yılında manuel santraller yerini Yarı otomatik (CB Erikson) santrale bırakmıştır. Yarı Otomatik santraller kurulduktan sonra aboneler, Kadranlı telefon makineleri ile Şehir içini otomatik arama yapma imkanına kavuşmuştur. Şehirler arası görüşmeler yine operatör aracılığı ile yapılmaktadır.

Yarı otomatik santraller 1978 yılına kadar kullanılmış ve 1978'de yerini 2000 kapasiteli Otomatik santrale bırakmıştır. Otomatik santrallerin kurulması ile aboneler, şehir içi ve şehirler arası görüşmeleri otomatik olarak arama imkanına kavuşmuştur.

Otomatik santraller 1988 yılında yerini Sayısal santrallere bırakmıştır. Sayısal santrallerin il generaline yayılmaya başladığı (1990-1995) yıllarda telefonsuz köy kalmayacak şekilde santral ve şebeke yatırımları yapılmış ve bu gün itibarıyla Tokat genelinde köyler dahil telefonsuz yerimiz kalmamıştır.

Teknolojinin gelişmesi doğrultusunda Sayısal santrallerimize yeni versiyonları yüklenerek telefonlara kullanım Özellikleri (Yönlendirme, Konferans görüşme, Clıp/Clır v.b) yüklenmiş ve telefonun işlevi artırılmıştır. Bu gün itibarıyla telefon üzerinde 14 ayrı kullanım özelliği bulunmaktadır.

Yine Teknolojik gelişmeler doğrultusunda Telefon aboneliğinin yanı sıra, NMT(Mobil) Telefon hizmeti, Telekx hizmeti, Çağrı hizmeti, Kiralık Telefon ve Data Devreleri hizmeti, TURPAK(Paket Anahtarlama Data Servisi) hizmeti, Frame Raley (Noktadan Noktaya Yüksek Hızda Data) Hizmeti, sesli mesaj ve SMS gönderme özellikleri ile İnternet Hizmetleri ilimizde verilmektedir.

2004 yılı başında yapılan yatırımlar ile de Telefon numaralarının ekranda görülmesi anlamına gelen Clıp özelliği santrallerimize yüklenmeye başlanmış ve bu gün itibarıyla Tokat Merkez, Karşıyaka, Taşlıçiftlik ve Organize Sanayi santralimiz ile, Erbaa Merkez, Niksar Merkez, Turhal Merkez ve Zile Merkez santral sahalarımızda hizmet vermekteyiz. Clıp Özelliğinin tüm santrallerimize yaygınlaştırılması için çalışmalar devam etmektedir.

İnternet kullanımının yaygınlaşması üzerine, ilimizde de 2004 Ocak ayı itibarıyla yüksek hızlarda internete erişme imkanı sağlayan ADSL sisteminin kurulumu başlamıştır. Halen Tokat il merkezi, ilçe, beldelerde ve köylerimizde ADSL hizmet verilmektedir. Bu sistemin yaygınlaştırılması için çalışmalar devam etmektedir.

Tokat'ta Teknolojik gelişmelerin yanında, Türk Telekom'un Personel Yapısında, Çalışma

zihniyetinde, Verimliliği artırıcı ve Maliyetleri azaltıcı, Müşteri Memnuniyetini ön plana alan ciddi gelişmeler olmuştur.

Tokat İlimizin Türk Telekom Müdürlüğünün, müşterilerimize daha iyi bir hizmet verebilmesi için yeni hizmet binası yapılmış ve Türkiye genelinde özel proje ile bu binaya Müşteri Hizmetleri Servisi yapılmıştır. Müşteri Hizmetleri Salonumuza, müşterilerimizin işlerini kolaylaştırmak ve yardımcı olmak üzere "Müşteri Temsilcisi" görevlendirilmiştir. Yine Müşterilerimizin İş yerlerimize gelmeden telefon aracılığı ile işlerini yaptırabilecekleri "444 1 444 Müşteri Hizmetleri Servisi" kurulmuştur. Bu servisimiz aracılığı ile hasta, ve yaşlı müşterilerimizin ve diğer müşterilerimizin tüm talepleri telefon ile alınarak adreslerinde işlemleri yapılmaktadır. Yine Müşterilerimize her noktada ulaşabilmek için ve faturalarını hızlı ve güvenilir bir ortamda ödeyebilmeleri için il genelinde 32 adet tahsilat yetkili, 7 adet köntör bayisi olmak üzere toplam 39 adet bayii açılmıştır.

Tüm Santral Sahalarımızda gününbirlik telefon ve ADSL tesisi yapılmaktadır.

TOKAT PTT BAŞMÜDÜRLÜĞÜ

Kuruluşumuz Posta ve Telgraf alanında iletim ve iletişimi sağlayarak kamu hizmeti yürütmektedir.

İlimizde posta hizmetleri 10 merkez ve 15 şube olmak üzere 25 işyeri tarafından yerine getirilmektedir. Hizmetlerimiz toplam 239 personel ile yürütülmektedir.

Kuruluşumuzun çalışmalarının büyük çoğunluğunu posta gönderilerinin kabul ve dağıtım işlemleri oluşturmaktadır. İlimizde yılda yaklaşık olarak 1,3 milyon adet mektup postası gönderisi kabul edilmekte, 6,5 milyon adet gönderinin ise dağıtımı yapılmaktadır. Hizmet alanımız içerisinde bulunan ilçelere günlük olarak posta sevkiyatı yapılmaktadır. Ayrıca ilimize bağlı belde ve köylerde motorize olarak dağıtım yapılmaktadır.

Tüm işyerlerimiz otomasyon hizmetine açılmış olup işlemler anında gerçekleştirilmektedir. Paralı posta hizmetlerimizin on-line olarak yapılması yanında tüm kayıtlı gönderilerimizde otomasyon ortamında takip edilip sonuçlandırılmaktadır.

Kuruluşumuzun PTT Bank hizmetini tüm yurt genelinde hizmet vermesiyle birlikte, klasik posta hizmetleri dışında kalan tahsilat işlemleri PTT tarafından yapılır hale gelmiştir. PTT merkezleri halkımızın tüm ödemelerini tek bir yerden yapabileceği, emekli maaşlarını alabileceği merkezler haline gelmiştir.

FAALİYETLER

*Mektup, Kart, Telgraf, Acele Posta (APS) ve Koli gönderebilirsiniz.

*Yurtiçi ve Yurtdışı havale alıp gönderebilirsiniz.

*Posta Çeki Hesabınızla para yatırabilir, çekebilir ve aktarma yapabilirsiniz.

*Türk Telekom ve Turkcell faturalarınız için otomatik ödeme talimatı verebilirsiniz.

*Efektif döviz bozdurabilirsiniz.

*Türk Telekom, Avea, Turkcell, Telsim faturalarınızı yatırabilirsiniz.

*Türk Telekom, Avea, Telsim kontör kartı alabilirsiniz.

*Telsim MyCep başlangıç paketi satın alabilirsiniz ve CepLoad kontör yüklemesi yapabilirsiniz.

*Vakıfbank, HSBC, Yapı Kredi Bankası, Finansbank, Citibank, Denizbank, Garanti Bankası, Şeker Bank, Akbank ve İşbankası kredi kartı ödemelerinizi yapabilirsiniz.

*Koçbank, TEB, Dışbank, Alternatifbank, Anadolu Finans, Asya Finans kredi kartı ödemelerinizi yapabilirsiniz.

*Dışbank, Citibank Bireysel Kredi ödemelerinizi yapabilir, American Express çeklerinizi bozdurabilirsiniz.

*Koçfiat, Axa Oyak, Avon, Oriflame, Arena Bilg., Türkp petrol ödemelerinizi yapabilirsiniz.

*Digitürk, Cankart, Anadolu Cetelem, Advantage Kart, Aktif Finans ödemelerinizi yapabilirsiniz.

*İnternet ve Kontörlü Telefon hizmetimizden yararlanabilirsiniz.

*Filateli hizmetimizden yararlanabilir, pul ve yan ürünlerini satın alabilirsiniz.

*SSK ve Emekli Sandığı, Bağkur, emekli maaş ödemesi işlemlerini yapabilirsiniz.

*TCDD biletlerini satın alabilirsiniz.

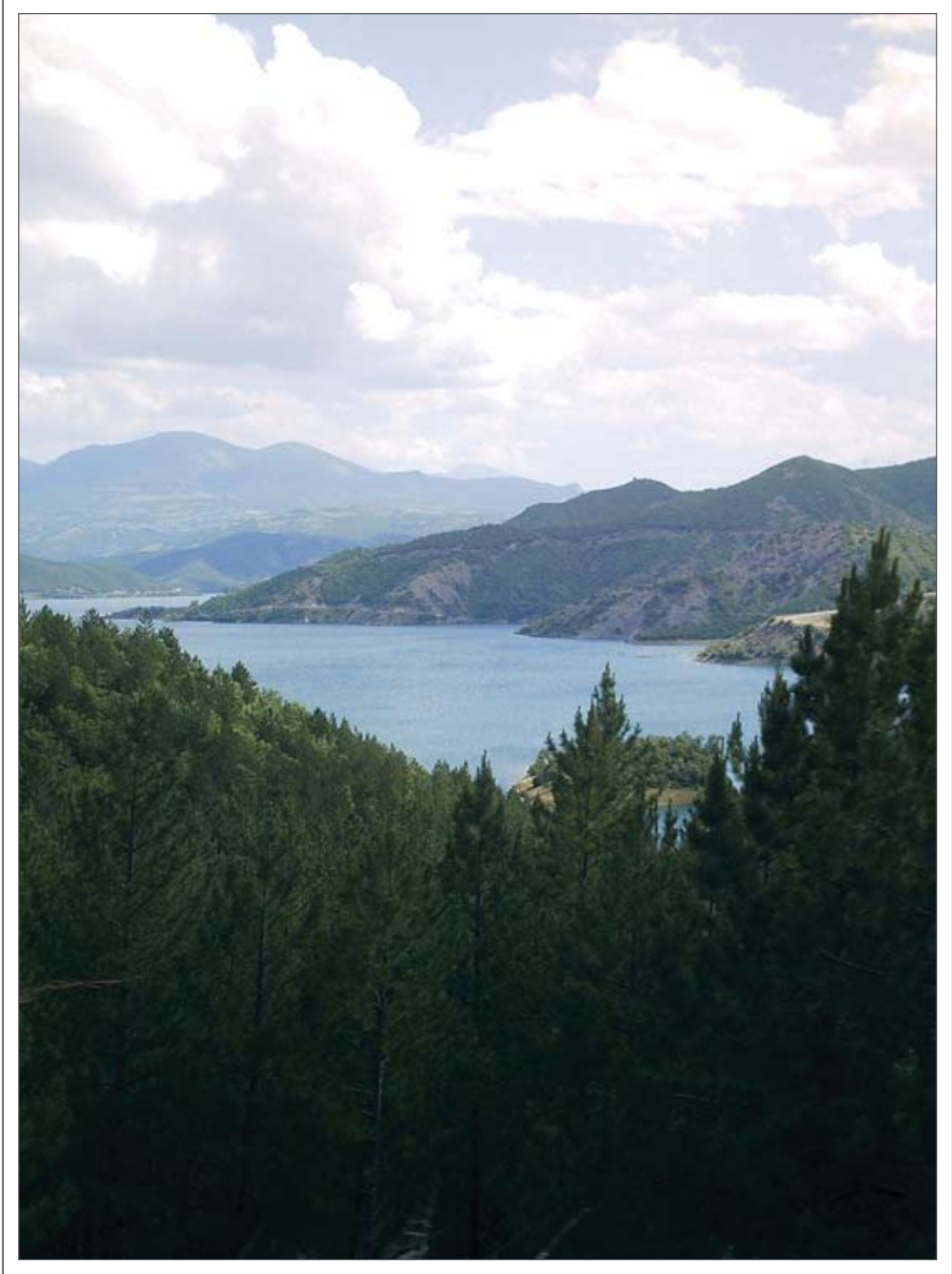
*e-kolay.net ve fıstık internet erişim paketlerini satın alabilirsiniz.

*İşnet internet erişim paketlerini satın alabilirsiniz.

*Global Hayat, Sağlık ve Hayat Sigortası yaptırabilirsiniz.

*Elektrik faturanızı yatırabilirsiniz.

*Bağkur priminizi yatırabilirsiniz.

Almus Baraj Gölü

Valimimiz Sayın Erdoğan Gürbüz ve eşi Sayın A. Filiz Gürbüz, Orman Haftası etkinliklerinde ağaç dikerken...

ÇEVRE ve ORMAN

Tokat İli genel alan toplamı olan 998.242 hektarının yaklaşık % 39'u ormanlık alandır. İl genelinde 265 adeti orman içi, 272 adeti ormana bitişik olmak üzere 537 adet orman köyü bulunmaktadır. Orman içi köylerde 84.394, ormana bitişik köylerde 98.415 olmak üzere toplam 182.809 kişi yaşamaktadır. Yani İl nüfusunun % 22'si orman köylerinde yaşamaktadır. Bu köylerimizin başlıca geçim kaynakları tarım, hayvancılık ve il dışı mevsimlik işçiliktir.

2003 yılında Tokat İli ve İlçelerinde 738 Ha. Ağaçlandırma tesis, 1.235 Ha. Erozyon Kontrol tesis, 600 Ha. Rehabilitasyon tesisi, 1.540 Ha. Ağaçlandırma bakım, 2.100 Ha. Erozyon Kontrolü bakım olmak üzere toplam 6.213 Ha uygulama yapılmıştır. Ayrıca 4 adet Etüt – Proje, 2.685 kg. tohum üretimi, 2.250.000 adet fidan üretimi gerçekleştirilmiş, İl genelinde toplam 51 Ha. "Hatıra Ormanı" tesis edilmiştir.

2004 Yılı Temmuz ayı sonu itibarıyla 250 Ha. Ağaçlandırma tesis, 200 Ha. Erozyon Kontrol tesis, 1.640 Ha. Ağaçlandırma bakım, 2.550 Ha. Erozyon Kontrolü bakım, 30 Ha. Yeşil Kuşak tesis ve 100 Ha. Mera Islahı çalışması yapılmıştır.

2004 yılında ise Ork köy Şube Müdürlüğümüzce Merkez, Almus, Artova, Erbaa ve Niksar İlçelerimizde Toplam Proje Tutarı ve Yılı Ödeneği 520,8 Milyar TL olan Süt Koyuncululuğu Projeleri için 2004 Temmuz sonu itibarıyla 31,465 Milyar TL harcama yapılmıştır. Yine Merkez, Almus, Pazar ve Niksar İlçelerimizde Toplam Proje Tutarı ve Yılı Ödeneği 229,2 Milyar TL olan Süt Sığırcılığı Projeleri için 2004 Temmuz sonu itibarıyla 50,491 Milyar TL harcama yapılmıştır.

Çamlıbel Ağaçlandırma, Erozyon Kontrolü, Mera Islahı ve Rehabilitasyonu Projesi :

Valiliğimin talimatlarıyla projelendirilen ve 2004 yılı içinde uygulamasına başlanılan "Çamlıbel Çok Amaçlı Projesi" Çamlıbel Havzası içinde kalan 13 köy ve bu köylerle komşu olan diğer köylerle birlikte toplam 25 köyü ilgilendirmekte ve Tokat'ın yaklaşık 1/8'ini kapsamaktadır.

Projenin Amacı : Havza içinde bulunan ve projelendirilen alanlarda ağaçlandırma, erozyon kontrolü, mera ıslahı ve rehabilitasyon teknikleri uygulamak suretiyle toprak kaybının önlenmesini sağlamak; tarım, yerleşim, gölet, baraj vb. alanların rusubat ve sel taşkınlarından korunmasını sağlamak, ileriki yıllarda yörenin odun hammaddesi ihtiyacını karşılamak, bozuk mera ve orman alanlarının kültürel tedbirlerle verimli hale getirilmesini sağlamak, doğa ve çevre bilincini toplumun bütün kesimlerine yaygınlaştırmak, kırsal fakirliği azaltıcı tedbirler almak, bozulan ekolojik dengenin zaman içinde kurulmasını sağlamak ve yaban hayatını korumaktır.

Bu proje havza ıslahı anlayışı içinde Valiliğim genel koordinatörlüğünde, Çevre ve Orman İl Müdürlüğü, Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü ve Tarım İl Müdürlüğü ile ortak yürütülecektir. Projenin 5 yıl içinde bitirilmesi hedeflenmektedir. Bu projenin 2004 yılı fiyatlarıyla toplam maliyeti 30 trilyon civarındadır. Proje için 2004 yılında İl Özel İdaresince 300 milyar TL kaynak aktarılmış olup, iç kaynaklar ile bu yıl için hedeflenen yatırım tutarı 540 milyar TL'dir.

Zınav Gölü

Zınav Gölü

Erozyon Kontrolü için proje kapsamındaki 6 köyümüzde 4.537 ha alana 13.178.700 adet fidan dikilmesi ve 48.969 kg tohum ekimi planlanmakta olup, bu işlerin toplam maliyeti 10 trilyonu bulmaktadır. Ağaçlandırma Projesi kapsamında 7 köyümüzde 3.193 ha alana 9.678.300 adet fidan dikilmesi planlanmaktadır, maliyeti 7 Trilyondur.

Mera Islahı Uygulama Projesinde 7 köyümüzde 3.193 ha alanda koruma ve parselasyon, taş temizliği, ot ekimi, tuzluk, içme suyu ve 135,5 km çift ihata dikenli tel işleri için 2003 yılı fiyatlarıyla 1,135 Trilyonluk yatırım planlanmaktadır. Rehabilitasyon Uygulama Projesinde 5 köyümüzde 1.500 ha alanda toprak işleme, koruma ve canlandırma işleri için 1.158.000 fidan dikilecektir. Bunun da maliyeti 2003 fiyatlarıyla 1,266 Trilyondur.

İLİMİZE AİT MESİRE YERLERİ

1-ALMUS ORMAN EVLERİ MESİRE YERİ

Tokat İline 43 km mesafede bulunan Almus İlçesindeki Orman Evleri Mesire yerimiz Almus İlçemize 8km mesafede bulunup,Almus barajı manzarası ile rekreasyonel ve estetik kaynak değerlerine sahip B tipi Mesire yeri olarak 1988 yılında 5 ha olarak tescil edilmiş ve halen günümüzde de yöre ve civar illerden gelen ziyaretçilere hizmet vermektedir.

2-REŞADIYE ZINAV GÖLÜ MESİRE YERİ

Tokat İline 117 km mesafede bulunan Reşadiye İlçesindeki Zınav gölü Mesire yerimiz

Reşadiye İlçemize 17km mesafede bulunup, doğal gölü manzarası ile rekreasyonel ve estetik kaynak değerlerine sahip B tipi Mesire yeri olarak 1978 yılında tescil edilmiş ve halen günümüzde de yöre ve civar illerden gelen ziyaretçilere hizmet vermektedir.25ha lık göl alanı ve 5 ha lık Orman alanı ile toplam 30 ha lık alanda doğallığı bozulmamış ve değişik balık türlerini bünyesinde bulundurma özelliğiyle de güzellik arz etmektedir.

YABAN HAYATI ÇALIŞMALARI

2005 yılının Ağustos ayından itibaren seyahat acenteleri aracılığıyla İlimize yaban domuzu avlamak için yabancı avcılar gelmektedir. Sürek ve bek avına katılan yabancı avcılarının denetimleri İl Çevre ve Orman Müdürlüğü DKMP Mühendisliğimiz personeli tarafından yapılmakta ve yabancı avcılar tarafından yapılan her ava refakat edilmektedir. Ayrıca Av Turizmi kapsamında sınırları içerisinde yaban domuzu vurulan ve protokol yapılan köy ve belde belediyesi tüzel kişiliklerine pay aktarımı yapılmaktadır.

KAZ GÖLÜ

Kaz gölü ve bu gölü de içinde barındıran 1170 ha saha 3160 sayılı mülga kara avcılığı kanunu18. maddesi gereğince 18.06.1998 tarih ve MPG.AYHD.1.KS.07.AMAS/64 sayılı bakanlık oluru ile yaban hayatı koruma sahası olarak tefrik edilmiştir.

Kaz Gölü

Kaz Gölü

İl merkezine 39, Türhal ilçesine 19km, Pazar ilçesine 11 km. ve Zile ilçesine 23km mesafede olup, Kaz gölü Yaban Hayatı Koruma Sahasının büyüklüğü 201. Ha. Sulu alan, 73 Ha. Kuru alan olmak üzere toplam göl alanı 274 hektardır. Sahanın toplam koruma alanı ise 1170 hektardır. Bu büyüklük hedef tür ve/veya türlerin sığınma, saklanma, dinlenme, yuva yapma, çiftleşme ve beslenme ihtiyaçlarını gidermesine, sosyal ilişkilerini gerçekleştirmesine ve göç yerleri ile yollarını içine alacak yeterliliktedir.

Kaz gölü sucul ekosistem dengesini muhafaza etmekte olup, doğal tatlı su ekosistemini sergilemektedir. Sazlarla kaplı alan çeşitli yerli ve yabancı kuşların barınma, beslenme yuvalanma ve kuluçkalaşma ihtiyaçlarına cevap vermesi bakımından önemli bir sahadır.

Sahada bulunan mevcut bitki örtüsü burada yaşayan canlıların beslenme barınma ve kuluçkalaşma ihtiyaçlarına geniş ölçüde cevap verebilecek kapasitededir. Aynı zamanda kaz gölü su kuşları için önemli bir beslenme, barınma ve üreme habitatıdır. Bu bakımdan Kaz gölü son derece önemlidir ve fonksiyonunu gelecekte de sürdürmelidir.

Kaz Gölü aynı zamanda tür çeşitliliği açısından 109 adet türe sığınma, saklanma, dinlenme, yuva yapma, çiftleşme ve beslenme ihtiyaçlarını gidermesi bakımından ortam yaratmaktadır. Aynı zamanda hayvanlar gurubundan yine tilki, domuz, su samuru, sincap, sansar gibi yöreye adapte olmuş türlere de yaşam ortamı tanımaktadır. Bu nedenle Kaz Gölü zengin biyolojik çeşitliliği ve faunasıyla kesinlikle koruma altında tutulması gereken, ekosistem içerisindeki yerini almış Koruma ve Geliştirme Alanıdır.

FIDANLIK BİRİMİ ÇALIŞMALARI

İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'ne bağlı DKMP ve AGM Şube Müdürlüğü'ne bağlı 3 adet fidanlık bulunmaktadır.

Fidanlıklarımızda, Ülkemizde her geçen gün hızla artan ağaçlandırma çalışmalarının, AGM Mühendisliklerinin ağaçlandırma projeleri, Yerel Yönetimler, Diğer kuruluş ve kişilerin ve çevreci derneklerin fidan ihtiyaçlarının en iyi şekilde ve zamanında karşılanabilmesi amacıyla, Program çerçevesinde kaliteli ve sağlıklı fidan üretimine yönelik fidan üretim faaliyetleri bütün hızıyla sürdürülmektedir. Müdürlüğümüze bağlı 3 fidanlıkta 3 mühendis, 3 muhafaza memuru, 18 işçi çalışmaktadır.

Zınav Gölü

Almus Tufantepe Orman Evleri ve mesire yeri

TOKAT MERKEZ FİDANLIĞI

1958 yılında kurulmuş olup, 06.04.1983 tarihi itibarıyla Tarım Orman Bakanlığı'nın olurlarıyla, Meyvecilik Üretim İstasyonundan 30 yıllığına Orman Genel Müdürlüğü'ne tahsis edilmiştir. Genel alanı 111.775 m².dir. Rakımı 650 m. olup, Tüplü fidan üretim kapasitesi 250.000 ad. ve Yapraklı fidan üretim kapasitesi 1.500.000 adettir.

ÜRETİLECEK FİDAN CİNSİ	PLANLANAN MİKTARI (adet)	AMBALAJI
Mahlep	300.000	Çıplak Köklü
Yalancı Akasya	400.000	Çıplak Köklü
Kuşburnu	3.000	Çıplak Köklü
At Kestanesi	2.000	Çıplak Köklü
Akçaağaç	2.000	Çıplak Köklü
Çınar	3.000	Çıplak Köklü
Meşe	50.000	Tüplü
Sedir	40.000	Tüplü
Karaçam	35.000	Tüplü
Sarıçam	40.000	Tüplü

NİKSAR ILICAKDERE FİDANLIĞI:

Fidanlık 1965 yılında kurulmuştur. Genel alanı 34.000 m² dir. Rakımı 400 m. olup, İbrelü fidan üretim kapasitesi 100.000 adet ve İbrelü çıplak köklü fidan üretim kapasitesi ise 1.500.000 adettir.

2005-2006 YILI FİDAN ÜRETİM PROGRAMI

ÜRETİLECEK FİDAN CİNSİ	PLANLANAN MİKTARI (adet)	AMBALAJI
Sedir	300.000	Çıplak köklü
Sedir	50.000	Tüplü
Kızılçam	720.000	Çıplak köklü
Kızılçam	50.000	Tüplü
Ardıç	530.000	Çıplak köklü

YAZICIOĞLU KAVAK FİDANLIĞI

06.02.1986 yılında kurulmuştur. Genel alanı 118.000 m² dir. Rakımı 600 m. olup, Tokat yöresi kavakçılığını geliştirmek amacıyla kurulmuştur.

2005-2006 YILI FİDAN ÜRETİM PROGRAMI

ÜRETİLECEK FİDAN CİNSİ	PLANLANAN MİKTARI (adet)	AMBALAJI
Melez Kavak (üretim amaçlı)	2.100	Çıplak köklü
Melez Kavak (üretim amaçlı)	7.150	Çıplak köklü
Melez Kavak (üretim amaçlı)	1.000	Çıplak köklü
Melez Kavak (üretim amaçlı)	4.000	Çıplak köklü

Yazıcıoğlu Fidanlığı'ndan bir görünüm

Gij Gij tepesi mesire yeri

ÇEVRE YÖNETİMİ VE ÇED PLANLAMA ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ ÇALIŞMALARI

Tokat İli Mahalli Çevre Kurulunca, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu, Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliği, Endüstri Tesislerinden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, Isınmadan Kaynaklı Hava Kirliliğinin Korunması Yönetmeliği, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği, Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Çevresel Gürültünün Denetimi ve Kontrolü Yönetmeliği, Tıbbi Atıkların

Kontrolü Yönetmeliği, Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği, Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği doğrultusunda emisyon izni, değeraj izni, ÇED çalışmalarını, telekomünikasyon cihazlarının güvenlik sertifikasına esas olmak üzere yer tespitinin uygunluğu ve çevre mevzuatına ait kararlar alınmakta ve denetimleri yapılmaktadır.

İŞ VE ÇALIŞMA HAYATI

Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK)

BAĞ-KUR

Aktif Sigortalı Sayısı	27.466
• Kadın	4.485
• Erkek	22.981
Pasif Sigortalı Sayısı	223.684
Emekli Dul ve Yetim Aylığı Alan	28.455
İsteğe Bağlı Sigortalı Sayısı	1.250
Baroya Kayıtlı Sigortalı Sayısı	94
Tarım Sigortalısı Sayısı	1.577
Toplam Sigortalı Sayısı	282.526

Açılan Dosya Sayısı	52.769
Diğer Kurumlara Hizmeti Bildirilen Dosya Sayısı	6.793
Pasif Dosya Sayısı	17.168
Aktif Sigortalı Sayısı	
• Mecburi Sigortalı	14.116
• İsteği İle Sigortalı	2.938
Yaşlılık Aylığı Alanlar	7.185
Malullük Aylığı Alanlar	162
Ölüm Aylığı Alanlar	4.407
Kayıt ve Tescili Yapılmış Tarım Sigortalısı	
Tarım Sigortalısı	29.556
Yaşlılık Aylığı Alan Tarım Sigortalısı	537
Malullük Aylığı Alan Tarım Sigortalısı	29
Ölüm Aylığı Alan Tarım Sigortalısı	362

İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

2006 YILI FAALİYETLERİ :	ERKEK	KADIN	TOPLAM
1-İş aramak için kayıt yaptıranlar	1037	228	1265
2-İşe yerleştirilenler	41	42	83
3-Halen sıra bekleyenler	8966	2465	11431

Özürü ve eski hükümlü faaliyetleri :	ERKEK	KADIN	TOPLAM
a)-Özürü olarak kayıt yaptıranlar	31	7	38
b)-İşe yerleştirilenler	7	1	8
c)-Halen sıra bekleyenler	722	129	851
d)-Eski Hük.olarak kayıt yaptıranlar	9	-	9
e)-İşe yerleştirilenler	2	-	2
f)-Halen sıra bekleyenler	344	4	348

Sayın Valimizin eşi Sayın A. Filiz Gürbüz'ün Huzurevi ziyaretleri...

TOKAT İL SOSYAL HİZMETLER MÜDÜRLÜĞÜ

Tokat İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü halen İl Müdürlüğü, Turhal İlçe Müdürlüğü ve bağlı 4 kuruluşu ile ilimizde Sosyal Hizmet çalışma ve uygulamalarını kapsamlı ve sistemli bir şekilde sürdürmektedir. İl müdürlüğümüz kurum bakımı için yapılan müracaatların tamamını değerlendirerek 2828 sayılı yasa çerçevesinde korunmaya Muhtaç Çocuklar için Korunma Kararı Hizmetlerini, çocuk sahibi olamayanlar için kimsesiz çocukları Evlat Edindirme Hizmetleri, kimsesiz çocuklara aile sevgi şefkat ve sıcaklığını sunmak isteyenler için Koruyucu Aile Hizmetleri, içinde bulunduğu şartları değerlendirerek uygun olan yoksul ailelere Aynı-nakdi Yardım Hizmetleri, muhtaç yaşlılarımıza Yaşlı Hizmetleri, özürlerimize Özürlü Hizmetleri,eşi ve ailesi tarafından şiddete uğrayan kadın ve reşit olan kızlara yönelik olarak kadın sığınma evleri hizmetleri (Tokat'ta kuruluş Yok ,ancak gerekli olduğu anda Genel Müdürlüğümüz tarafından gerekli yerleştirme işlemi yapılıyor.) sunulmaktadır. İl Müdürlüğümüz çalışmalarını 13 kişilik personeli ile İlimiz Hızır hane Caddesinde bulunan mülkiyeti kendisine ait binasında gerçekleştirmektedir. Ayrıca ilimizde müdürlüğümüze bağlı olarak 3 tane Özel Kreş ve Gündüz Bakımevi (1 tanesi Turhal İlçemizde), 2 tane de Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi (1 tanesi Turhal, bir tanesi de Niksar İlçemizde) faaliyet göstermektedir.

İl Müdürlüğümüze yılın ilk 5 ayı içerisinde toplam 108 müracaat yapılmıştır. Bunlar ; ANY; 57 - KMC; 22 - ÖZ; 5 - YAŞLI; 18 - Evlat EDİNME; 3 - Kadın SİĞİNMAEVİ; 1 şeklinde detaylandırılabilir.

İl Müdürlüğümüz halen 80 - 100 aileye süreli AYNİ NAKDİ yardım yapmaktadır.

İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğümüze bağlı olarak faaliyet gösteren 4 tane sosyal hizmet kuruluşu bulunmaktadır.

1- Tokat Erkek Yetiştirme Yurdu Müdürlüğü:

Tokat Yetiştirme Yurdumuz; 13-18 Yaş ve 18 yaşın üzerindeki korunmaya muhtaç çocuklara hizmet etmek amacıyla 1962 tarihinde hizmete açılmıştır.

Kuruluşun şu anki kapasitesi 120 çocuk-geçtir. 120 kapasiteli Yetiştirme Yurdumuzda halen 138 kayıtlı çocuğumuza hizmet verilmektedir. Kuruluşumuzda 17 personel görev yapmaktadır.

2- Tokat Huzurevi Müdürlüğü:

Tokat Huzurevimiz; 60 Yaş ve üzerindeki muhtaç yaşlıları korumak, bakmak, sosyal, psikolojik ve fiziksel gereksinimlerini karşılamak ve sürekli bakıma ihtiyaç duyanlara bakım hizmeti vermek amacıyla 2002 yılında hizmete açılmıştır. 10 tane geçici görevle kadrolu memur, 14 özel hizmet alımı personeli bulunmaktadır. Kuruluşta 38 bayan, 44 erkek olmak üzere 82 yaşlımıza hizmet verilmektedir. Yaşlılarımızın 15'i yatağa bağımlıdır.

3-Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü

Tokat Bakım ve Rehabilitasyon Merkezimiz; ağır Bedensel Zihinsel ve ruhsal özürülere hizmet

Tokat Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi

Tokat Huzurevi

vermek, sürekli bakımlarını sağlamak amacıyla 2001 yılında, 150 kapasiteli olarak hizmete açılmıştır. Halen merkezimizde 178 özürümüze hizmet verilmektedir. Kuruluşta 20 kadrolu personel, 43 kişide özel hizmet alımı personel görev yapmaktadır.

150 kapasiteli olarak kabiliyeti kısıtlı yaş sınırlaması olmaksızın ağır zihinsel özürülere hizmet vermek üzere açılmış olan kuruluşumuzda 150 çocuğa göre ayarlanmış olan özel hizmet alımı personeli ile 95 erkek, 83 bayan olmak üzere 178 özürlüye hizmet verilmektedir.

4-Turhal Cumhuriyet Çocuk Yuvası ve Kız Yetiştirme Yurdu Müdürlüğü:

İlimiz Turhal İlçesinde Korunmaya ve Bakıma Muhtaç çocuklarımıza ve 13-18 yaş kızlarımıza hizmet vermek üzere 1999 yılında 128 kapasiteli olarak hizmete açılmıştır. Kuruluş hizmete açıldıktan kısa bir süre sonra kapasitesini aşmıştır. Kuruluşumuzda çocuklarımızın yeme içme, barınma ihtiyaçlarının yanında onların psikolojik ve sosyal ihtiyaçları da karşılanmaya çalışılmaktadır.

128 kapasiteli kuruluşumuzda halen 139 çocuğumuz kalmaktadır. Kuruluşta 20 kadrolu personel, 18 kişide özel hizmet alımı personel görev yapmaktadır.

Sayın Valimizin eşi Sayın A. Filiz Gürbüz'ün Yetiştirme Yurdu'nu ziyaretleri...

TOKAT İLİNDE SOSYAL YARDIMLAŞMA ve DAYANIŞMA VAKIFLARININ ÇALIŞMALARI

2003 yılında Tokat Merkez ve İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına kayıtlı 107.048 kişiye 2.792.582,33 YTL. aynı, 14.224 kişiye 1.562.780,43 YTL. nakdi yardım olmak üzere toplam 121.272 kişiye 4.355.362,76 YTL. tutarında aynı ve nakdi yardım yapılmıştır.

Türkiye Kömür İşletmelerinden İlimiz genelinde gelen 10.637 ton kömür fakru zaruret içinde bulunan 13.167 aileye adreslerine teslim edilmek suretiyle dağıtılmıştır.

2004 yılında; Tokat Merkez ve İlçe SYD Vakıflarına kayıtlı 79.289 kişiye 3.101.143,96 YTL aynı, 34.365 kişiye 1,382.736,17 YTL. nakdi yardım olmak üzere toplam 113.654 kişiye 4.483.880,13 YTL tutarında aynı ve nakdi yardım yapılmıştır.

2004 Yılında TKİ'den İlimiz geneline gelen kömürden 13.986 tonu fakru zaruret içinde bulunan 14.929 aileye adreslerine teslim edilmek suretiyle dağıtılmıştır.

2005 yılında; Merkez ve İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına kayıtlı 54.071 kişiye 3.258.372,89 YTL aynı, 47.530 kişiye 3.005.898,04 YTL nakdi yardım olmak

üzere toplam 101.601 kişiye 6.264.270,93 YTL tutarında aynı ve nakdi yardım yapılmıştır.

2005 Yılında TKİ'den İlimiz geneline gelen kömürden 16.261 tonu fakru zaruret içinde bulunan 18.628 aileye adreslerine teslim edilmek suretiyle dağıtılmıştır.

2006 yılında; Tokat Merkez ve İlçe SYD Vakıflarına kayıtlı 68.269 kişiye 3.275.917,96 YTL. aynı, 49.601 kişiye 3.712.809,73 YTL nakdi yardım olmak üzere toplam 117.870 kişiye 6.988.727,69 YTL tutarında aynı ve nakdi yardım yapılmıştır

2006 Yılında TKİ'den İlimiz geneline gelen kömürden 16.193 tonu fakru zaruret içinde bulunan 16.757 aileye adreslerine teslim edilmek suretiyle dağıtılmıştır.

2004-2005-2006 yıllarında İl ve İlçe SYD Vakıflarınca "Sosyal Riski Azaltma Projesi" kapsamında 560 kişiye gelir getirici, 6 okulda sosyal hizmet ve 40 kişiye geçici istihdam, 50 kişiye istihdam eğitim projesi toplam 69 adet proje uygulanmış ve bazı projelerin de uygulanmasına halen devam edilmekte olup, bu projelerin toplam tutarı 1.542.648 YTL'ye ulaşmıştır.

Eğitim-Öğretim

Milli Eğitim Bakanımız Sayın Doç. Dr. Hüseyin Çelik, 10.02.2006 tarihinde Ahmet Dincer Anadolu Lisesi'nin açılışında...

Ahmet Dincer Anadolu Lisesi

MİLLİ EĞİTİM PERSONELİ

ÜN VAN	NORM	MEVCUT	İHTİ YAÇ	FAZLA
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRÜ	1	1		
MÜDÜR YARDIMCISI	5	5		
ŞUBE MÜDÜRÜ	4	4		
İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİ BŞK	1	1		
İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİ BŞK.YRD	1	1	1	
İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞİ	33	41	0	12
İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRÜ	11	9	2	
İLÇE ŞUBE MÜDÜRÜ	24	23	1	
OKUL MÜDÜRLERİ	347	185	162	
OKUL MÜDÜR BAŞYARDIMCISI	62	61	1	6
OKUL MÜDÜR YARDIMCISI	539	431	108	
BRANŞ ÖĞRETMENİ	4604	3476	1042	115
SINIF ÖĞRETMENİ	2274	2106	97	0
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENİ	429	137	280	0
OKUL ÖNCESİ KADROSUZ USTA ÖĞRETİCİ	280	275		
Genel İdare Hizmetleri	580	362	218	
Sağlık Hizmetleri	16	1	15	
Teknik Hizmetler	80	60	20	
Yardımcı Hizmetler	609	593	16	
Geçici Personel-Vekil ve Ücretli Öğretmen		620		
TOPLAM	9900	8392	1963	133

TOKAT İLİ İLKÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DURUMU

	OKUL	DERSLİK	ERKEK	KIZ	TOPLAM	ÖĞRETMEN	Derslik Baş. Düş. Öğr. Say.
Birleştirilmiş Sınıflı İlköğretim	295	958	4356	4267	8623	473	9
İlköğretim Okulu	220	3882	38592	36467	75059	3903	19
Yatılı İlköğretim Bölge Okulu	13	242	3228	2867	6095	326	25
Pansiyonlu İlköğretim Bölge Okulu							
Görme Engelliler İlköğretim Okulu	1	12	30	24	54	27	5
Ortopedik Engelliler İlköğretim Okulu	1	14	29	14	43	18	3
Zihinsel Engelliler İlköğretim Okulu	4	26	116	60	176	32	7
Özel İlköğretim Okulları	2	17	228	149	377	38	22
TOPLAM	536	5151	46579	43848	90427	4817	18

İlköğretim Öğrencilerimizin % 39 Köylerde % 61 Şehirde öğretim görmektedir.

Derslik başına düşen öğrenci sayısı Köylerde 9 Şehirde 19 Dır.

İlköğretimde 18 okulumuz Çift Öğrenim yapmaktadır.

İlköğretimdeki okullaşma oranı %99,45 dir.

Okullarımızda Öğrenci-Veli sözleşmesi uygulanmaktadır.

Okul Bahçesinde 289 Bağımsız içme suyu çeşmesi vardır.

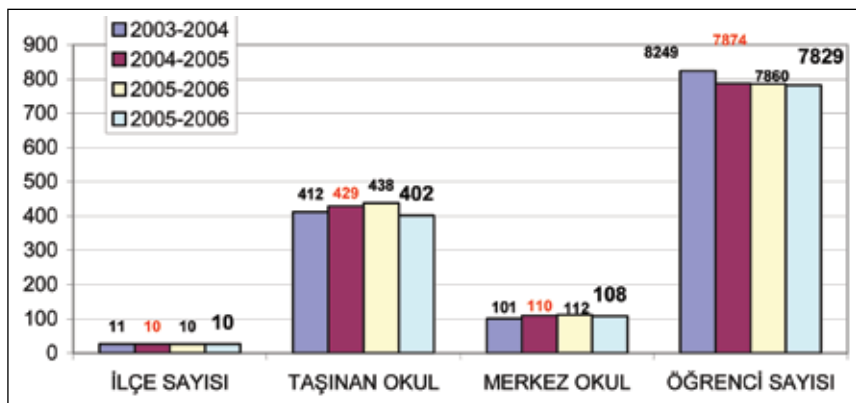
123 Okulda vekil müdür görev yapmaktadır.

İlköğretimdeki Devamsız Öğrencilerin Durumu

YILLAR	ERKEK	KIZ	TOPLAM
2003-2004 YILI	274	1022	1296
2004-2005 YILI	226	770	996
2005-2006 YILI	141	363	504

HAYDİ KIZLAR OKULA KAMPANYASI OKULA KAZANDIRILAN ÇOCUKLAR 2006 YILI
I.DÖNEM SONU SONUÇ TABLOSU

NO	İLÇE ADI	2006-2007 YILI ÖĞRENCİ SAYISI			OKULA HİÇ KAYDOLMAMIŞ ÇOCUKLAR						OKULA KAYITLI OLUP DEVAMSIZLIK YAPAN ÖĞRENCİLER					
					TESPİT EDİLEN ÇOCUKLAR			OKULA KAZANDIRILAN ÇOCUKLAR			DEVAMSIZ ÖĞRENCİLER			DEVAMI SAĞLANAN ÖĞRENCİLER		
		E	K	T	E	K	T	E	K	T	E	K	T	E	K	T
1	MERKEZ	13946	13025	26971	1	0	1	0	0	0	48	101	149	28	33	61
2	ALMUS	1783	1746	3529			0			0	3	48	51	0	20	20
3	ARTOVA	934	884	1818			0			0	9	84	93	0	1	1
4	BAŞÇİFTLİK	293	272	565			0				0	0	2	2	0	0
5	ERBAA	7770	7313	15083			0			0	31	72	103	3	2	5
6	NİKSAR	4378	4167	8545	2	16	18	4	11	15	20	31	51	5	6	11
7	PAZAR	1203	1225	2448	3	2	5			0	0	3	3	0	0	0
8	REŞADİYE	1923	1792	3715			0			0	8	7	15	2	1	3
9	SULUSARAY	864	874	1738			0			0	12	16	28	0	0	0
10	TURHAL	6502	6167	12669	5	19	24	2	3	5	34	35	69	3	5	8
11	YEŞİLYURT	1298	1184	2482	1	1	2	0	1	1	28	85	113	2	9	11
12	ZİLE	5282	4952	10234			0			0	3	1	4	0	0	0
	TOPLAM	46176	43601	89777	12	38	50	6	15	21	196	485	681	43	77	120

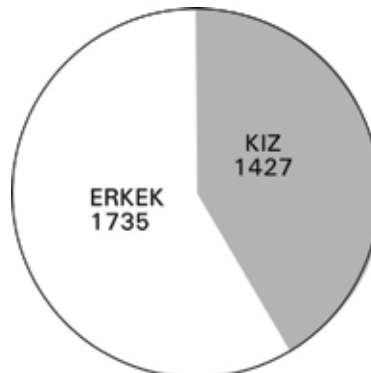

Valimiz Sayın Erdoğan Gürbüz ve eşi Sayın A. Filiz Gürbüz 23 Nisan şenliklerinde...

YİBO PİO KAPASİTE ve ÖĞRENCİ SAYILARI

	ADI	KAPASİTE	KIZ	ERKEK	TOPLAM
YİBO	Artova	520	185	200	385
	Erbaa Karayaka	360	190	263	453
	Niksar A. Nade Başar	288	78	131	209
	Turhal A.Şevki	288	78	131	209
	Yeşilyurt İMKB	720	202	266	468
	Almus Akarçay	72	27	52	79
	Almus Cumhuriyet	200	76	97	173
	Erbaa Tepeşehir	368	163	219	382
	Niksar K.İ.Özden	225	0	126	126
	Niksar U.S.Kaya	180	171	0	171
	Reşadiye İMKB	336	144	168	312
	Zile Alparslan	100	44	58	102
		TOPLAM	3657	1427	1735

Doluluk Oranı & % 86 dir.

YİBO + PİO'larda Kız Erkek Öğrenci Dağılımı

TOKAT İLİ ORTAÖĞRETİM DURUMU

OKUL TÜRÜ	OKUL	DERSLİK	ÖĞRENCİ		TOPLAM	ÖĞRETMEN
			ERKEK	KIZ		
FEN LİSESİ	1		144	73	187	22
ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSESİ	1	6	50	91	141	20
ANADOLU LİSESİ	10	155	1446	1330	2776	210
GENEL LİSE	17	332	6283	5711	11994	669
YABANCI AĞIRLIKLI LİSE			575	756	1331	
ÇOK PROĞRAMLI LİSEDEKİ GENEL LİSE	7		781	454	1235	
TOPLAM	29	446	9249	8415	17764	921

Bir dersliğe 34 öğrenci düşmektedir. 30 öğrenciye göre 55 dersliğe ihtiyaç vardır. 15 Okulumuz ilköğretim binasını kullanmaktadır. Bu durum gözönünde bulundurulursa 256 dersliğe ihtiyaç vardır. Bir okulumuz çift öğretim yapmaktadır. İlköğretimden ortaöğretime geçiş % 77 dir.

TOKAT İLİNDE PANSİYON DURUMU

OKUL ADI	KAPASİTESİ			MEVCUT ÖĞRENCİ		
	ERKEK	KIZ	TOPLAM	ERKEK	KIZ	TOPLAM
Tokat Gazi Osman Paşaa Lisesi	250	155	405	250	155	405
Tokat Fen Lisesi	46	24	70	38	12	50
Niksar Anadolu Lisesi	0	100	100	0	80	80
Zile Dinçerler Lisesi	0	52	52	0	52	52
Reşadiye Fatih Anadolu Lisesi	0	100	100	0	53	53
TOPLAM	296	431	727	288	352	640

Doluluk Oranı& % 88 dir.

Müdürlük Görevini Vekaleten Yürütölen Okul Sayısı

OKULU	SAYI	VEKİL	ASİL
ANADOLU LİSESİ	6	41 %	59%
GENEL LİSE	6		
TOPLAM	12		

TOKAT İLİ ERKEK TEKNİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DURUMU

OKUL TÜRÜ	OKUL	DERSLİK	ÖĞRENCİ		TOPLAM	ÖĞRETMEN
			ERKEK	KIZ		
ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ	6	103	3652	19	3671	225
TEKNİK LİSE	4		187	5	192	
ÇOK PROGRAMLI LİSE	4	27	254	56	310	39
ANADOLU TEKNİK LİSE			47		47	
TOPLAM	14	130	4140	80	4220	264

Bir dersliğe 31 öğrenci düşmektedir.
2 Okul müdürlüğu vekaleten yürütölmektedir.

TOKAT İLİNDE PANSİYON DURUMU

OKUL ADI	KAPASİTESİ			MEVCUT ÖĞRENCİ		
	ERKEK	KIZ	TOPLAM	ERKEK	KIZ	TOPLAM
Tokat Gazi Osman Paşa Lisesi	250	155	405	250	155	405
Tokat Fen Lisesi	46	24	70	38	12	50
Niksar Anadolu Lisesi	0	100	100	0	80	80
Zile Dinçerler Lisesi	0	52	52	0	52	52
Reşadiye Fatih Anadolu Lisesi	0	100	100	0	53	53
TOPLAM	296	431	727	288	352	640

Doluluk Oranı& % 96 dir.

TOKAT İLİ TİCARET TURİZM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DURUMU

OKUL TÜRÜ	OKUL	DERSLİK	ÖĞRENCİ		TOPLAM	ÖĞRETMEN
			ERKEK	KIZ		
TİCARET MESLEK LİSESİ	6	39	1104	339	1443	95
ANADOLU TİCARET MESLEK LİSESİ	3	18	493	159	652	37
ÇOK PROGRAMLI LİSE	4	41	636	289	925	58
ANADOLU OTELCİLİK VE TURİZM MESLEK LİSESİ	1	14	303	39	342	31
TOPLAM	14	112	2536	826	3362	221

Bir dersliğe 31 öğrenci düşmektedir.
2 Okul müdürlüğü vekaleten yürütölmektedir.

TOKAT İLİNDE PANSİYON DURUMU

OKUL ADI	KAPASİTESİ			MEVCUT ÖĞRENCİ		
	ERKEK	KIZ	TOPLAM	ERKEK	KIZ	TOPLAM
YEŞİLYURT ÇOK PROGRAMLI LİSE	112	80	192	112	80	192
TOPLAM	112	80	192	112	80	192

Doluluk Oranı& % 100 dir.

Okullarımızdan bir görünüm...

TOKAT İLİ ÖĞRETMEN YETİŞTİRME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DURUMU

OKUL TÜRÜ	OKUL	DERSLİK	ÖĞRENCİ		TOPLAM	ÖĞRETMEN
			ERKEK	KIZ		
ANADOLU ÖĞRETMEN LİSESİ	3	43	408	322	730	71
TOPLAM	3	43	408	322	730	71

Bir dersliğe 17 öğrenci düşmektedir.

TOKAT İLİNDE PANSİYON DURUMU

OKUL ADI	KAPASİTESİ			MEVCUT ÖĞRENCİ		
	ERKEK	KIZ	TOPLAM	ERKEK	KIZ	TOPLAM
MERKEZ ANADOLU ÖĞRETMEN LİSESİ	110	80	110	97	0	97
TOPLAM	110	80	110	97	0	97

Doluluk Oranı % 85 dir.

TOKAT İLİ DİN EĞİTİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DURUMU

OKUL TÜRÜ	OKUL	DERSLİK	ÖĞRENCİ		TOPLAM	ÖĞRETMEN
			ERKEK	KIZ		
İMAM HATİP LİSESİ	6	108	913	361	1274	163
ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ	(-5)		301	243	544	
TOPLAM	6	108	1214	604	1818	163

Bir dersliğe 17 öğrenci düşmektedir.
3 Okul müdürlüğu vekaleten yürütölmektedir.

TOKAT İLİNDE PANSİYON DURUMU

OKUL ADI	KAPASİTESİ			MEVCUT ÖĞRENCİ		
	ERKEK	KIZ	TOPLAM	ERKEK	KIZ	TOPLAM
ERBAA İMAM HATİP LİSESİ	180		180	180		180
MERKEZ İMAM HATİP LİSESİ	200		200	200		200
NİKSAR İMAM HATİP LİSESİ	225		211			211
TURHAL İMAM HATİP LİSESİ	200		200	150		150
ZİLE İMAM HATİP LİSESİ	210		210	210		210
REŞADİYE İMAM HATİP LİSESİ	50		50	58		58
TOPLAM	1065	0	1065	1009	0	1009

Doluluk Oranı % 95 dir.

Okullarımızdan bir görünüm...

TOKAT İLİ ÇIRAKLIK ve YAYGIN EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DURUMU

OKUL TÜRÜ	KURUM	BELGE ALAN SAYISI	KURSIYER SAYISI	ÖĞRETMEN
MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ	5	9453	1293	
HALK EĞİTİM MERKEZİ	12	3105	4858	
TOPLAM	17	12558	6151	0

4 Kurum müdürlüğü vekaleten yürütölmektedir.

TOKAT İLİ SAĞLIK İŞLERİ DAİRE BAŐKANLIĐI DURUMU

OKUL TÜRÜ	OKUL	DERSLİK	ÖĞRENCİ		TOPLAM	ÖĞRETMEN
			ERKEK	KIZ		
SAĞLIK MESLSK LİSESİ	5	34	180	423	603	68
TOPLAM	5	34	180	423	603	68

Bir dersliğe 18 öğrenci düşmektedir.
3 Okul müdürlüğü vekaleten yürütölmektedir.

TOKAT VALİLİĞİ EĞİTİME % 100 DESTEK KAMPANYASI 2003-2004-2005 ve 2006 YILI İÇMALİ

S.N	Destek veren Kişi veya Kuruluşun İsmi	Eğitim Tesisinin Adı	Derslik Sayısı	Desteğin 2005 yılı değeri (YTL)	Açıklamalar
1	Cemalettin-Şerafettin DİNÇER	Zile-Bekir-Atiye Dinçer İ.Ö.O	18	1.350.000	Bitti
2	Mehmet DİNÇER (Girgiroğlu Otomotiv)	Turhal-Ahmet DİNÇER	12	800.000	Bitti
3	Birsen YAKAR ve Turhal İlçe Halkı	Turhal-Sami Baklacı Anadolu Lisesi	16	1.200.000	Bitti
4	İsmet Erdem	Reşadiye-Sebahat-İsmet ERDEM Kız Öğrenci Yurdu	100. Öğr	1.000.000	Bitti
5	Prof.Dr.M.Erol TURAÇLI	Niksar-Prof.Dr.M.Erol TURAÇLI İ.Ö.O	12	900.000	Bitti
6	Leman AKBAY	100.Yıl Zeki-Sıtkı-Lütfi Akbay İÖO	12 ek	900.000	Bitti
7	Sarıkkaya Köy Halkı	Turhal-Sarıkkaya Köyü İ.Ö.O	6 ek	450.000	Bitti
8	Erbaa İlçe Halkı	Erbaa-Yavuz Selim İ.Ö.O.	6 ek	600.000	Bitti
9	Mahmudiye Köy Halkı	Niksar-Mahmudiye Köyü İ.Ö.O	8 ek	600.000	Bitti
10	Yukarıgüçlü Köy Halkı	Artova-Yukarıgüçlü Köyü İ.Ö.O	3 ek	225.000	Bitti
11	Gököl Kasabası Halkı	Erbaa-Gököl Kasabası G.O.P.İ.Ö.O.	3 ek	225.000	Bitti
12	Balıkhisar Köy halkı	Sulusaray-Balıkhisar Köyü İ.Ö.O.	3 ek	225.000	Bitti
13	Cemalettin-Şerafettin DİNÇER	Dinçerler Lisesi Kız Öğrn.Yurdu	60 ögr	210.000	Bitti
14	Buğdaylı Köy Halkı	Sulusaray-Buğdaylı Köyü İ.Ö.O	2	150.000	Bitti
15	Sütlüce-Hayatgeriş Mh.Halkı	Erbaa-Sütlüce-Hayatgeriş Mh.İ.Ö.O	2	150.000	Bitti
16	Turhal İlçe Halkı-Belediye	Turhal-K.M.L.Sanat Galerisi		125.000	Bitti
17	Yurtalan Göçahmet Mah.Halkı	Erbaa-Yurtalan Göçahmet Mah.İ.Ö.O.	1	75.000	Bitti
18	Üzümlü Ksb.Halkı	Erbaa-Üzümlü Ksb.İ.Ö.O		30.000	Bitti
19	Ballıbağ Köyü Halkı	Erbaa-Ballıbağ Köyü İ.Ö.O		30.000	12 Kabinli WC yapıldı.
20	Baydarlı Ksb.Halkı	Reşadiye-Baydarlı Ksb.İ.Ö.O.		30.000	Kalorifer Tesisatı yapıldı
21	Evyaba Köyü Halkı	Erbaa-Evyaba Köyü İ.Ö.O		25.000	10 Kabinli WC yapılıyor
22	Selimiye Köyü Halkı	Sulusaray-Selimiye Köyü İ.Ö.O Lojmanı		25.000	Bitti
23	Niksar Ahmet Altukulaç	Ahmet Altukulaç Lisesi	12	900.000	Subasmanı yapıldı
24	Salkavak Köy Halkı	Salkavak Köyü İ.Ö.O.	2	150.000	Bitti
25	Alanyurt Köy Halkı	Sulusaray Alanyurt Köyü İ.Ö.O.	3 ek	225.000	Boya Yapılıyor
26	Ali ANLAR	Ulaş Köyü İ.Ö.O.		29.500	Kalorifer Tesisatı yapıldı
27	SHOW TV ve Vatandaşlar	Küplüce Köyü İ.Ö.O.		44.000	Okul onarımı yapıldı
28	ÇYDD ve Ayfer BEKATA	Çağdaş Yaşam Hıfzı Oğuz Bekata kız Öğrn.Yurdu 2005	100 Öğr	374.000	Bitti
29	İMKB	Reşadiye YİBO	16	4.463.000	Bitti
30	Kuytul Köy Halkı	Kuytul Köyü İ.Ö.O.	8 ek	600.000	Kuytul Köyü İ.Ö.O.
31	Eğitime %100 Destek Koordinatörlüğü	Yeşilyurt Ç.P.L.	8 ek	600.000	Bitti
32	TOPLAM		155	16.710.500	
33	TEMİZ OKUL TEMİZ ÇEVRE PROJESİ (2003 yılı 593 okul, 2004 yılı 441 TOPLAM 1034 Okul)			7.359.000	
34	NAKDİ YARDIMLAR ve DİĞER BAĞIŞLAR			2.067.085	
35	ARSALAR (58.637,18 m2)			1.454.062	
36	GENEL TOPLAM			27.590.647	

GOP Üniversitesi Taşıciftlik Kampüsü Rektörlük Binası

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

İlimizde yüksek öğretimde Gaziosmanpaşa Üniversitesi hizmet vermektedir. İlimiz Gaziosmanpaşa Üniversitesi 10.000'e yaklaşan öğrenci sayısı ve nitelikli akademisyen kadrosu ile Tokat'ımıza gerek ekonomik gerekse sosyo - kültürel alanlarda önemli katkılar yapmakta ve bu artan bir hızla devam etmektedir. Üniversitemizde yeni açılacak eğitim ve araştırma birimleriyle bu katkının yıllar itibarıyla daha da artacağı beklenmektedir.

Üniversiteye bağlı Fen Edebiyat, Ziraat, İktisadi İdari Bilimler, Eğitim, Tıp Fakülteleri ile Beden Eğitimi ve Spor, Sağlık, Yabancı Diller Yüksekokulu; Zile'de Turizm İşletmecilik ve Otelcilik; Tokat, Zile, Niksar, Almus, Erbaa, Turhal

ve Reşadiye Meslek Yüksekokulları ile Erbaa ve Turhal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları eğitim - öğretim faaliyetinde bulunmaktadır. Fen Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde yüksek lisans ve doktora eğitimi yapılmaktadır. Tıp Fakültesi öğrencileri eğitim - öğretimlerini Ankara'da Gazi

Üniversitesi Tıp Fakültesinde sürdürmektedir. Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde toplam 11.031 öğrenciye 777 öğretim elemanı (akademik personel) tarafından eğitim - öğretim verilmektedir. İl genelinde Yükseköğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı 6 adet yurt mevcut olup, bu yurtlarda 2052 öğrenci barınmaktadır.

GOP Üniversitesi öğrenci şenliği

GOP Öğrenci Yurdu

YÜKSEK ÖĞRENİM KREDİ VE YURTLAR KURUMU G.O.P. YURT MÜDÜRLÜĞÜ

GOP Yurt Müdürlüğü 1985 yılında Trabzon Bölge Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyetlerine başlamış 1998 yılında Samsun Bölge Müdürlüğüne bağlanmıştır.

Müdürlüğümüzün, temel kuruluş amacı,yüksek öğrenim gören öğrencilerin barınma,beslenme,öğrenim kredisi ve burs ihtiyaçlarını karşılamak olmakla birlikte sosyal,kültürel ve sportif faaliyetler , paneller,konferanslar,müzik eğlence programları,nevruz kutlamaları,dans,halk oyunları gösterileri,tiyatro,

çeşitli kurslar(bağlama,gitar,takı tasarım ,el becerileri ,resim vb.),atletizm,futbol,voleybol, masa tenisi,satranç turnuvaları gibi faaliyetlere öğrencilerin katılımları sağlanmaktadır.

Ayrıca Sosyal Çalışmacımız tarafından,sosyal hizmet mesleğinin yöntem ve teknikleri kullanılarak sorun yaşadıkları konularda psikolojik danışmanlık verilmektedir.Öğrencilerin okul ve çevreye uyumlarını kolaylaştırmak amacıyla oryantasyon toplantıları yapılmaktadır.

TOKAT MERKEZ VE İLÇELERİMİZDEKİ YURTLARIN KAPASİTELERİ

KAPASİTE	YILLAR										GENEL TOPLAM K + E
	2002		2003		2004		2005		2006		
	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	
TOKAT	976	452	976	452	1332	720	1332	720	1332	720	2052
NİKSAR	56	94	56	94	56	94	56	94	56	94	150
ERBAA	118	-	118	-	110	-	110	-	110	-	110
TURHAL	54	56	54	56	54	56	54	56	54	56	110
ZİLE	200	150	200	150	200	150	200	150	200		350
TOPLAM KAPASİTE	1404	752	1404	752	1752	1020	1752	1020	1752	1020	2772
GENEL TOPLAM	2156		2156		2772		2772		2772		

GOP Öğrenci Yurdu

YURTLARIMIZIN ADRES VE TELEFON NUMARALARI			
YURLAR	MÜDÜR	BELGE GEÇER	SANTRAL
G.O.P YURT MÜDÜRLÜĞÜ G.O.P Üniversitesi Kampüsü Taşlıçiftlik TOKAT	0356 252 17 27 (Direk)	0 356 252 17 08	0356 252 17 10 - 11 İdari Santral 0356 252 17 00 - 01 - 02 - 03 Dış Santral
G.O.P.Kız Blok Sivas Yolu Üzeri Cezaevi Karşısı TOKAT			0 356 214 70 40 - 41 - 42
Atatürk Erkek Blok Okullar Kampüsü Fidanlık Mevkii TOKAT		0 356 228 10 12	0 356 228 00 17 - 18
Kampüs A - B Blok G.O.P.Üniversitesi Kampüsü Taşlıçiftlik TOKAT			0 356 252 17 00 - 01 - 02 - 03
Kampüs C Blok G.O.P.Üniversitesi Kampüsü Taşlıçiftlik TOKAT			0 356 252 17 00 - 01 - 02 - 03
ERBAA YURDU : İsmet Paşa Mah. Atatürk Cad. No:80 ERBAA	0 356 715 91 11	0 356 715 91 12	0 356 715 91 07 - 08
TURHAL YUDRU : Yavuz Selim Mah. Şehit Bülent Günel Cad. No:31 TURHAL	0 356 276 02 44	0 356 276 02 44	0 356 276 04 82 - 0 356 276 02 19
NİKSAR YURDU : Danışment Gazi Bulvarı No:1 NİKSAR	0 356 528 00 10	0 356 528 00 10	0 356 528 00 11 (3 HAT)
ZİLE YURDU : Şeyh Ali Mah. Hüseyin Gazi Cad. No:37/A ZİLE	0 356 317 87 03	0 356 317 86 63	0 356 317 13 82 - 0 356 317 86 59

GENEL BİLGİLER

Tokat'ta YurtKur'a ait yurtlar 1985 yılında 288 erkek öğrenci kapasitesi ile hizmet vermeye başlamış olup , şu anda 1332 kız ve 720 erkek öğrenci olmak üzere toplam 2052 öğrenci kapasitesine ulaşmıştır.

3 ayrı yerleşim biriminde 6 bloktan ibaret olup , 4 blok da kız öğrenci , 2 blokta ise erkek öğrenci barınmaktadır.

Tokat ilimizde Erbaa , Turhal , Niksar ve Zile ilçelerinde de yurtlarımız hizmet vermektedir.

2006-2007 Öğretim Yılında Milli Eğitim Bakanlığınca Türkiye genelinde yapılan değerlendirme sonucunda 832 Öğretmenevi arasında Türkiye birincisi olan Tokat Öğretmenevi

S a ğ l ı k

İLİMİZDEKİ SAĞLIK KURULUŞLARI

HASTANELER	YATAK SAYISI
1- Tokat Dr. Cevdet AYKAN D.H.	400
2- Vali Recep Yazıcıoğlu D.H	200
3- Zile Devlet Hastanesi	150
4- Erbaa Devlet Hastanesi	150
5- Reşadiye Devlet Hastanesi	50
6- Niksar Devlet Hastanesi	150
7- Artova Devlet Hastanesi	25
8- Almus Devlet Hastanesi	25
9- Pazar Devlet Hastanesi	25
10- Turhal Devlet Hastanesi	200
11- Turhal Kaz ova Devlet Hast.	50

DOĞUM VE ÇOCUK BAKİMEVİ	YATAK SAYISI
Tokat Karşıyaka Doğum ve Çocuk Bakım Evi	125

VEREM SAVAŞ DISPANSERİ	ADET
1- Tokat Verem Savaş Dispanseri	1
2- Turhal Verem Savaş Dispanseri	1
3- Zile Verem Savaş Dispanseri	1
4- Erbaa Verem Savaş Dispanseri	1
5- Reşadiye Verem Savaş Dispanseri	1
6- Niksar Verem Savaş Dispanseri	1

SAĞLIK OCAĞI	ADET
1- Tokat	21
2- Almus	11
3- Artova	3
4- Başçiftlik	2
5- Erbaa	17
6- Niksar	14
7- Pazar	3
9- Sulusaray	2
9- Pazar Devlet Hastanesi	1
10- Turhal	14
11- Yeşilyurt	3
12- Zile	13

SAĞLIK EVİ	ADET
Köy Sağlık Evi Sayısı	261
Sağlık Ocağı Bölgesi(MSE Sayısı)	137

1 ADET AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ	ADET
Tokat Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi (20 Ünite)	1

HALK SAĞLIĞI LABORATUARI	ADET
1- Tokat Halk Sağlığı laboratuvarı	1
2- Turhal Halk Sağlığı Laboratuvarı	1
3- Erbaa Halk Sağlığı Laboratuvarı	1

AÇSAP	ADET
(Ana Çocuk Sağlığı Ve Aile Planlaması Merkezi) (Tokat-Merkez)	1

SEMT POLİKLİNİĞİ	ADET
1- Erbaa İlçesi	1
2- Zile İlçesi	1

112 ACİL YARDIM İSTASYONLARI	ADET
1-Tokat Merkez, 2-Niksar, 3-Turhal, 4-Pazar, 5-Reşadiye, 6-Çamlıbel, 7-Almus, 8-Artova, 9-Sulusaray, 10-Yeşilyurt, 11-Erbaa, 12-Başçiftlik, 13-Zile	13

TIP FAKÜLTESİ	YATAK SAYISI
1GOP Üniversitesi Eğitim ve Araş.Hast.	62

YATAKLI TEDAVİ KURUMLARI

SAĞLIK OCAĞI	TELEFON
Dr. Cevdet AYKAN Devlet Hast.	214 54 00
Vali Recep Yazıcıoğlu Devlet Hast.	214 22 60
Tokat Karşıyaka Doğumevi	228 42 00
GOP ÜNV. Tıp Fakültesi Arş. Uyg. Hast.	275 15 50
Turhal Devlet Hast.	275 41 96
Zile Devlet Hast.	317 50 98
Niksar Devlet Hast.	527 88 00
Erbaa Devlet Hast.	715 10 52
Reşadiye Devlet Hast.	461 34 08
Almus Devlet Hast.	411 34 77
Artova Devlet Hast.	611 20 59
Pazar Devlet Hast.	261 41 90

DİYALİZ MERKEZLERİ	ADET
● Dr. Cevdet AYKAN Devlet Hastanesi Diyaliz Merkezi	1
● Reşadiye Devlet hastanesi Diyaliz Merkezi	1
● Niksar Devlet Hastanesi Diyaliz Merkezi	1
● Erbaa Devlet Hastanesi Diyaliz Merkezi	1
● Turhal Devlet hastanesi Diyaliz Merkezi	1
● Zile devlet Hastanesi Diyaliz Merkezi	1
● Zile Özel Başkent Ünv. Diyaliz Merkezi	1
● Tokat Özel Med-Life Diyaliz Merkezi	1
● Erbaa Özel Med-Life Diyaliz Merkezi	1

112 ACİL YARDIM VE KURTARMA İSTASYONLARI

112 ACİL YARDIM VE KURT. İSTASYON	ADRESİ
1- Tokat 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Halk Sağlığı Laboratuvarı altı TOKAT
2- Tokat 112 Acil Yardım ve Kurtarma Komuta Merkezi	Halk Sağlığı Laboratuvarı altı TOKAT
3- Çamlıbel 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Çamlıbel Kasabası TOKAT
4- Reşadiye 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Reşadiye Devlet Hastanesi
5- Başçiftlik 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Başçiftlik Merkez Sağlık Ocağı
6- Niksar 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Niksar Devlet Hastanesi
7- Almus 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Almus Devlet Hastanesi
8- Pazar 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Pazar Devlet Hastanesi
9- Turhal 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Turhal Devlet Hastanesi
10- Zile 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Zile Devlet Hastanesi
11- Artova 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Artova Devlet Hastanesi
12- Yeşilyurt 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Yeşilyurt Merkez Sağlık Ocağı
13- Sulusaray 112 Acil Yardım ve Kurtarma İstasyonu	Sulusaray Merkez Sağlık Ocağı

TOKAT İLİ SAĞLIK OCAKLARI VE SAĞLIK EVLERİ DAĞILIMI

YERLEŞİM YERİ	SAĞLIK OCAĞI	KÖY SAĞLIK EVİ	SAĞLIK OCAĞI BÖLGESİ	BAĞLI MAHAL SAYISI	BAĞLI KÖY-SAYISI	BİNALI S.EVİ SAYISI	BİNALI S.O	GEÇİCİ BİNALI S.O	GEÇİCİ BİNALI S.EVİ	LOJMAN
TOKAT	21	45	52	7	55	14	33	6	13	56
ALMUS	11	14	2	2	23	5	9	6	5	20
ARTOVA	3	12	1	2	13	2	9	1	3	8
BAŞÇİFTLİK	2	1		3		1	1	1		4
ERBAA	17	33	16	6	36	10	15	7	18	32
NİKSAR	14	39	15	6	55	8	28	6	11	28
PAZAR	3	7	1		8	1	4	2	3	8
REŞADİYE	11	32	3	4	46	7	27	4	5	28
SULUSARAY	2	7			5	2	5		2	8
TURHAL	14	24	30	11	24	9	15	5	9	36
YEŞİLYURT	3	5			9	1	4	2	1	4
ZİLE	13	42	17	10	63	10	30	3	12	24
TOPLAM	114	261	137	51	337	70	180	43	82	256

Merkez Sağlık Ocakları: 34

Belediye Sağlık Ocakları: 55

Köy Sağlık Ocakları: 25

NÜFUSLARINA GÖRE KÖY VE KASABALAR

0-1000 ARASI NÜFUS	627	2501-5000 ARASI NÜFUS	8
1001-2500 ARASI NÜFUS	48	5001-7500 ARASI NÜFUS	
TOPLAM = 683 KÖY VE KASABA VARDIR			

YATAKLI TEDAVİ KURUMLARI YILLIK ÇALIŞMALARI

SIRA NO	SERVİSLER	YATAK SAYISI		POLİKLİNİK SAYISI	SERVİSE YATAN HASTA SAYISI	SERVİSTEN ÇIKAN (Taburcu olan veya ölen) HASTA SAYISI VE YATIKLARI GÜN SAYISI					
		KADRO YATAK	MEV. YATAK			ÜCRETSİZ			ÜCRETLİ		
						TABURCU OLAN	ÖLEN	YAT.GÜN SAYISI	TABURCU OLAN	ÖLEN	YAT.GÜN SAYISI
1	DR. CEVDET AYKAN D.H	400	344	460.686	18.147				17.885	265	112.337
2	DOĞ. VE ÇOCUK. BAK. EVİ	125	125	133.06	14.520				14.436	57	43.482
3	TURHAL DEVLET HAST.	200	150	239.380	8.256				8.242	23	44.172
4	ZİLE DEVLET HAST.	150	120	167.385	7.258				7.276	39	25.823
5	NİKSAR DEVLET HAST.	150	150	160.500	5.729				5.686	58	28.485
6	ERBAA DEVLET HAST.	150	108	234.154	6.221				6.224	16	22.808
7	REŞADİYE DEVLET HAST.	50	40	61.084	869				872	10	5.410
8	ALMUS DEVLET HAST.	25	25	36.147	48				122		365
9	ARTOVA DEVLET HAST.	25	25	22.668	48				48		93
10	PAZAR DEVLET HAST.	25	25	44.380	214				215		1.018
	TOPLAM	1300	1.112	1.559.420	61.385				60.976	468	283.993
1	VALİ R. YAZICIOĞLU D.H.	200	192	230.430	8.024	2.513	1	12.264	5.598	17	32.834
2	TURHAL KAZOVA D.H.	50	36	137.836	3.320	884		4.411	2.433	3	11.367
	TOPLAM	250	228	368.266	11.344	3.397	1	16.375	8.031	20	44.201
1	GOP ÜNİ.TIP FAK.	62	101	91.624	4.584				4.555	30	27.831
	TOPLAM	62	101	91.624	4.584				4.555	30	27.831
	GENEL TOPLAM	1.612	1.441	2.019.310	77.313	3.397	1		73.562	518	356.025

TOPLAM			YAPILAN AMELİYATLAR			YAPILAN DOĞUM		HAST. ORT. KAL. GÜN. SAYISI	YATAK İŞGAL ORANI
TABURCU OLAN	ÖLEN	YAT.GÜN SAYISI	BÜYÜK	ORTA	KÜÇÜK	NORMAL	MÜDAH		
17.885	265	112.337	5.287	1.910	1.180			6,20	89,47
14.436	57	43.482	730	1.201	22	1.108	981	3,00	95,30
8.242	23	44.172	2.405	558	326	786	229	5,34	80,68
7.276	39	25.823	275	458	89	648	68	3,53	58,96
5.686	58	28.485	850	283	95	589	360	4,96	52,03
6.224	16	22.808	827	772	154	1.140	14	3,66	57,86
872	10	5.410	82	24	3	18		6,13	37,05
122		365				25	4	2,99	4,00
48		93				11		1,94	1,02
215		1.018				6		4,73	11,16
60.976	468	283.993	10.456	5.206	1.869	4.331	16,56	4,62	69,97
8.111	18	45.098	1.335	630	100	7	56	5,55	64,35
3.317	3	15.478	897	401	311	311	264	4,66	117,89
11.428	21	60.576	2.232	1.031	411	318	320	5,29	72,79
4.555	30	27.831	1.527	249	232			6,07	75,49
4.555	30	27.831	1.527	249	232			6,07	75,49
76.959	519	372.400	14.215	6.486	2.512	4.649	1.976	4,81	70,80

TOKAT İLİ NÜFUS CETVELİ

SIRA NO	YERLEŞİM MERKEZİ	YÜZÖLÇÜMÜ Km ²	RAKIM	İL MERKEZİNE UZAKLIĞI	BAĞLI KÖY SAYISI	2000 YILI GENEL NÜFUS SAYIMINA GÖRE NÜFUSUMUZ		
						MERKEZ İLÇE NÜFUSU	BAĞLI KÖY NÜFUSU	TOPLAM
1	TOKAT	1.932	620		103	113.100	61.600	174.700
2	ALMUS	851	835	36	37	6.197	37.273	43.470
3	ARTOVA	429	1.200	35	25	5.610	10.636	16.246
4	BAŞÇİFTLİK	185	1.375	92	1	5.971	7.350	13.321
5	ERBAA	1.139	230	84	76	45.595	54.991	100.586
6	NİKSAR	1.017	370	57	95	44.808	45.864	90.672
7	PAZAR	248	570	28	15	5.301	14.994	20.295
8	REŞADİYE	1.195	545	106	77	16.389	85.511	101.900
9	SULUSARAY	341	1.025	65	12	4.160	7.042	11.202
10	TURHAL	971	530	48	50	95.536	35.449	130.985
11	YEŞİLYURT	136	1.070	54	14	6.455	8.056	14.511
12	ZİLE	1.514	725	70	110	52.640	57.499	110.139
TOPLAM		9.958			615	401.762	426.265	828.027

2005 SAĞLIK OCAKLARI ETF SAYIMINA GÖRE NÜFUSUMUZ			HANE SAYISI	HANEYE DÜŞEN NÜFUS YOĞUNLUĞU	Km2 DÜŞEN NÜFUS YOĞUNLUĞU
MERKEZ İLÇE NÜFUSU	BAĞLI KÖY NÜFUSU	TOPLAM			
121.937	54.062	177.999	38.980	4,6	90,87
4.427	19.238	23.665	5.576	4,38	28,86
2.831	8.911	11.742	2.321	5,1	28,73
1755	2.394	4.149	911	4,66	22,75
49.370	45.603	94.973	18.806	5,02	85,78
30.304	30.902	61.200	15.125	4,1	60,98
4.570	10.907	15.477	3.306	4,72	64,11
7.769	21.137	28.906	7.204	3,95	24,32
3.385	6.743	10.128	1.693	5,97	30,73
65.282	25.819	91.101	20.915	4,4	94,93
5.521	7.190	12.711	2.413	5,51	97,17
37.561	36.964	74.525	16.614	4,68	51,36
334.712	269.870	604.582	138.864	4,59	61,76

Tokat Karşıyaka Doğum ve Çocuk Bakımevi

ETF SAYIMINA GÖRE NÜFUSUMUZ

YILLAR	1975	1980	1985	1990	1997	2000				
TOKAT İL GENEL NÜFUS SAYIMINA GÖRE NÜFUSUMUZ	599.116	624.199	679.638	724.801	695.862	828.027				
YILLAR	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
SAĞLIK OCAKLARI ETF SAYIMINA GÖRE NÜFUSUMUZ	652.225	639.083	631.895	632.479	631.199	629.982	622.158	615.012	604.582	598.762

Kültür

Varlıklarımız

kolaj

KÜLTÜR

6000 yıllık tarihi boyunca üzerinde barındırdığı medeniyetlerin izlerini taşıyan Tokat; çok çeşitli ve zengin bir kültürel yapı ile yoğrulmuştur. Hititlerden günümüze kadar üzerinde yaşamış tüm medeniyetlerin izlerini ilimizde bulmak mümkündür. Maşat höyükte ki Hitit şehri, Roma, Bizans döneminden kalma Sebaptapolis yerleşim bölgesi, Tokat Kalesi, Taş Han, Bey Sokağı, Hıdırlık Köprüsü, Ali Paşa Hamamı ve Ali Paşa Camii Mevlevihane gibi daha birçoklarını sayabileceğimiz tarihi ve kültürel zenginliklerimiz ilimizi daha da güzelleştirmektedir. Yüzyıllardır bozulmadan günümüze ulaşan gelenek ve göreneklerimiz, yemek kültürümüz, giyim kültürümüz, folklorik değerlerimiz, bakırcılık, yazmacılık, halı kilim ve kumaş dokumacılığı günümüzde de aynı disiplin ve aynı hevesle yapıla gelmektedir. Reşadiye’de bulunan Selemen Yayla Pazarı’nda hala değiş tokuş usulü alışveriş yapılmaktadır.

Halkımızın sevincini, hüznünü, sıkıntılarını, mutluluğunu motif motif işleyen folklorik değerlerimiz, Omuz halayı, Geyik oyunu, Ellik halayı, Çekirge oyunu, Tokat ağırlaması, Maşat Halayı ve Semah oyunu gibi daha onlarcası bulunan oyunlarımızın her birinin arkasında bir sosyal olgu yatmaktadır. Orta Asya Türk giyim kültürünün hiçbir değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmesi ve bu kültürün bazı köylerimizde hala devam etmesi Tokat’a bir ayrıcalık katmaktadır. Köylerde, Saya, üçpeş, önlük, elmalı yazma nakışlı çorap, aynalı çarık Tokat kadın kıyafetlerinin en önemlileridir. Kadife atlas üzerine gümüş telle işlenmiş belden yukarısı dar alt kısmı geniş Bindallı denilen boy elbisesine özellikle şehir merkezinde rastlamak

mümkündür. Bele takılan gümüş kemer bu kıyafetin bir aksesuarıdır.

Tokat’ın mahalli erkek kıyafetlerinde en çok dikkat çeken cepkendir. Önceleri gündüz kıyafeti olarak, sonraları düğünlerde ve özel günlerde giyilen cepken yelek boyunda önü düğmesiz etrafı sarma ve ortası kasnak işi ipek ile süslü altına gömlek giyilen bir kıyafettir. Ayrıca yakasız gömlek, zıvga ve bele sarılan kuşak, ayağa giyilen yemeni Tokatlı erkeklerin mahalli giyim şeklidir.

İlimizin yemek kültürü de oldukça zengin ve iştah açıcıdır. Tokat Kebabı, etli dolma, bakla dolması, keşkek, gendüme çorbası, bacaklı çorba, cevizli çörek, bezli sucuk, bat gibi yemeklerin yanında Tokat şarabı da soframıza ayrı bir renk katmaktadır. Özellikle dünyada sadece Tokat’ta üretilen Mahlep şarabının içimi ayrı bir zevktir.

Tokat türküleri tüm ülkemizde zevkle dinlenen türkülerimizdir. Bu türkülerimizde aşkı, hüznü, kederi, neşeyi, felaketi, hoşgörüyü kısacası halkın tüm yaşam şeklini bulmamız mümkündür. “Sabahın Seherinde Ötüyor Bülbül”, “Hey On Beşli On Beşli”, “Burçak Tarlası”, “Tokat Yaylası” gibi türkülerimiz ülkemiz folklorunda önemli bir yer tutmaktadır.

Günümüzde yeni bir teknoloji ve şehir kültürünün hızla gelişmiş olduğu çağımızda, ilimizde hala orta Asya kültürünün gelenek ve göreneklerinin bozulmadan devam ediyor olması önemli bir olgudur. Düğün geleneği, oda oyunları, maniler, orta oyunları, batıl inançlar, sosyal ve toplumsal dirliğin ayakta kalmasını sağlayan ahlaki ve insani adetler hala sosyal hayatımıza yön vermektedir.

ATASÖZLERİ

Atasözleri ince Türk zekasının ve manevi varlığın dile getirdiği büyük terbiyevi ve yol gösterici deyimler olup nesilden nesle intikal ettirilerek bunun hikmetlerinden ve uyarılarından faydalanılmaktadır.

Bazı Atasözlerimiz şunlardır.

- Azabdan alma maya, ya daş olur ya gaya.
- Açma kutuyu söyletme kötüyü.
- Babası oğluna bağ bağıslamış, oğlu da bir cımbı üzüm vermemiş.
- Bekara karı boşmak kolay gelir.
- Bir dirhem et bin ayıp örter.
- Cahil çalımını satar, beş para etmediğini bilmez.
- Çağırılan yere erinme, çağırılmayan yerde görünme.

- Çiğ yiyenin karnı ağrır.
- Dadanmış kudurmuştan beterdir.
- Deveyi yardan aşırın bir tutam ottur.
- Denizin olduğu yerde dere çağlamaz.
- Deveciyle konuşan kapıyı büyük açar.
- Dünya bir handır, herkes sırasıyla gelir, kalır ve geçer.
- Elden vefa, zehirden şifa olmaz.
- Edebi ve hayayı edepsiz ve hayasızdan öğren ki unutmayasın.
- El yarası iyi olur, dil yarası iyi olmaz.
- Elden yiyen yolda acır.
- Fırtına eken dolusuna katlanmalıdır.
- Gençlikten kocalığına can, varlıktan yokluğuna mal sakla.
- Gökten ne yağdı da yer kabul etmedi.
- Koca ceviz kocadıkça ışkın verir budadıkça.
- Gönülsüz göğlere yaramaz.
- Güttüğü üç dene davar, ıslığı dağları tutar.
- Kuraklıktan kıtlık olmaz.
- Garı vardır gişiyi yeşil yaprak eder, garı vardır gişiyi gara toprak eder.
- Görünen köy kılavuz istemez.
- Güneş yarasaya çirkin gözükür.
- Hizmetçiden karı, ıhlamurdan odun olmaz.
- Hatibi konuşturan dinleyenleridir.
- İyiliğe iyilik her adam işi, kötülüğe iyilik er adam işi.
- İyi makas kendi kendini bilir.
- İki kerpiç koysan bacın olur, kime varsın kocan olur.
- Katığının kadrini bilmeyen aç kalır.
- Kurt kocayınca köpeklerin maskarası olur.
- Kazan yuvarlanmış kapağını bulmuş.
- Kuldan bela gelmez Hak yazmadıkça, Hak bela yazmaz kul azmadıkça.

- Latife latif gerekir.
- Leb demeden leblebiyi anlamalı.
- Lokmanı çiğneğmeden yutmayasın!
- Mal canın yongasıdır.
- Meramın üzüm yemek değil, bekçi dövmek.
- Ne gelirse başına dilinden gelir.
- Ne doğrarsan aşına o gelir kaşığına.
- Ne deyim yüzü güzeli severim huyu güzeli.
- Ortak çok olunca zarar azalır.
- Öğünürse baht öğünsün.
- Öz ağlayınca göz ağlamaz.
- Parmağı uzun olan değil kısmeti olan bal yer.
- Para ile iman kimdedir bilinmez.
- Sarmısağı gelin etmişler, kırk gün kokusu çıkmamış.
- Sekizinde ne ise sekseninde de o olur.
- Suyun sessiz akanından insanından yere bakanından korkulur.
- Sırrını açma dostuna, oda söyler dostunun dostuna.
- Sen ağa ben ağa bu ineği kim sağa.
- Tokattan aldım bakırı incitmeyin fukarayı fakırı.
- Taktirde yazılan tedbirle bozulmaz.
- Tekkeyi bekleyen çorbayı içer.
- Tok açın halinden anlamaz.
- Unumu eledim, eleğimi duvara astım.
- Üzümünü ye bağını sorma.
- Var eli herkes öper.
- Vurduğunu öldür, yedirdiğini doyur.
- Yağ gelen yerden bal esirgenmez.
- Yüksek yerde yatma yer alır, alçak yerde yatma sel alır.
- Zengin arabasını dağdan aşırır, fakir düz yolda şaşırır.
- Zamansız öten horozun başını keserler.

TOKAT'A ÖZGÜ LEHÇELERLE SÖYLENEN KELİMELELER

Alaçuh bağ evi.	İşmar	Göz kırpma,	İşaret
Aha	İşte.	İşlik	Yakasız gömlek
Ağleş	Dur.	Irak	Uzak
Aşurma	Kulplu kazan.	Gavlağan	Çınar ağacı
Arustak	Ters tavan	Kertük	Gedik, çentik
Arsız Eniş	Acem lalesi	Gablıh	Mutfak rafı
Atku	Şal	Galuh	Evlenmemiş yaşlı kız
Ağartu	Ayran	Kelem	Lahana
Aşkana	Mutfak	Kelik	Eski ayakkabı
Badal	Merdiven	Kesek	Noksan
Bayahtan	Biraz önce	Keşik	Sıra
Bıldır	Geçen sene	Küskü	Kapı sürgüsü
Bakraç	Küçük kova	Kiren	Kızılıcık
Boduç	Kara bakla	Kirtik	Sıkı
Böcük	Haşere	Kocabaş	Şekerpancarı
Buymak	Üşümek	Köme	Cevizli sucuk
Çapula	Yemeni	Löbet	Sıtma
Çit	Yazma	Lığirt	Balçık sulu çamur
Cerek	İnce uzun ağaç	Lülüt	Çitlembik
Çemüç	Kurutulmuş üzüm	Lök	Topaç
Çelpeşük	Karmaşık	Mahat	Sedir
Çıkın	Küçük bohça	Malamat	Berbat
Citme	Tekme	Mangaş	Cımbız
Cıngı	Ateş kıvılcımı	Mıh	Çivi
Cicik	Meme	Mücürüm	Omlet
Cücük	Civciv	Mısmıl	İşe yarar
Culuk	Hindi	Mertek	Kereste
Çiğit	Çekirdek	Mumbar	Sakatat
Çimmek	Yıkanmak	Mudul	Ucu çivili sopa
Çepük	Alkış	Nelbeki	Küçük bakır tabak
Çoşdar	Laf getirip götüren	Nivik	Şifalı bir bitki
Çöçelenmek	Boşa vakit geçirmek	Nalin	Takunya
Dangadak	Aniden	Neyanna	Hangi tarafa
Dastar	Sofra bezi	Okloğo	Oklava
Dodalik	Çalikuşu	Okçur	Bel lastiği
Dulda	Saklanacak yer	Oturah	Tabure
Dıvrak	Yakışıklı	Pahlı	Cimri
Edik	Çocuk patiği	Pelver	Salça
Elfetün	Ateş gibi	Peşkir	Peçete

Erinmek	Üşenmek	Petni	Ahırda hayvan yeminin konulduğu yer
Ellam	Herhalde	Publa	Baş yastığı
Erüşte	Evlerde yapılan makarna	Pürpürüm	Semiz otu
Essahtan	Hakikaten, sahiden	Serpene Kamelya, çiçeklik	
Emüşük	Süt kardeş	Seğirtme	Hızlı koşma
Eşelek	Yendikten sonra kalan meyve kısımları	Seku	Ceket
Eyöğü	Kaburga kemiği	Suluk	Hamam havlusu
Eccük	Azıcık	Sümsük	Pisboğaz
Esbap	Çamaşır	Sorutmak	Ayakta durmak
Fırtmak	Küsmek	Sepelek	Tezcanlı
Fodula	Sandviç ekmeği	Sahan	Büyük bakır tabak
Gadinge	Yenge	Susak	Şose
Gaddem	Kadar, parça	Şip	Çabuk
Gah	Kabuklu hoşaf	Tavar	Geniş ağızlı kiremit su kabı
Gamga	Yonga	Telesimek	Bunalmak
Giyoğu	Damat	Telpoş	Kulaklı bakır kap
Gatih	Ayran	Tirki	Tahtadan oyulmuş özel ekmek kabı
Gangıl	Arkada kalan	Tille	İnce sopa
Gaşmer	Komiklik hokkabazlık yapan	Tinor	Maltız
Gahırdak	Koyun kuyruğunun kavrulmuşu	Tosbağa	Kaplumbağa
Gilavader	Üzüm asması	Temek	Ahırda gübre atma deliği
Gilik	Pide	Toyga	Yayla çorbası
Gölük	Merkep, eşek	Tuman	Don
Güdük	Kısa boylu	Urba	Elbise
Gurk	Aralık	Ülüngür	Sıska işe yaramaz
Hahut	Külüstür, işe yaramaz	Ümük	Boğaz
Terki	Kova	Vazalah	Ukala
Hemecük	Oyuncak bebek	Vesait	Araba
Hedük	Pişirilmiş buğday	Yazu	Düzlük ovalık yer
Henim	Hincik –Şimdi	Yeğnik	Hafif
Hülefe	Bedava	Yağırını	Sırt
Hökelekli	İriyarı	Yallık	Küçük çocukların önlüğü
Heğri	Sende	Yeğjin	Güzel, yiğit
Heğ	Büyük sepet	Yügürtmek	Düzensiz koşmak
Hayat	Avlu	Zavrak	Salatalık, hıyar
Hemi	Öylemi	Zıran	Azgın kimse
İlistir	Sapsız kevgir, süzgeç	Zıpır	İri yarı kimse
İssot	Yeşil biber	Zoğal	Kızılçık
İşkefe	Yufka		

Geleneksel Aynalı Çarık ustası

BİLMECELER

Benim bir halbur civcivim var, akşam atar sabah toplarım	(Yıldız)
Bir sinide iki tavuk, biri sıcak biri soğuk	(Güneş-ay)
Yerde gezer izi yok, havada gezer sesi yok; eti haram sütü helal canı var kanı yok	(Güneş)
Dam üstünde kurtlu mitil	(Kar)
Nazlı gitse izi yok, hızlı gitse tozu yok	(Gölge)
Teptim tekerlendi, öptüm şekerlendi, bal ile bağdem bir güzel adem.	(Kavun)
Yeşil ektim kırmızı bitti, bir günde yetişir ne yenir ne içilir.	(Kına)
Ey bulutlar bulutlar, Yusufu yedi kurtlar. Ben bir şekil kuş gördüm. Tepesinden yumurtlar	(Buğday)
Dam başında teke bağlı, boynuzları köke bağlı.	(Kabak)
Kat kat ama katmer değil, kırmızı ama elma değil, yenir ama meyva değil.	(Soğan)
Allah yapar yapısını, demir açar kapısını.	(Karpuz)
Felek beni taşladı. Kızgın külde haşladı.	(Kestane)
Ey millice millice. Dalları düğmelice. Bunu bilmeyene beş sille vurmalıca.	(Yüzellik)
Gelin kalktı, cama dayandı, cam kırıldı, kana boyandı.	(Karadut)
Ekmeden biter, dünyaya yeter.	(Tuz)
Bit gibi burnu var. Küp gibi karnı var.	(Nohut)
Minareden attım yayıldı. Suyu düştü bayıldı.	(Pamuk)
Karşıdan baktım al. Yanına vardım bal.	(Kiraz)
Yeşil koltuğa oturmuş bir peri. Aldır yeşildir gözleri. Güzel güzel konuşurken, sana çeker hançeri.	(Gül)
İlik ilik ilmeli. İlik gözü düğmeli. Ya bunu bilmeli. Ya kırk köyü vermeli.	(Üzüm)
Ben dağıdım, başı püsküllü beyidim, felek beni şaşırdı, ahırlara düşürdü.	(Çalı süpürgesi)
Hey havai havai yüksek yapan yuvayı, değme bir kuş yapamaz. Onun yaptığı yuvayı.	(Örümcek)
Karşıdan baktım bir taş, yanına vardım dört ayak bir baş.	(Kaplumbağa)
Ezan okur namaz kılmaz, karı alır nikah kıymaz.	(Horoz)
Yazı yazar hoca değil, ağaca çıkar adam değil, boynuzu var öküz değil.	(Salyangoz)
Yedi delikli tohmak, bunu bilmeyen ahmak.	(Baş)
İki delikli bir kapı, bilmeyenin yok aklı.	(İbrik)
Geriden tanıdım dağ gibi, elime aldım gal gibi.	(Davul)
Taşandır demirdendir. Yediği hamurdandır. Bütün dünyayı doyurur. Kendi doymaz nedendir.	(Fırın)
Giydim bozu, gezdim düzü. Bir ağzı kırk gözü var.	(Çarık)
Uzun oluk, suyu soluk.	(Zurna)
Çam ağacını oyarlar. İçine tıntın koyarlar. Ağlama tıntınım ağlama şimdi kulağını burarlar.	(Saz)
Hak yaratmış beş yemiş, beşi bir birini görmemiş. İkisi günde olmuş, üçü gün yüzü görmemiş.	(Namaz)
Alvarda gel, yalvarda gel. Koklamadık gül alda gel.	(Dünür)
Hey var getir var getir. Gelmezse yalvar getir. Yeni billur içinde kesilmeyen nar getir.	(Kız)

TEKERLEMELER

Biz koştura koştura, siz eştire eştire,
Biz bal küpüne, siz katran küpüne,
Biz binelim yağız ata, siz binin uyuz ata,
Karşıdan kaz gelir, eti size az gelir,
Ne kolay soruyoruz, ne karşılık alıyoruz,
İyi açın gözünüzü, iyi ölçün sözünüzü,
Oyunumuz bir bilmedir, gülmece
güldürmedir,
Karşıdan atlı gelir, çiftesi tatlı gelir,
Şimdi geldik taşlamaya, sizi biraz haşlamaya,
Hep şaşırıyorsunuz, aka kara diyorsunuz,
Bilemediniz, bilemediniz, bilmedemizi
çözemediniz.
Üşüdüm üşüdüm üş oldum, bir torbada keş
oldum.
Keşimi kedi aldı, bana bir tarak verdi.
Tarağımı çoban aldı, bana bir koyun verdi.
Koyunumu kurt aldı, o bana çarık verdi.
Çarığımı sara sara, indim bir ince suya.
İnce sudan kanlar akar, ikide bir bana bakar.
Büyüğüne selam verdim, küçüğü canımı yakar.

MANİLER

Halk deyişlerinin en ince ve çok açık ifade
şekli olan ve genellikle bir kıta ve yedi heceyle
söylenen Tokat manileri halk edebiyatımızda çok
zengin bir kaynak teşkil etmektedir.

Dağ başları Kar mıdır?
Geçitleri Dar mıdır?
Tokat'ın Dilberleri
Geçilecek Yar mıdır?

Deryaya gelen beyler
Gurbet gönlü kim eyler
Tokat'tan ayrılmışım
İki gözüm kan ağlar

Tokat bir bağ içinde
Gülü bardağ içinde
Tokat'tan yar sevenin
Yüreği yağ içinde

Altın Yüzük var benim
Parmağımda dar benim
Şu Tokat'ın içinde
Kömür gözlü yar benim

NİNNİLER

Pisi pisi mav dedi
Bir kaşıcık yağ dedi
Yağ olmazsa bal olsun
Benim yavrum sağ olsun.

x x

Dandini dan kuşu
Çalılıktır yuvası
Mama getir babası
Halka şeker parası

x x

Dandini dandini danadan
Eksilmesin aradan
Bağışlasın yaradan
Bir ay doğmuş anadan

x x

Dandini dandini dastana
Danalar girdi bostana
Kov bostancı danayı
Yemesin lahanayı.

Merkez Günevi Köyü'nde dokuma tezgahında bez dokunurken...

Lahanayı yemez kökünü yer
Bazen ziftin bekini yer
Uyusunda büyüsün ninni
Tıpiş tıpiş yürüsün ninni.

x x

Dandini dandini dan ister
Benden bir bostan ister
Altına etmiş don ister
Nenni nenni yavrum nenni.

x x

Oğlum oğlum at oğlum
Beyaz ipek sat oğlum
Kızlar dokusun onu
Sen üstünde yat oğlum.

x x

Kızım kızım ak kızım
Çık kapıdan bak kızım
O beyaz tombul ele
Elvan kına yak kızım.

x x

Kızım kızım nen eder
Samur saç gel gel eder
Kızım çıkmış pencereden
Babasına el eder.

x x

Kızım şehla bakışlı
Gögsü elvan nakışlı
Bahçede gül içinde
Ceylan gibi sekişli.

x x

Ninni ninni ninnisine
Yavrum gider teyzesine
Teyzesi bir hatun kadın
Gül doldurur çevresine ninni.

x x

Dandini dandini dan olur
Ayvalar bahçede ham olur
Kızım çıkma kapıya
Beyler görür kan olur ninni.

x x

Hu hu hu hu hu Allah
Sen uykular ver Allah
Yavrum uyur inşallah
Uyusun yavrum ninni.

x x

Hu derim hu hu der Allah
Sen uykular ver Allah
Oğlum büyük inşallah
Uyusunda büyüsün ninni.

x x

Ninni yavrum ninni ninni
Ninni oğlum ninni ninni
Ninni kızım ninni ninni.

x x

Ninni yavrum ninni ninni
Ninni oğlum ninni ninni
Ninni kızım ninni ninni.

x x

Ninni ninni uyu nenni
Ninni ninni büyü nenni
Ninni ninni yürü nenni.

x x

Uyu benim yavrum nenni
Uyu benim oğlum nenni
Uyu benim kızım nenni.
Uyu yavrum uyu nenni
Uyu oğlum uyu nenni
Uyu kızım uyu nenni

Kaval ve zurna yapımı

TÜRKÜLERİMİZ

Tarih ve kültür hazinesi olan ilimizde Destan, Koşma, Divan, Semai, Garip, Derbeder, Hurşit, Sağma gibi havalar düğün, sinsin havaları, halay havaları, davar sürme havaları ve kırık havalar mevcuttur.

YANDIM TOHAT YANDIM SENİN ELİNDEN

Tohadın her yanı al yeşil dağlar
Lale sümbül dolu bahçeler bağlar
Yol verin geçeyim dumanlı dağlar

Yandım tohat yandım senin elinden
Bana bir gül vermedin gonca gülünden

Şehirler içinde seni övmeli
Güzellerin çohtur gözü sürmeli
İpek manto giyer göğsü düğmeli

Yandım tohat yandım senin elinden
Bana bir gül vermedin gonca gülünden

Bülbül gonmuş sulusohah daşına
Eşin arar gezer gendü başına
Sürmelermi çekmiş gara gaşına

Yandım tohat yandım senin elinden
Bana bir gül vermedin gonca gülünden.

YAR SEN ALMUSLU MUSUN

Başındaki yazmayıda
Sarıya mı boyadın
Neden sararıp soldun da
Sevdaya mı uğradın

Tokattan mı geliyonda
Yar sen Almuslu musun?
Ben sana varacağımda
Söyle namuslu musun?

İşliğimin yakasında
Sıra sıra nakış yar
Kurban olam boyunada
O ne biçim bakış yar

Yola yolladım senide
Yollar yollasın seni
Hızır elinden tutsunda
Bana yollasın seni

HEY ONBEŞLİ ON BEŞLİ

Hey on beşli on beşli
Tokat yolları taşlı
On beşliler gidiyor
Kızların gözü yaşlı.

Aslan yarım kız senin adın hediye
Ben dolandım sende dolan gel beriye
Fistan aldım endazesini onyediye
Azmi geldi gönderdiğim hediye. (BAĞLANTI)
Giderim elinizden

Kurtulam dilinizden
Yeşil baş ördek olsam
Su içmem gölünüzden.

Gidiyom gidemiyom
Sevdim terkedemiyom
Sevdiğim pek gönüllü
Gönlünü edemiyom.

Tokat yolu kaldırım
Düştüm beni kaldırım
Hediyemin uğruna
Vurun beni öldürün.

Gidiyom bende bende
Bir arzum kaldı sende
Yaprak gibi sarardım
Seni gördüğüm yerde

MÜDÜRÜN UZUN KÜRKÜ

Reşadiye ilçemizin Büşürüm köyünden çok güzel zurna çalan çakır usta ramazan davulunu çalmak üzere elli beş yıl evvel Reşadiye Bereketli kasabasına gider. O zaman nahiyeye olan Bereketli de biraz kilolu, kalın mercekli gözlük kullandığı için halk arasında kör müdür diye anılan Amasyalı bir nahiyeye müdürü vardır. Çakır usta sahur davulunu coşku içinde çalarak ramazanı yarılamaştır. İşte bu sırada nahiyede çakır ustanın bir kadınla ilişki kurduğu söylentisi yayılır ve bundan dolayı müdür çakır ustayı nahiyeden uzaklaştırır. Hem emeğine karşılık umut bağladığı fitreler ve diğer armağanlar hem de yeni kurduğu ilişkisinden ayrı kalması sonucunda tepkisini türküye dökmüştür.

Müdür beyin uzun kürkü
Yeni çıktı bu türkü
Ne kızyon kör müdür
Söylenecek bu türkü de yanıyom ben

Yanmada güzelim yanıyom ben
Mendil de salla geliyom ben
Bir yosmanın uğruna da
Veremde oldum ölüyom ben. (BAĞLANTI)

Amasya evrileceksin
Evrilip çevrileceksin
Şişman karınlı müdür
Kökünden devrileceksin de yanıyom ben

Çakır zurnayı vurdu
Duyanlar ayağı durdu
Şişman karınlı müdür
Fitre sanamı kaldı da yanıyom ben

Aşma kırıandan aşma
Ben seni tanıyorum
Her kırıandan aşanı
Hep seni sanıyorum da yanıyom ben

Şu çakırın zurnası
Zuhurlukta ötüyor
Bereketli de kör müdür
Yeni kanun tutuyor da yanıyom ben
DELİ ŞÜKRÜ

Konaklar yaptırdım uzun çarşıya
Camlı pencereleri karşı karşıya
Haber anlatamadım Reşit Paşa ya

Gelme emmim gelme dönmem geriye
Beni sürgün ettiler Angıldere ye. (BAĞLANTI)

Kıratımda kişir kişir kişiyor
Beş bacım var evde nakış işliyor
Hamdi kardeşim bilmem n işliyor

Kıratımı çekin binek taşına
Elim yetişmiyor eğer kaşına
Selam söylen Hamdi kardaşıma

Deli Şükrü derler namım varıdı
Mağripten maşrıba şanıım varıdı
Zaimoğlundu da ahım varıdı.

BURÇAK TARLASI

Sabahınan kalktım ezan sesi var,
Ezan da sesi değil yar yar burçak yası var,
Varın bakın şu adamın kaç tarlası var,

Amanın kızlar ne zorumuş burçak yolması
Burçak tarlasında yar yar gelin olması
Eğdirme fesini yar yar kalkar da giderim
Evini başına yar yar yıkar da giderim (BAĞLANTI)

Sabahınan kalktım südü pişirdim
Südü de kaymağını yar yar yere taşırdım
Burçak tarlasında aklım şaşırđım

Kolumu salladım değdi dikene
İntizar eyledim yar yar burçak ekene
İlahi kaynana ömrün tükene
Bağlantı

Kolumu salladım değdi pıtırak
Öğlen olmadı ki yar yar ecük oturak
Akşam olmadı ki kaçak da kurtulak

BUGÜN BEN BİR GÜZEL GÖRDÜM

Bugün ben bir güzel gördüm bakar cennet sarayından
Salındı bahçeye girdi çiçekler selama durdu
Bahçenin kapısını açtım sanırsın cennete düştüm
Bahçenin kapısı daldır dalında öten bülbüldür

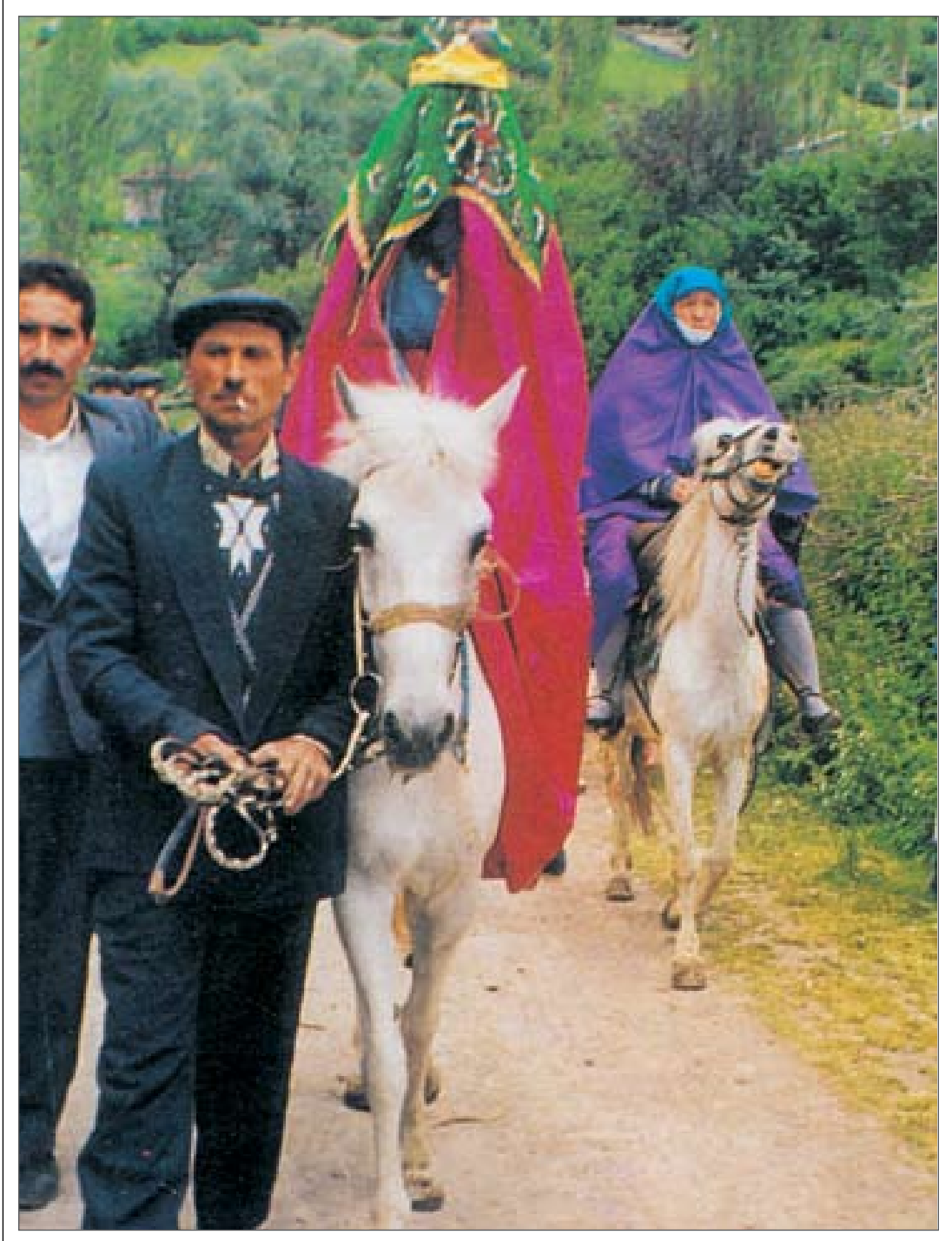
Kamaştı gözümün nuru onun hüsnü cemalinden
Mor menekşe boyun eğdi gül kızardı hicabından
Sevdim coştum helallaştım buse aldım yanağından
Emrah da bir edna kuldur başışla geç günahından

SABAHIN SEHERİNDE

Sabahın seherinde ötüyor kuşlar
Balınan yağrulmuş o sırma saçlar
Gudretten çekilmiş garadır gaşlar
İşte bu gönlümün cananı geldi

Seher vakti keklik çıkar yazıya
Sallandıkça püskül değer dabana
Gorharım sevdiğim vara yabana
İşte bu gönlümün cananı geldi

Yarım gine şekerlendin ballandın
Alınan yeşil geydin sallandın
Gırılısın golların gine dillendin
İşte bu gönlümün cananı geldi.

Geleneksel düğün alayı

TOKAT İLİ EVLİLİK ADETLERİ

İlimizde evlenme yaşı erkeklerde 25 - 30 yaş kadınlarda ise 16-20 yaşlar arası değişmektedir. Erkek evlenme isteğini annesine, yengesine, teyze veya halasına söyler ve onun babasına söylemesini bekler. Pilav pişirtip içine kaşık saplar. Babasının ayakkabısını kapı eşiğine çiviler. Ev içinde asabi ve geçimsiz bir tabloda çizerse baba artık bu çocuğu evermeli diye düşünür. Kızlarda ise durum biraz daha kısıtlıdır. Kız aile içinde evlilik konusunda biraz çekingen davranmaktadır. Kızda evlenme isteğini evde bulunan bayanlardan birine söylemek sureti ile belli etmektedir. İlimizde denişik (değişme) şeklinde evlenme yok denecek kadar azdır. Bu çeşit evliliklerde eşlerin bir birini beğenmesi olduğu gibi başlıktan kurtulma ve düğünün masrafından kurtulma isteği de etkili olmaktadır.

Yöremizde kız kaçırma şeklinde evlenmeye pek rastlanmamakta ve bu durum hoş karşılanmamaktadır.

İlimizde iç güveyi şeklinde evlenmeye bakış açısını "İç güveyden halliceyim" sözü ifade etmektedir. Zaman zaman memuriyet için gelenler çocuklarını Tokatlı ailelere iç güveyi verdikleri olmuştur.

Eğer bir erkeğin çocuğu varsa ve eşi ölmüşse yetişkin baldızıyla çocuklar "Elin eline kalmasin" diye evlenebilir. Fakat bu çeşit evlilikler tercih edilmez.

Yakın akrabayla evlilik yapılıyorsa bile günümüzde pek tercih edilmemektedir. Süt kardeş ile evlilik "Süt kardeşin öz kardeşten sayılır" dendiği için yapılmamaktadır.

Dul kadın veya dul erkekle evlilik olmaktadır. İlimizde dıştan evlilik serbesttir. İl dışına ve köy dışına kız verilip alınmaktadır.

Evlenemeyen kız ve erkeklerin bahtlarını açmak için çeşitli davranışlar sergilediği görülmektedir.

Çevrede bulunan tekkelere çabut, tülbent bağlanır. Mum yakılır. Böyle şansı açıldığına inanılır

Hidrellezden bir gün evvel evli veya nişanlı konu komşudan alyans veya düğme alınır. Bu alınanlar bir tutam ot bir bardak su ile sırlı bir çömlek içine konulur. Ağız temiz bir bezle bağlanarak önce hiç kullanılmamış bir kilitle kilitlenir. Hazırlanan çömlek akşam gül ağacı dibine konulmaktadır. Hidrellez günü sabah gün doğmak üzere çömlek konulan yerden alınır kilit kısmeti açılmak istenen şahsın başında açılarak

kısmeti açılmış olur. Daha sonra her eşya veren için miecek çekilerek bir mani okunur. Böylece hem eğlenilir, hem bir kaynaşma olur hem de bahtının açılacağına inanılmaktadır.

Member taşına gidilir kısmetini açmak isteyen taşın üzerine çıkararak hoplar böylece kısmetini açmış olur.

Nişanlanan kişilerin yüzük şeritleri alınıp saklanarak kısmet açılacağına inanılır.

Kına gecesinde yakılan kınadan bekar olanlarda yakını ki kısmetimiz açilsin diye.

Tokat ilinde alınacak gelin akı başında olmalı eli yüzü düzgün olmalı hürmetli olmalı iyi bir aileden gelmeli, hamarat olmalı, ekonomik durumu iyi ve işi olup olmamasına da bakılabilmektedir.

Damatta ise içki kumar olmayacak iyi bir aileden gelecek işi olacak evine sahip olacak gibi özellikler aranmaktadır. Aile büyükleri çocuklara eş seçiminde esas söz sahipleridir. Genelde kadın tavsiye eder erkekte düşünüp onaylarsa o iş olur. Kısaca hane reisi onaylamadan iş olmaz. Her ne kadar böyle dense bile günümüzde oğlanla kız anlaşmadan bu iş olmamaktadır.

Kız aramaya genellikle yakın akraba kadınları ve anne katılmaktadır. Kız aramada düğünlerde toplantılarda görülen kızların tavsiye edilmesi komşuların tavsiyesi etkili olmaktadır. Beğenilen kız görülmeye -haber verilse dahi- sabah erken saatlerde gidilmektedir. Bu davranışta amaç kız evini ev haliyle ve kızı makyajsız görme isteğidir. Kız görmeye gidilirken oğlan anası iki rekât namaz kılar ki işimiz hayra dönsün diye. Görülen kız beğenilirse oğlana düğünde veya sokakta gösterilir.

Eğer kız istenecek ise önce bir aracı ile kız evinin ağız aranır olumlu ise kız istenmeye gidilir. Kız istemeye oğlanın orta yaşlı kadın akrabaları gider. Zaman zaman annenin gittiği de olmaktadır. Yöremizde ilk istenşte kız verilmemektedir. Eğer cevap olumsuz ise ilk istenşte belirtilmektedir. Eğer ılımlı ise birkaç sefer gidiş geliş olmaktadır. "Kız evi naz evi" denmektedir. Bunun nedeni oğlan tarafını sorup araştırma ve akrabalarla ortak bir karara varma isteğidir. Kız istemede "Allahın emri peygamberin kavli ile kızınıza dünürüz" denir. Kız tarafı eğer razıysa "Allah yazdıysa olur" der.

Kız verildikten sonra sıra söz kesmeye gelir. Söz kesmeye imam ve ailenin büyük erkekleri gider. Söz kesmeye gidenlere kahve ikram edilir. Söz kesmede şerbetin ne zaman içileceği konuşulur. Söz kesmede nişan yüzüğü takılabilir fakat hiçbirşeyin takılmadığı da olmaktadır.

Şerbet içme günü söz kesildiği gün kararlaştırılmaktadır. Şerbet içme genelde cuma akşamı yapılmaktadır. Şerbet içmede kullanılacak şerbet boyası, kahve, şeker birkaç gün evvel kız evine gönderilir. Kız evi bunları getirene bahşiş verir. Şerbet içme sadece erkeklerin katıldığı bir kutlamadır. Şerbet içmede şerbeti dağıtan kişi bardak batmıyor, şerbet donmuş gibi bahanelerle oğlan evinden bahşiş alınır. Şerbet içmede hoca dua okur ve şerbet içme biter. Şerbet içmede oğlana duyurmak için ufak bir eşya alınmakta ve bu eşya damada açık artırma usulüyle satılmaktadır. Damat bu aldığı eşyaları ertesi günü kız evine yollar fakat yinede o eşya gelinle çehizine konulmak sureti ile geri gelmektedir. Kız evi damattan gelen bu eşyaya karşılık süslenerek bir tepsi üzerine yerleştirilmiş bir sürahi şerbeti damata gönderirler. Damat bu tepsiyi getirene bahşiş verir. Şerbetle içmeden düğüne kadar geçen sürede "göz aydına " gelen herkese kahve ve şerbet ikram edilmesi adettendir.

Şerbet içildikten sonra sırada nişan vardır. Nişana karar verildikten sonra okuyucularla nişana çağrı yapılmaktadır. Okuyucu falan kişinin selamı var şu gün falan saatte kız evinde veya salondaysa salonda nişan var diye davet eder. Yöremizde okuyucu düğünün tamamı için tutularak ücretlendirildiği gibi köylerimizde köy bekçisi veya hüpörlörlerde davet yapılmaktadır. Belirli bir nişan günü yoktur. Nişana gelen davetliler eğer erkek tarafından ise altın veya para takar eğer kız tarafından ise kızın eksikleri varsa onları getirmek sureti ile düğün yapanlara yardım etmiş olunmaktadır. İlimizde misafirperverliğe büyük önem verilmekte ve hala güzel bir toplumsal değer olarak yaşatılmaktadır. Nişanlarda köy dışından gelen misafirler konuk evlerinde ağırlandırmaktadır. Nişandan birkaç gün evvel toplanılarak bu konuk evleri kararlaştırılmaktadır. Nişan yapılırken nişanlılık olarak kıza nişan elbisesi, iç çamaşırı, makyaj mazemesi, kolonya, ayakkabı, terlik, hırka, tülbent, eşarp, entari, ve takılar alınır. Bu alınan malzemeler bir bohçe içerisinde kız evine birkaç gün evvelden gönderilmektedir.

Nişanda daha çok kadınlar tef çalarak oyunlar oynayarak eğlenmektedir. Davetlilerin sayısı artıca takı merasimine geçilir. Takı ve hediyein ağırlığı davetlinin yakınlık derecesi ve maddi durumuna göre değişmektedir. Nişanda gelin kayıncılarından izin alarak oynar ve uzun uzadıya oynamaz kısa bir süre oynar ve oturur. Kız sağdıçla birlikte takı müddetince bekler ve takı bittikten sonra kaynanasından başlayarak tüm davetlilerin elini öper. Nişan eğlenceleri kadınlar arasında geçmekteyken son yıllarda damatta bu törene katılmaktadır. Nişana gelen davetlilerin dağılmasıyla sona ermektedir.

Nişanlı gençler birbirlerini tanımak amaçlı görüşebilmekte ve bu genelde kız evinde gerçekleşmektedir. Bu ziyaretlere oğlan anne ve babasıyla katılmaktadır. Mehir veya ağırlık konusu nişanla söz arası birgün konuşulmaktadır. Başlık kısaca kız tarafının maddi durumu iyi değilse onları onure etmek için verilmektedir. Başlığa bakıldığında adet olma özelliğinin olduğunu ve bu özelliğin gün geçtikçe azaldığını görmekteyiz. Başlık para veya altın olarak ödenmektedir. Ağırlık ise damat tarafının yeni ev için aldıklarına denmektedir. Ağırlığa "kalın" dendiğide olmaktadır. Ağırlık içindedeki erkek tarafının yeni ev için aldığı herşey bulunmaktadır. Ağırlık genellikle düğünden önce kız evine götürülmektedir.

Düğün için konuşulan takılar nişanda takılacağı gibi genelde düğün içinde de takılmaktadır. Nişanla düğün arası bir zamanda resmi nikah yapılmaktadır. Dini nikahta ise imam, gelin vekili, damat ve aile büyükleri bulunmaktadır. Eğer dini nikahta mehir (evlenen kadına güvence olarak verilen pava veya ziynetlerin tümü)sözkonusu olursa damat ya peşin öder yada vaat eder. Eğer mehir verilmişse bu gelinin öz malı sayılmaktadır. Dini nikahta bağlanmak (dini nikah anında eğer parmakta yüzük saat oynatılır, kilit kilitlenir,ip düğümlemesi erkeği kadına karşı soğuklaştıracağına olan inanç) sözkonusu olacağından genelde nikah anı saklı tutulmaktadır. Mehir altın veya para olarak verilmekte ve kız gelin giderken kızın çehiz sandığı veya çantasına konulmaktadır. İmam nikahı sırasında ödenenler, kıza ve oğlana alınanlar bir senete yazılır ve imza altına alınır. Bu senetin bir nüshası kız bir nüshasında erkek tarafında kalmaktadır.

İlimizde hayırlı işin fazla uzatılması hoş karşılanmamaktadır. Maddi durum elveriyorsa en kısa sürede düğün yapılmasında fayda vardır denmektedir. İki bayram arasında - ramazan ve kurban bayramları- düğün yapılmamaktadır. Eğer nişan ve düğün arasına bayram veya hıdrellez girerse yapılması gereken şeyler vardır.

Ramazan Bayramı: Gelin kız için bayramlık elbise, şeker, kolonyağı alınarak gelin evin gönderilir.

Kurban Bayramında: Bayramlık elbise ve boynuzlarına bir beşibirlik takılmış koç alınarak kız evine gönderilir.

Nevruz (Sultan Nevruz): Sultan nevrzda ise kız evine baş harfi "S" ile başlayan simit, susamlı çörek, süt gibi şeyler bir bakır sini içerisinde kız evine gönderilir. Kız evi bu günlerde hediye getirenlere bahşiş vermektedir.

Nişanlılık yarı evlik sayıldığından bozulmasında toplum tarafından hoş karşılanmamaktadır. Yinede seyrekte olsa nişanın bozulduğu olmaktadır. Nişan iki ailenin çeyiz, başlık, ağırlık gibi konularda anlaşamamasından bozulmaktadır. Eğer nişanı kız tarafı bozuyorsa -buna "çıkı atma" denir- tüm hediye ve takıları oğlan evine gönderir. Eğer oğlan tarafı bozuyorsa kız istese hiçbirşey vermeye bilir. Nişanlısından ayrılanın -bilhassa kızın- evlenmesi ilki kadar kolay olmamaktadır.

Evlikte toplumsal yapının temel taşı olan aile kurulacağından yeni ev için iki tarafada temel yükümlülükler düşmektedir. Yeni ev için erkek tarafı salon takımı, yatak, ayna, halı, koltuk takımı alır. Kız tarafı ise mutfak ve yatak odasını yapar. Çeyiz olarakta yatak takımları, karyola örtüleri, iç çamaşır, perde, bakır eşya alır. Kızın yeni ev için yaptığı el işleri "sandık eşyası" olarak anılmaktadır. Kız çocuğu doğduğu günden beri çeyizi hazırlanmaktadır. Bu nedenle "Kız beşikte çeyiz sandıkta" denmektedir.

Erkek tarafı ev eşyalarını hazırlayınca ve kendini düğüne hazır hissedince kız tarafına gelerek düğün tarihini belirleme isteğini belirtir. Kız tarafında hazırlıkları konuşularak ortak bir tarihte anlaşma sağlanır. Düğün günü karara bağlandıktan sonra urba düzme günü konuşulur. Buna "düzgünn düzme" denmektedir. Düzgün düzmeye kızın genç akrabaları annesi ve oğlan tarafından ise oğlanın ağbisi amcası katılmaktadır. Burada gelinlik kıza yazlık ve kışlık olmak üzere iki kat elbise, iç çamaşırı, manto, havlu, hamam takım - tarak, lif, sabun konan oval tabak, gümüş takunya- kızın ailesine ufak hediyeler alınır. Burada kız babasına hediye alınmaz çünkü bu hoş karşılanmaz. Düzgün düzmede alınanların masrafını erkek tarafı karşılamaktadır. Kız tarafı ise damat için damat elbisesi iç giysiler gömlek ayakkabı gibi töreler alır.

Düzgün düzmede kumaş alınmışsa bunlar köy yeri ise bilen bir kadın eğer şehirde ise terzi tarafından dikilmektedir. Gelinlik biçileceği günü kızın arkadaşları ve kadınlar terziye giderler terzi işe başlarken makas kesmiyor diye bahşiş ister ve orada bulunanlar terziye bahşiş verir.

İlimizde belirli bir düğün günü yoktur. Fakat Cuma akşamı inancı bu uygulamada da kendi ağırlığını hissettirmektedir. Şöyle ki; düğünler ya cuma akşamı başlamalı yada cuma akşamı bitmelidir. Biz bu araştırmamızda düğünün en çok uygulanan formu olan perşembe günü öğleden sonra başlayıp pazar akşamı biten ve geleneksel olana en yakın olanını belirtip düğün uygulamalarının da o şekilde sıralamanın işimizi kolaylaştırmanın yanında konunun daha anlaşılır olmasında sağlayacağına inanmaktayız. Konu

folklor (halkbilimi) olunca her ne kadarda mutlak doğruya ulaşılacak istensede eksik kalan veya günbe gün değişime uğrayan uygulamalar bu tek doğruya ulaşma işini imkansız kılmaktadır.

Düğün tarihi belli olduktan sonra aile büyükleri ve yakın komşuların katıldığı "danışık toplantısı" yapılmaktadır. Bu toplantıda okuyucuların kimler olacağı, konuk evleri, oduna gidecekler, yiğitbaşının kim olacağı, düğün kahyası gibi düğünün tüm olayları konuşulmakta ve gerekenlere görevleri bildirilmektedir.

Düğün başlamadan 8-10 gün evvel okuyucu çıkmaktadır. Okuyucu erkek tarafından ise her iki evin adetlerini eğer kız tarafından ise sadece kendi adetlerini saymaktadır. Kız tarafında çeyiz asma, ara gecesi, gelin hamamı, kına gecesi ve gelin alma sözkonusu olmaktadır ve kız evinin okuyucusu sadece bu günleri bildirmektedir. Erkek evinin okuyucusu ise bu adetlere ek olarak erkek evinin geleneklerini de saymaktadır. Erkek evinde ise danışık yemeği, bayrak kaldırma, damat hamamı, erkek kınası, güvey dolandırma ve gelin almanın tarihlerini ve saatini söylemektedir.

Düğün başlamadan 8-10 gün evvel çeyiz asılmaktadır. Çeyiz görmeye gelenler kızın işine yarayacağını düşündükleri hediyelerle gelmektedirler. Çeyiz asıldıktan 3-4 gün sonra ara gecesi yapılmaktadır. Ara gecesi kız ve onun yakın arkadaşları arasında ve çeyizin asılı bulunduğu odada gerçekleşen bir uygulamadır. Ara gecesinde kız ve arkadaşları sazlı sözlü bir eğlence tertiplemektedirler.

Kız çeyizini görmeye erkek tarafıda gelmektedir. Çeyiz görmeye gelenlerin yaptığı gibi erkek tarafıda yanlarında hediyeleri ile çeyiz görmeye gelirler. Çeyiz toplanmadan evvel erkek tarafından bir kişi kız tarafındanda bir kişi belirlenir ve bu kişiler gelinin tüm çeyizini ortalama fiyatları ile yazarlar. Fiyat yazım işi sonlanınca çeyiz toplanarak sandıklara doldurulur.

Düğün perşembe başlamaktadır ve düğünün ilk başladığı an bayrak kaldırmadır. Salavatlar eşliğinde bayrak kaldırılarak düğün başlatılmış olmaktadır. Bayrak kaldırmada bayrak uzunca bir cereğin ucuna takılır. Tepesi soğan, elma, tavuk tüysü takılarak süslenir. Bayrak cereği düğün evinin üzerinden görülecek şekilde çivilenmektedir. Ama günümüzde apartman önlerine ip ile bağlanarakta düğün evi belirlenir. Düğün müddetince bu bayrak düğün evinde asılı kalmaktadır.

Düğünlerde bir bayraktar olmaktadır. Bayraktar orada oynayan halay çeken gençlere sigara tutulması çay ikram edilmesi, eğer açsalar

sofra hazırlanması, mehtere bakılması, damat gezerken elinde bayrakla önde gidilmesi, gelin alayının önünde gidilmesi, düğün bittiği akşam mehterlerin evine götürerek ağırlanması gibi görevleri vardır. Bayraktar olanın bu ve benzeri uygulamalardan pek fazla kârı olmamaktadır. Bu yaptıklarını komşuluk hatırı için yapmaktadır.

İlimizde sağdıç olmaktadır. Sağdıç çocuk sağdıç olacağı gibi evli veya bekar gençlerden de olmaktadır. Sağdıç eğer evliyse damata gözkulak olmak, ona yol göstermek gibi eğitici bir fonksiyon üstlenmektedir.

Düğün Cuma günü normal seyirinde sürmekte ve oyunlar oynanarak devam etmektedir. Akşama kadar davul çalmakta ve oyunla geçmektedir. Gece gençler arasında düğün evinde orta oyunlarda oynanmaktadır.

Cumartesi günü gelin hamamı ve damat hamamı yapılmaktadır. Köy dışından gelen misafirler mehter tarafından karşılanarak konuk evlerine götürülmektedir. Gelen misafirler mehtere bahşiş vermektedirler. Düğün kahyası gidip bir ihtiyaçlarının olup olmadığını sormaktadır. Gelen davetlilere yemek verilmekte yemek bitiminde herkes siniye töre adında para bırakmaktadır.

Kız evinin diğer bir uygulaması ise gelin hamamıdır. Gelin hamamı cuma veya cumartesi günü olmaktadır. Gelin hamamına tüm tanıdıklar çağrılmaktadır. Gelin hamamı için hamama veya çermik, kaplıca, yunak varsa yunağa gidilmektedir. Bizim anlatacak olduğumuz İl merkezideki uygulamadır. Gelin hamamı da bu gün yapılmaktadır. Gelin hamamına "düğün hamamı" denildiğide olmaktadır. Okuyucu hamama çağırıyor " Hanımımın selamı var suyu sabunu bizden falan gün gelin hamamı var" diye yapmaktadır. Gelin hamamından bir gün evvel dolma börek çörek yapılmaktadır. Hamam sabahı herkes toplandıktan sonra bindallı giyinmiş olan gelin salona arkadaşlarıyla girmekte ve girişte bulunan havuzun etrafında üç kez döndükten sonra orada bulunanların ellerini öpmektedir. Hamam eğlencesi olurken oğlan tarafı mevsime göre Tokat kebabı veya yiyecek birşeyler göndererek orada bulunanlara ikram ettiği olmaktadır. Hamam eğlenceleride sazlı sözlü olmaktadır. Hamamda saz çalan kadınlara orada hazır bulunanlar tarafından bahşişler verilmektedir.

Damat hamamı da aynı gün olmaktadır. Fakat damat hamamı pazar günü gelin indikten sonra da olduğu olmaktadır. Bizim anlatacak olduğumuz cumartesi günü ve bol katılımlı olan damat hamamıdır. Damat hamama gidince herkes katılmaktadır. Damat, sabah hamama arkadaşları nezaretinde ve büyük bir kalabalık

tarafından götürülmektedir. Damat hamamda iken dışarıda kalabalık tarafından çeşitli oyunlar oynanmaktadır. Orada damat traş edilir. Damat hamadan çıkarken dualarla bakır bir sini içerisinde ve tüm parçalar sağ taraftan başlanarak giydirilir. Köylerde daha sonra damat ata bindirilir. Damat ata binince töre bağlama işlemi başlar ve bu eve kadar sürer. Töre genellikle bir bez çit gibi bir kumaş türü olmaktadır. Törelere bağlana bağlana öyle bir hal almaktadır ki damat at üzerinde gözükmemektedir. Damat evin önüne gelince tekrar dua töreni olmaktadır. Damat ve sağdıç el öperler. Damat ve sağdıç el öperken töre verilir. Bu geleneğe damat oturma ve güveyi donatmada denmektedir.

Cumartesi günü kız evi için önemli bir gündür diyebiliriz. Kız düğünüde sayılacak kına gecesi bu gece yapılmaktadır. Kına gecesinde kullanılacak kına ve dağıtılacak çerezler oğlan evi tarafından kız evine gönderilmektedir. Kız evi kınayı getirene bahşiş vermektedir.

Akşam erkek evinde toplanan akrabaları davul zurna eşliğinde kız evine giderler. Yolda çeşitli oyunlar oynanmaktadır. Kız evinde ise kızın yakın akrabaları toplanmıştır. Oğlan evinden gelenlerin önüne sırik veya ip tutularak yolları kesilir ve bahşiş alınır. Gelen konuklar içeri alınır. Mehter dışarıda kalmaktadır. Mehter dışarıda çeşitli havalarda çalamakta ve gençler eğlenmektedir. Bu şekilde müzikte içeri girmiş olmaktadır. Genellikle kına gecelerinde tef kullanılmaktadır. Tefle ağır havalarda çalınmaktadır. Önce oyunlar oynanmakta daha sonra gelin ağılatılmak için çeşitli ilahi ve deyişler okunmaktadır. Herkes toplandıktan sonra elinde kına tepsisi olan ve genelde yakın akrabadan seçilen bir kadın önde içinde mumlar yanan kına tepsisini elinde tutarak ve gelin bu kadının arkasında salona alkışlar eşliğinde girerler. Gelin sağdıç varsa sağdıç ile sağdıç yoksa bir akranı ile salonda bulunanların tümünün elini kaynanasından başlamak sureti ile öpmektedir. Gelinin el öpme işi bittikten sonra kendisi için hazırlanan köşedeki yerine oturmaktadır. Gelin başı içinde gül desenleri bulunan al bir oyalı örtü ile örtülmektedir. Gençler çeşitli oyunlar oynar. Saat ilerledikçe oyun ve eğlence havası kendini bir matem bir yas havasına bırakmaktadır. Kına yakıcı kadın kına türküleri söyleyerek kına yakma işine başlar. Yöremizde çok çeşitli kına türküleri söylenmektedir.

**Kınamı kardılar hamur ettiler
Yollara döktüler çamur ettiler
Benim kız adımı gelin ettiler
Anam sütün helal eyle**

**Ağla anam ağla el ettin beni
Gözümün yaşını sel ettin benim**

Geleneksel kına gecesi

**Helal eyle helal eyle
Anam hakkın helal eyle**

**Babam Tokat'a vardımı
Tokat kınası aldımı
Gelin olduğun bildimi
Şen babam evin şen olsun
Gidiyorum haberin olsun**

**Çekin atımın başını
Silin gözümün yaşını
Çağırın bey kardaşımı
Şen babam evin şen olsun
Gidiyorum haberin olsun**

**Elek içinde valası
Kağıt içinde kınası
Hanıya bu kızın anası
Şen babam evin şen olsun
Gidiyorum haberin olsun**

**Gül dibinde gül var mı?
Nar dibinde nar var mı?
Bu gece kalacağım
Evinizde yer var mı?
Şen ol anam şen ol
Evin barkın şen olsun**

Kına türkülerinden de anlaşılacağı üzere kızın evden ayrılışı yeni bir hayata başlayış ve önceki hayatının yok sayılışı şeklinde olmaktadır. Zaten halkımız doğum, sünnet, askerlik gibi geçiş dönemlerini çok önemli sayarken aynı zamanda önceki hayatı da yok saymaktadırlar. Kına gecesi de kız için böyle görülmektedir. Kına gecesi kızın baba evindeki son gecesi olması münasebeti ile böyle hüznü bir hava estirilmektedir. Kına

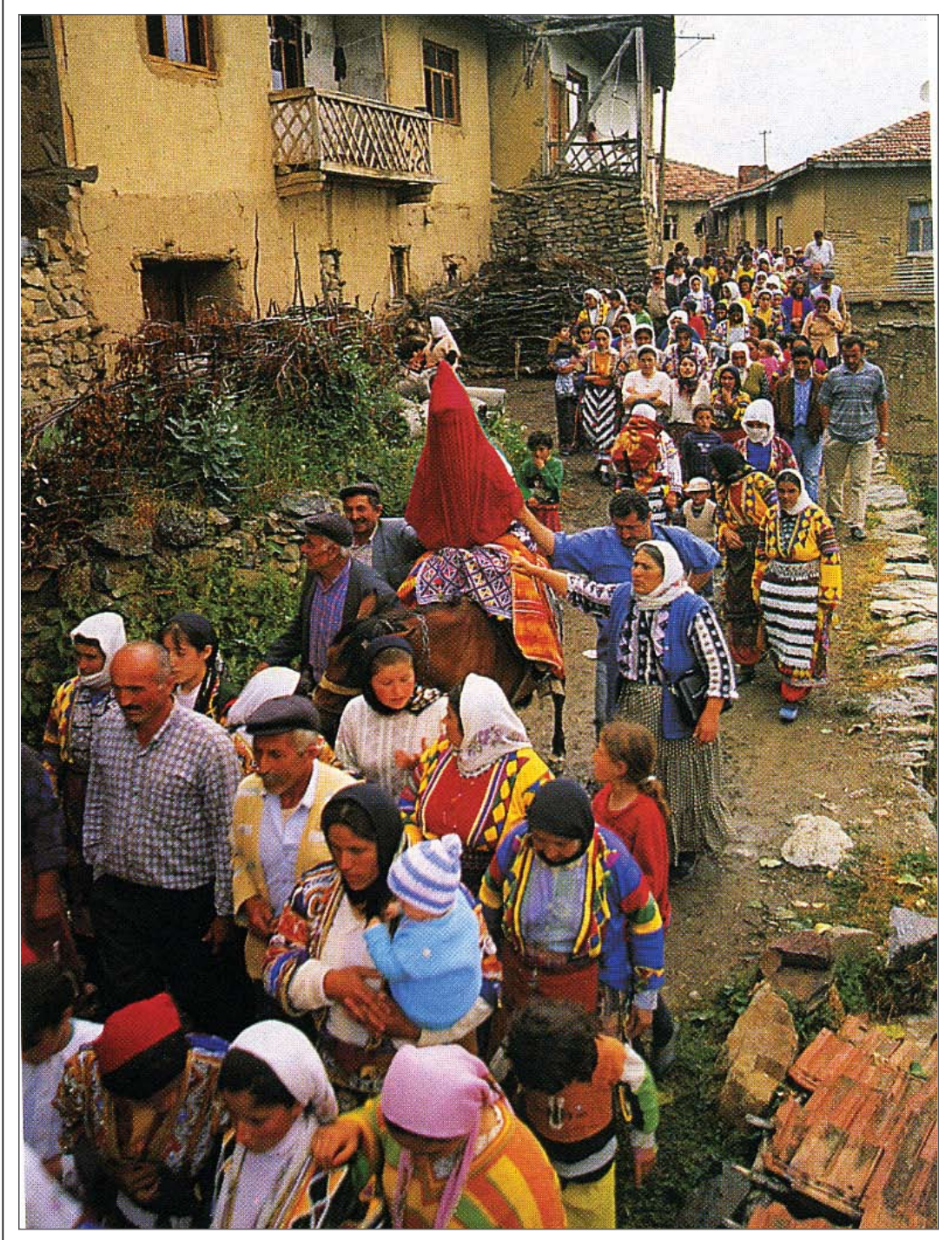
yakılması işlemi de bu kına türküleri eşliğinde olmaktadır.

Kına askere gidecek delikanlıya, kurbanlık koça, gelinlik kız ve oğlana yakılması da verilen manayı göstermektedir. Gelin kınası yakılırken kına ezilmiyor, kına sürülmüyor gibi şeyler söylenmek sureti ile erkek tarafından bahşiş alınmaktadır. Kına yakılınca gelin eli al bir bezle sarılmaktadır.

Gelinlik çağı geçmiş kızlar ve yettiğince isteyen herkes kına yakmaktadır. Kınadan bir kısım oğlan yakınacağı için oğlan evine gönderilmektedir. Damadın kınasını yiğitbaşı yakmaktadır. Gelen misafirler kına bittikten sonra dağılmaktadır. Kızın yakın arkadaşları ve yakınları kızın kalan eşyalarını da sandıklara yerleştirmek için toplarlar. Kızın eşyaları toplanınca kız gitmeye hazır demektir. O akşam kızın arkadaşları kızla birlikte kalmaktadırlar. Damat ise çoğunlukla tek parmağına ve avuç içine kına yakmaktadır.

Kız nişanlandıktan sonra örtünme şeklini değiştirmektedir. Kız nişanlılıkta ve evliliğin ilk zamanlarında "yaşmak çalmak" dediğimiz özel bir baş bağlama metodu kullanılmaktadır. Damat ise düğün boyunca "Kefiye" denen üçgen biçiminde bağlanmış ipek bir bezi omzuna atkı şeklinde atarak diğer insanlardan ayrılmaktadır. Bu damat adayının kolayca tanınması için yapılmaktadır.

Pazar günü sabah erkek evinde gelin almak için hazırlıklar yapılmaktadır. Gelen misafirler ve çevrede bulunanlar gelin almaya gitmek için toplanmaktadırlar. Gelin atla, faytonla

Geleneksel gelin yol etme (yollama)

veya arabayla alınmaktadır. Gelin almak için erkek evinin önünde toplanmakta ve gelin alayı oluşturulmaktadır. Gelin almak için oğlan evinden önde bayraktar daha sonra mehter, mehterin ardından bir gurup genç ve tüm toplananlar oyunlarla yola çıkar ve kız evine giderler. Kız evine girmeden önce bir oyunda kız evi önünde oynanmaktadır. Kız evinde oyunlar oynanırken evin büyüklerinden birkaç kişide kız evine girmek ister fakat daha önceden kilitlenen kapıyı açtırmaları gerekmektedir. Kapı açtırmak için erkek tarafına bahşiş verilmesi gerekmektedir. Verilecek bahşiş uzun uzadıya pazarlıklardan sonra belirlenmektedir. Bahşiş verildikten sonra gelinin erkek kardeşi veya kardeşi yerine tanıdığı bir akrabası gelin kuşağını bağlaması gerekmektedir. Gelin kuşağı kırmızı bir şerittir ve "Evine bağlı olsun" veya buna benzer bir niyetle bağlanmaktadır.

Kapı açıldıktan sonra eşyaları yüklemeye sıra gelmiştir. Eşyalar yüklenirken özellikle çocuklar sandık, yatak gibi eşyalar üzerine oturarak erkek tarafından bahşiş almaktadırlar. Bu işlemler sürerken mehterde gelin çıkarma havaları çalmaktadır.

Gelin alayı geldiği gibi yanlarına gelini de alarak yola koyulmaktadır. Gelin ata ise atının başını aile büyüklerinden biri çekmektedir. Eee "Gelin ata binmiş ya nasip demiş" denmez mi?... Düğün alayı damat evine doğru ilerlerken damat genellikle gelinin ineceği yere hakim bir yere çıkmak sureti ile alayı beklemektedir. Gelin kapıya gelince orada bulunanlar gelin attan inmiyor diye bağırılmaktadır. Kaynana ve kayın valide gelinin bu davranışına karşılık ona bir şey verirler veya vaat eder. Bu verilenler yöreye ve vaat edenin maddi durumuna göre değişmektedir. Gelin salavatlar eşliğinde attan veya her ne ile geldiyse ondan inmektedir. Gelin inerken damat gelinin başından madeni para ve elma şeker gibi tatlı şeyler atar. Gelin eve yollanınca kaynana gelin benden korksun diye çömlek kırar, dili tatlı olsun diye eşiğe yağ bal sürülmektedir. Gelin attan inince kucağına oğlan çocuğu verilir. Gelin birkaç kadın tarafından alınarak gelin odasına götürülmektedir. Damat daha sonra gelerek gelinle biraz konuşur. Daha sonra damat gelini alarak orada toplanan kadınların yanına gitmektedir. Buna koltuk yapma veya koltuğa çıkma denmektedir. Gelinle damat orada bekleyen ve gelini görmek isteyen kadınların yanına gelirler. Orada bulunanların ellerini öperler. Damat daha sonra oradan ayrılarak bir komşu evine gider. Düğün alayı gelinin eşyalarında yanında getirmişlerdir. Gelin eşyalarının indirilmesi işlemi bittikten sonra sıra düğün yemeğine gelmiştir. Düğün yemeği komşularla yardımlaşarak hazırlanmaktadır. İlimizde düğün yemeği denecek bölüm gelin almadan gelenlere verilmektedir. Verilen bu yemekler:Düğün

Çorbası,Pehlili Pilav,Etli Dolma,Un Helvasıdır.

İlimizde düğün müddetince halay vb. oyunlar oynandığı gibi akşamları orta oyunları da çıkartılmaktadır. Yöremizde deve oyunu köroğlan oyunu, sınırtası oyunu, değirmen oyunu, demirci- körük oyunu gibi birçok orta oyunlar oynanmaktadır.

İlimizde düğünleri neşeli kılmak için düğün görevlilerine, düğün yakınlarına, veya misafirlerden hatası bulunanlara cezalar verilmektedir. Yemekler soğuk geldi, vaktinde gelmedi, oda sorumlusu izin almadan çıktı v.b bahanelerle kişiler suçlanmaktadır. Bu haksızlığı affettirmek için çeşitli cezalar verilir. Tabii orda bir suç ve cezada varsa itirazlarda olacak. Hal böyle olurda olay mahkemelik olmaz mı? Hemen orada temsili bir mahkeme kurulur ve suçlu suçsuz ayırt olur. Ama bu mahkeme sahtedir fakat cezalar mutlak yerine getirilmelidir. Cezalar ise genelde düğünün mantığına uygun ziyafet verme cezalarıdır. Kişilerin ıslatma, merdivene sarılma gibi gülünç duruma düşürücü cezalara çarptırıldığı da olmaktadır.

Damat ve düğündekiler akşama kadar eğlenir. Akşam topluca camiye yatsı namazına gidilmektedir. Camiiye giderken ve gelirken çeşitli oyunların oynandığı ve duaların okunduğu olmaktadır. Camiiden geldikten sonra damat orada bulunanlar ve anne babasının elini öperek gerdeğe girer. Tabii yumruklardan kurtulabilirse. Geriye kalan gençlere yemek verildiğinde olmaktadır. Bayraktarın son görevi ise mehteri alır evine götürür ve onlara bir ziyafet çeker.

Damat burada geline hoşgeldin der. Gelin yüzünü açmak istemezse damat yüz görümlüğünü takar. Yüz görümlüğü kişinin ekonomik gücüne göre değişmektedir. Burada iki rekât namaz kılar. İlimizde bekarete değer verilmektedir. Gelinle gelen gelin yengesi geç saatlere kadar bekleyerek çarşafa bakar ve öyle ayrılır oğlan evinden. Bekleyen bu yenge için gelinin sigortası denmektedir.

Damatla gelinin gerdek sabahı hiç çıkmadı da olmaktadır. Fakat çıksalar bile gelin hiç konuşmamaktadır. Buna gelinlik yapmakta denmektedir. Gelinlik yapmak veya söylemezlik adeti geline kayınbaba ve kaynananın bir hediye vererek konuş demesine kadar sürmektedir.

Yöremizde gelinle damat aile içinde yüksek sesle ve isimlerini söyleyerek konuşmamaktadır. Düğün bittikten sonra haftasına gelinle damat kızın baba evine giderler. Buradada damat konuşmaz yemez içmez. Kayınbabası damata saat veya benzeri bir hediye vererek onu konuşturur. Bu ziyaretler normal seyirle devam etmektedir.

HALK KÜLTÜRLERİ

KOYUN YÜZÜ - SAYA GEZME – BEREKET – DEVE OYUNU

Yöremizde genellikle koyunların kuzuladığı döl alma mevsimi denilen Şubat-Mart aylarından başlayarak toprağın canlandığı bereketin, bolluğun çoğaldığı bu dönemlerde davul ve zurna eşliğinde erkeklerin oynadığı bir sıra gezme oyunudur.

Oyunda kız kıyafeti giyinmiş erkek oyuncular, söyleyici (okuyucu), kahya, yöreye göre dede, aşık gibi kişiler vardır. İki kişinin sırtlarına merdiven konularak ön tarafa bir kazma ile deve başı yapılır ve zil takılır. Kilim, cecim gibi malzemelerle üstü kapatılarak ortaya bir semer konulur ve deve yapılır. Davul ve zurna ile söyleyici oyuna iştirak eden oyuncularıyla birlikte bütün köyü gezer ve her evin kapısında ;

“Hey hayadan hey hayadan

Yılan çıkmış kayadan

Yoksulluktan gelmedik

Adet kaldı sayadan (atadan)” ,

der ve oyunlar oynanır. Seyredenler kızların kaçırmak isterler. Gülünür, şakalaşılır, taklit veya çeşitli yiyecek vermekle cezalandırılır. Toplanan hediyeler köyün en fakirine verilir veya yemek yapılarak hep birlikte yenilir.

ÇOCUK OYUNLARI

Kültür zenginliğini ve mozaiğini içinde barındıran Türk Kültürü Çocuklar içinde birçok oyun barındırmaktadır. Türk tarihinin en eski çağlarından beri çocuk oyunları her zaman yerini muhafaza etmiştir (güreş ve at yarışları gibi).

Çok zengin bir hayal gücüne ve yaratıcı yeteneğe sahip olan çocuklar taklit yetenekleriyle hayal gücünü en güzel biçimde çocuk oyunlarında göstermektedir. Bu oyunların herhangi bir amacı olmamakla birlikte amaç vakit geçirmek, arkadaşlarıyla birlikte olmaktır.

Bu oyunların çoğu tekerlemeli oyunlardır.

Komşu komşu hu hu!

Oğlun geldi mi?

Geldi.

Ne getirdi?

İnci boncuk.

Kime kime?

Sana bana.

Daha kime?

Kara kediye.

Kara kedi nerede?

Dala çıktı.

Dal nerede?

Balta kesti.

Balta nerede?

Suya düştü.

Su nerede?

İnek içti.

İnek nerede?

Dağa çıktı.

Dağ nerede?

Yandı bitti, kül oldu.

Bütün yörelerimizde oynanan çocuk oyunları gibi Tokatlı çocukların da kendi aralarında oynadığı oyunlar şöyledir; “Uzun Uzun Çember”, “Kutu Kutu Pense”, “Kan Kan Kelebek”, “Sarı Yılan”, “Benim Bir Küçük Çobanım Var”, Ali Baba Süt Pişti Mi?”, “El Üstünde Kimin Eli Var?”, “İzin Verir Misiniz?”, “Mısır Patlatma Oyunu”, “Topal Karga”, “Kurt Ölüsü”, “Ambara Vurdum Bir Tekne”, vb.

ALİ BABA SÜT PİŞTİ Mİ?

İki grup oluşturulur. Sayıları birden fazladır. İki gruptan birer ebe seçilir. Bunlardan biri Ali Baba olur ve diğerleri sorar;

- Ali Baba.

- Efendim.

- Süt pişti mi?

- Gelen geçen kaç kaşık

- Bir yarım, bir bütün kaşık

- Hangi gelinin düğününü yapıyorsun?

Yanıdaki adını söyler. Daha sonra iki yuvarlak çizilir. Bu yuvarlaklardan biri “cennet” ve biri “cehennem” halkası olur. Bu durumu yalnız iki ebe bilir, oyuncular bilmez. Ali Baba ile oyuncular el ele tutuşup, oyuncuları daireler içine sokmaya çalışılır. Bu sırada;

“Anan da cennet, baban da cennet”

“Uç cennete uç, nereye gidersen git” sözleri söylenir. Halkaların dışında oyuncu kalmayınca ebeler durumu açıklarlar. Cennet halkasına girenlere bir şey söylenmez. Diğer halkaya girenlere hep birlikte; “cehennemlik, cehennemlik” diye bağırılır. Oyun devam eder.

ORTA OYUNLARIMIZ

Dramatik öğeler taşıyan seyirlik oyunlar genellikle kılık değiştirip, yüz boyanarak oynanan oyunlar arasında, “Dede (Arap Oyunu)”, “Deveci Oyunu”, “Geyik Oyunu”, “Bemek Oyunu”, “Deve”, “Tilki”, “Fare”, “Kedi”, “Hemecük”, “Matur Oğlum”, “Oturak Oyunu(Hiso-Huso)”, “Gidi Gidi Mestane”, “Sivdi”, “Geçili”, “Vız”, “Faş-Füş”, “Kız Kaçırma”, “Yüzük Saklama”, “Çiftçi Baba”, “Koyun Gütme Oyunu”, “Ebenin Yaptığını Yapma”, “Kasap”, “Sınır Taşı”, “Arı Sağma”, “Top Ateş”, “Kim Vurdu”, “Pazarıcı Oyunu” gibi oyunlar oynanır.

“Ölüm hak, miras helal” der atalarımız. Zengin Türk folklorunda atasözlerimizin önemi kadar bu konudaki orta oyunlarımızın da ayrı bir yeri vardır. Orta oyunlarımız, halkımızın zekasını kullanarak meydana getirdiği anlamlı seyirlik gösterilerdir. Bugün hala, gençlerimiz daha ziyade köy düğünlerinde oynadıkları “Sınır Taşı” oyunu da bunlardan birisidir.

SINIR TAŞI OYUNU

Oyun, babalarının ölümünden dolayı kendilerine miras olarak kalan tarlayı bölüşmek gayesinde olan iki kardeşin dövüşerek geçimsizliklerini ve bununda köy halkı üzerindeki uzlaştırıcı etkisini ifade etmek için ortaya konulmuştur.

Oyun, iki kardeşin kavgasını izlemek ve arabuluculuk yapmak üzere gelen köylülerle; 5 oyuncudan meydana gelmektedir. Oyuncuların birisi sınır taşı simgelemekte olup, bu oyuncunun el ve ayakları birbirine kenetli olarak sıkıca bağlanmıştır. Oyuncuların ikisi, iki kardeş ifade etmekte, diğer iki oyuncu ise bu iki kardeşin arkalarına bağlı bir vaziyette arkalarındaki bir gücü ifade etmektedir.

İki kardeşi uzlaştırmak amacıyla tarla başına gelen köylüler ve oyuncular oyunu şu şekilde oynamaktadırlar.

Köyün en yaşlı kişisi, ehli vuguftur.

- Ey gomşular, ırahmatlıyı ben çok eyi bilirim.

Bilirsiniz benim tarlamda onun tarlasına yakındır. Adam ölmeden önce aha şu gördüğünüz sınır taşı (ayağı ile iterek), aha şoraya dikmişti.

Kardeşlerden büyüğü itiraz ederek;

- Ben babamı bilmem mi? Aha şu taşı (ayağı ile tekmeleyip, iterek) babamla birlikte inanın aha buraya dikmiştik.

Küçük kardeşi haliyle olaya itiraz eder;

- Yoooooh... babam beni çok severdi. Hak geçmemesi için de "oğlum sakın bu sınır taşı (ayağıyla iterek yerini buldurur) buradan başka yere gaydırıpta bir birinizin hakkını ketmetmeyin" dedi.

- Bu arada köylülerden birisi bu üçünün de sınır taşı yerine koyamadıklarını ifade ederek itiraz eder ve;

- İrahmatlı bu çocukların tarla bölüşme yüzünden birbirlerine düşeceklerini biliyormuş arkadaş. Ölmeden evvel " Gel komşu seni severim, iki cızım tarlamız var, bu dünyanın öbür tarafı da var. haktan ve adaletten vazgeçmeyelim. Şu tarlayı iki oğluma eşit olarak bölek." dedi. Hemi vallahi, hemi billahi! Aha bu daşı dünkü gibi hatırlarım (taşı ayağı ile iterek) aha buraya koydu, arkadaş yahu!

- Olay bir süre devam ettikten sonra tarla köylülerin huzurunda bölüşülmemiştir. İki kardeş arasında şöyle bir konuşma geçer; (Kardeşlerin birer tane sopa vardır.)

- "Be birader, bu taş (ayağı ile iterek) aha buradaydı. Sen neyine güvenip de bu taş buraya koydun." der. Diğer ise;

- "Neyime güveneceğim, arkama güveniyorum"(o arada hemen arkasını döner).

- "Demek sen arkana güveniyorsun ha!" der ve elindeki sopayla arkasına vurur.

Birbirlerinin arkasına bir müddet vurduktan sonra, köylüler araya girer.

"Bu işi çok uzattınız, aha burada kalacak ve

bu meselede burada bitecek" derler. İki kardeş birbirleri ile helalleşirler ve tarla bölme hadisesi böylece sona erer.

Oyunun günümüzde tatlı bir anı şeklinde devam etmesi, daha nice yıllar varlığını sürdüreceğini ispatlamaktadır.

TOKAT'LI AŞIKLARIN GENEL TARİHİ

Türk Edebiyatının geçmişten günümüze devam eden en orijinal geleneklerinden birisi de aşıklık geleneğidir. Ozanlarımız halkımızın gönlünde asırlardır yer etmiş bugün bile sazlarının teli nağmelendiğin de, dilleri ballandığında yüreklerimiz coşkuyla kabarmaktadır.

İslamiyet'ten önceki sözlü şiirin geleneksel yüzü, aşıklık geleneğinde hiç bozulmamış, ozanın adı "Aşık", Kopuzun adı "Saz" olmuştur. Zaman içinde ozan şiirini sazla söyleyen, aşık şiirde saz kullanmayan şair olarak da ifade edilmiştir.

Edebiyatımızın gürül gürül akıp giden bu asude geleneği Anadolu'da Erzurum, İstanbul, Sivas, Kars, Konya, Çorum, Kırşehir ve Tokat gibi bölgelerde halk edebiyatı geleneği usta çırak münasebetiyle günümüze kadar devam etmiştir.

Evlıya Çelebinin "Alimler ve Şairler" diyarı olarak tarif ettiği Tokat'ımızda aşıklık geleneğinin konusunda kesin bir bilgi vermek mümkün değildir. Son elli yıldır halk şairleri arasında yapılan yarışmalarda Tokat'tan yetişen şairlerin önemli başarılar elde etmesi, aşıklık geleneğinin ne kadar geliştiğinin önemli bir göstergesidir. Aşık Püryani, Aşık Kul Sema-i Baba, Aşık Selmani, Aşık İmamoğlu hala yaşayan önemli şairlerimizden birkaçıdır. Yine Talib'in çıraklarından Fedai, İstanbul'da aşıklar kıraathanesinden biri olan Kumkapı Sazlık kahveye uğradığında aşıklardan biri, ünlü Zileli Talib'i sorması üzerine; "Dediler mevlidin olur nereden Dedim ki aslımız olur Zile'den Dediler Talibi n'oldu oradan Dedim bir Fatıha Aziz İstanbul" şeklindeki deyişi Tokat ve çevresinden ne kadar güçlü halk şairlerinin yetiştiğinin önemli bir işarettir.

Tokatlı en eski halk şairini Kul Himmet olduğu konusunda önemli bir görüş birliği vardır. 16. asırda yaşayan Kul Himmet önemli bir eğitim görmüş, Pir Sultan Abdal'ın dervişlerinden biridir.

Kul Himmet, Almus ilçemize bağlı, eski adı Varzıl olan, Görümlü köyünde bir türbede meftundur. Türbe, köyün tam ortasındadır. Kerpiçle örülmüş, üstü kiremitle kaplanmıştır. Adına her yıl Ağustos ayında şenlikler yapılmaktadır.

Dili sade olmakla beraber, tasavvuf ve tarikat terimlerini iyi kullanmaktadır. Halk ve tekke kültürü ile yetişen şairin;
 “Seyran edip bu alemi gezerken
 Uğradım, gördüm bir bölük canları
 Cümlesinin erkanı bir, yolu bir
 Mevla'm bir nurdan yaratmış onları”
 gibi deyişleri şiirinin zirvesini göstermektedir.

Kul Himmet'ten günümüze kadar Tokat'ta yetişen halk şairleri arasında: Talibi (1745-1813) Fedai, Arifi, Ceyhuni, Iskini, Mevci, Remzani, Raşit, Zefil Necmi, Aşık Sıtkı, Zileli Fikri, (1854-1914), Dabak Hürrem(1850-1915), Aşık Sadık, Fevzi, Sofoğlu, Aşık İsmail, Kul Yusuf, Gulam Haydar Katibi, Nurettin Seyfi, Aşık, Kamili, Zikriye, Kemferi, Büryan Ana, Tokatlı Nuri (1826-1885), Niksar Bedri (1845-1897), Tokatlı Gedai Ali(19. yy), Semai, Eşrefoğlu, Erzurumlu Emrah (Erzurum'da doğmuş, ömrünün büyük bir kısmını Niksar'da geçirmiş ve Niksar'da vefat etmiştir. Adına 1990'lı yıllarda Türbe yapılmıştır.)

Bu aşıklar arasında (1745-113) yılları arasında yaşayan Talibi'nin ünü bir hayli yaygındır. Yer ile Gök destanı, Beğenmez Destanı, Yaş Destanı, yaşadığı Zile yöresinde hala meşhur olan şairin mezar taşında;
 “Ben garibim başım garip,
 Silada eşim garip
 Ösem mezara girsem
 Mezarda başım garip”
 dördlüğü yazılıdır. Tokat'ın edebiyat tarihinde en çok bilinen halk şairlerinden biri hiç şüphesiz Aşık Nuri'dir. 1820-1883 yılları arasında yaşamış olan Nuri, Emrah'ın çırağı olduğunu hiç unutmamıştır.
 “Enel hak sırrını diyecek kimdir
 Kanaat lokması yiyecek kimdir

Erenler hırkasını giyecek kimdir
 Nuri vardır Emrah çıraqlarından”
 gibi dördlüklerle ustasını anmaktan geri kalmamıştır.

18. Asırdan itibaren Tokat'ın Osmanlı Devleti içindeki önemli kültür merkezlerinden biri olması, ilimizin dört tarafının bir “Kültür Harmanı”na dönüşmesine neden olmuştur. Öyle ki, Tokat'ı kültür bakımından tarif etmek gerekirse “Reşadiye türkü, Zile aşık, Artova halay oymağı” diye ifade edilmiştir. Birkaç örnek vermek gerekirse;

Ela gözlerine kullar olduğum
 Cevr ile cefayı hayli ettin bana
 Hint ile Yemen'e attın taşımı
 Gurbet ellerde böyle ettin bana

Bakmamışsın yaradanın işine
 Değirmenler döne gözüm yaşına
 Mecnun gibi verdim Pikar başına
 Beni Mecnun seni Leyla ettin bana

Kul Himmet üstadım kanım içtiler
 Vah neyimize kastımıza düştüler
 Kimi inandı, kimi inanmadı şaştılar
 Aduvlar deli oldu huylattın bana

diyen Kurusekülü Aşık Selmani 1934 yılında Almus ilçesine bağlı Kurusekü köyünde doğmuş, halk edebiyatımızda cinas, taşlama, dudak değmez, koşma, vb. türleri çok iyi uygulayan sekizli ve on birli hece vezni fazla kullanan Türk-İslam Büyüklerini öven ve halk kültürünü çok iyi kavramış bir ozanıdır. Ayrıca, halen ilimizde yaşayan genç aşık İmamoğlu'ndan bir divan şiiri:
 “Başın duman duman kar ile dolsa
 Yalvarsan Hüda'ya karı kaldırım”

AŞIKLARIN DİLİYLE TOKAT'IN ANIT ŞİİRİ

Tokat vilayetinin vafını veren
Dinleyin nasıldır hali Tokat'ın
Etrafı lale sümbül bürüdü
Burcu burcu kokar gülü Tokat'ın

Açıldı gülleri yeniden yeni
Nasıl methedeyim vilayet seni
Elli iki minare altmış dört cami
Böyledir insan kulu Tokat'ın

Tokat'ın er gelir baharı yazı
Erden erişiyoruz dutu kirazi
Çift kanalla sulanıyor arazi
Akıyor ırmağı seli Tokat'ın

Gıgıj dağı Topçam'a bakıyor
Ortasından Yeşilirmak akıyor
Okullarda öğrenciler okuyor
Her yere uzalı kolu Tokat'ın

Aşığın gözüne gelir mi uyku
Kalbimize ilham Allah'tan korku
Cenneti okşuyor Gümenek Parkı
Ağacı elması dalı Tokat'ın

Gezdim ovasını gördüm yüzünü
Aşıklar sağlam söyler sözünü
Reklamda meşhur Kazova'nın üzümü
İlgıt ilgıt eser yeli Tokat'ın

Birinci kazası Zile'dir Zile
Orda yaşayanlar çeker mi çile
Gelin kardeşlerim vererek el ele
Her yerde söylensin ünü Tokat'ın

İkinci kazası Turhal'dır Turhal
Çalışıyor şeker fabrikası var
Haddinden ziyade ticaretle kar
Şekerden tatlıdır dili Tokat'ın

Yüksektir aşılmaz yaylacık dağı
Orman ile dolu hem solu sağı
Üçüncü kazası gördük Erbaa'yı
Yayılr davarı malı Tokat'ın

Bugün dostlarla girdik pazara
Çalışan kul hiç kalır mı avara
Dördüncü kazası vardık Niksar'a
Yükselir şerefi şanı Tokat'ın

Kuluna yardımcı kadir Mevlası
Aşıkların kabul olur duası
Hazine misali Niksar ovası
Gayet çok gelirli yeri Tokat'ın

Mevla izin verdi bunu de diye
Bu şiiri dinleyene hediye
Beşinci kazası bir Reşadiye
Süzülmüş petekten balı Tokat'ın

Bülbül gül dalına yapıyor yuva
Orayı gezen bilir gayet düz ova
Altıncı kazası dedik Artova
Danesi buğdayı dolu Tokat'ın

Tokat'ın şiirini yazdırdım burda
Mevla sevdiğini bırakmaz darda
Birde varak dedik Yeşilyurt'a
Karışmış yeşili alı Tokat'ın

Tokat'ın vafını anlattım size
Söyledikçe neşe veriyor bize
Sekizinci kaza vardık Almus'a
Doludur barajı gölü Tokat'ın

Aşık söyledikçe saliha yazar
Akıla fikire uğramaz nazar
Dokuzuncu kaza görünür Pazar
Ne olduğu onla belli Tokat'ın

Gezdim Adana'yı gördüm Mersin'i
Pir önünde okumuşum dersimi
Tokat'a açtılar halı kursunu
Avrupa'da meşhur halı Tokat'ın

Dinletir mi bu Püryani aşığı
Yeni methetmenin geldi keşiği
Yedi vilayete verdim ışığı
Aydınlık geçiyor günü Tokat'ın

TOKAT'TA DOĞMUŞ ÜNLÜ KİŞİLER ALİM VE SANATKARLAR

MOLLA HÜSREV

1480(Şeyhülislam-Alim) Fatih Sultan Mehmet'in hocası Sultan II. Murat'ın kazaskeri olan bu Tokatlı alime Fatih; 'Zamanımın Ebu Hanifesi' derdi. Halkın çok sevdiği Molla Hüsrev yazdığı pek çok eserlerden bazılarını kendi el yazması olarak Fatih'e hediye etmiştir.

MOLLA LÜTFİ (Lütfullah)

1494 (Alim) İbn-i Kemal'in hocası ve 16. yy ın bu ünlü alimi, din, felsefe, akıl ilimlerinde çağının en ünlüsü idi. Fatih Sultan Mehmet'in ' Hafız- ı kütüp'lüğünü yapmış olan Molla Lütfi'nün 100 kadar ilimin adını ve konusunu bildiren 'el metalibül ilahiye fi mevzüatül ülüm' adlı eseri en ünlüsüdür. Meclislerde çağına göre çok ileri görüşleri, nükteleri, açık sözlülüğü zaman zaman suç unsuru olmuş ve 1494 yılında Sultan Ahmet Meydanında asılmıştır.

İBN-İ KEMAL

1486 Kemalpaşaoğlu Şemsettin Ahmet, bilgin, şair, tarihçi, hukukçu düşünür ve Şeyhülislam. Eserlerinin çokluğu ile tanınmıştır. Dedesi Fatih devri beylerinden ve Osmanlı vezirlerinden Kemal paşa olduğu için Kemalpaşaoğlu diye tanınmıştır. Kemal paşa Tokatlıdır. Onun oğlu Süleyman Bey de tımarlı bir sancak beyidir. İbn-i Kemal, Süleyman beyin oğlu olarak 1486'da Tokat'ta doğmuştur.

Tımarlı ailesinden geldiği için başlangıçta kendisi de askerdi. Yükselme arzusu onun genç yaşta ordudan ayrılıp ilmiye sınıfına geçmesine sebep olmuştur. Devrin tanınmış ilim adamlarından ders alan İbn-i Kemal, 1505'de Edirne Medresesine müderris olmuştur. Bu sırada II. Beyazıt kendisine Türkçe Osmanlı tarihini yazma görevi vermiş; o da başlangıçtan 1526'ya kadar olan devreyi içine alan 10 ciltlik Osmanlı Tarihini 'Tevarih-i Al-i Osmaniye'yi yazmıştır. Daha sonra çeşitli yerlerde müderrislik yapmış, bu arada verdiği bazı fetvalar yıldızının parlamasına yol açmıştır. 1516'da Anadolu kazaskeri olmuş, Yavuz Selim'in 25 ay süren

Mısır seferine katılmıştır. Mısır'dan dönerken İbn-i Kemal'in atının ayağından Yavuz'un üzerine çamur sıçraması üzerine mahcup olmuş, bunu gören Yavuz, 'Alimlerin atından sıçrayan çamur bize şeref verir' demiş ve ölünce bu çamurlu kaftanın, sandukası sandukası üzerine örtülmesini vasiyet etmiştir.

SEYYİT ALİ

1436 (Alim). Gümenekli olan Seyyit Ali II. Murat zamanında ün yapmış alimlerden. Eserlerini Sivas'ta yazmış 1436'da da Amasya'da ölmüştür.

MELİHİ TOKADİ

Fatih'in hususi meclislerinde bulunan ve devrin ünlü alimlerinden olmasına karşılık aşırı içkiye düşkünlüğü ile itibarını kaybetmiştir.

MEHMET MUHİTTİN

1489 (Matematikçi- Din adamı) Niksarlı olan bu adam din konularının yanı sıra devrin önde gelen matematikçisidir. II. Beyazıt Mehmet Muhittin'i İstanbul'a davet etmiştir. Vaziler verdirmiş ve öğrenci yetiştirmesini istemiştir.

MUHARREM EFENDİ

1504 (Hukukçu- Edebiyatçı) Zile'de doğan Muharrem Efendi hukuk bilgisiyle ünlüdür. Bu eserlerini Türkçe ve Arapça yazmıştır. Özellikle yazıldığı çağ için çok değişik olan ve kadınlara ait 'Ummetunnisa ve Rebulmesail' kitapları çok ünlüdür.

AKBİLEK YAHŞİ HALİFE

1524 (Alim) İbn-i Kemal'in hocasıdır. Erbaa'nın Sonusa köyünden olan Akbilek Halife, Arabistan'a gitmiş ve orada Arap alimlerinden ders almıştır. Yurduna döndükten sonra kırk yıl medreselerde hocalık yapmıştır.

AHMET ŞEMSETTİN

1597(Tarih ve Tasavvuf Bilgini) Zileli Ahmet Şemsettin tarih ve tasavvuf üzerine 15'i mensur olmak üzere 30 eser yazmıştır. Eğri seferine de katılan Şemsettin eserlerini Sivas'ta tamamlamış ve Halfiye tarikatının Şemsiye şubesini açmıştır.

SABUHİ AHMET DEDE

1646 (Mevlevi- Şair) ilk eğitimini Tokat'ta tamamlayıp İstanbul'da Eyüp, Bektaşî Kasım ve daha sonra Konya Mevlevî Şeyhi olan Ahmet

Dede Türkçe ve Farsça şiiirler yazmıştır. Ali Enver 'Sema ve Haneiedeb' sahife 121'de 'İktidari edebisini almak için Nefi, Fehim, Naili gibi esatirei şuaranın üstadı olduğunu beyan etmek kifayet eder' demektedir. İstanbul'un ünlü Yeni Kapı Mevlevihane'sinde 18 yıl şeyhlik yapan Sabuhi Ahmet Dede 1646 yılında ölmüştür.

ŞEYH MEHMET EMİN

1744 (Yazar-Hattat) 1664 yılında Tokat'ta doğan ve zamanın en ünlü Nakşibendi Şeyhlerinden olan Mehmet Emin, devrin alimlerinden ders görmüş. Türkçe, Arapça, Farsça ilahiyat ve manzumeler yazmıştır. Yedikule Abdullah Efendiden hattatlık dersleri alan Şeyh Mehmet Emin bu konuda da zamanın ustalarından olmuştur.

HEKİM MUSATAFA

1765 (Tıp bilgini) Sultan II. Mustafa döneminin ünlü tıp bilgini Hekim Mustafa, İbn-i Sina'nın 'Kanun' adlı eserini 5 yıl uğraşarak Türkçe'ye çevirmiştir. O çağlara kadar yapılmamış bu önemli olay için doktor Adnan Adivar 'Osmanlı Türklerinde İlim' sayfa 168'de şöyle diyor. 'Metinde anlaşılması güç olan yerler, şarihi ulema namı ile maruf olan kutbinin şirazinin şerhinden istifade olunarak izah edilmiştir... Herhalde, bu devre kadar gelen Osmanlı Türk hekimlerinden Arapça bilenlerin tıbbı dair neşrettikleri eserlerin ekserisi, sadece kanunu hülasası iken Tokatlı Mustafa Efendinin asıl ana eseri dilimize çevirmeye teşebbüsü takdire, asırlarca Türk-Osmanlı tababetine hakim olan bu eserin ancak modern tıbbın memlekete girmesinden pek az evvel tercüme edilmiş olmasında teessüfe layıktır.'

TAHİR EFENDİ

1837 (Şeyhülislam-Alim) 1825'te II. Mahmut'un Şeyhülislamı olan kadızade Tahir Efendi 'Vakayı Hayriye' olarak geçen yeniçeri ıslaha hareketleri döneminde çok önemli hizmetler yapmıştır. Yüksek ilim ve irfan sahibi olan bu zat, II. Mahmut ve Şeyhülislamı Mekkizade Asım Efendinin yeniçeri isyanları karşısında çaresiz kalmaları üzerine göreve getirilmiş ve dirayetli tutumu, bilgisi ve ileri görüşlülükle yazdığı bir seri fetvalarla düzeni sağlamıştır. Eyüp Sultan mezarlığında yatan mutasavvuf, Alim Tahir Efendinin 'Risale' kitapları ünlüdür.

Bunlardan başka, yöremizin yetiştirdiği deerli ilim adamlarını şöylece sıralayabiliriz

Sosunali Dede Cöngi, Mehmet Çelebi, şeyhi, Niksarlı Emir Hasan, Mehmet Musluhittin Mustafa, Tokatlı Maksut Dede, Şemsettin, Lali, Sadri, Valihi, Zari, Zileli Mehmet.

EBU BEKİR KANI

1711 Tokat'ta doğmuş şair ve mizah ustası Kani, Tokat mevlevihanesine girmiş ve kırk yaşına kadar Tokat dışına çıkmamıştır. Hekimoğlu Ali Pşa, kendisine yazdığı bir kasideden dolayı Kani'yi tanımış ve İstanbul'a davet etmiştir. Divanı Humayun kaleminde hocalık yapan Kani, daha sonra Babıali'den hoşlanmamıştır. Silistre'ye divan katibi olarak gitmiştir. Bükreş'te bulunduğu sırada sevdiği Romanyalı kızın, kendisine Hristiyan olmasını teklif etmesine karşılık 'kırk yıllık Kani olur mu yani ?' diye verdiği yanıt ünlüdür. Kalender ve nüktedar olan Kani 1781'de İstanbul'a dönmüş, Sadrazam Yeğen Mehmet Paşaya olan davranış ve esprileri yüzünden, asılmaktan zor kurtulmuş, Limni adasına sürülmüştür. Yoksulluk içinde İstanbul'da ölen Kani'nin manzume, nesir ve mektupları Türk mizah edebiyatının güzel örnekleri arasındadır.

AŞIK NURİ (Mahmut)

1893 Büyük saz şairi Emrah'ın 'Nuri' mahlasını taktığı şair Mahmut'un içli ve kudretli terennümü vardır. 'Divan'ını maalesef bulamadığımız Aşık Nuri gibi büyük saz şairimizi birkaç kelime ile anlatmak mümkün değildir. Yöremizde yetişmiş pek çok şair ve aşık arasında, Şair Ceyhuni, Niksarlı Bedri, çok güzel sesi olan Derviş Ahmet gibi ülkemize gönül vermiş aşıklarımız bunlardan sadece birkaçıdır.

HALİS TURGUT CİNLİOĞLU (1901-1982)

Asıl adı Halis Turgut Araskaya olan Halis Cinlioğlu, aile unvanını kendisine soyadı olarak tescil ettirerek Halis Turgut Cinlioğlu adı ile üne kavuşmuştur.

Eğitimci yazar ve halkbilim araştırmacısı Cinlioğlu 1901 yılında Tokat il merkezi Horuç mahallesinde dünyaya gelmiştir. İdadi öğreniminden sonra kurtuluş savaşı yıllarında Tokat Müdafa-i Hukuk Cemiyetinde görev almış, bu arada 'Maarif Vekaleti'nin açtığı sınavı kazanarak Tokat ortaokuluna Tarih-Coğrafya öğretmeni olmuştur.

I.ve II. Tarih kongresinde Tokat heyetinden delege olarak katılan Cinlioğlu halk kültürüne en büyük hizmetini Tokat müzesinin açılışı için vererek yapmıştır.

1926 yılında bin bir zorlukla şimdiki yeri olan Gökmedrese binasını müze olarak açtırıp çevredeki tarihi eserleri derleyerek müzeye kazandırmıştır.

1947 yılında Tokat Yeşilirmak Özel Lisesi adı

ile açılan lisenin kuruluşuna emeği geçmiş olup 1949 yılında resmi lise olan bu eğitim kurumunda ve Tokat ortaokulu, Kız enstitüsü ve Muallim mektebinde toplam 40 yıl hizmet vermiştir.

Öğretmenliğinin yanı sıra tüm Tokat il ve ilçeleri ile 574 köyde araştırma ve incelemeler yapmış en büyük hizmetini bu alanda vermiştir.

Hizmetlerinin bir yenisi de 1950'de kurmaya başladığı 'Halis Cinlioğlu Özel Kütüphanesidir. Halen bu kütüphanede yedi bin cilt eser bulunup, en zengin kişisel kütüphanelerden biri olarak halka açık tutulmaktadır.

GAZİ OSMAN PAŞA

Asker ve devlet adamı. Plevne savunmasının ünlü komutanı Osman Paşayı oğlu Hüseyin Abdülkadir Plevne ile yapılan bir konuşmadan tanıyalım.

'Babam Gazi Osman Paşa 1832 yılında Tokat'ta doğmuştur. Büyük babamız fakir ve ailesini geçindirmekte güçlük çeken bir kimse olduğundan İstanbul'a gelip yeni iş aramak üzere Beşiktaş'a yerleşmişlerdir. Beşiktaş'ta yaşayan aile onu Askeri Rüştiye ve İdadisini bitirdikten sonra Harp Okuluna vermişler ve 1852'de sınıfının ikincisi olarak orduya

teğmen katılmıştır. Kırım harbi dolayısıyla harp akademisine giremeyerek çeşitli hizmetlerde bulunmuş ve yüzbaşı rütbesiyle Ekanı Harbiye dairesine girmiş ve bir sene sonra da kolağası olmuştur. 1859 yılında Anadolu haritasının tanzim görevi kendisine verildiğinden Bursa'ya gönderilmiştir. Bulunduğu yer ve vazifesini sırasıyla kısaca açıklayalım. Teselya'da Erkanı Harp reisiği, Cebel-i Lübnan'da, Girit'te vazife almış, rütbesi miralaylığa yükseltmiştir. 1867'de Yemen I. Tümen Alay Komutanlığında bulunmuş, general olmuştur. Sonra Manastır, Bosna-Hersek ve Erzurum kumandanlığı yapmıştır. 1875-1876 Osmanlı-Sırp harbinde düşman ordusunu bozguna uğratmış ve rütbesi müşir (Mareşal)liğe yükseltmiştir. Vidin muhafızı iken Osmanlı-Rus harbi başlamış, Rusların Tuna'yı geçmesi Plevne'yi tutma emri almıştır. Yaptığı toprak istihkamlarıyla ve elinde bulunan pek az kuvvetle düşmanın çok büyük kuvvetlerine beş ay karşı koymuş ve teslim tekliflerini daime reddetmiştir. İşte askeri tarihe Plevne müdafaası olarak geçen bu harpte yardım alamamak yüzünden son bir huruç hareketine girişmiş, düşman kuvvetlerini yarıp çıkarken yaralanarak esir düşmüştür. Muharebe meydanında ağır yaralı halde bulunan Gazi Osman Paşa, Rus Çarı tarafından büyük bir kahraman olarak karşılanmıştır.

Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa

Yöresel Halk Oyunları Ekibi

TOKAT YÖRESİ HALK OYUNLARI

Tokat yöresi halk oyunları halen günümüzde köylerde yaygın bir şekilde oynanmaktadır. Kültürümüzün temel taşlarından biri olan halk oyunlarımızın anonim olması, çağlar boyu sürüp gelen bu geleneğin atalarımızdan bizlere miras alması bir töredir.

Kültür; bir toplum da geçerli olan ve gelenek halinde devam eden her türlü dil, duygu, düşünce, inanç, sanat ve yaşam öğelerinin tümüdür. Kültür toplumsaldır, tarihseldir. Öğrenilip aktarılan bir mirastır. Halk oyunlarının kökeni ilk insana dayanmaktadır. Türklerin ana yurdu olan Orta Asya Türklerinin inanç ve yaşama biçimleri bugünkü kültürü oluşturan ana etkidir. Anadolu'ya gelen ve oradan da Avrupa ortalarına kadar giden Türkler yerli halkın kültürlerini etkilemiş onlardan da etkilenmiştir. İslamiyet'i kabul eden Türkler yeni bir kültürle karşılaşmışlar bu kültürün etkilenmelerine rağmen kendi geleneksel kültürlerini de sürdürmüşlerdir. Folklor ; halkın yaşayış biçimidir, kişilerin değil, bir kültür topluluğunun ortak malıdır. Milli yapının bir parçasıdır. Kültür doğası gereği değişkendir, geçmişteki bir kültür döneminden günümüze gelmiş bir kalıp değildir. Yaşayan bir kültür topluluğunun bu günkü ihtiyaçlarını karşılayan bir sosyal kurumdur.

Milletlerin kültürel özellikleri olan halk oyunlarımız yörede yaşayan insanların örf adet ve geleneklerini duygu ve düşüncelerini inanışlarını ifade etmektedir. Yöre insanımızın halen

yaşatmakta olduğu halk oyunlarını, oyunların bir bölümü ağıt, üzüntü sonucu olarak doğmasına rağmen bir eğlence aracı olarak sürdürmektedir. Tokat ili ; gerek jeopolitik konumu, gerekse üretim çeşitliliği açısından korunma ve barınma güçlüğü çekilmeyen bir il olması vesilesi ile ülkemizin bir çok ilinden (Gümüşhane, Artvin, Erzurum, Erzincan, Kars, Malatya, Bitlis, Aydın) ve ayrıca Kafkasya, Yunanistan, Bulgaristan, Yugoslavya, Afganistan, Gürcistan'dan gelen muhacirlerin iskanına uğramış, bu kişiler gelirken adet, inanma, gelenek ve göreneklerini de beraberinde getirmişlerdir. Ayrıca burada yaşayan Ermeni, Rum gibi toplulukların kültürlerinden etkilenmiş, bunların yanı sıra komşu iller olan Sivas, Yozgat, Amasya, Ordu, Erzincan, illeriyle iç içe olması halk kültürlerinin çeşitliliği ve zenginliği bakımından önem arz etmektedir. Yöre insanları göçmen olarak gelenlerin kültürlerine kuşku ile bakmamış aksine bir birlerinden etkilenmiş ve daha da zenginlik kazandırmışlardır. Yaptığım araştırmalarda tespit etmiş olduğum oyunların isimleri ve oynanış biçimleri yöreye has bir özellikle bütünleşmiş dolayısıyla, oyunlarda halay, horon, bar, karşılama gibi türler halen yaşamakta ve yaşatılmaktadır.

Yöre halk oyunları; düğün, bayram, nişan, kına, asker uğurlama, özel günlerde (Hıdırellez, Nevruz) ve çeşitli törenlerde (Sıra gezmeleri, ferfene toplantıları) Davul, zurna, bağlama, kaval, horlatmalı kaval, def eşliğinde seyirci karşısında bazen bir evin avlusu, bazen bir oda, bazen de

Omuz halayı

düğün salonlarında kadın-erkek (karma) sadece kadın ve sadece erkek olmak üzere ayrıca tek oyunlarda iki üç kişi ile oynanmaktadır. Oyuncular serçe parmaklardan tutunarak oyuna başlarlar. Daha sonra elleri omuzlara atarlar ve oyunun yelleme bölümünde kendi ellerini kendi belinde tutarak oyunlarını oynarlar.

Oyuncular coşkularını kendi elini kendi eline vurarak (el çırparak), kendi ellerini eşinin ellerine vurarak, (çift el) kendi elini eşinin eline vurarak (tek el) ifade etmektedirler. Halay başının elinde ve halay sonunun elinde kırmızı veya beyaz işlemeli mendil bulunmaktadır. Bazı oyunlar

SİMSİM OYUNU

Genellikle düğünlerde geceleri oynanan bir oyundur. Düğüne gelenler, misafirlere düğün evinin avlusunda büyükçe bir ateş yakarlar önce çeşitli halaylar oynarlar daha sonra ateş etrafında değişik hünerler göstererek ve hepsinden önemlisi ateşin üzerinden atlayarak (ateş üzerinden atlamak

oynanırken oyunların özelliğine göre oyuncularda kama elcek (ellik), sırık ve orak bulunmaktadır.

Yöre oyunlarımızda; dini, sosyal ve eğlenceye dayalı olarak dayanışmayı, sevgiyi, inanmaları, aşkı, felaketi, savaşı, barışı ve doğa-insan-hayvan ilişkileri gibi temalar işlenmektedir.

Oyunlar ağırlama, yanlama ve yelleme (yeldirme) olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Ancak; oyunların çoğu ağırlama ve yelleme bölümlerinden ibarettir. Düğünlerde ilk başlanan halay Tokat Ağırlaması olup son oyun ise çekirge oyunudur.

eski Türk törelerine-inançlarında günahlardan ve kötülüklerden arınmayı ifade etmektedir.) oynanır. Aynı zamanda karşısında oynayan kişiye de çeşitli aldatmalar yapılır. Kesinlikle arkadan rakibine vurulmaz. Oyun sevgiyi, dostluğu, hoşgörüyü ifade etmekte olup, bütün düğünlerde oynanmaktadır.

Semah oyunu

TOKAT AĞIRLAMASI

Yörenin en belirgin oyunu olup, düğüne gelen misafirlerin ağırlanmasını, karşılanmasını, hoşnut edilmesini ifade etmektedir. Üç melodisi olup, ağırlama, yanlama ve yelleme bölümlerinde oynanan bir oyundur.

OMUZ HALAYI

Tokat ağırlaması içerisinde oynanmakta olan bu oyunda yöre insanının her işinde kendisine yardımcı olan kadınlara vermiş olduğu değeri ve onu baş tacı etmesini ifade etmektedir. Eskiden gelin, gelin alıcılarla birlikte baba evinden atlara bindirilerek getirilir, damat evine geldikleri zaman onları karşılayanlar bir yandan oyunlarını oynarken bir yandan da çömelerek at üzerindeki kadınları-gelini omuzlarına alırlar, hep birlikte oyun oynadıktan sonra yere indirirlerdi. Bu oyunda yöremizde halen sevilerek oynanan oyunlarımızdandır.

KIRKLAR SEMAHI (Ya Hızır Semahi)

Ayin-i cemlerde bu semahi yapacak insanları dinsel bakımdan olgunluğa erişmiş, yaş ve inanç bakımından da erişkin olması zorunludur. Çocuklar ve gençler bu semaha katılamazlar. Kadınlı ve erkekli yapılan bu semaha en az üç en fazla on iki kişi katılır. Önce cemi yöneten dedeye veya babaya niyazla başlanır, bağlama eşliğinde miraçlama denilen tekke edebiyatı ezgisiyle yapılır. Ağırlama ve dönme figürleri vardır. Ağırlamada erkeklerin avuç içi yere, kadınların avuç içi yukarı (semaya) dönüktür. Alevi-Bektaşî ayin-i cemlerinde kadın-erkek, bacı-kardeştir. Bu nedenle, dinsel bakımdan bütünlük söz konusudur. Dönme ise bütün canlıların Hak'kın etrafında döndüğünü temsil eder. Bacıların

avuçlarının semaya açık olması Hak'tan almayı, erkeklerin avuçlarının yere bakması ise halka vermeyi temsil eder.

**“Gönül niçin de yar kadrini bilmezsin
Yürekte yaralar gülüm türlüdür türlü
Gel ha leyli leyli leyli de türlüdür türlü**

**Esme zülüflerin güzel yellere karşı
Bülbül figanda eder yar güllere karşı
Gel beni ağlatma canım ellere karşı**

**Yürekte yaralar gülüm türlüdür türlü
Gel ha leyli leyli leyli de türlüdür türlü**

**Ah neyleyim de karşımızda ölüm var
Ölüm dedikleri canım kanlı zalim var
Ne ağlayacakta ne gelecek halim var**

**Yürekte yaralar gülüm türlüdür türlü
Gel ha leyli leyli leyli de türlüdür türlü**

**Pir Sultan Abdal'im da canım bende öyleyim
Emir Hak'tan geldi kime nedeyim
Derdim çoktur da hangi birin söyleyim
Yürekte yaralar gülüm türlüdür türlü
Gel ha leyli leyli leyli de türlüdür türlü**

**Yürekte yaralar türlüdür türlü de
Yürüyelim de peşinde sonra güzelda
Gönül hak gördüğün pirin arzular**

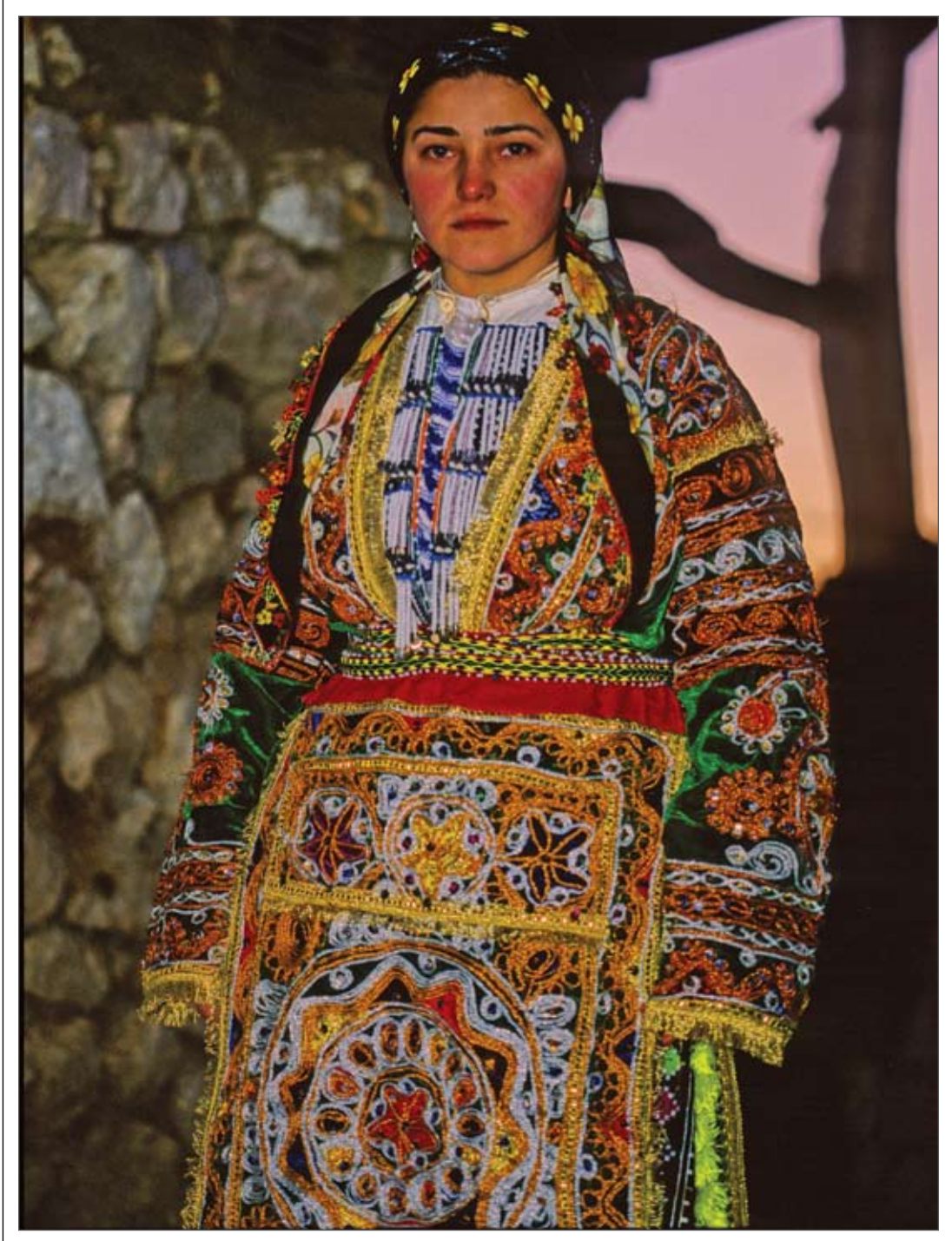
**Ağ gülüm
Dola kuşağın bağı çözüldü bağı çözüldü
Ağzında şekerinen bal mı ezildi
Yürü leyli leyli de bal mı ezildi”**

TOKAT İLİNDE OYNANAN OYUNLAR

S.N	OYUNUN ADI
1	ABDURRAHMAN HALAYI
2	AĞIR HALAY
3	AĞCA DUDU
4	ALACADA ÇORAP ÖRMEDİM
5	ALLILAR
6	ARDIÇ HALAYI
7	ARMUT DALDA
8	ARTOVA AĞIRLAMASI
9	ASİYE
10	AŞIRTMA
11	BAŞ HALAY
12	BİTLİS HOÇÇARISI
13	BİZDİLİ
14	BURÇAK TARLASI
15	CAMUŞ HALAYI
16	ÇEKİRGE
17	ÇİÇEK DAĞI
18	ÇEÇER
19	ÇİFTETELLİ
20	ÇÖKELİK
21	DALDALAN
22	DAMDA ÇAYIR BİTMEZ Mİ?
23	DELLOCAN
24	DEVE OYUNU
25	DEVELİ
26	DİK HALAY
27	DOĞANŞAR
28	DÖRT AYAK
29	DUDUMEY
30	DÜZ AYAK- DÜZ HAVA- DÜZ OYUN
31	EKSENE
32	ELEKÇİ
33	ELİNDE CINGİL ORAK
34	ELLİK
35	EMİNE CAN- EMİNE
36	EMİNEM
37	ERZURUM BAŞBARI
38	EVYABANIN TAŞLARI
39	GEYİK OYUNU
40	GÖZELLER
41	GÜLOĞLAN
42	GÜLÜM YAR
43	GÜRCÜ HORONU
44	HALAY HALAYLI- HALAYLIM
45	HANIM ESME
46	HANIM KIZLAR
47	HARMANDALI
48	HARAMİ

S.N	OYUNUN ADI
49	HEY GIZLAR
50	HARELİ
51	HORON
52	HOŞ BİLEZİK
53	HOŞÇARI
54	HOYNARI
55	HÜRÜLÜ
56	İBİSKİ HALAYI
57	İKİ AYAK
58	İKİNCİ BAR
59	JANDARMA
60	KABAK
61	KABA CEVİZ
62	KAMA- KAMA OYUNU
63	KARADUT(KARABİT)
64	KARANFİLİM(ELPİT OYUNU)
65	KARKIN HALAYI
66	KARNİM AĞRIDİ
67	KARTAL
68	KAŞIK
69	KAZOVA YANLAMASI
70	KEÇELİ
71	KEÇİ VURDUM BAYIRA
72	KEKLİK
73	KELOĞLAN
74	KIRMALI KARKIN- KARKIN
75	KIYMET
76	KIZIK HALAYI
77	KOÇÇARI
78	KÖÇEK
79	KÖROĞLU
80	KÜRT NERGİSİ
81	LALELİM
82	LAZ HORONU
83	LORGE
84	MADIMAK
85	MAŞAT HALAYI
86	MAVİLİM
87	MEKTEPLİ
88	MELET HORONU
89	MERO
90	MERSİK
91	MİSKET
92	NARE- NARİ
93	NECİP HALAYI
94	NİKSARIN FİDANLARI
95	ODUNCULAR
96	OMUZ HALAYI

S.N	OYUNUN ADI
97	ÖĞRETMENE VARAMADIM
98	ÖZENTEK
99	PAPARA
100	PİTİH
101	PÜSKÜLLÜ
102	SALLANGEL
103	SANCI
104	SARHOŞ HALAYI
105	SARIKIZ (ARTOVA)
106	SARIKIZ (TURHAL)
107	SARSI HALAYI
108	SARSI KIRANI
109	SEMAH
110	SIRIK HALAYI (OYUNU)
111	SİMSİM
112	SİVAS AĞIRLAMASI
113	SOL BACAĞ
114	SÜRMELİ
115	ŞEKER HALAYI
116	ŞEKEROĞLAN
117	ŞIKIDIM
118	ŞİŞMAN OYUNU
119	TAMZARA
120	TAŞOVA SİMSİMİ
121	TEKAYAK
122	TEMURAĞA
123	TERS BİCO - BİCO- HOP BİCO
124	TERS HALAY
125	TERS HORON
126	TOKAT AĞIRLAMASI -TOKAT HALAYI
127	TOKAT SAĞMASI (SARMASI)
128	TOMBUL MAKİNA
129	TRAKYA
130	TUCUK HALAYI
131	TURHAL HALAYI
132	TURNA OYUNU
132	ÜÇ AYAK
133	ÜÇ AYAK
134	YANLAMA
135	YARYANDIM
136	YAYLADANMI GELİYON
137	YEDİ SENE
138	YELLEME
139	YOZGAT HALAYI
140	ZEYBEK

Geleneksel giyim (Üçpeş)

GELENEKSEL GİYİM-KUŞAM

Bilindiği gibi giyim insanlık tarihi kadar eskidir. İlk çağlarda tabiatın etkilerinden korunmak için doğmuş olan, daha sonra kültür ve uygarlık seviyesinin gelişmesiyle sosyal ihtiyaçlarını karşılamak, süslenmek amacıyla insanlar giyinmeye başlamışlardır.

Giyim tarihi incelendiğinde giyimdeki devirlerden günümüze kadar pek çok evreler geçirdiği görülmektedir. İnsanlar buldukları uygarlık seviyelerine göre giyim şekilleri yaratmış, kendi örf, adet, inanç ve yaşam tarzlarına göre giyimlerini şekillendirmişlerdir.

Aslında giyim doğal çevrenin koşulları ile biçimlenmesine karşın toplumsal özellikleri (boylara aşiretlere) göre değer kazanmıştır. Giysilerin sosyolojik, psikolojik ve tarihsel oluşumunda doğal evrenin kendisiyle doğrudan ilişkisi yoktur. Ancak coğrafi bölgeler içinde değerlendirmek gerekmektedir. Böylece ulusal giysiler, yerel giysiler aşiret (boy) giysileri olarak bölümlere ayrılabilir. Bu nedenle bölgesel giysilerde topografik etkenler sosyal etkenlerden daha önemlidir. Gelenekler boylara (aşiretlere) göre giysileri belirlemiştir. Ortak yönleri olan toplumlarla işaretleşmek için en azından bazı ortak simgeleri bulunmaktadır. Bunun yanı sıra soyu, aileyi, boy ve obaları belirten simgelerde yer almaktadır.

Giysi kullanımı korunmak amacıyla doğmuş olsa da giysi parçaları tesadüfi oluşmamıştır. Bir toplum içindeki yerleşik ilkeler hangi giyim eşyalarının veya terkinin kimler tarafından hangi durumlarda giyilebileceği, giyilmesi gerektiği veya giyilmesi zorunlu olduğunu belirtmektedir. İnsanlar belirli giysi terkiplerini giyerek hangi tür sosyal durumlara katıldıklarını dolaylı olarak belirtmektedir. Aynı zamanda cinsiyet, yaş, medeni hal, aşiret soy ve benzeri kimlikleri hakkında da işaret vermektedirler.

Geleneksel giysilerde ortak değerler ve özde birlik vardır. Farklılıklar ayrıntılardır. Her kuşak geleneksel giyimi kendinden önceki kuşağı izleyerek öğrenir.

Kadınlarda daha güzel görünme arzularına bağlı olarak giyim eşyalarını, erkeklere nazaran her devirde her yerde daha zengin ve daha teferruatlı olmuştur. Erkeklerin sürekli ev dışında iş hayatında olmaları kıyafet devrimi ile modern giysileri tercih etmeleri kadınların duygusallığı, eşyalarına olan bağlılığı en önemlisi saklama güdüleri giysilerin günümüze kadar ulaşabilmesini sağlamıştır.

Türk giyim ve kuşamı, uzun geçmişi, yayıldığı coğrafi alan, kültür etkileşimi ve inanç sistemlerinin etkisi ile olmuştur. Bu değişim içerisinde tüm dönemlerde kadının en önemli

tören giysisi kuşkusuz gelinlik olmuştur. Gelinlik için seçilen model, renk, kumaş değişse de anlamı hep aynı kalmıştır. Giysilerde en çok kullanılan kırmızı, yeşil sarı, mavi renklerdir. Al-yeşil; Al-emir Allah'ın Emri, al duvak; bekaret, murat, mürüvvet, yeşil murat, gök rengi, gök yüzü, ululuk, gövermek, yeşermek, Sarı; hasret, kötülük, felaket, hastalık, Turuncu; uğur, Kara; yas, kötülük, kötü ruh, kir, haram, Mor ise incinme ve kırgınlık simgesi olarak kullanılmıştır. Gelinlik; yaşanan hayat tarzına (şehir, kırsal kesim kendilerine özgü) gelenek ve göreneklerine göre değişik dokuma, işleme, renk (kırmızı, mor, mavi, pembe) ve süslemelerle zenginleşmiş ancak günümüzde temizliğin saflığın simgesi olan beyaz renk kullanılmaktadır. Kına gecelerinde al gelinlik giydirilip al duvak örtülmektedir. Geline allar giydirilip al duvakla örtülmesi, gelini kötülüklerden ve nazardan korumak için yine damadın sırtına al mendil sarılması da damadın kötülüklerden korunduğuna inanılmaktadır. Şehirlerde ise kına gecelerinde mor, bordo, kadifelerin üzerine sırma ile işli çeşitli bitki motiflerinin yer aldığı bindallı tercih edilmektedir.

TOKAT YÖRESİNDE GİYİLEN ERKEK VE KADIN KİYAFETLERİ ile AKSESUAR ve TAKILARI ERKEK KİYAFETLERİ

1. İşlik, göynek
2. Aba
3. Cepken
4. Yelek
5. Zıvga
6. Kuşak
7. Çorap
8. Çarık - Yemeni - Çapula
9. Fes-Terlik
10. Zıvga bağı
11. Dolak
12. Para kesesi
13. Mendil
14. Köstek
15. Bıçak

KADIN KİYAFETLERİ

1. İç Saya, İç göynek
2. Dış saya, üçpeş-bindallı
3. Önlük, şal öynük
4. Şalvar
5. Gazeki
6. Fes, parçalı fes, semerli fes, terek alı
7. Elmalı yazma, findi, çit
8. Yağlık
9. Saç bağı, saçlık
10. Boncuklu belbağı, püskül
11. Arkalık, saçak
12. Tuzluk
13. Çorap
14. Aynalı çarık - Yemeni - Çapula
15. Hamaylı
16. Sakalduruk, yanaklık
17. Bilezik
18. Gerdanlık

Geleneksel sırmalı çarık ve nakışlı çorap

Geleneksel giyim (Bindallı)

Geleneksel giyim (İçsaya)

ERKEK GİYSİLERİ BAŞA GİYİLENLER

1. Terlik: Bez, pamuklu dokuma veya beyaz etaminden tepesi büzdürülerek hazırlanır. Üzeri renkli nakış iplikleriyle zikzak formlarda, baş çevresi ise 4-5 cm. eninde işlenir. Nakışlar arasına küçük püsküller dikilir. Tepesine renkli birkaç püskül bir arada dikilip ortasında uçları püsküllü üç boncuk sallandırılır.

2. Fes: Kırmızı renklidir, yünden, keçeden yapılır. Çevresine kırmızı, yeşil, sarı renkli ipek poşu sarıldıktan sonra püsküllü uçları sağ ve sol tarafa sarkıtılır.

BEDENE GİYİLENLER

1. İşlik, Göynek: Zıvğanın üzerine yeleğin altına giyilen bir giysidir. El dokuma tezgahlarında sarı, kırmızı, beyaz ipliklerle 40-45 cm. genişliğinde yol yol dokunan kumaşlardan veya üzerine siyah baskı yapılarak hazırlanan kumaşlardan beden ve kol ek parçalarla genişletilir. Genellikle üçgen şeklinde olan bu parçalar kuş veya muska şeklini alır ön ve arka beden tek enden bütün olarak dikilir. Kol dokumanın yarı eninden düz kesilir ve bedene tutturulur yaka sonradan açılı. Boyu kalça hizasındadır. Önü açık ve düğmelidir, kolları uzun ve manşetlidir. Öndeki ilik düğmelere yakın mesafelerde ince pililer vardır. İki parmak genişliğinde yakası vardır. Yaka kenarları kol kenarları ve ilik kısımları kırmızı renkli veya siyah renkli su taşıyla süslüdür.

2. a-**Aba**: Dokuma tezgahlarında 40-45 cm genişliğinde yünden dokunan ve kalın olan bir kumaştır. Omuzu dikişsiz (kesiksiz) çalışıldığından ön ve arka bedenler beraber kesilir. Boyu kalçaya kadar uzun ve yanları yırtmaçlıdır. Kol altından itibaren etek ucuna kadar yan bedene ek parça ile genişlik verilir. 2-3 parmak genişliğinde yakası olan abanın önü hafif kruvaze kesimlidir. Birt düğme ile kapatılır. 2 yanda aplike cepleri vardır, kolları uzun olup, bilek hizasındadır. Oyuntusuz düz kol takılışı tekniği uygulanır. Kol altına kuş dikilerek rahat hareket sağlanır, kol ucuna da yırtmaç yapılıp ve biye-ilik ile kapatılır. Önü kapatan ilik düğmeye yakın mesafeye, yaka ucu ve etek ucu arasında kalan kısma 2-3 sıra, kolların üst tarafına 4'er ince pili yapılıp. Eskiden mervür yerine kaytan dikilerek süslenirdi. Kol ağzı ve yaka kenarına kaytan geçirilerek veya makine dikişi ile süsleme yapılmaktadır. Yine ön ve arkada kendi kumaşıyla roba yapılıp, kol ucuna ve cep kapaklarına dilimli parçalar dikilip, makine dikişi ile süslenir rengi siyah ve kahverengidir.

b- **Cepken**: Koyu renk kadife veya çuha kumaştan yapılır. Çocuklar tarafından giyilen bir giysidir. Boyu bele kadardır, kolları uzundur. Kol ve bedenin birleştiği kısma kuş ilave edilir. Bedenin önü açık olup belden sonrası yuvarlaklaştırılarak etek ucuyla birleştirilir. Bedenin ve kolun kenarlarına kaytan ve şerit harçlar geçirilerek süslenir. Arka ve ön beden çeşitli harçlarla desenlendirilerek süslenir.

c- **Yelek**: Gömleğin üzerine giyilen bir giysidir. Aba ve zıvğanın kumaşından dikilir, içi astarlıdır, önü ilik ve düğme ile kapatılır, yaka kısmı omuzdan itibaren göğse kadar "U" şeklinde oyuntuludur. Kolsuzdur, sağ ve sol tarafında cepleri vardır abanın altına giyilir.

Geleneksel giysili çocuklarımız...

3. Zıvga: El dokuması depme tekniğiyle dokunan 40-45 cm. genişliğindeki siyah ve kahverengi renkli bir şayaktır. Ağ kısmı yukarıda ve oyuntuludur. Ağ oyuntu uzunluğuna 80-90 cm. (ön + arka) boyunda ve 40-45 cm. eninde bir parça geçirilir, böylece zıvganın ağı bele kadar genişletilmiş ve geniş bir potur oluşturmuş olur.

Belde meydana gelen bolluk 4 cm. genişliğinde uçkur ile büzülür ve uçkur geçirilir. Zıvganın baldır ve paça arasındaki bölümü 40-45 cm.lik dokunan kumaşla çalışıldığından dardır. Yanlarında bel kalça arasında cepleri vardır. Yan dikişlerinin üzeri, cep ağızları ve paçanın iç tarafı zıvganın renginde ipek kaytanla süslüdür.

Bazı kesimlerde şalvarada rastlanmakta Erbaa ilçesinde kilot pantolon, Reşadiye ilçesinde ise zıvganın ön diz kısımları mavi renkli şeritlerle zikzaklı süslemelidir.

4. Zıvga Bağı: Çarpana sistemi ile kırmızı, mavi, yeşil, sarı kök boyalı iplerle 2 cm. genişliğinde ve 120 cm. uzunluğunda dokunan her iki ucu çeşitli renk ponponlarla ve boncuklarla boğumlu bir şekilde süslenen ve bele bağlanan bir kolondur.

5. Kuşak: Erkek kıyafetinde üçgen yapılarak bir karış genişliğinde kalıncaya kadar katlanan kuşağın ucu sol tarafta sıkıca tutulup diğer ucu sağ taraftan çevrilerek bele sarılı kısmın üst tarafına sıkıştırılır. Belî sıkı ve dik tutmaya yarar. Kırmızı, yeşil, sarı renklerden oluşan çizgili desenli ve kare biçiminde bir dokumadır.

6. Mendil: Kırmızı veya beyaz zeminli baş örtüsünden küçük bir kumaştır. Kenarları pul ve

boncuklarla süslü olup üçgen katlanarak damat sırtına tutturulan mendilin üçgen kısmı kaneviçe tekniği ile çeşitli çiçek motifleriyle işlidir.

7. Para kesesi: Çeşitli renk ipliklerle ve sık iğne tekniği ile örülen kenarları bağcıklarla büzülen bağcık iplerinin uçları parça kumaşlarla zenginleştirilen bir aksesuardur. Para kesesi kuşağın içine sokulur, bağları dışa sarkıtılarak kullanılır.

8. Köstek: Genellikle saatlerin ucuna takılan altın, gümüş ve çeşitli madenlerden yapılan bir zincirdir. Yeleğin ön ceplerinde iki sıra olarak göğüs boşluğuna sallandırılır.

AYAĞA GİYİLENLER

1. a- Çarık: Tuz veya şap ile terbiye edildikten sonra kurutulan manda veya öküz derisinden yapılan çarık için en makbul deri mandanın sırt kesiminden elde edilir. Deri ayak altından başlayarak parmak üstlerini örtecek biçimde toplanır yanlarına delikler açılır, bu deliklerden geçirilen ince sırımlarla ayağa giyilen çarık bağlanır. Çarık yalınayak giyilmez, Çarık giymeden önce çorap giyilir. Ayrıca bağırsız olan çarıklarda bağ yerine toka geçirilerek tokalı çarık diye adlandırılan çarıktaki giyilmektedir.

b- Yemeni - Çapula: Koyunun kuyruk altında bulunan tüysüz derisi kullanılarak yapılan konçlu ve kaba görüntülü bir giysidir.

2. a- Çorap: Kırmızı, mavi, yeşil, turuncu renkli kökboyalı yün iplerle beş şişle örülen çorapların değişik motifleri vardır. Bağcıkları püsküllüdür,

Geleneksel giysili kızlarımız

boyu dize kadardır, zıvganın paçaları çorabın içine sokulur, çoraplar ayrıca beyaz yün iplerle kendinden motifli olarak dokunmaktadır.

b- Dolak: Beyaz yünden ince bir şekilde dokunan dolağın üzeri çeşitli desenlerle işlenerek süslenmiştir. Kış mevsiminde çorap üzerine parmak ucundan başlayarak sarılan ve uçlarındaki ipliklerle bağlanan bir giysidir.

KADIN GİYSİLERİ

BEDENE GİYİLENLER

1. İç saya iç göynek: Beyaz etaminden veya beyaz pamuklu kumaştan, yakası "V" şeklinde oyulmuş yaka kenarları çeşitli renk ipliklerle zikzak şeklinde süslenmiştir. Boyu ayak bileği hizasına kadardır. Yanlarında 15-20 cm. boyunca yırtmaçları vardır. Etek ucu ve yırtmaç hizasında kalan kısmı çeşitli renk ipliklerle nakış tekniğiyle desenlendirilerek süslenmiştir. Dış sayanın altına giyilen bir giysidir. Ayrıca çeşitli renkli, çiçekli basma kumaşlardan dikilen boyu kalça hizasına kadar olan uzun kollu ön ortası ilik düğme ile kapatılan iç göyneğin kol ağzı manşetli olup, yaka çevresi ince biye ile temizlenir. Bol değildir. Kol altına kuş ilave edilir.

2. Dış saya-Üç peş-Bindallı: Kadife etamin veya kalın dokuma pamukla kumaşlardan yapıldığı gibi kutnu kumaştan da yapılmaktadır. İç sayanın üzerine giyilir. Arkada bir önde iki eteği olduğu için üç peş adını alır, Yaka açıklığı boyundan başlayarak bele kadar düz iner, ön ortanın kapanma payı yoktur ve etek ucuna doğru genişler. Dış sayanın boyu iç sayadan uzundur.

Etek ucunun iki yanı yırtmaçlıdır. Yırtmaç hizası ve etek ucu arasında kalan kısım nakışla veya siyah kaytanla süslüdür. Dış sayanın omuzları dikışsizdir. Ön ve arka parçaları bütün halinde kesilir, kol uzun bir dikdörtgen biçimindedir. Bedenin yan dikışleri birleştirilmeden önce kolları dikilir ve kol altına kuş "Peyk" parça konulur. Kol ağzına ve kol takılan kısma bir karış nakış yapılır. Ayrıca sırt kısmında nakış yapılır. Dış sayanın arka baldır topuk arası olan bölüm çeşitli renk ipliklerle nakış tekniğiyle işlenmiştir.

Kadife ve atlas kutnu kumaştan (ipekli kırmızı zemin üzerine sarı çizgili kumaş) yapılan üçpeşlerin yakası "V" kesimlidir. Kolları geniş kol uçları serbesttir. yaka kenarları, omuzları ve etek uçlarına tek renk ipepli kumaşlardan (sarı, yeşil, kırmızı) üçgen şeklinde veya düz şeritler halinde süslük denilen parçalar dikilir, renkli su taşlarıyla süsleme yapılır.

Çeşitli renk (kırmızı, yeşil, mor, sarı, pembe) kumaşlardan yapılan üçpeşlerin yapımı beyaz iç saya gibidir. Ancak kolları ve arka kısmı çeşitli zıt renk kumaşlarla applike yapılarak ve boncuklarla süslenerek yapılmaktadır.

Bindallı elbiselerde (Lacivert, bordo, mor) kadife kumaşlardan yapılır, boyu ayak bileğine kadar uzundur. Sim ipliklerle çeşitli çiçek desenleriyle işlenmiş ve genellikle nişan elbisesi olarak kullanılan bir giysidir.

3. Şalvar: Atlas denilen kutnu, ipek, saten veya basmadan dikilen şalvarın ağı kısadır. Üçgen şeklinde ek bir parça olan "Ağ parçası" ile genişlik sağlanır. Bel ve paçaları uçurla büzdürülür, boyu bilek hizasına kadardır.

Geleneksel giyim (Erkek fesi-terlik)

Geleneksel giyim (Kadın başı)

Beyaz pamuklu kumaştan yapılan şalvarın bilek hizasından itibaren bir karış boyunda nakış tekniğiyle çeşitli renk ipliklerle işlemelidir.

Kutnu kumaştan yapılan şalvarlar iki parça çalışılmıştır. Diz ve bilek arasına siyah kumaş kullanılmıştır. Astarlı dikilenleri de vardır. Bu tür şalvar giyildiğinde iç don kullanılmaz, diğer giyim parçalarının altından pek görülmez, diz altına kadar inenleri de vardır.

4. Önlük, şal öynük: Kadınların iş yaparken kıyafetinin kirlenmemesi için kullandığı koruyucu bir örtüdür. Dokuma tezgahlarında yün iplerle iki parça halinde dokunur, el dikişi ile birleştirilerek dikdörtgen şeklinde olur. Dokuma sırasında çeşitli renk ipliklerle işlenir. Kenarlı tığ oyası ile örülerek ponponlarla zenginleştirilir. Bel bağı dikilerek ön tarafa bağlanır, boyu dış sayadan kısadır. Beyaz boncuklarla ve pullarla süslü olanları da vardır.

Kumaştan dikilen (simli parlak) önlükler basma ile astarlanır. Kadife üçpeşlerin süslenmesi gibi tek renk kumaşlarla kenarları süslenir.

5. Arkalık, saçak: El tezgahlarında dokunan renkli yün arkalık sarı kırmızı, beyaz kırmızı, sarı beyaz çizgilidir. Saçakları 40-50 cm. uzunluğunda arka kısma gelecek şekilde bele sarılır saçak kısımları mavi boncuklarla süslüdür.

6. Boncuklu bel bağı, püskül: Mavi beyaz boncuklar arasında yün iplikler düğümlenerek model oluşturulur. Hazırlanan saçakların alt ucunda kalan yün iplikleri çoğaltılır ve püskül haline getirilir. Püskül ipliklerinin her birine küçük ve renkli boncuklar bağlanır veya dikilir. Yünden

hazırlanan bir kolon üzerine saçaklar yan yana getirilerek tutturulur. 9, 12, 16 saçaklı olanları vardır. Boncuklu bel bağı belin arkasına arkalığın (saçağın) üstüne gelecek şekilde bağlanır.

7. Yağlık: 25x35 ebadında boğaz ve yaka kısmı kapatacak şekilde bağcıkla arkadan bağlanan bir giysi parçasıdır. Ön kısmı boncuk işi çeşitli renk ipliklerle kaneviçe tekniğiyle işlemelidir.

8. Tuzluk: 18x20 cm. ölçülerinde şal dokuma kumaştan veya sık dokulu yün örgülerden yapılan ön yüzü nakışlı ve boncuklu süslü bir torbadır. Belden bağlandığı gibi boyuna çapraz geçirilerek yandan da sarkıtılır.

BAŞA GIYİLENLER

1. a- Semerli fes, parçalı fes: Kadınlarda başa giyilen bir giysidir. Yünden ve keçeden yapılır. Önce, büyükçe torba gibi olan keçe boyama, drinkleme, zamklama işlemleriyle külah şekli verilir. Başa giyilecek hale getirilmesi için kalıplanır. Fesin tepesine bombe yapılarak iki parçadan çalışıldığı görüntüsü verilir. Fesin tepesini oluşturacak kısım 3-4 cm. genişliğinde avuç içine alınır, bu kısmın içine ters yüzden yün, pamuk, saman ve ot doldurulur. Doldurulan kısma hilal şekli verilerek dikilir. Alın kapatacak kısma siyah renk kumaştan alınlık yapılır, su taşlarıyla iki üç sıra süslenir, üzerine gümüş paralar balık sırtı gibi 10-15 tane dikilir. Ayrıca elde iplerle hazırlanan kirpikler fesin ön içinden geçirilerek dikilir. Fesin düşmemesi için boncuklarla süslü yapılan bağcık şakak kısmından geçirilir.

Geleneksel aynalı çarık

Geleneksel nakışlı çorap

b- Terek alı: Kırmızı kadife ile veya hazır fötrle kaplanarak hazırlanan tahta çemberli festir. Önce üste çemberin kenarları dikilir, ortası büzgü ile döndürülerek şekillendirilir, altına tel çaputu denilen yeşil mavi zeminli çiçek desenli basma veya jarse kumaşla kaplanır. 10-15 adet altın veya gümüş paralar fesin ön kısmına ortaya büyük yanlara ise küçükler üst üste gelecek şekilde balık sırtı gibi dizilerek tutturulur. Altınlarla kumaş arasına boncuklar iplikle oya yapar gibi dikilerek dikiş kapatılır. Bu süslemeye "tel" denir. Fesin düşmemesi, sabit durması için şakak kısmına dikilen ip arkadan saçların altından geçirilerek tutturulur veya boncuklarla hazırlanan oya yine şakak kısmına dikilerek çene altından geçirilir. Buna da çene bağı denir.

2. a- Fındı, Elmalı yazma: Siyah zeminli, tülbenitten daha kalın, değirmi, pamuklu bir dokuma üzerine koyu kırmızı veya bordo renkli elmaya benzer desenler basıldığı için fındı veya elmalı yazma denilmektedir. Fesin üzerine üçgen şeklinde katlanarak uçları çene altından geçirilerek tepeden bağlanır. Kenarları filkete tekniği ile yapılan pul oyası ile dikilir. Arkaya gelen üçgen kısmı üç sıra "V" şeklinde yeşil kırmızı, mavi renk ipliklerle filkete tekniğiyle işlenir ve pullarla süslenir.

b- Çit-yazma: Üstü çiçekli desenlerle, baskılı kenarları çeşitli oyalara süslü bir baş örtüsüdür. Zemini beyaz kenarları iğne oyası, boncuk oyası işlemeli pamuklu bez olan baş örtüleri de oldukça yaygındır.

3. Saçlık, saç bağı: Kadınlarda fesin arkasına tutturularak veya saç örülürken içine yerleştirilerek

örülen ve bele kadar sarkıtılan, saç örgü aralarını süsleyen bir takıdır. Yapımında çeşitli irilikte beyaz mavi boncuklar yün bağcıklara geçirilir ve uzun şeritler halinde hazırlanır, uçları renkli ponponlarla süslenir.

TAKILAR

1. Sakalduruk, Yanaklık: Festen yanağa kadar sarkan fes süsüdür, gümüşten yapılmış bir takıdır.

2. Hamaylı: Üçgen veya silindir şeklindedir, kenarları gümüş paralarla süslüdür. Zincirle boyuna takılır. İçinde muska ve nazarlık bulunmaktadır.

3. Bilezik: Kolları süsleyen gümüş ve altından yapılmış bir takıdır.

4. Gerdanlık: Çoğu değerli taş ve madenlerden yada altın paradan yapılarak boyuna takılan bir takıdır.

AYAĞA GIYİLENLER

1. a- Aynalı çarık:

b- Yemeni:

2. Çorap: Alaçorap diye de bilinen bir kıyafet parçasıdır. Kırmızı, mavi, yeşil, turuncu renkli kök boyalı ipekle 5 şişle elde dürülen çorapların değişik motifleri vardır. Bağcıkları püsküllüdür. Bilekten itibaren şalvarın altında kalmaktadır. Beyaz yün ipliklerle kendinden motifli olarak dokunan çoraplarda giyilmektedir.

Tokat kebabı

TOKAT YEMEKLERİ

Türkiye genelinde yemeklerin bazıları her bölgede, bazıları birkaç bölgede, bazıları da yalnızca bir bölgede pişirilmektedir.

Tokat'ın kendine özgü yemekleri, Türkiye'nin her yerinde pişirilen yemeklerini Tokat'taki pişirme tarzı ve Tokat'ta yemek kültürünün yanı sıra gelişen, günümüzde unutulmaya başlanan geleneklerini hatırlatılması konusunda gerek Tokat il merkezi gerekse, ilçeleri hayli zengin örneklerle sahiptir.

Tokat'ın kendine özgü yemekleri deyince akla ilk gelen Tokat kebabıdır. Tokat kebabının özel bir fırının olması ilk özelliğidir. Şişlere dizilen malzemeler şu sırayı takip etmekte; kuyruk yağı, kuzu eti, sonra sebze, en son katılan birkaç diş sarımsak da tadını belirlemesi açısından önemlidir. Ayrı şişlerde ise domates biber pişirilir, yine özel yapılan pidelerle de yenilir. Günümüzde hala, Tokat kebabının bu özel fırını hemen hemen her evde bulunmaktadır.

Diğer örnekler ise; baklalı dolma, patlıcan pehlisi, dolma içi, erikli dolma, bacaklı çorba, helle çorbası, gedime togası çorbası, filibah, bütün çorba, kabak kabuğu kavurmasıdır.

Almus ilçesinde ve köylerinde eskiden pişirilen, günümüzde ise yalnızca adı hatırlanan bir yemek vardır. Kuymak adı verilen yemek şu şekilde yapılır; kaynayan suya mısır unu yavaş yavaş eklenir, koyu kıvama gelince ateşten alınır, tere yağı yakılarak üzerinde gezdirilir. Günümüzde pek yapılmayan kuymak eskiden kış günlerinde ne pişireyim diye düşündürmeyi gerektirmeyecek gayet kolay bir yemektir.

Şifalı bitkiler eskiden beri insanlar için bazen ilaç, bazen de yemek olmuş. Tokat yöresinde baharda yemek amacıyla toplanan bitkiler genelde pancar tabir edilirler. Tek tek isimleri şöyledir; kuşağma, hasgaş, hevdidik, dikencük, eskigöynek, topçu ekmeği, avcacuk, ağçatoprağı, efelik, ak ve kara madımak, teke sakalı, yelmük, kazan karası gibi.

Tokat yemekleri

Bir diğer bitki ise nivik diye adlandırılır, ıspanağın üç misli büyüklüğünde baharda kendiliğinden yetişen bir bitki. Dikenli olması nedeniyle çiğ yenmiyor, pişirilirken ise demir kaşık kullanılmıyor, mutlaka tahta kaşık kullanılıyor. Elma, erik, vişne, kızcılık vb. ekşi meyvelerin kurularından hoşaf pişirilir, nivik'in sapları temizlenerek doğranır, yıkanır ve pişmekte olan hoşafın suyuna atılır, tuz ve pekmez konulur, bulgur atılır. Daha sonra ise tere yağında soğan kavrulup gezdirilir. Ilıkken hem tatlı, hem de tuzlu niyetine yenilir. Şifalı olduğu ve özellikle romatizmaya iyi geldiği, demir oranın belirtmektedir.

Çok sık yapılmadığı için baharda pişirenler, çok miktarda pişirip komşulara dağıtmaktadırlar. Nivik maharet isteyen, kolayca herkesin pişiremediği bir bitki, kıvamı ayarlanmazsa dikenli nedeniyle hoş olmayan bir tat da verebilir.

Herkesin bildiği gibi keşkek ülkemizin hemen hemen her bölgesinde pişirilir. Çoğu zaman da düğün yemeğidir, ama Tokatlılar içine çemen

yada pastırma koyarlarsa o keşkeğin tadına doyum olmaz. Keşkeğin içine konulan kemikler ise bir geleneği akla getirir. Özellikle Zile'de kışa girerken etlik yapılır. Bir inek, iki üç koyun kesilir, bir kısmı kıyma ve kuş başı olarak kavrulur, kalanı ise sucuk ve pastırma yapılır, kemikler ise ayrıca kurutularak, keşkek pişirilken kışın kullanılır. Hem israf olmaz hem de keşkeğe ayrı bir lezzet verir.

Keşkek nasıl ki, düğün sofrasının baş yemeği olmuş, gelenekselleşmiş ise, yemeğe ilişkin başka adetler de vardır.

Örneğin şehriye dökmek. Eskiden her yiyecek, günümüzde olduğu gibi dükkanlarda bulunmuyordu. O nedenle de yazdan, güzden kışa hazırlık olarak şehriye evde yapılıyordu. Zor olduğu için de komşular toplanarak, yardımlaşarak yapıyorlardı. Şehriyenin yapılacağı evde, odanın ortasına temiz beyaz bir çarşaf serilir, hazırlanan hamurlar tabaklara konarak çarşaf kenarına dizilir, hanımlar ellerini ibrikle yıkayıp, peşkirle

kurularak, bu odaya girerler, çarşafı dizlerine alırlar, kenarda duran tabaktan hamur alıp ovalayarak çarşafa dökerlerdi, kurutulan şehriye de bez keselerde saklanarak, kışın pişirilirdi. Bu işlem yapılırken halk hikayeleri anlatılır, maniler söylenirdi. Eğer bu toplulukta kızlar varsa onlar hiç konuşmaz, yalnızca dinler, çocuklar bu odaya hiç alınmaz, yorulunca ara verilir, ya akide şekeri ikram edilir, veya semaverle çay verilir.

Şehriye, bulgur, erişte gibi ortaklaşa yapılan işler de ara verildiğinde, birazda eğlenme amacıyla gelenekselleşmiş bir oyun oynanırdı; 'micek çekmek' şöyle açıklayalım; bir kaba su konulur, içine orada olanların yüzüğü, kolyesi ile bunlar görünmesin diye üzerine ot, saman vs. konulur. Her micek çekiminden önce bir mani söylenir, örneğin; "inne saptadım söğüde, yeni geldim öğüde, benden selamlar olsun, çifte benli yiğide" denir ve micek çekilir, kimin eşyası çıkarsa, söylenen mani onu şanslı olur.

İşte insanların bir birlerine yardımını zevkli hale getirecek güzel bir örnek.

Tokat'ın unutulmaya yüz tutmuş bir geleneği de sıra gezmeleridir. Yirmi otuz kişilik bir topluluk kış gecelerinde her akşam büyük salonlu Tokat evlerinde toplanır. Maniler okunur, türküler söylenir, fıkralar anlatılır, günün konuları konuşulur ve yemekleri yenilir. Bu yemeklere örnek verilecek olursa; Hele çorbası, dolma içi bat, filibah, çemenli, çökelekli gibi. Bir de bu toplantılarda ayrıca soğukluk olarak adlandırılan meyve ile birlikte köme (yani cevizli sucuk), tatlı tarhana, üzüm turşusu, armut turşusu verilir.

Tatlılardan ise tırtıl baklavası, yufka tatlısı, zambak reçeli ve Zile pekmezini örnek verebiliriz.

Zile pekmezinin özelliği renginin beyaz olmasıdır. Üzüm şivanat adı verilen beton havuzlarda çiğnenir, bakır leğenlerde kaynatılır, kara pekmez haline gelir. Yumurta akı, şeker ve pekmez ilacı ile beyazlatılır ve Zile pekmezi ortaya çıkar.

Dokumacılık - Bakırcılık

Geleneksel Tokat yazmaları

EL SANATLARI

Her toplumun kendine özgü kültür birikimi, gelenek ve göreneklere, dili, karakteri olduğu gibi zanaatları da vardır. Müzik, oyun, edebiyatın yanı sıra özellikle zanaatlar o toplumun kendine has değerleridir. Kültürel birikimin renk, biçim ve çeşitli tekniklerle en içten ve en güzel yansıması zanaatlar, bir kişinin olmadığı için anonim olma özelliği taşırlar. Zanaatlar bizim kültürel kişiliğimizin en canlı belgeleridir. Gerek önceki dönemlerden kalan ve gerekse Orta Asya'dan getirdiğimiz kültürümüzde zanaatların önemli yeri vardır.

Etiler zamanından beri birçok tarih devirlerine sahne olan Tokat, doğu-batı ve kuzey-güney arasında ulaşımı sağlayan önemli yolların kavşağı olmuştur. Bu konumundan dolayı zanaatçı çeşitliliği bakımından oldukça zengindir. Keçecilik, kazzaz ve ipekçilik, mumculuk, boyacılık, sabunculuk, bezcilik ve taşçılık gibi zanaatlar toplumun ihtiyaçları karşısında yetersiz kalmasından dolayı artık günümüzde kaybolmuş olan sanatlarımızdandır. Ancak yazmacılık, bakırcılık, kalaycılık, dokumacılık (kumaş, kilim, cicim, halı, çorap), mutafık, semercilik, çarıkçılık, yemenicilik, dericilik, küpçülük, süpürgecilik, demircilik, tenekecilik, iğne oyaçılığı, müzik aletleri yapımıcılığı(davul, zurna, bağlama, kaval) oymacılık, yayıkçılık, kuyumculuk ve folklorik elbise işlemeciliği gibi el sanatları halen günümüzde il, ilçe ve köylerimizde yapılmakta ve yaşatılmaktadır.

YAZMACILIK

İnsanoğlunun bir örtünme aracı olarak kullandığı giyim eşyaları, medeniyetle birlikte estetik duygularla yapılmaya başlanmış ve sanatsal bir nitelik kazanmıştır. Bu tür sanatlardan bir tanesi de yazmacılıktır.

Günümüzde çeşitli nedenlerle şekil değiştirerek yaşama savaşı veren bir el sanatı türü olan yazmacılık, türünün en güzel örneklerini Tokat'ta vermiştir.

Yazma; oyulmuş ahşap kalıplar kullanarak çeşitli boyalarla, genellikle pamuklu bazen de ipek kumaşlar üzerine elle çizilip resmedilerek veya basılarak yapılan bir kumaş süsleme sanatıdır. Bu el sanatının örnekleri çoğunlukla kadınların baş bağlamada kullandıkları baş örtülerinde görülür. Ayrıca bohça, sofa örtüsü, yorgan yüzü olarak da kullanılmaktadır.

Yazmalar genel olarak iki türde yapılır:

Kalem işi yazma ve baskı işi yazma. Kalem işi yazma fırça ile kumaş boyandığı için daha çok resim sanatına yakındır ve örnekleri çok azdır. Baskı işi yazmalar üretime elverişlidir, örnekleri çoğaltılabilir. Bunun için yazmacılık denilince baskı işi yazma akla gelmektedir.

Baskı işi yazmaları; sulak yerde yetişmiş ihlamur ağacından yapılmış ağaç kalıplar kullanılarak yapılmaktadır. İhlamur ağacı yumuşak, kolay oyulabilir, dayanıklı, iyi zamb tutan bir ağaç cinsi olduğu için kalıp hazırlamaya çok uygundur. Bu

Geleneksel oyalı Tokat yemenileri

ağaç üzerine desen sabit kalemle çizilir ve küçük "nakış bul" adı verilen bir bıçakla oyularak desen ortaya çıkarılır. Kaç desen ve renk kullanılacaksa o kadar kalıp hazırlanır.

Desen özelliğine göre; tek renkli desenler için tek kalıp hazırlanır. Elvan veya Elvan Baskı denilen çok renkli baskı içinse kullanılan her renk için ayrı bir kalıp hazırlanır. Bunun için kalıp oymacılık zor ama zevkli bir çalışmadır.

Kalıp oymacılık gibi yazmacılık da zor ve zevkli bir çalışmadır. Tokat'ta her bölgede kullanılan, her çeşit yazma basılmaktadır. Ancak Tokat yazmalarının en önemli özelliği Elvan Baskı oluşudur. Renkleri ve desenleri eşsiz güzelliktedir.

Tokat'a ait iki özgün desen vardır. Bunlardan biri "Tokat İçi Dolusu" diğeri "Tokat Elmalısı" desenleridir. Bu desenlerden başka "Çengelköy" deseni de İstanbul menşeli bir desen olmasına rağmen Tokat'ta kullanılmaktadır.

Tokat'a ait Tokat içi dolusu ve Tokat elmalısı desenleri Tokat alı ya da Tokat kırmızısı denilen al bir zemin veya bu rengin karartılmışı olan kırmızı-mor bir zemin üzerine basılır.

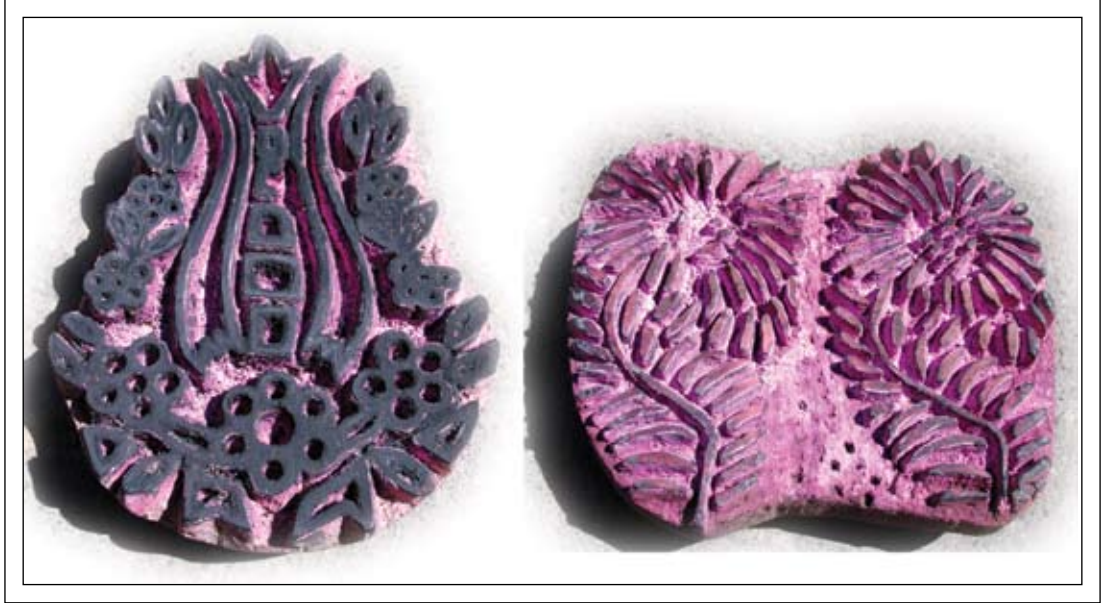
Tokat içi dolusu deseninin bozularak değiştirilmiş bir şekli "Tokat Üzümlüsü"dür. Buna "Tokat Morlusı" da denir. Bu desen de çiçek motifi üzüm salkımı şeklindedir.

Tokat Elmalısı siyah zemine kırmızı veya kırmızı mor olarak basılmış elma motifleridir. Bu desen Zile dolaylarında kullanılmaktadır. Bu desenin bozularak değiştirilmiş bir şekli "Tokat Yarım Elmalısı" dır. Renkler aynı olmakla birlikte elma motifleri küçük bozuk şekiller haline gelmiştir. Buna Aynalı da denilmektedir.

Tokat'a ait olmayan ancak Tokat'ta kullanılan bir desen "Çengelköy" desenidir. bu desen siyah zemin üzerine ve zemini tamamen dolduracak şekilde sarı, yeşil, kırmızı renklerle basılır. Bu desen Tozanlı köylerinde kullanılmaktadır.

El baskılı sofa bezleri

Ağaç yazma kalıpları

Tokat yazmalarında zemindeki al rengi sağlayan Alizarin red boyadır. Bu modern teknoloji ile Almanya'da yapılan bir boyadır. Ancak bitki kökünden elde edilmektedir.

Ali-zar'in (Alm.): Ruberythrinsöure adlı bitkiden gelen eski doğal sentetik kırmızı kök boya maddesi Anthrachinonsulfasorem Natruim ile Natriunhydroxyd ve Kaliunchlorat karıştırılarak elde edilir.

Alizarin red boya bugün talep olmadığı için fabrikası tarafından üretimden kaldırılmıştır. Bu boya kullanılarak yapılan yazmaların yapım tekniği çok zordur. Sabırlı titiz bir sanatçının çalışmasına benzer. Boyanın az veya çok

verilmesi, bekleme ve kaynama süresi hep dikkat ve titizlik gerektirir.

Alizarin kullanılarak yapılan yazmaların yapım tekniği kısaca şöyledir;

Önce Amerikan, mermerşahı vb. kumaşlar yıkanıp apresi giderilir, kurutulur. tezgah üzerinde kumaşa desenin dış çevreleri ve desen üzerindeki "tırnak"lar siyah renkle basılarak belirlenir. Şap ve kara boya (güherçile) karışımı ile kumaşın zemin boyasının astar boyası vurulur. Bu astar boyalı karışım miktarına göre yazmalar kırmızı veya kırmızı-mor olur. Bunlar ahırlarda cereklere asılarak 15 gün bekletilir. Günümüzde amonyak verilmiş odalarda bir gün bekletilir.

Yazmahane’de el baskılı yazmalar

Alizarin, ardıç kozaları, cehri ile hazırlanmış su dolu kazanlara kumaşlar basılır, altına odun ateşi yakılır. Isısı çok iyi ayarlanarak ve kumaşlar devamlı hareket ettirilerek boyayı emmesi sağlanır. Kumaşların boyayı emmesine alizarin kesme denir ve kumaşlar soğuk sularla durulanıp kurutulur. Kuruyunca üzerine elvanları renk, renk vurulur ve kurutulur.

Görüldüğü gibi çok zahmetli bir çalışmadır. Ancak çıkan desenin renkleri pırlı, pırlıdır ve solmaz.

Tokat yazmaları renk, motif ve teknik özellikleri olan yazmalardır. Ancak bugün renk ve teknik özellikler yönünden Tokat yazmacılığı değişikliğe

uğramıştır. Alizarin boyanın kalkması ile renk maddesi olarak başka boyalar kullanılmaktadır. Ancak bu boyalar kök boya özelliği taşımadığı için yukarıdaki işlemleri gerektirmemektedir ve solmazlık özelliğini eski yazmalar niteliğinde taşımamaktadır. Ayrıca Tokat Alı rengini de vermemektedir.

Teknolojinin gelişmesi ile ağaç baskı tekniği de değişmiş seri üretime daha elverişli ve daha kolay olan serigrafik kullanılmaya başlanmıştır. Böylece Tokat’ın özgün yazmaları renk ve teknik özelliğini kaybetmiştir. Ancak yine de yaşama savaşı vermektedir.

Günevi Köyü'nde cicim dokuma

DOKUMACILIK

İnsanoğlu yaradılışından itibaren başlayan yaşam mücadelesinde, giyim eşyalarına büyük önem vermiştir. Giyim kuşama verdiği bu önemi ilerleyen yıllardaki yeni kazanımlarıyla daha estetik ve sanatsal bir özelliğe kavuşturmuştur. Kimi zaman hemcinsleri içinde ayrıcalık kazanmak, kimi zaman da karşı cinsin ilgisini çekmek için, hep güzeli, farklıyı aramış ve bu konu çokça gündemi işgal etmiştir. Öyle ki bu amaçla kıtalararası ticari bir aktivite sağlanmış, bu uğurda can pahasına açmaya çalıştığı yolları, (İpek yolu) ihdas etmiştir. Bunun yan etkisi olarak birçok sektörde gelişmeler olmuş, kültürel bağlar kurulmuştur.

Coğrafi konumu ve ülkelerarası ulaşım yollarının kavşak noktası olması birçok medeniyetin gelişip, filizlendiği Tokat'ta dönemin en nadide tekstil ürünlerinin de üretimine imkan sağlamıştır. Sadece üretim noktasında kalmayıp şehirde konaklayan ve ticaret için Tokat'a gelen (Uzakdoğu, Afrika ve Avrupa) değişik renk ve kültürdeki yabancıların giyim, kuşamlarından ustalıkla faydalanıp, yeni ürün ve modellerin ortaya çıkarılması sağlanmıştır. Üretilen bu yeni model ve ürünler yine bu yolla diğer ülkelere taşınarak dünya tekstilinin gelişiminde önemli rol oynamıştır.

Evliya Çelebi bu konuyla ilgili olarak şunları zikrediyor: "Beyaz pembe bezi... diyar-ı lahorda (Hindistan) yapılmaz. Güya Altın gibi mücelladır. Kalemkar basma, yorgan yüzü, munakkaş perdeleri... gayet menduhtur." diye bahseder.

Bu konu Tokat'ı gezmiş Avrupalı seyyahların dikkatini çekmiştir. Jean Taverner Tokat'tan geçen Ticaret yollarından bahisle "Tokat'ın en dikkate değer yanı Doğunun büyük transit

merkezlerinden biri oluşudur. İran, Diyarbakır, Bağdat, İstanbul, İzmir vs. yerlerden hiç ardi arkası kesilmeden akan kervanlar, buradan geçerler." Joseph Tournofort ise; "Tokat Küçük Asya Ticaretinin merkezi sayılmalıdır." diye bahseder. Ayrıca İran başta olmak üzere ithal edilen ham ipeğin işlenip kumaş, kazzaziye, dikiş ipliği, düğme olarak 4000 kg. kullanıldığını kalanın ihraç edildiğini anlatır.

18. yüzyılda Kırım-Fransız Konsolosluğu yapan Charles de Peyysonel kitabında Fransız kumaşlarının satışında en büyük darbeyi Tokat'ta üretilen kumaşların sebep olduğuna sadece Kırım, Rusya ve Kafkasya'ya 500.000 top Tokat Kumaşı satıldığını anlatır. Bu konuda sayısız örnek vermek mümkündür.

17. yüzyıl başlarında Valide Sultanlara has Voyvodalık olan Tokat tekstil başta olmak üzere diğer sektörlerin gelişmesinde mesafe sağlamıştır. Valide Sultanlar başta olmak üzere tüm saray mensuplarının giysi ihtiyacının önemli kısmı Tokat atölyelerinde üretilmiştir. Birçok ülke saraylarına da hediye olarak gönderilmiştir. Zümrüt taşlar ile kaplı olan altın kuşaktan ipekli kumaşlara kadar birçok tekstil ürününün Tokat'ta üretilip saraylarda kullanılmıştır.

Günümüzde halen bez dokumacılığı Merkez - Günevi Köyü'nde devam etmektedir.

Kilim, cicim ve halı dokumacılığı birçok köyümüzde sürdürülürken, çorap dokumacılığı özellikle Reşadiye ilçesinin Tozanlı Köylerinde yoğun bir şekilde yapılmaktadır.

BAKIRCILIK

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Anadolu bakırcılık sanatını dünyaya duyuran ve sevdiiren merkezlerin başında, Tokat'ta yapılan bakır eşya üretimi gelmektedir. 16. yüzyılda Orta Karadeniz Bölgesi'nde en zengin bakır yataklarına sahip Küre madenlerinden elde edilen bakır, bronz top dökümü dışında sosyal alanda kullanılmak üzere diğer şehirlerdeki atölyelerde olduğu gibi Tokat

atölyelerinde de işlenmekteydi. Çok önemli ticaret yolları üzerinde bulunan Tokat bu bölgenin en büyük ticaret şehriydi. Orta Anadolu Bölgesi'nden gelen yollar, Tokat üzerinden Karadeniz'de bulunan liman kentlerine açılmaktaydı. Kuzeybatı İran ve Doğu Anadolu Bölgesi'nden gelen ticaret yolları da Bursa-İstanbul veya İzmir yönüne gitmek üzere Tokat'tan ayrılıyordu.

Dövme bakır yapımı

Bölgede zengin olarak bulunan bakır yataklarından elde edilen bakır, Tokat'taki atölyeler tarafından işlendiğinden, bakırcı ve kazancıların oluşturduğu iş kolu büyük bir sanayi halini almıştı. Bu iş kolunun Orta Çağ'dan beri çalıştığı ve bakır kap-kaçağı geleneksel olarak ürettikleri sanılmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde de bu iş kolunun faal olduğunu, arşiv belgelerinden öğrenmekteyiz. 1568 yılında Küre Kadısı'na yazılan bir fermanda özetle şunlar yazılmıştır.

"Tokat'taki kazancılar bakır almak için madene geldiklerinde, sancak kadılarından ellerinde izin belgeleri getirmeleri ve giderken de ne kadar bakır aldıklarına dair ellerine belge verilmesi..."

Tokat'ın bakır işletmekteki ünü ve Tokat bakırının çok geniş bir bölgede kullanım alanı bulmuş olması, destanlara konu olmuştur. Nitekim Köroğlu Destanı'na mal edilen şu dizeler, Tokat bakırcılığının Anadolu'da kazanmış olduğu ünü açıkça ifade etmektedir:

"Tokat kervanından aldım bakır,
İncitmeyin fukarayı, fakiri"

Tokat atölyelerinde yapılan bakır kap-kaçak üretiminin 17. yüzyılı ikinci yarısında yüksek bir seviyeye ulaştığını Evliya Çelebinin yazmış olduğu şu cümleden de anlıyoruz.

"... Kazancı karından sahan ve tencereleri,
kalemkâr evanı işleri gayet memduhtur..."

17. yüzyılın ikinci yarısı da Tokat bakırcılığının çok büyük bir sanayi halini almasında ve Anadolu bakır metalurji tarihinde haklı bir üne kavuşmasının temelinde, başka bölgelerden getirilen bakırın Tokat'ta bulunan "kalhaneler"de eritilerek tasfiye edilmesinin çok büyük bir etkisi vardır. Doğu Anadolu Bölgesi'nin en zengin bakır yataklarına sahip Ergani'den çıkarılan bakırın oldukça masraflı ve zor koşullar altında Tokat'a getirilerek buradaki kalhanelerde tasfiye edilmesinin en büyük sebebi ise, Ergani çevresinde orman alanlarının artık ortadan kalkması ve madeni eritecek odun kömürünün elde edilememesinden kaynaklanmaktaydı. Tokat kalhanelerinde tasfiye edilerek elde edilen saf bakırın bir kısmı yine kervanlarla, Amasya üzerinden Samsun'a buradan da deniz yoluyla İstanbul'a gönderilmiş, bir kısmı da şehirde genişlemeye devam eden bakır eşya üretiminin ihtiyacını karşılamak için tüccarlara ayrılmıştır. Örneğin 1743 yılına ait bir belge, kazancı esnafına satılan bakır konusunda açıkça bilgi vermektedir.

"Tokat'ta bulunan kazancı esnafının devletten satın aldıkları bakırın parasını bir birlerine kefil olarak geriye kalanını ödemeyi taahhüt ettikleri halde, şimdiye kadar ödemediklerinden, bir an önce yerinde tahsil edilmesi..."

Anadolu'yu İzmir'den başlayarak Erzurum'a kadar dolaşan ünlü seyyah Joseph P. De Tournafort, 1701 yılında gözlemlerine dayanarak Tokat'taki bakır eşya üretiminin nasıl gelişmekte olduğunu şöyle anlatmaktadır:

Kalaycı

"... Tokat'ın asıl büyük ticareti bakır eşya alanındadır. Tencere, tas, fener ve şamdanlar çok güzeldir. Gümüşhane ve Kastamonu'dan getirilen bakırdan imal ettikleri bu eşyayı İstanbul ve Mısır'a ihraç ederler..."

1741 yılına ait bir arşiv belgesinden, Tokat'ta bulunan kalhanelerin hangi semtlerde yer almış olduğunu öğrenmekteyiz:

"... Tokat çarşısındaki bakır kalhane ocakları yangın tehlikesine karşı Medine Fukarasının vakfı menziliyle Mevlevihâne Dervişinin Vakıf bahçelerine inşa edilerek işletmesi vakfa verilmekteyse de, sözü edilen yerlerde inşa edilen ocakların yıktırılması..."

Tokat'taki bakırcı ve kazancılığın çok canlı ve kazançlı bir iş kolu haline dönüşmesinde, kentte bulunan kalhanelerin bu iş koluna ucuz, bol ve çok kaliteli hammadde sağlanmasından kaynaklanıyordu. 19. yüzyılın ilk yarısında kalhanelerde 1000 kadar işçi çalışmakta ve yılda 1000 ton civarında bakır üretilmekteydi.

Bakır eşya üretiminin Tokat'ın en büyük iş kolu haline dönüştüğünü, 18. yüzyılın sonlarında coğrafyacı İnciciyan'ın bizzat gözlemlerine dayanarak yazmış olduğu şu ilginç cümleleri de doğrulamaktadır:

"... Tokat'ı bakırcı veya kazancı şehri olarak tanımlamak yerinde olacaktır; çünkü orada yapılan bu imalat nefaseti ile bütün Osmanlı ülkelerinde şöhret kazanmış olup, Tokat'ın bakır kapları, sinileri, kazanları ve diğer eşyaları Erzurum'a, İstanbul'a, Amasya'ya, Samsun'a ve diğer şehirlere gönderilir..."

Aşağıda özet olarak sunduğumuz 1785 yılına ait bir arşiv belgesi, Tokat atölyelerinde üretilerek Samsun limanına gönderilen bakır eşya miktarının ulaştığı boyutları açıkça göstermektedir:

"... Tokat atölyelerinde üretilen 47. 000 kusun kantar (yaklaşık 2. 651. 176 ton) bakır eşyanın Samsun'a gönderilmesi..."

Bakırcılıkla ilgili iş alanının Tokat'ın en büyük sanayi kuruluşu haline gelmiş olduğunu, yabancı

Dövme bakır ibrik

seyyahlar da belirtmektedir. 1808 yılında Tokat'ı dolaşan James Morier şunları yazmaktadır:

"... Tokat'ta faaliyette bulunan 300 imalathanenin, bütün Türkiye'de satılan mamulleri ile şehre ününü veren tek sanayi dalıdır..."

Tokat Şeriyeye Sicilleri'nde, 1828 yılında, kentte 33 bakırcı, 55 kazancı, 7 dökmece ve 14 kalaycı esnafının bulunduğu belirtilmektedir.

Bakır eşya üretiminin Tokat'ın en büyük sanayi dalı haline geldiğini, Fransa'nın Trabzon konsolosu V. Fontanier de belirtmiştir. 1826 yılında şiddetli bir vebanın hüküm sürdüğü bir sırada Tokat'a gelen konsolosun, veba korkusundan hemen herkesin kırsal bölgelere kaçarak terk ettiği ıssız şehirde, bir tek bakırcıların çalıştığını şöyle yazmaktadır:

"... Tokat'ta tek hayat belirtisi, kepenkler indirilmiş dükkanlarda çalışmaya devam eden bakırcıların çekiç seslerinden ibarettir..."

Tokat bakırcıları Anadolu'nun çeşitli şehirlerindeki barut, boya vb. imalathanelerinin ihtiyaç duyduğu kazanları da yapmıştır. Örneğin, 1830 yılında Tokat bakırcıları, Konya'da kullanılacak 500 barut kazanı yapmışlardır.

1835 yılında Tokat'ta bakırcılığın önemine değinen ünlü seyyah C. Texier ise şunları yazmaktadır:

"... Tokat, Keban bakır yataklarının ambarıdır, maden ham olarak bu kente işlenmek üzere getirilir. Halkın büyük bir çoğunluğu bakır eşyalar, büyük tencereler, mangallar, mutfak kapları yapmakla uğraşır ve bu ev eşyalarını İstanbul'a kadar ihraç ederler..."

Aynı yıllarda Tokat'ta bulunan W. F. Ainsworth da bakırcılık konusunda bilgi verirken, kente Ergani'den getirilen ham bakırın tasfiye edildiği kalhanelerden söz etmekte ve bu işin son yıllarda Viyana'dan gelen bir uzmanın denetiminde yapıldığına değinmektedir. Yine aynı yıllarda

Tokat'a gelen F. R. Chesney'in verdiği bilgiye göre, Tokat'ta bulunan iki kalhanede Ergani'den getirilen bakır tasfiye edilmekte ve elde edilen bakır Samsun Limanından deniz yoluyla İstanbul'a gönderilmektedir.

Tokat kalhanelerinin 1840/41 yıllarında daha modern teknolojik koşullara ayak uydurularak değiştirilmesi, bakır eşya üretiminin artmasına ve Avrupa'ya ihraç edilmesine yol açmıştır. Öyle ki artan talep karşısında işleyecek bakır bulmakta güçlük çeken üretici, 1853 yılında Babıâli'ye başvurarak, kendilerine daha fazla bakır tahsis edilmesini istemişlerdir. bakır eşya üreticilerine yıllık 25. 6 tonluk bir kontenjanın ayrılmasıyla, geçici de olsa bakır bulma gücünü aşılabilmektedir.

Tokat kalhanelerinin değişen teknolojik koşullara göre çalıştığını, Türkiye madenleri üzerinde araştırmalarıyla tanınan Pierre de Tchihatcheff'in 1850 yılında yazmış olduğu şu cümle de doğrulamaktadır. :

"... Tokat kalhaneleri, Anadolu'da gerçekten ileri teknolojiyle çalışan tek metalurjik tesisler..."

Tokat kalhanelerinde tasfiye edilerek başka bölgelere gönderilen bakır hakkında H. J. Lennep 1864 yılında oldukça ayrıntılı bilgi vermektedir: "... Kentin güneybatı yönündeki dış mahallesinde bulunan kalhanede bakır tasfiye edilmekte ve devlet tarafından bakırcılara dağıtılmaktaydı. Ancak şimdi bakır işlenmeye hazır hale getirildikten sonra İstanbul'a gönderildiğinden, Tokat'taki bakırcılar için dağıtılan miktar yeterli olmamakta ve dükkanlardaki üretimin sürekliliğini sağlayamamaktadır. Bu kalhane bir Alman mühendis ile madenci tarafından kurulmuş ileri teknolojiyle çalışan güvenilir bir işletmedir. Ancak mühendis başkente şikayet edilip görevden alındığından, kalhanenin işletilmesi bugün Türklerin elinde bulunmaktadır. İşletme için ödenen ücretler çok yüksek, işletmeden elde edilen bakır çok iyi kalite olduğu halde, gelen işlenmemiş bakır yeterli olmadığından, kalhane sürekli olarak çalışmamakta, burada bulunan görevlilere ise iş yapmadan para ödenmektedir. Maden yatakları Ergani yakınındadır, her yer bakır cevheriyle dolu olduğu halde yakıt kıttır. Bakır cevherinin işlenmesinde sürecin bir kısmı çıkarıldığı yerde tamamlanmakta, sonra develerle süreç tamamlanmak üzere Tokat'a taşınmaktadır. Tokat ile maden arasındaki yolda özellikle kışın ulaşım koşulları çok güçtür. Sürücülere çok düşük taşıma ücreti ödenmesi ve düzenli ödeme yapılmaması nedeniyle, taşınabilen bakır cevheri miktarı kalhaneyi ancak yılın yarısında çalıştırabilecek kadardır... "

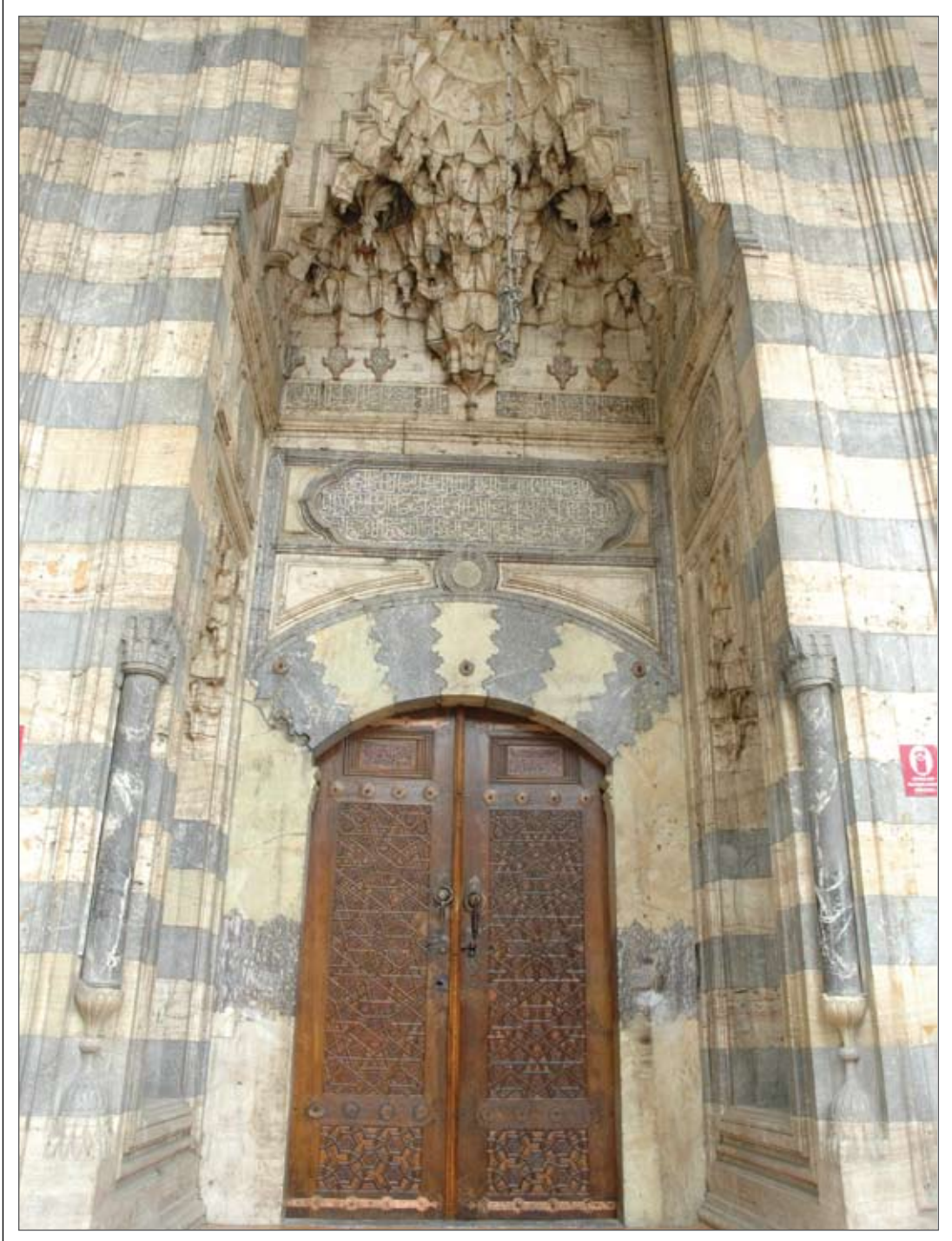
19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren değişen ekonomik ve teknolojik koşullara paralel olarak, Tokat kalhaneleri de eski canlı ve başarılı faaliyetlerini devam ettirememeye başladı. Dünya bakır fiyatlarındaki düşüş, Ergani'den develerle Tokat'a getirilerek eritilen bakırın çok yüksek fiyatlara mal olması zararına çalışma sonucunu doğurduğundan, Tokat kalhaneleri 1880 yılından itibaren kapanmaya başlamıştır. Nitekim 1890 yılında Tokat'taki sanayi ile ilgili bilgi veren Vital Cuinet, kentte bulunan kalhanelerin en büyüklerinin son 3 yıldan beri kapalı olduğunu yazmaktadır.

Ünlü Tokat atölyelerinde büyük bir beceriyle yapılan bakraç ve taslarda hem dövme, hem de kabartma tekniği başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Bakır tepsilerin ön yüzüne dövme ve kazıma tekniğiyle yapılan yazı, bitki ve geometrik motiflerden oluşan bezemeler, olağanüstü bir sanat zevkini yansıtmaktadır. Büyük bir özenle bu tür bezemelerin yapıldığı tepsiler, gerçek anlamda bakırdan yapılmış bir tabloya dönüşmüştür. Yüzylerce yıldan beri üretilen ve yetkin biçimini alan armut gövdeli Tokat ibrikleri, Orta Anadolu, Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki atölyelerde üretilen ibriklerden ayrımlı özelliklere sahiptir. İbriklerin gövdesi düz veya delikli olmasına karşın, kapağı diğer bölgelerdeki atölyelerde üretilen ibrik kapaklarından farklılık gösterir. Tokat ibriklerindeki basık kapağın hoca sarığına benzemesinden dolayı, bölgede "Hoca İbriği" olarak da adlandırılmaktadır. Ayrıca Eskiçağ'da ünlü Frig onfoloslu kap formunu geleneksel olarak devam ettiren en büyük merkezlerden biri de, Tokat atölyeleridir. Tokat hamam taşının biçimiyle Frif onfoloslu tasları arasında şaşılacak kadar büyük bir benzerlik görülmektedir.

Tokat kalhanelerinin kapanmasından sonra, kentin en büyük iş kolunu oluşturan bakır eşya üretimi de gerilemeye başlamıştır. Gerek Anadolu, gerekse Avrupa'ya ihraç edilen bakır eşya üretiminin Tokat'a sağladığı büyük gelir kaynağının azalması sonucunda kent artık eski canlılığını ve refahını kaybetmeye başlamıştır. Seyyah ve araştırmacılar tarafından büyük bir övgüyle anlatılan atölyeleri artık günümüzde Tokat'ta görmek mümkün değildir. Şehrin sanayi çarşısına taşınan birkaç bakırcı ve kazancı dükkanı, eski bakırcılık geleneğini devam ettirmektedirler. Tokat bakırcılarının yapmış oldukları ibrik, hamamtası, bakraç ve kazanlar, bu bölgede halen yaygın olarak kullanılmaktadır.

Ahşap kabaralı ve tokmaklı kapı

Hatuniye (Meydan) Camii, giriş kapısı

Kaleden Tokat genel görünümü

KÜLTÜR VARLIKLARIMIZ

Kültür ve Sanat Merkezi Tokat

Tokat, uygarlıkların merkezi olan Anadolu'da MÖ 3000 yıllarından başlayarak 5000 yıllık engin tarihinde 14 devlet ve birçok beyliğin yaşadığı ya da egemen olduğu Yeşilirmak havzası içinde yer almış, benzeri az bulunan önemli illerimizden biridir.

Yeşilin her tonunu Zile bağlarından, Niksar yaylarından, Çamlıbel tepelerine kadar bünyesinde barındıran doğanın dayanılmaz güzelliği içindeki Tokat, tarih zenginliğinin yanında bir güzel cennettir.

Bir toplum kendi kültürüne sahip çıktığı, öz değerlerini koruyup yeni kuşaklara ulaştırabildiği ölçüde geleceğini sağlam temellere oturtabilir.

Tokat ilindeki Kelkit, Yeşilirmak ve Çekerek ırmakları boyunca kurulmuş olan medeniyetlere ait Hitit, Frig, Roma, Selçuklu, İlhanlı, Osmanlı eserlerinin çokca bulunuşu ve tarihi yönüyle bir kültür merkezidir.

MÖ 2500 - 400 yılları arasında yüksek düzeyde sanat ve kültür yaşamına sahip olan Helen kültüründen, Zile-Tokat-Niksar-Sulusaray'daki MS 5. yüzyıla kadar süren Roma kültürünü, 12. yüzyılda Danişmendlilerin merkezi olan Niksar'da oluşan maddi kültür değerlerini, 13. yüzyıl sonuna kadar Selçuklu Türkleri'nin sanat, mimari ve hümanist kültürlerini gözden geçirdiğimizde Zile Maşat Höyük'teki Tappiga Sarayı, Helenistik Çağın anfitiyatrosu, Zile Sanat Kulesi, Zile Ulu Camii, Ertana Beyliği'nden

kalan Zile Bayezid Bestami Camii ve Türbesi, Tokat girişinde Yeşilirmak üzerindeki Selçuklu Köprüsü, Gök Medrese, Pervane Hamamı, Niksar Ulu Camii, Niksar Akyazı Kümbeti İlhanlılar dönemine ait Niksar Çöreği Büyük Camii, Artova'da Antik Saray Kenti, Pazar'da Mehpere Hatun Kervansarayı gibi eserlerle dimdik ayakta duran tarihin canlı delilleriyle Tokat ve yöresinin Türk tarih ve kültürü açısından önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Böylesine buram buram tarih kokan bu kentin tarihi ile birlikte gelişen ve varlığını günümüze kadar sürdüren bakırcılık, yazmacılık gibi önemli el sanatları da göz önünde tutulması gereken hususlardandır.

Tokat yüzyıllara, ilim ve sanat alanında yetiştirdiği alim ve şairlerle de damgasını vurmuştur. Seyyid Ali, Hüsameddin Tokadi, Muharrem Efendi, Molla Hüsrev, Sarı Şeyhü'l İslâm İbn-i Kemâl, Şemseddin Sivasi, Tokadi, Kâni Ebubekir Efendi, Zileli Talibi, Zileli Ceyhuni, Zileli Fedai, Tokatlı Nuri, Tokatlı Gedai, Niksarlı Bedri gibi yüzlerce âlim ve şair bu memleketin bağrında yetişmiş ender simalardandır.

İL HALK KÜTÜPHANESİ MÜDÜRLÜĞÜ

İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü; İl Özel İdare Müdürlüğüne satın alınarak Kültür ve Turizm Bakanlığına tahsis edilen arsa, Kültür ve Turizm Bakanlığınca 1993 tarihinde A tipi Halk Kütüphanesi olarak yapılarak hizmete açılmıştır. (Bina 3 katlı olup, 4 adet okuyucu salonu bulunmaktadır.) İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü 15 kütüphane ve 1 gezici kütüphaneyle hizmetlerini sürdürmektedir.

HALK KÜTÜPHANELERİMİZDEKİ OKUYUCU SAYILARI

İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

Mevcut Kitap Sayısı :35064
Okuyucu Sayısı : 60609

Almus İlçe Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı : 6616
Okuyucu Sayısı :

Artova İlçe Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı :960
Okuyucu Sayısı : 1261

Başçiftlik İlçe Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı : 6763
Okuyucu Sayısı : 20882

Erbaa İlçe Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı :10348
Okuyucu Sayısı : 13552

Niksar İlçe Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı : 12206
Okuyucu Sayısı : 29165

Reşadiye İlçe Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı :10875
Okuyucu Sayısı : 10071

Reşadiye /Kızılcaören Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı : 9334
Okuyucu Sayısı : 2779

Reşadiye /Hasanşeyh Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı :7905
Okuyucu Sayısı : 3594

Turhal İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

Mevcut Kitap Sayısı : 10872
Okuyucu Sayısı : 46355

Zile İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü

Mevcut Kitap Sayısı : 28967
Okuyucu Sayısı : 28300

Zile / Güzelbeyli Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı :29726
Okuyucu Sayısı : 27257

Zile / Evrenköy Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı : 4534
Okuyucu Sayısı :

Zile / Yıldıztepe Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı : 4853
Okuyucu Sayısı :

Yeşilyurt İlçe Halk Kütüphanesi

Mevcut Kitap Sayısı : 3200
Okuyucu Sayısı :

GEZİCİ KÜTÜPHANE

Mevcut Kitap Sayısı : 149875
Okuyucu Sayısı : 243.825

Atatürk Evi

ATATÜRK EVİ

Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün milli mücadele yılları, Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyetin kuruluşu sırasında ilimizi teşriflerinde kalmış olduğu, 971.91 m² arsa ve 2 katlı ev Kültür ve Turizm Bakanlığınca 2001

yılında kamulaştırılmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığınca Atatürk evi Rölöve Restorasyon inşaatı tamamlanmış olup, teşhir ve tanzim işleri devam etmektedir.

Müze Müdürlüğünde bulunan Eser Sayısı

Arkeolojik eser	3440 adet
Etnografik eser	2612 adet
Sikke	28940 adet
Tablet	7 adet
Mühür	40 adet
Arşiv vesikas	19 adet
El Yazması	16 adet
TOPLAM	35.074 adet

Taşınmaz Kültür Varlıkları

Tek Yapılar	
Askeri Yapı	1
Dinsel ve Kültürel Yapı	119
İdari Yapı	4
Sivil Mimarlık Örnekleri	174
Doğal Anıtlar	4
TOPLAM	302 adet

İlimizde Sit Alanları

Arkeolojik sit	60
Kentsel sit	2
Tarihi sit	13
Doğal Sit	1
TOPLAM	26 adet

Kültür Varlıklarımız

	MERKEZ	ALMUS	ARTOVA	ERBAA	NİKSAR
ANIT AĞAÇ				2	1
ANITKENT					
BEDESTEN	1				
CAMİİ	29	1	1		10
ÇEŞME	2			1	4
HAMAM	7			1	5
HAN	5				
HAZİRE	1				
HELA	1				
HÖYÜK	6	1	1	6	
İDARİ BİNA	2				1
KALE	3		1	2	1
KALINTI	1				
KAYA MEZARI	2				
KERVAN	1				
KİLİSE					1
KONAK	2				
KONUT	120			1	32
KÖPRÜ	3			1	5
KÜLTÜREL	1				3
MAĞARA					
MANASTIR	4				
MEDRESE					1
MESCİT	1				
MEVLEVİ	1				
MEZAR					
MEZARLIK	4	1		2	3
NEKROPOL	1	2		1	1
SAAT KULESİ	1				
SİT	2				2
TÜMÜLÜS	4			2	
TÜRBE	11			1	7
YER ALTI YERLEŞİMİ			1		
ZAVİYE	5				
AYAZMA				1	
GİZLİ GEÇİT				1	
ASKERİ YAPI					
TİYATRO					
TOPLAM	219	5	4	22	77

REŞADIYE	TURHAL	ZİLE	PAZAR	SULUSARAY	TOPLAM
	1				4
					1
2		10	1	1	56
					6
	1	2	1		17
			1		6
			1		2
					1
2		7	3		26
	1				4
		1			7
					1
		2			4
			1		2
					1
					2
		64			217
		1			10
					3
			1		1
1					1
					5
					1
					1
	1				
	1	3	1	1	15
		1			8
		1			2
	1	2		1	7
	4		1	2	9
			5		28
					1
					5
					1
					1
		3			3
		1			1
5	9	104	10	5	460

CAMİLER

- 1- Acepşir Camii - Osmanlı
- 2- Gaybi Camii - Osmanlı
- 3- Seyyit Necmettin Camii - Osmanlı
- 4- Tatar Hacı Camii - Osmanlı
- 5- Su İçmez Camii - Osmanlı
- 6- Akdeğirmen Camii - Osmanlı
- 7- Devegörmez Camii - Osmanlı
- 8- Çekenli Hamza Bey Camii - Osmanlı
- 9- Tabakhane Camii - Osmanlı
- 10- Kaya Camii - Osmanlı
- 11- Çay Camii - Osmanlı
- 12- Malkayası Camii - Osmanlı
- 13- Kadı Hasan(Düdükcü ağa) Camii - Osmanlı
- 14- Genç Mehmet(Örtmeliönü) Camii - Osmanlı
- 15- Mahmut Paşa Camii - Osmanlı
- 16- Rüstem Çelebi Camii - İlhanlı
- 17- Garipler Camii - Danişmentli
- 18- Ali Paşa Camii - Osmanlı
- 19- Ulu Camii - Osmanlı
- 20- Hacı Behzadi Camii - Osmanlı
- 21- Meydan Camii - Osmanlı
- 22- Hamzabey Camii - Osmanlı
- 23- Takyeciler Camii - Osmanlı
- 24- Kadı Hasan Camii - Osmanlı
- 25- Yolbaşı Camii - Osmanlı
- 26- Horuç Camii - Osmanlı
- 27- Akbelen Köyü Camii - Osmanlı
- 28- Ormandibi Köyü Camii - Osmanlı
- 29- Dodurga Köyü Camii - Osmanlı
- 30- Zile İshak Paşa Camii - Osmanlı
- 31- Zile Nasuh Paşa Ulu Camii - Osmanlı
- 32- Zile Boyacı Hasan Ağa Camii - Osmanlı
- 33- Zile Şeyh Ethem Çelebi Camii - Osmanlı
- 34- Zile Bedesten Camii - Osmanlı
- 35- Zile Molla Yahya Camii - Osmanlı
- 36- Zile Kebir Camii - Osmanlı
- 37- Zile Hoca Beyazıt Camii - Osmanlı
- 38- Zile Elbaşoğlu Camii - Osmanlı
- 39- Zile Bayramağa Camii - Osmanlı
- 40- Zile Alaca Mescit Camii - Osmanlı
- 41- Tokat Ahmet Ağa Camii - Osmanlı
- 42- Niksar Ulu Camii - Danişmentli
- 43- Niksar Cin Camii - Selçuklu
- 44- Niksar Alçakbel Camii - Osmanlı
- 45- Çilhane Camii - Osmanlı
- 46- Niksar Hoca Sultan Camii - Osmanlı
- 47- Niksar Çöreği Büyük Camii İlhanlı
- 48- Niksar Keşfi Osman Camii - Osmanlı
- 49- Turhal Ulu Camii - Osmanlı
- 50- Turhal Kesikbaş Camii - Osmanlı
- 51- Turhal Dazya(Gümüştop Köyü Ömer Paşa) Camii - İlhanlı
- 52- Turhal Üzümören Camii - Osmanlı
- 53- Kızılcaören Camii - Osmanlı
- 54- Pazar Halil Bey Camii - Osmanlı
- 55- Pazar Sinan Bey Camii - Osmanlı
- 56- Çamlıbel Mescidi - Selçuklu
- 57- Malum Seyit Camii - Osmanlı
- 58- Erbaa Ravakbaba Camii - Osmanlı
- 59- Erbaa Akça Kasabası Ömer Paşa Camii - Osmanlı
- 60- Tokat Ali Paşa Mescidi - Osmanlı
- 61- Tokat Alaca Mescit - Selçuklu
- 62- Tokat Kundakçılar Mescidi - Osmanlı

- 63- Niksar Kale Mescidi - Selçuklu
- 64- Tokat Hacı Turhan Mescidi - Selçuklu

DİNİ ve KÜLTÜREL YAPILAR

1. Tokat Kalesi - Osmanlı
2. Mevlevihane - Osmanlı
3. Niksar Taş Mektep - Osmanlı
4. Sıkdişini Helası - Osmanlı
5. Niksar Kale Hapishanesi - Selçuklu
6. Erenler Kümbeti - Selçuklu (İlhanlılar)

MEDRESELER

1. Orta Medrese(Sulu Bedesten) - Osmanlı
2. Çukur-Yağlıbasan Medresesi - Danişmentli
3. Gökmedrese(Müze) - Selçuklu
4. Hatuniye Medresesi - Osmanlı
5. Niksar Yağlıbasan Medresesi - Danişmentli

KÖPRÜLER

1. Hıdırlık Köprüsü - Selçuklu
2. Niksar Leylekl Köprü Roma
3. Çilhane Köprüsü - Osmanlı
4. Niksar Seymenler Köprüsü - Osmanlı
5. Niksar Taşkemer Köprüsü - Osmanlı
6. Niksar Ünye Köprüsü - Osmanlı
7. Erbaa Kaleköy Köprüsü - Osmanlı
8. Sulusaray Köprüsü Roma
9. Geyras (Godoşun) Köprüsü - Osmanlı

ZAVİYELER VE TÜRBELER

1. Murat Sevdakar Türbesi - Selçuklu
2. Halef Sultan Tekke ve Zaviyesi - Selçuklu
3. Sümbülbaba Zaviyesi - Selçuklu
4. Şeyh Meknun Açıkbaş Türbesi - Selçuklu
5. Horozoğlu Zaviyesi - Osmanlı
6. Niksar Kulak Tekkesi - Selçuklu
7. Ahi Muhittin Tekke ve Zaviyesi - İlhanlı
8. Acepşir Tekke ve Türbesi - Selçuklu
9. Niksar Işık Tekkesi - Selçuklu
10. Vezir Ahmet Paşa Türbesi - Selçuklu
11. Niksar Horosan Tekkesi - Osmanlı
12. Pir Ahmet Bey Türbesi(Horozoğlu) - Osm.
13. Nurettin İbni Sentimur Türbesi - İlhanlı
14. Sefer Paşa Türbesi - Selçuklu
15. Kitabesiz Türbe - Osmanlı
16. Ali Tusi Ebul Kasım Türbesi - Selçuklu
17. Burgaç Hatun Türbesi - İlhanlı
18. Gümenek Türbesi - İlhanlı
19. Çamağzı Köyü Türbesi - Osmanlı
20. Pir Mehmet Türbesi - Osmanlı
21. Kırkkızlar Türbesi - Selçuklu
22. Hacı Çıkrık Evliya Türbesi - Selçuklu
23. Niksar Sunguriye Türbesi - Selçuklu
24. Niksar Melik Gazi Türbesi - Selçuklu
25. Erbaa Ravakbaba Türbesi - Osmanlı
26. Turhal Ahi Yusuf Türbesi - Osmanlı
27. Turhal Aziz Baba Türbesi - Osmanlı
28. Niksar Yusufşah Türbesi - Selçuklu
29. Zile Şeyh Eyük Türbesi - Osmanlı

Gümenek kaya mezarı

30. Zile Şeyh Nusrettin Türbesi - Osmanlı
31. Turhal Seyit Komutan Mehmet Nurullah Türbesi - Osmanlı
32. Niksar Akyapı Türbesi - Osmanlı
33. Ali Paşa Türbesi - Osmanlı
34. Malum Seyyid Türbesi - Osmanlı
35. Turhal Kesikbaş Türbesi - Osmanlı
36. Turhal Şehit Şehabettin Türbesi - Osmanlı
37. Zile Şeyh Ethem Türbesi - Osmanlı
38. Mehmet Nurullah Türbesi - Osmanlı

HANLAR-KERVANSARAYLAR

1. Taşhan (Voyvoda) - Osmanlı
2. Paşa Hanı - Osmanlı
3. Sul Hanı - Osmanlı
4. Deveci Hanı - Fatih Mehmet Paşa Hanı - Osmanlı
5. Pazar Mahperi Hatun Kervansarayı - Selçuklu
6. Tahtoba Kervansarayı - Selçuklu
7. Çamlıbel Kervansarayı - Selçuklu

KİLİSELER

1. Niksar Kale Kilisesi - Selçuklu Dönemi
2. Tama Torgus Kilisesi - Bizans Dönemi
3. Erbaa Kilise kalıntısı - Bizans Dönemi

HAMAMLAR

1. Pervane Hamamı - Selçuklu
2. Mustafa Paşa Hamamı - Osmanlı
3. Paşa Hamamı - Osmanlı
4. Çamağzı Köyü Hamamı - Selçuklu
5. Niksar Ünye Hamamı - Osmanlı
6. Niksar Büyük Hamamı - Osmanlı
7. Niksar Çavuş Hamamı - Selçuklu
8. Niksar Küçükale Hamamı - Selçuklu
9. Niksar Kale Hamamı - Selçuklu
10. Zile Yeni Hamam - Osmanlı
11. Zile Çifte Hamam - Osmanlı
12. Pazar Beyobası Hamam - Selçuklu
13. Ali Paşa Hamamı - Osmanlı

14. Sultan Hamamı - Osmanlı
15. Turhal Halil Bey Hamamı - Osmanlı
16. Zile Tekke Hamamı - Osmanlı
17. Zile Şehir Hamamı - Osmanlı

KAYA MEZAR ANITI

1. Kızık Köyü Kaya Mezar Anıtı Roma
2. Zile Kaya Mezar Anıtı Roma
3. Zile Kapıkaya Mezar Anıtı Roma
4. Gümenek Kaya Mezar Anıtı Roma

KONUT

1. Merkez 144 adet 19-20. yy.
2. Zile 19 adet 19-20. yy.

ÇEŞME

1. Lülecizade Çeşmesi - Devşirme
2. Çoksular Çeşmesi

ASKERİ YAPILAR

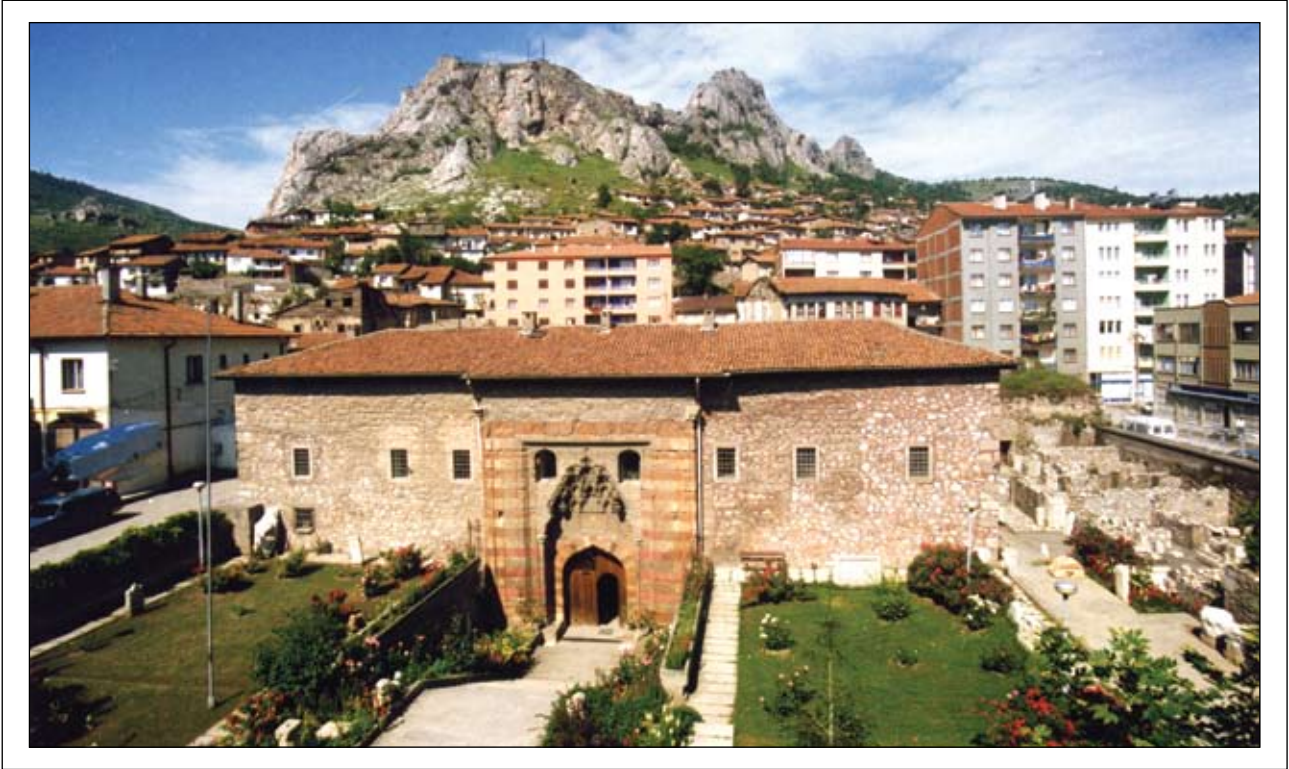
1. Zile Garnizonu - Osmanlı
2. Zile Askeri Depo - Osmanlı
3. Zile Askerlik Şubesi - Osmanlı

ANIT AĞAÇLAR

1. Turhal Kocakavak - 1489
2. Niksar Belediye karşısındaki çınar

KONAKLAR

1. Latifoğlu Konağı
2. Yoğurtçuoğulları Konağı
3. Maaz Gürkan Evi
4. Musluoğlu Konağı

Gök Medrese – Tokat Müzesi

TOKAT MÜZESİ

Eski uygarlıkların günümüze kadar gelen mirası olan kültür varlıklarının sergilendiği Tokat Müzesi Türkiye'nin zengin müzelerinden birisidir. Müze binası olarak hizmet veren ve Gazi Osman Paşa Bulvarı üzerinde yer alan tarihi Gökmedrese, 1926 yılında, emekli öğretmen Halis CİNLİOĞLU tarafından çevreden toplanan taşınır kültür değerlerinin depolanmasıyla ilk müzecilik faaliyetlerinin başlatıldığı bir Selçuklu anıttır. Gökmedrese 1277 yılında Muiniddin Süleyman Pervane Bey tarafından yaptırılmış, uzun yıllar medrese ve daha sonra darüşşifa olarak hizmet vermiş olan yapı halen müze olarak kullanılmaktadır.

İçinde barındırdığı mezarlardan dolayı halk arasında Kırkkızlar Medresesi olarak da adlandırılan anıt iki katlı, iki eyvanlı, revaklı, ortası açık avlulu plan tipindedir. Kemerleri Türk Mavis (Türkuaz), patlıcan moru ve lacivert renkli çinilerle bezeli, Anadolu Selçuklu medreselerinin en güzel örneklerinden birisidir. Medresenin, bitkisel ve geometrik motifler içeren Selçuklu Dönemi taş işçiliğinin en güzel örneklerinden birisi olan portali görülmeye değerdir.

Bulle, Maşat Höyük
Hitit Devri

Medresede Kültür ve Turizm Bakanlığı, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nce başlatılan restorasyon, çevre tanzim ve teşhir çalışmaları tamamlanarak 1982 yılı Ocak ayında yeniden ziyarete açılmıştır. Bu çalışmalar sonucu kazanılan Selçuklu medresesinde yörenin arkeolojik ve etnoğrafik eserlerini çağdaş müzecilik anlayışı içinde teşhir etme imkanı doğmuştur.

Müze Eski Tunç Çağı, Hitit Çağı, Frig Çağı Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait eserler teşhir edilmektedir. Sergilenen arkeolojik ve etnoğrafik eserlerin yanı sıra çok zengin sikke koleksiyonu da bulunmaktadır.

ARKEOLOJİK eserler; Maşathöyük kazısı ile Ulutepe (Türhal), Niksar ve çevresinde yapılan kurtarma kazılarında açığa çıkarılanlarla, satın alma ve bağış yolları ile kazanılan eserlerden oluşmaktadır.

ETNOĞRAFİK eserler; yörede halkın kültürünü sergileyen sanat eserleri olup, bağış ve satın alma yolları ile kazandırılmış eserlerden oluşmaktadır.

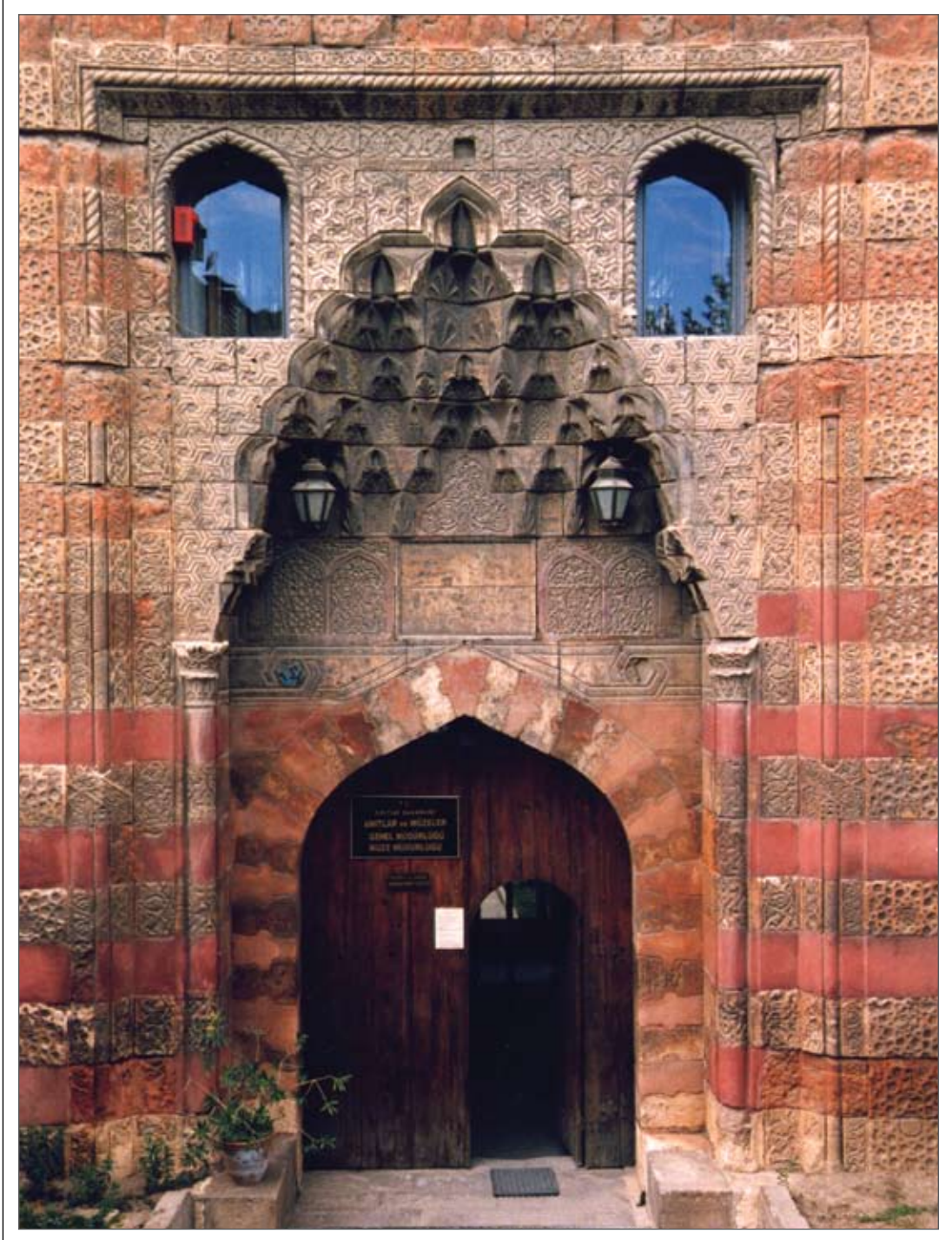
SİKKELER; Helenistik, Roma, Bizans ve İslami devirlere ait bronz, bakır, gümüş ve altın sikkelerin büyük bir çoğunluğu Tokat Müze Müdürlüğü'nce yapılan kurtarma kazalarıyla müzeye kazandırılmıştır.

CHRISTINÆ

Tokat Müzesi giriş kapısı

Latifoğlu Konağı

İç mekan

Latifoğlu Konağı iç mekan

LATİFOĞLU KONAĞI

Tokat'ın Gazi Osman Paşa Bulvarı üzerinde bulunan Latifoğlu Konağı, planı ve süslemeleri ile 19.yy ev mimarisinin özelliklerini taşımaktadır.

Konak 'L' şeklinde bir plan üzerine iki katlı olarak ahşap karkas arısı kerpiç dolgu malzemesi kullanılarak inşa edilmiştir. Alaturka kiremit kaplı kırma çatı ile örtülmüştür. Taş döşeli avluda bir havuz bulunmaktadır.

Türk evinin ana esaslarına ve kalabalık aile düzenine uygun olarak, ancak daha serbest bir plan anlayışı ile yapılan konağın odaları 'L' şeklinde bir sofanın etrafında yer almaktadır.

Zemin kattaki tek kubbeli hamam, yapının dışına çıkma yapmaktadır. Kare planı, dikdörtgen formu taşlarla döşeli bu Türk hamamı altından ısıtılmaktadır. Burası küçük bir soğukluk-soyunmalık kısmına açılmaktadır. Yine bu bölümde ocaklı bir oturma odası, hamam odası bulunmaktadır.

Günlük işlerin yapıldığı, aynı zamanda mutfak olarak da kullanılan aşevi-işevi ile idare olarak kullanılan bölümde bu katta yer almaktadır.

Sofa, günümüzde danışma ve hatıra eşya satış yeri olarak düzenlenmiştir.

Üst katta; selamlık-paşa odası, harem- havuz başı odası, yatak odası ve bir depo odası mevcuttur. Sofada dört bölümlü bir vitrinde takılar, silahlar, porselen eşya ve elişleri teşhir edilmektedir.

Latifoğlu Konağı ahşap, kalem işi ve alçı süslemeleriyle zengin bir görünüme sahiptir.

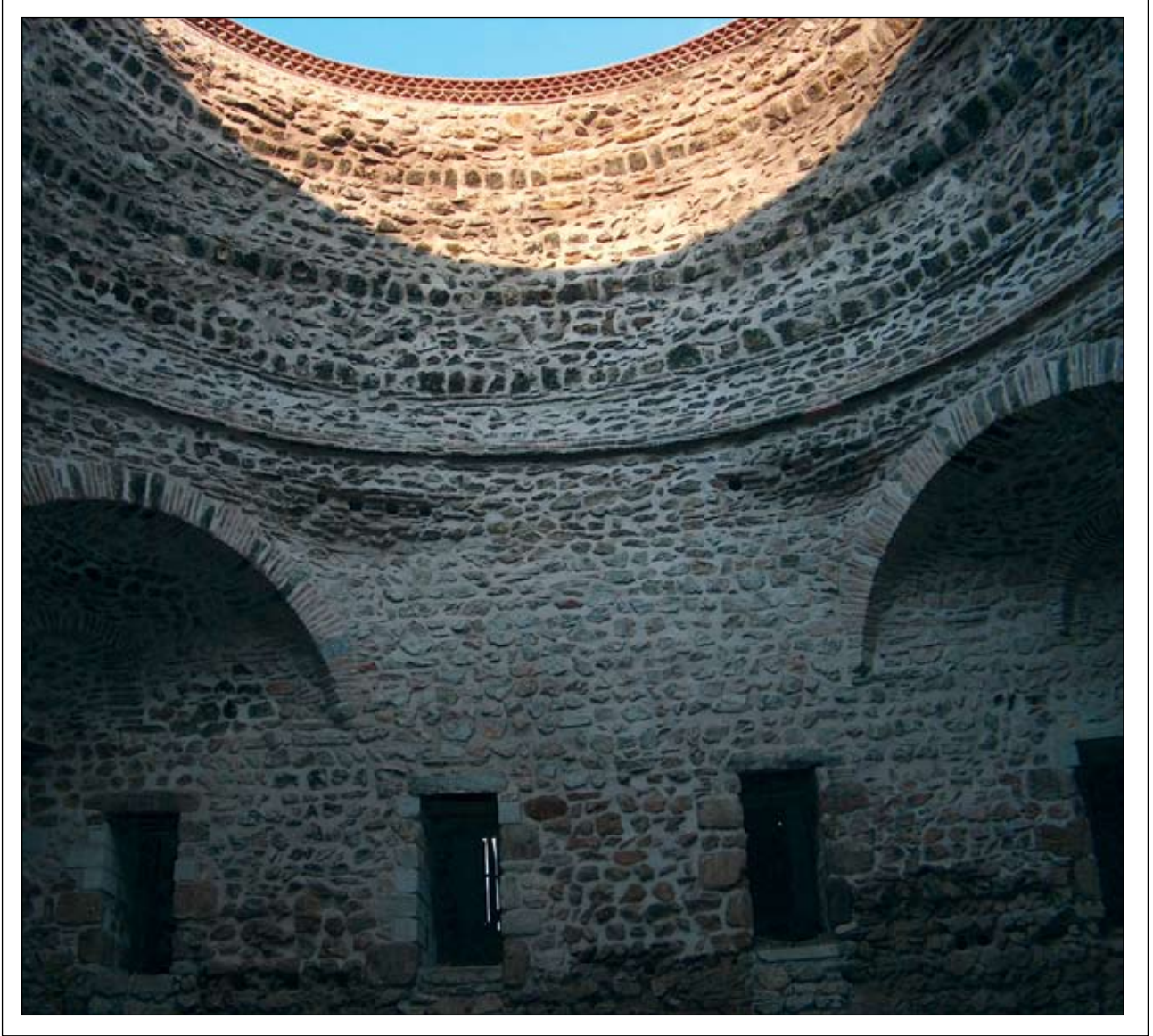
Paşa odası ahşap işçiliğinin en güzel örneklerini sunmaktadır. Dıştan kare, içten dairesel bir form içindeki barok tavan göbeğinde ahşap, dantel gibi işlenmiştir. Dolap ve yüklük kapaklarında, kapılarda ahşap oymalar mevcuttur.

Havuz başı odasının duvarları kalem işi panolar halinde çiçek motifleri ve İstanbul manzarası tasvirleri ile bezelidir. Tavan yıldız boyalı bitkisel motifler ve ahşap oymalarla süslenmiştir.

Hamam odasının kapısı, tavanı, yüklük ve dolap kapaklarında yine bitkisel motifli ahşap işçilik dikkati çekmektedir.

Alçı işçiliğinin güzel örneklerini ocak davlumbazları ile tepe pencerelerinde görmek de mümkündür. Paşa odasının ocak davlumbazlarındaki plastik akantus yaprakları batı etkisini, havuz başı odasındaki ocağın kabartma alçı üzerine boya ile yapılmış karanfil, lale gibi çiçek motifleri klasik üslubun özelliklerini yansıtmaktadır. Tepe pencerelerinde de alçılı vitray görülmektedir ve bunlarda kullanılan "Mührü Süleyman" Türk süsleme sanatında sevilen motiflerinden biridir.

Latifoğlu Konağı geçmişteki fonksiyonlarına göre yörenin eşyası ile donatılmış mankenlerle canlı ve gerçekçi bir teşhir yapılarak 1989 yılın müze ev olarak hizmete açılmıştır.

Çukur Medrese

ÇUKUR MEDRESE (YAĞIBASAN MEDRESESİ)

Sulusokak'ta Takkeçiler Camii'nin güneyindedir. 1148 ve 1157 yılları arasında yapılmıştır. En önemli özelliği Anadolu'nun ilk medreselerinden biri olmasıdır. Avlu kubbesi 14 metre çapında ve ortasında 10 metreye yakın açıklığı vardır. Birisi Niksar'da diğeri de Basra'da olmak üzere bu özelliği taşıyan 3 medreseden biridir. Moloz taştan sade ve süslemesiz olarak inşa edilen yapı, iki yandan da eyvanlar ve tonozlu odalarla

çevrelenmiştir. Bugün harap durumda olan medrese Selçuklu Sultanı 2. İzzettin Keykavus'un hükümdarlığı döneminde 1247 yılında onarım görmüştür. O günden bu yana asırlardır ihmal edilmiş, özellikle Osmanlılar zamanında göçmen barınağı olarak kullanılmıştır. 1939 yılındaki yer sarsıntısı kubbe tonozlarda çökme ve çatlamalara yol açmış onarım kitabesi düşerek parçalanmıştır.

Ali Paşa Hamamı

ALİ PAŞA HAMAMI

1572 yılında Ali Paşa tarafından yaptırılan külliye'nin bir bölümüdür. Kadın ve erkek kısımları simetrik olan yapının, soyunma yeri kare, sıcaklık bölümü 4 eyvanlıdır. Karşılıklı 4 eyvanı beşik

tonozlu olan yıkanma yerinin köşe halvetleri basık ve kubbelidir. Kesme taştan yapılmış olan mekan üzerinde 8 gen karnak üzerine oturtulan büyük kubbeleri 1966 yılında kurşunla kaplanmıştır.

Sebastapolis arşitrav parçası

SEBASTAPOLİS ANTİK KENT

Sulusaray ilçe merkezinde yer alan Antik kent tarihi ilk Tunç Çağında başlayan büyük bir höyük üzerine kurulmuştur. Antik Sebastapolis Kentinin kuruluş tarihi henüz kesin olarak bilinmemektedir. Bazı kaynaklarda MÖ I. yüzyılda kurulmuş olduğu kaydedilmektedir. Roma İmparatoru Traianus zamanında (MS 98 – 117) Pontus Galaticus'la, Polemoniacus Eyaletlerinden ayrılarak Kapadokia eyaletine dahil edilmiştir. Bu konuya ilişkin kitabe Kapadokia Valisi Arrian adına şehrin ileri gelenleri ve halkı tarafından dikilmiştir. Sebastapolis kelime olarak Latince'dir. (Sebasto; büyük, ulu, azametli, polis; şehir) " Büyük azametli şehir" denmektedir. Bazı kaynaklarda Herakleopolis olarak geçmektedir. Herakleopolis, Herakles

Şehri anlamına gelmektedir. Herakles Yunan ve Roma Mitolojisinde gücü kuvveti simgeleyen yarı tanrı bir varlıktır. Bu adı ile de Sebastapolis ile aynı manayı taşımaktadır. 1987 yılında Tokat Müze Müdürlüğü'nce yapılan kurtarma ve sondaj kazıları sonucunda elde edilen verilerle, daha önce ortaya çıkmış bulunan mimari parçalar değerlendirildiğinde kentin, Helenistik, Roma ve Bizans Dönemlerinde önemli bir yerleşim alanı olduğu anlaşılmaktadır. Comana Pontica'da (Antik Tokat) yapılan yüzey araştırmaları sonucu ele geçen buluntular Sebastapolis buluntuları ile büyük benzerlikler göstermektedir. Bu da söz konusu 2 şehrin aralarında yakın ilişkiler bulunan çağdaş 2 yerleşim alanı olduklarını ortaya koymaktadır.

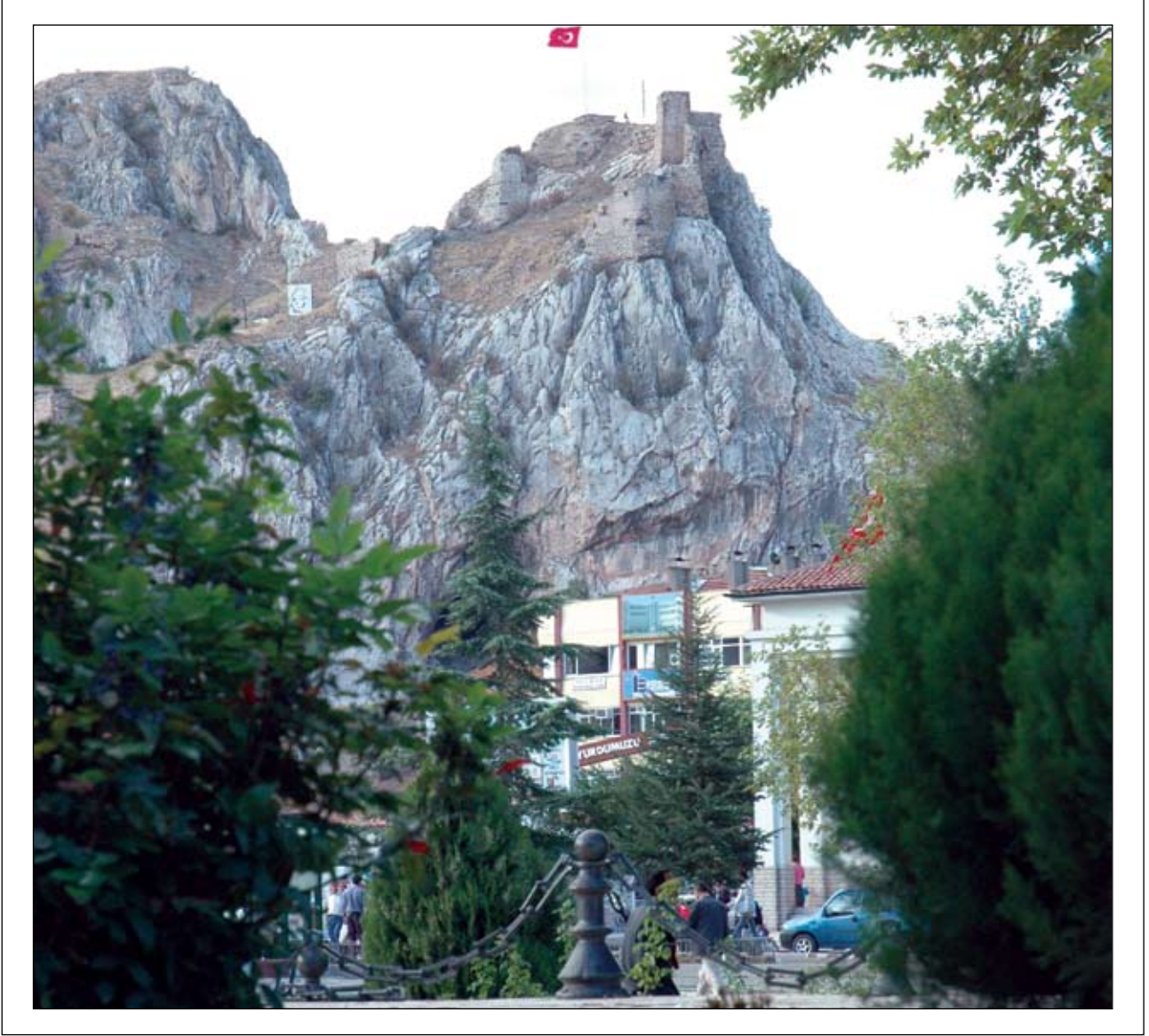

Bey Sokağı

BEY SOKAĞI

Tokat İl merkezi, Bey Sokağı'nda bulunan ve iki yönlü olarak sokağa cephe veren Geç Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemlerine ait evler tescil edilerek koruma altına alınmıştır. 1987 yılında Tokat

Valiliğince evlerde cephe onarımları yapılmıştır. Sokakta yer alan evler, Anadolu'nun iyi korunmuş sivil mimarlık örneklerindedir.

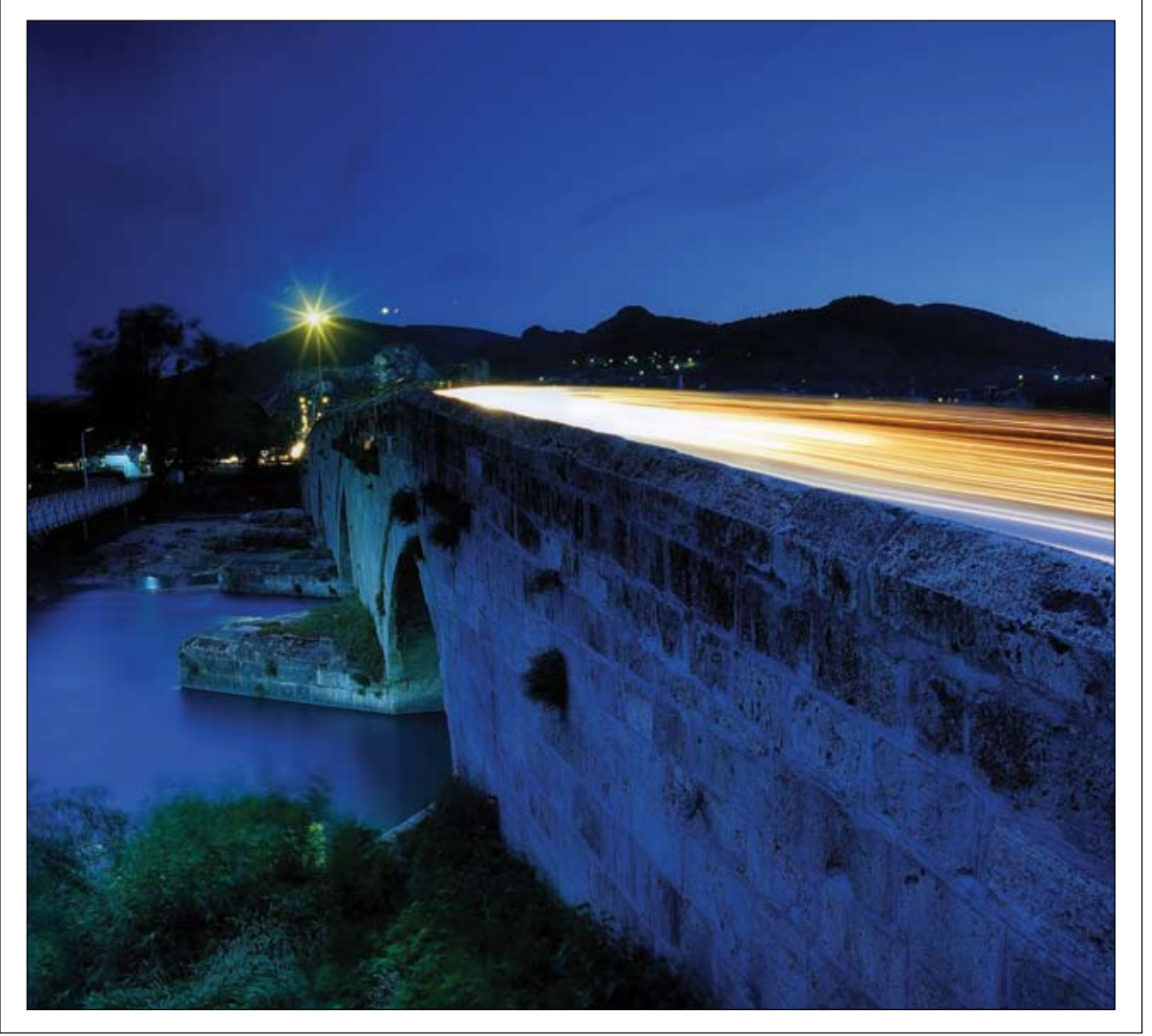

Tokat Kalesi

TOKAT KALESİ

Kentin Kuzeybatısında, bütün yöreye tepeden bakan bir yükseklikteki kalenin kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte, M. S. 5. ve 6. yüzyıllarda yapıldığı tahmin edilmektedir. Dik ve sarp kayalar üzerinde doğal bir hisar görünümünde olan kale kesme ve moloz taşlardan inşa edilmiştir. Selçuklu ve Osmanlı döneminde onarım görmüş, yeni savunma ve gözetleme yerleri eklenmiştir. Dış ve iç duvarlarla korunan kale, doğu batı yönünde yükselen iki kaya grubu üzerine oturtulmuştur. Depremler sonucu kuzey ve güney yönündeki duvarları tamamen yıkılmış, baş burç ile sol tarafındaki kaya üzerindeki sağlam kalmıştır. Kuzey yönündeki bir kaya oyuğundan girilebilen

kalenin içinde her çeşit ihtiyaca yetecek düzeyde erzak depoları, sarnıç, cephanelik, hizmet binaları, emanet odaları ve birde camii bulunduğu bilinmekle birlikte günümüzde bunlara ait sadece tonozlu yapılar ve temel kalıntıları görülebilmektedir. Kale duvarları incelendiğinde Bizans, Selçuklu ve Osmanlılara ait izler görmek mümkündür. Güney yönde ayakta kalabilmiş büyük burçlardan birinin duvarında taştan yapılmış Müslüman sandukaları yapı malzemesi olarak kullanılmıştır. Kalenin güneybatısında eski çağlardan kalma bir kaya mezarı vardır. Mezarın ağzında bir kolon ve biri büyük iki hücre bulunmaktadır.

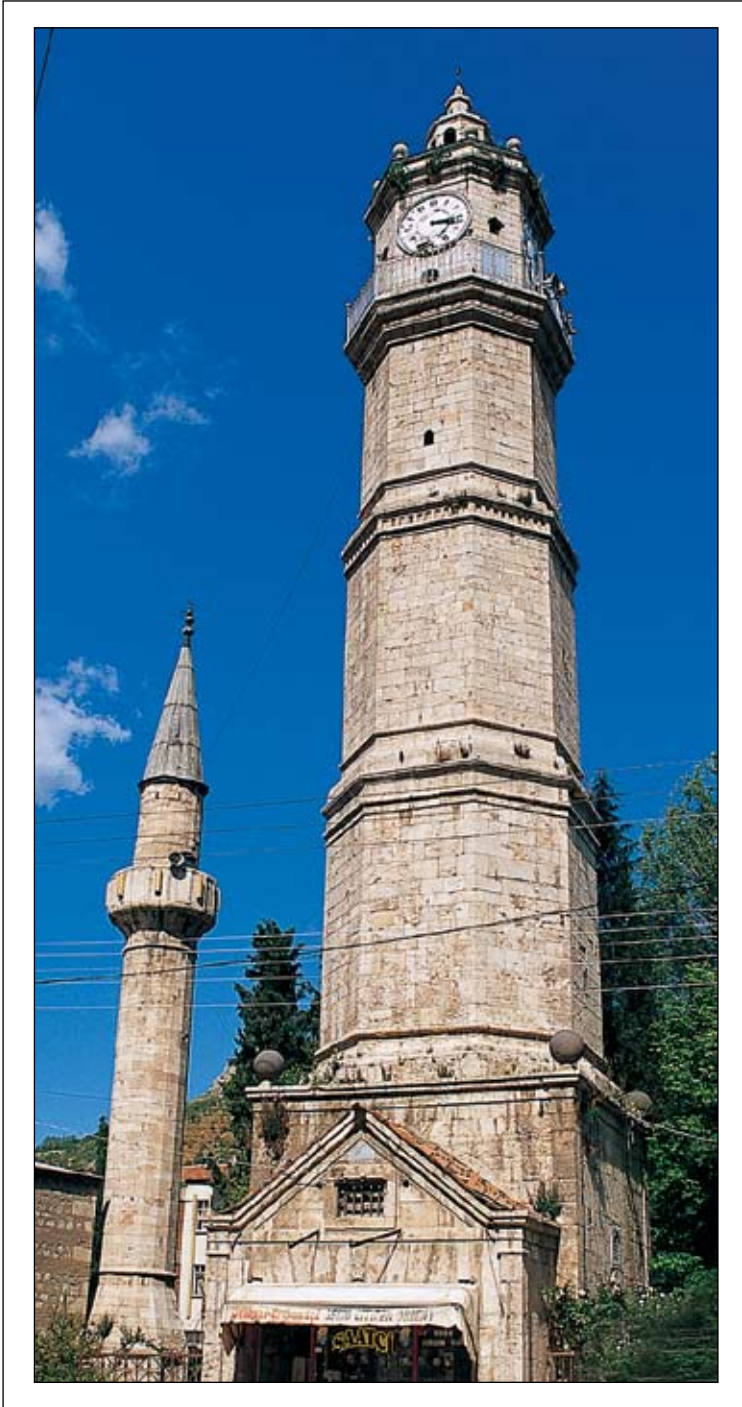

Yeşilirmak Köprüsü

YEŞİLIRMAK KÖPRÜSÜ (HIDIRLIK)

Kesme taştan beş gözlü olarak yapılmış tipik bir Selçuklu köprüsüdür. 151 metre uzunluğunda, 7 metre genişliğindeki köprü çok iyi korunmuş olup bugün de kullanılmaktadır. Köprü'nün yapımı ve kitabesi ilgi çekicidir. Kitabeden anlaşıldığına göre köprü'nün temeli 1249 tarihinden sonra atılmıştır. Çok iyi korunmuş olan kitabede, 3

yıl boyunca bir birleriyle mücadele etmiş 3 şehzadenin adı birlikte yazılıdır. Bu nedenle köprü, Selçuklu tarihi ve kitabeleri bakımından önemlidir. Kitabede köprüyü yaptıranın Pervane Seyfeddin Hamid İbn-i Ebül Kasım-ı Tusi olduğu belirtilmektedir.

Behzat Camii ve Saat Kulesi

TOKAT SAAT KULESİ

Behzad Semtinde, kentin her yerinden görülecek şekilde 1902 yılında yapılmıştır. Kapısı güney yönünde olup yüksekliği 33 metredir. Kesme taştandır. II. Abdülhamit'in padişah oluşunun 25. yılı için halkın yardımlarıyla Mutasarrıf Bekir Paşa ve Belediye Reisi Mütevellioğlu Enver Bey tarafından yaptırılmıştır. 1917 yılında alafrangaya

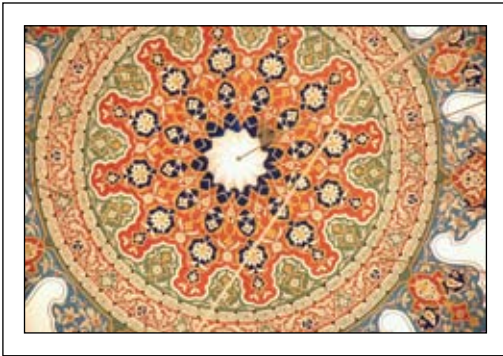
çevrilen saat kısmı, dört yöne büyük kadrانlarla ve her yarım saat başlarında 2 dakika ara ile tam çalar durumdadır. Sesi kentin her semtinden rahatlıkla duyulabilmektedir. Kitabesi bilinmeyen nedenlerle kazıtılmış ve yalnız 1902 tarihi bırakılmıştır.

Alipaşa Camii şadırvanı

Alipaşa Camii

Alipaşa Camii detayları

ALİ PAŞA CAMİİ

Cumhuriyet Meydanı'nın güneyinde yükselen camii Tokat'taki en büyük Osmanlı anıt eseridir. Sultan II. Selim zamanında Ali Paşa tarafından 1572 yılında yaptırılan caminin avlusunda Ali Paşanın eşi ve oğlu Mustafa Bey'in türbelerinde yer almaktadır. 16. yüzyıl Osmanlı Camii mimarisinin özelliklerini taşıyan caminin kare olan ana mekanı üzerinde tek kubbesi ve tek minaresi vardır. Tamamı kesme taştan yapılan

camide, ana mekânın kible dışında kalan diğer üç duvarında karşılıklı mahfiller yer almaktadır. Bunlardan kuzey yönündekiler oda şeklindedir. Kesme taştan kemer olarak yapılmış mahfillerin üst kısmında kadınlara ait bölümler vardır. Kubbe kaidesinde, sekizgen kasnakta ve duvarlarda pencereleri olan caminin stalaktitli mihrap ve minberi mermerdendir.

Bedesten ve Arasta

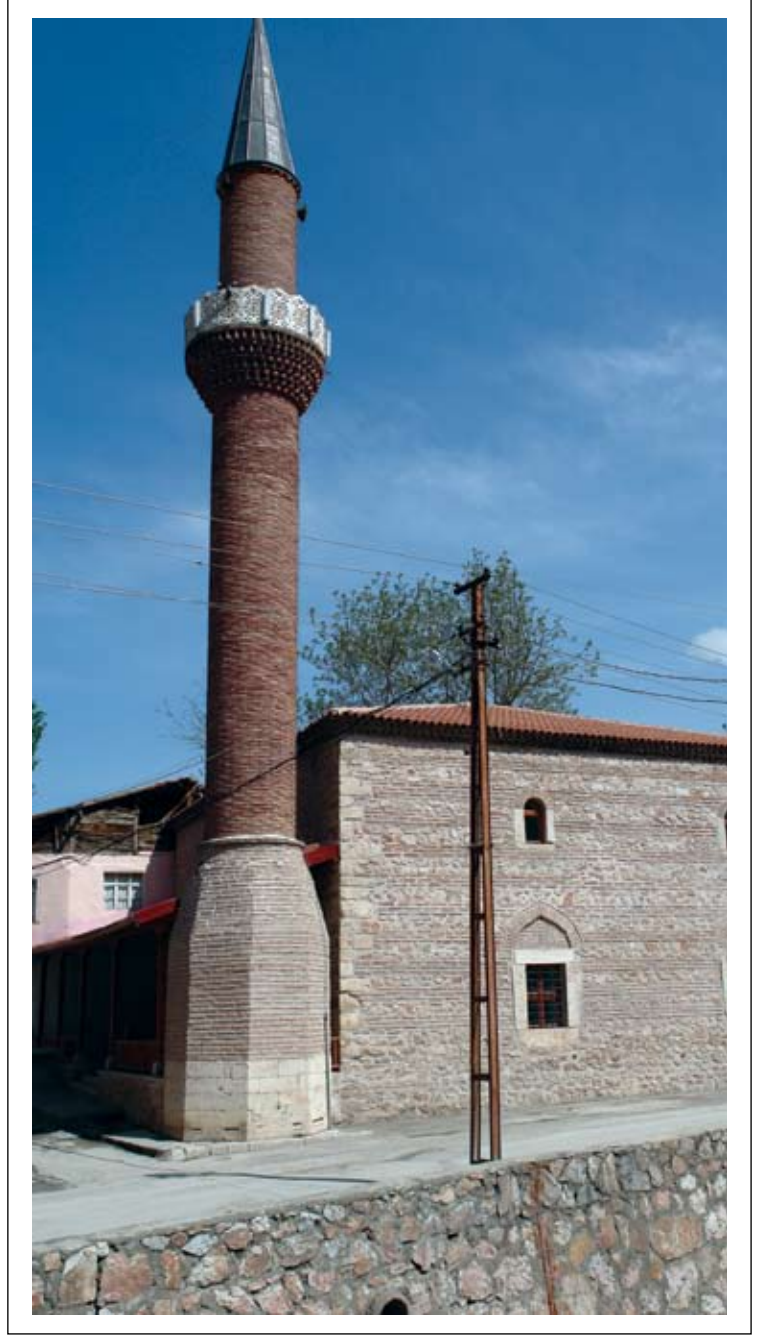
BEDESTEN VE ARASTA

Sulusokak'ta Takyeciler Camii'nin doğusundadır. Evliya Çelebinin 'Sultan Çarşısı kadar güzel bir çarşıdır. Halep ve Bursa çarşıları gibi gayet tertip üzere kurulmuştur. ' dediği bedestenleri İstanbul Kapalı Çarşının Bedesten bölümünü anımsatmaktadır. Tuğladan örülmüş tonozlar üzerinde 11 kubbenin yer aldığı bu Osmanlı ticaret merkezinin yapıldığı tarih belli değildir.

15. veya 16. yüzyılda yapıldığı tahmin edilen Bedestenin güney ve kuzey yönlerinde karşılıklı birer kapısı vardır. İnce harçla örülmüş kolon ve tonozlardaki ustalık son derece ileri düzeyde olan bedesten görülmeye değer bir mimari eserdir. Bedestenin doğu batı bitişiğinde birer arasta eklenerek önemli bir yapı grubu oluşturulmuştur.

Mahmut Paşa Camii minberi

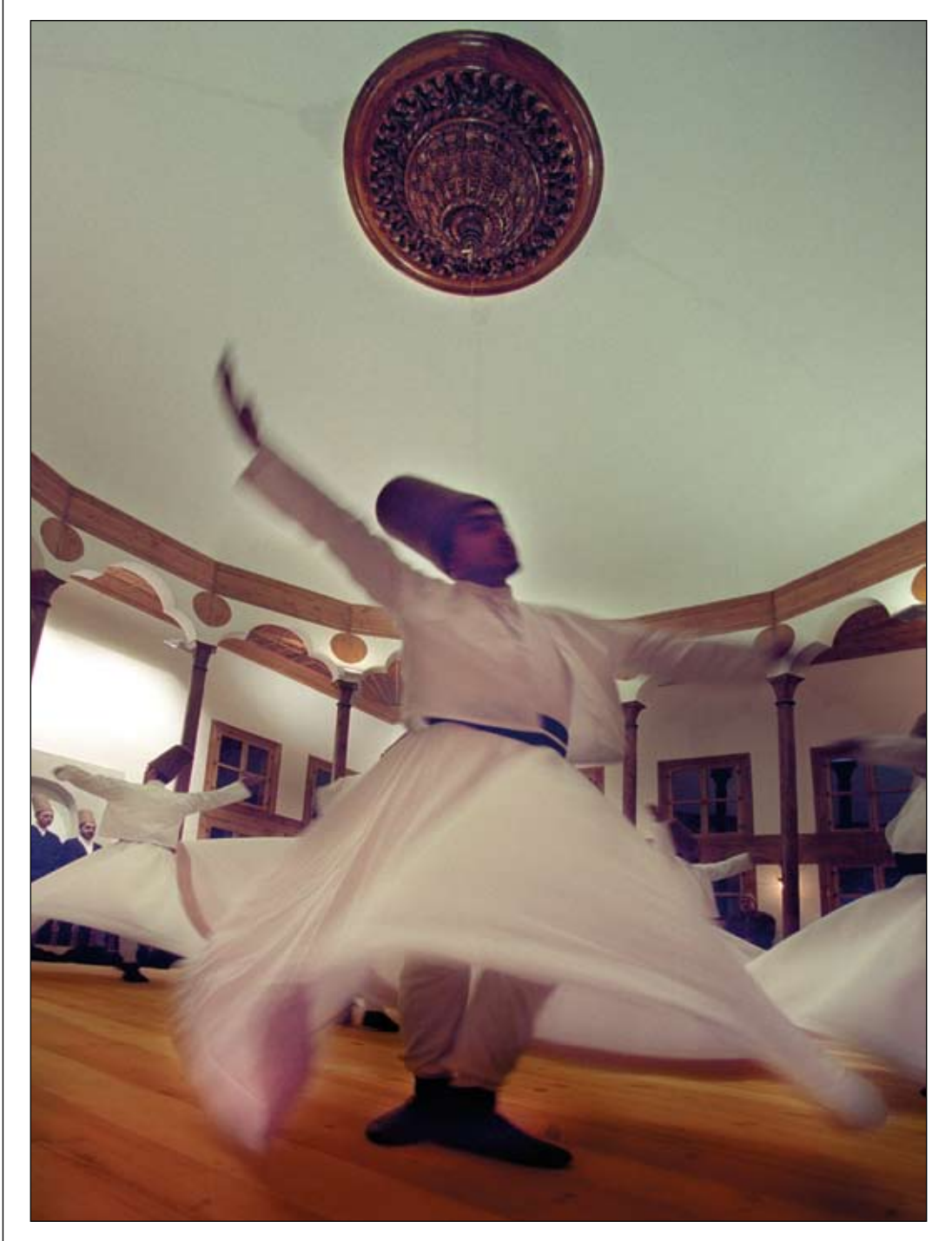

Mahmut Paşa Camii

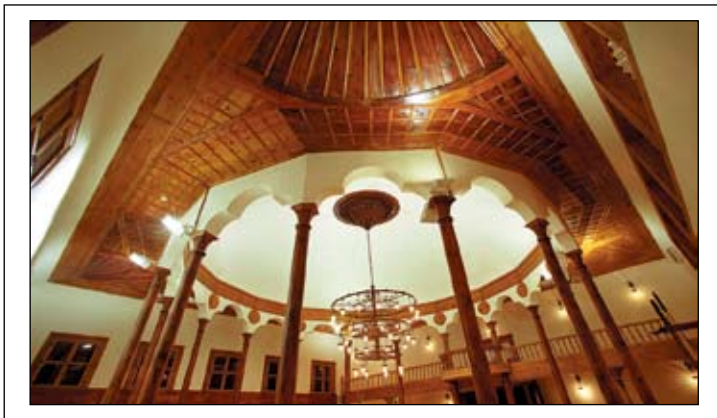
TOKAT MERKEZ MAHMUT PAŞA CAMİİ

Tokat İli, Merkez, Mahmut Paşa mahallesinde yer alan Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan Mahmut Paşa Cami dikdörtgen planlı beden duvarları moloz taş arası üç sıra tuğla hatıllı örgüye sahiptir. Köşe dönüşlerinde kesme taş malzeme kullanılmıştır. Kitabesi

bulunmadığından kesin tarihi bilinmemektedir. Ancak caminin duvar örgü sistemi ve kalem işi bezemeleri dikkate alındığında 17.yyda inşa edilmiş olabileceği düşünülmektedir. 2005 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce orijinaline uygun olarak onarımı yapılmıştır

Mevlevihane

TOKAT MERKEZ MEVLEVİHANE

Tokat İli, Merkezde Soğukpınar mahallesinde yer alan Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan Mevlevihane'nin yapım tarihi kesin olmamakla birlikte 19. yy da Musluağa tarafından yaptırıldığı sanılmaktadır. Uzun yıllar Kadın Cezaevi ve Kuran Kursu olarak kullanılan Mevlevihane'nin 2004 yılında Vakıflar Genel

Müdürlüğü tarafından onarımı yapılarak Mevlevi Kültürü ve Vakıf Eserleri Müzesi olarak işlev kazandırılmıştır. Alt katında derviş odaları üst katında ise semahane bulunmaktadır. Girişteki balkon kısmı ile içerdeki ahşap işçilikleri ve tavandaki ahşap oymalar göze çarpar

Mevlevihane Şsyh odası elyazma eserler

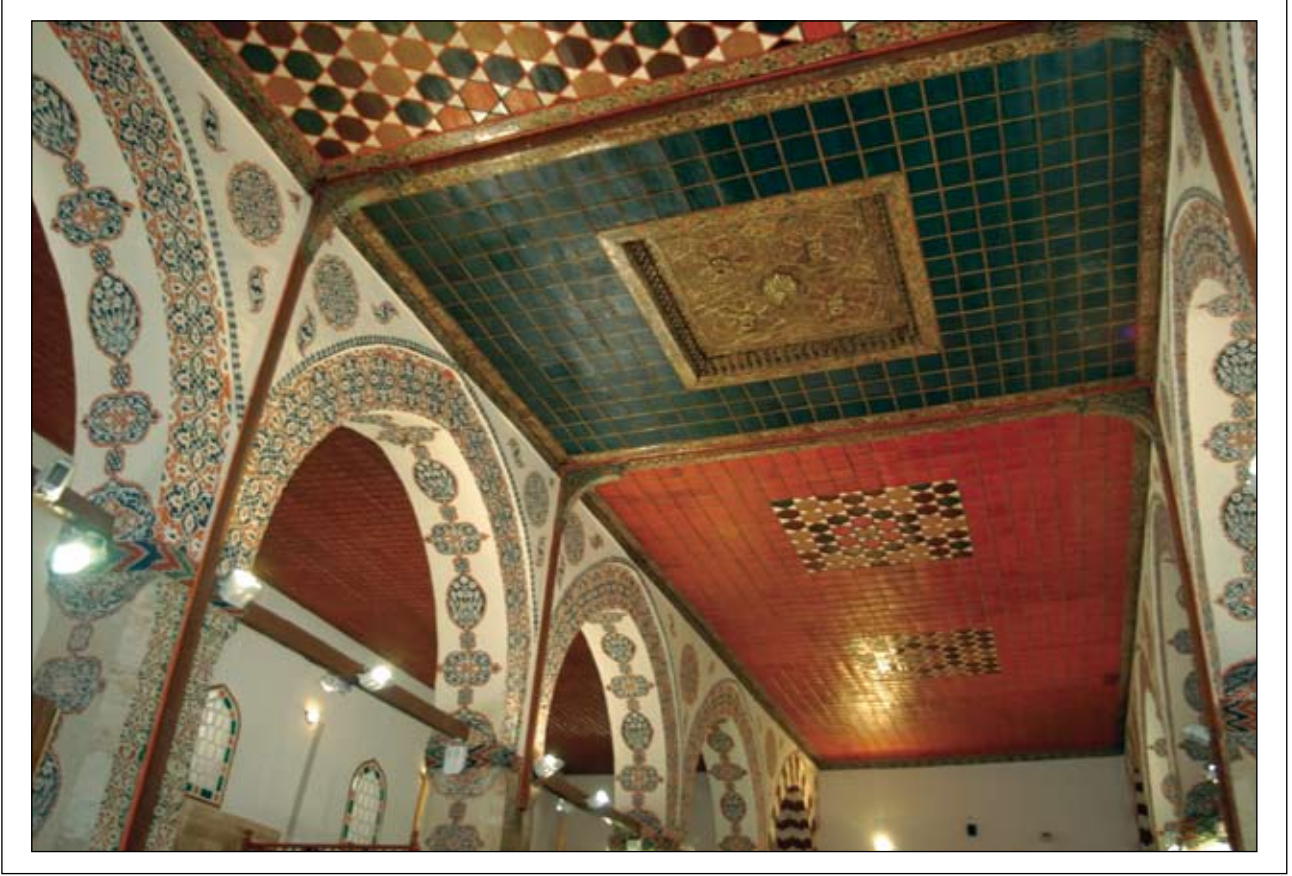
TOKAT MERKEZ MUSLUAĞA KÖŞKÜ

Tokat Merkezde yer alan Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan Musluağa Köşkü Musluağa tarafından 19. yy da yaptırılmıştır. Köşk avluya

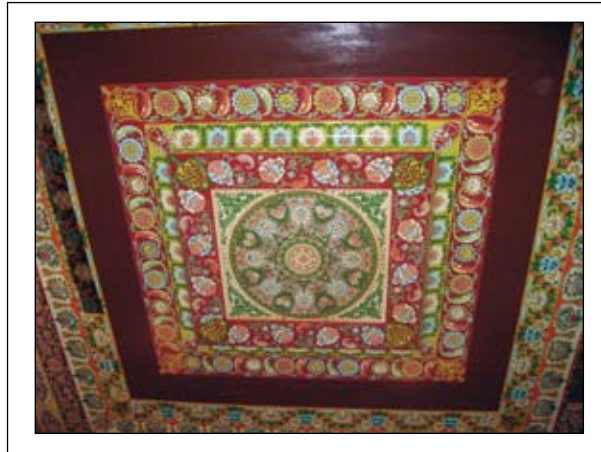
bakan "L" şeklinde bir plana sahip olup dört odası giriş sofası wc ve banyosu vardır. Konak tavanında çok güzel kalem işleri vardır

Tokat Ulu Camii

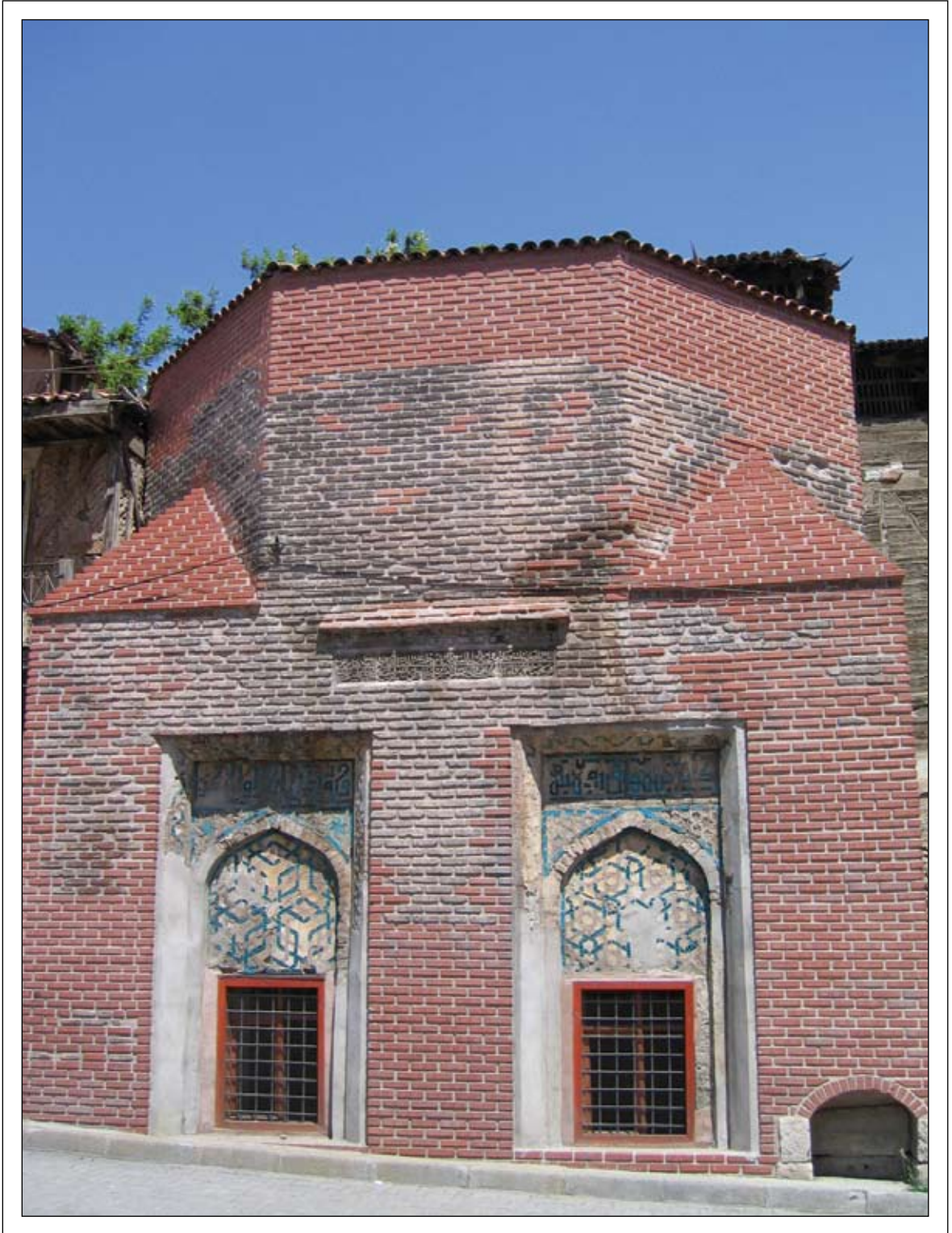
Tokat Ulu Camii, iç mekan

TOKAT MERKEZ ULU CAMİİ

Tokat İli, Merkezde yer alan Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait olan Ulu Camii Eski Eser Camilerden biridir. Ne zaman yapıldığı hakkında yeterli bilgi bulunamamaktadır. Yapılış tarihi olarak geçen Hicri 1090-Miladi 1678 yapılış tarihi değil onarım tarihidir. Kitabesinde "Çün bu Camii oldu cedit" ifadesi, caminin yenilediğini gösteriyor. Ayrıca iç meknlarda ve kuzey revaklarında kesme taştan yapılmış

kemerli kolonları ile batı yönündeki son cemaat yerinin devşirme (Bizans) sütunları da caminin çok eski olduğunu göstermektedir. Herhangi bir nedenle hasar gören camii Sultan Avcı Mehmet zamanında restore edilmiş ve 1678 tarihli kitabe o zaman konulmuştur. Camide kesme ve moloz taşlar birlikte kullanılmıştır. Ahşap kirişli ve çıta süslemelerle kapatılmış mekanı üzeri dört köşe kiremitle bir çatı ile örtülüdür.

Ali Tusi Türbesi

TOKAT MERKEZ ALİ TUSİ TÜRBESİ

Tokat İli, Merkezde Sulusokakta yer alan Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan Ali Tusi Türbesi 1233 yılında Ebul-Kasım bin Ali

EL-Tusi tarafından yaptırılmıştır. Türbe dikdörtgen planlı sekiz köşeli bir kubbe ile kapatılmıştır.

Nurettin Esentimur Türbesi

TOKAT MERKEZ NURETTİN ESENTİMUR TÜRBESİ

Tokat İli, Merkezde Gazi Osman Paşa caddesi üzerinde yer alan Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait olan Nurettin Esentimur Türbesi 1314 yılında Moğol emirlerinden Nurettin bin Sentimur tarafından yaptırılmıştır. Türbenin alt tarafı kesme taşlarla örülmüştür. Kare bir plan

üzerine yapılan türbenin üzeri moloz taşlı bir kubbe ve kubbenin üzeri sekizgen biçiminde tromplu sivri bir külah ile kapatılmıştır. Pencere kenarlarındaki taş oyma desenleri ile güzel bir İlhanlı dönemi eseridir.

Sümbül Baba Türbesi

TOKAT MERKEZ SÜMBÜL BABA TÜRBESİ

Tokat İli, Merkezde Gazi Osman Paşa caddesi üzerinde yer alan Sümbül Baba Türbesi 1292 yılında Hacı Bayram Veli 'nin talebesi Hacı Sümbül tarafından yaptırılmıştır. Tekke giriş kapısı hariç moloz taş ve tuğlanın birlikte kullanımı ile yapılmıştır. Giriş kapısı mermerden oldukça güzel oyma süslerle bezenmiş olup; daha önce toprak

altında kaldığından sökülerek yükseltilmiştir. Kapı girişinden sonra zaviyede iki ana mekan olup bunlardan biri kubbe ile örtülüdür. Türbenin olduğu bölüm ise yapının yanında çıkıntı halindedir. Zaviye giriş kapısı üzerine daha sonra Bağdadi iki katlı bir ev inşa edilmiştir.

Taşhan

TOKAT MERKEZ TAŞHAN

Tokat İli, Merkezde Gazi Osman Paşa caddesi üzerinde yer alan Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan Taşhan Osmanlılar döneminde 17.yyın ilk yarısında yapılmış dik-dörtgen planlı, açık avlulu, iki katlı "Şehir

Hanları" tarzında inşa edilmiştir.Zemin katta avlu etrafında sıralanmış 43 oda ve wc bölümü vardır. Güney ve batı yönlerindeki odaların önüne revak yapılmıştır.diğer odalar doğrudan doğruya avluya açılmaktadır.

Mahperi Hatun Kervansarayi

TOKAT PAZAR MAHPERİ HATUN KERVANSARAYI

Tokat İli, Pazar İlçesinde yer alan Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan Mahperi Hatun Kervansarayi Hicri 636-Miladi 1239 yıllarında 1. Alaaddin Keykubad'ın karısı II. Gıyaseddin'nin annesi Mahperi Hatun adına yaptırılmıştır. Açık avlulu yazlık ve kışlık kısımlardan ibaret klasik Selçuklu sarayları tarzında yapılan Kervansaray çok sade olup, bütün tezniyat giriş kapılarında toplanmıştır. Çok simetrik bir şekilde tertiplenmiş olan planında da görüleceği üzere yazlık avlulu kısmın iki yanını

kesme taş ayaklara müstenit tonozlu galeriler ve ön cephenin hemen arkasında yer alan üç hücre işgal eder. Girişin yanındaki küçük eyvan içinden taş konsol bir merdivenle çatıya çıkılır. Kışlık kısım ise nispeten sade bir şekilde profillerle tezyin edilmiştir. İkinci bir kapı ile avlulu kısımdan ortadaki diğerlerine göre daha geniş tutulmuş Üç sahanlık kışlık kısma geçilir. 2005 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce orijinaline uygun olarak onarımı yapılmıştır.

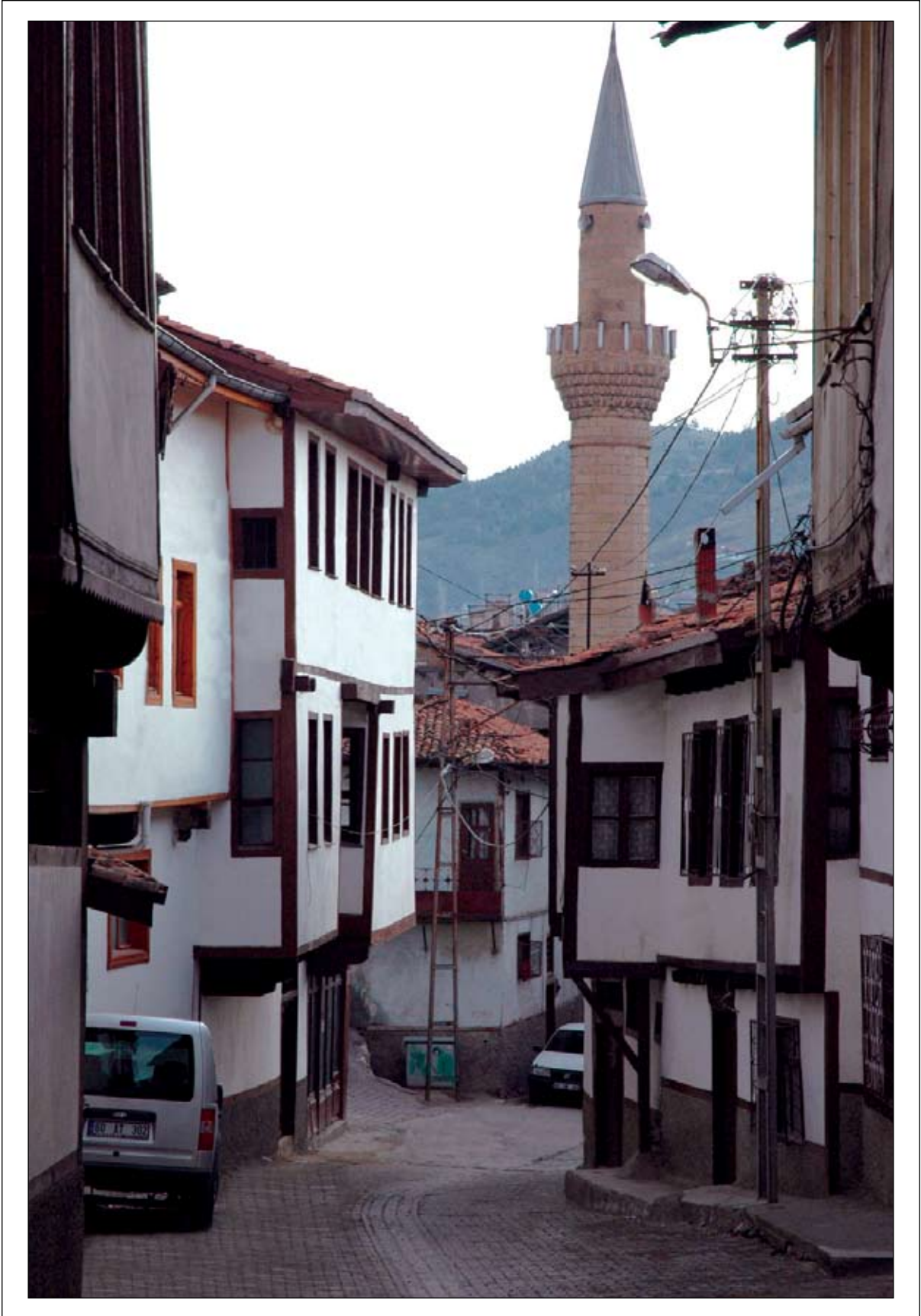

Halef Sultan Zaviyesi

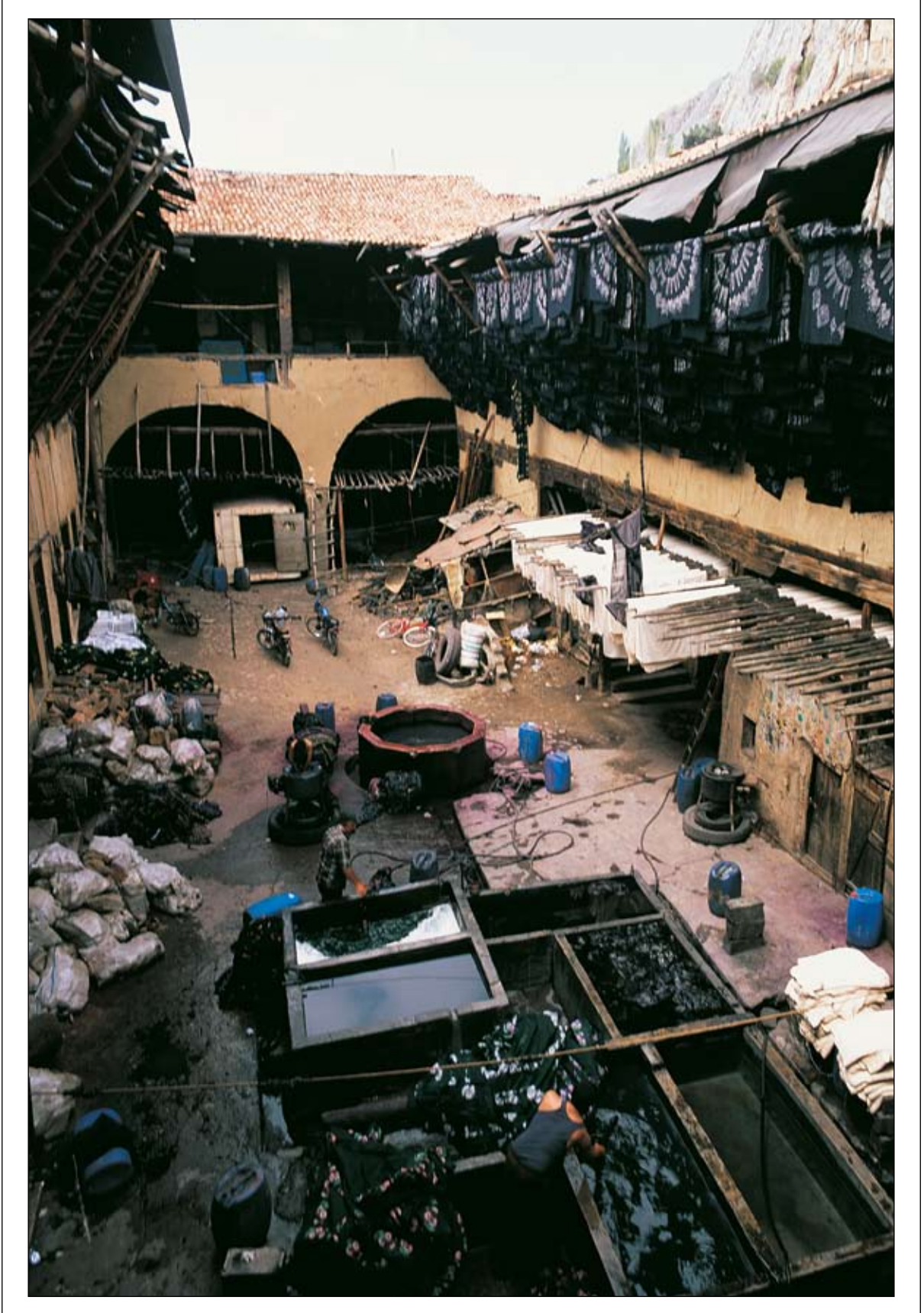
TOKAT MERKEZ HALEF SULTAN ZAVİYESİ

Tokat İli, Merkezde Meydan mahallesinde Emniyet Müdürlüğü'nün arkasında Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan Halef Sultan Zaviyesi Selçuklular tarafından 1291-1292 yıllarında Halef bin Süleyman tarafından yaptırılmıştır. Dikdörtgen planlı ve sekiz odadan oluşmuştur. Bu odaların bazıları kubbe bazıları

tonoz ile örtülüdür. Ana kubbenin üst kısmı açıktır. Zaviyenin giriş kapısı ve pencereleri kesme taş ile diğer kısımları da moloz taş ile yapılmıştır. Zaviyenin 2005 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce orijinaline uygun olarak onarımı yapılmıştır.

Halit Sokak

Eski Yazmacılar Hanı

Mevlevihane kapısı

Turizm

TARİH, KÜLTÜR, DOĞA

Sulusokak ta bulunan tarihi doku

Reşadiye Kaplıcası

TURİZM

TERMAL TURİZM

SULUSARAY KAPLICALARI

Tokat'ın 68 km güneybatısındadır. Tarihi Nicepolis harabeleri arasında yer alan Sulusaray Kaplıcaları bölgenin en önemli kaplıcasıdır. 1962 yılında yapılan tesislere yeni ilaveler yapılarak daha da genişletilmiştir. 2 otele sahip olan kaplıca; özel banyoları, havuz, lokanta ve gazinosuyla yıl boyunca hizmet vermektedir. 50 oC su sıcaklığına PH değeri 7,2 olan kaplıca suyu 318 mg/ litre mineral değerine de sodyumlu, klorürlü, sülfatlı ve hidro – Karbonatlı bileşime sahip kaplıcalar romatizmal hastalıklara bağırsak mide, böbrek, safrakesesi, karaciğer ve kadın hastalıklarına şifa vermektedir. Su verimi 32 litre / sn. banyo kapasitesi 4.608 kişi / gündür.

İl Özel İdaresine ait olan ve kiraya verilerek işletilen kaplıcanın çevre düzenlemesi yapılmış piknik alanı mevcut olup kiraya verilebilen pansiyonlar, konaklama yerleri ve çadırları ile gelerek kamp kurmak isteyenlere güvenliği sağlanmış kamp yerleri verilmektedir.

REŞADİYE KAPLICALARI

Reşadiye ilçesindedir. İlçenin bitişiğindeki kaplıca, Belediye tarafından yaptırılan motel ile

hizmet vermektedir. Suyun çıktığı noktadaki sıcaklığı 40-41 oC'dir. Yıkama havuzlarında ise 35-38 oC'de kullanıma hazır su mevcuttur. Kaplıca romatizmal hastalıklara, felçli hastalara ve kireçlenmelere karşı tedavi edici bir özelliğe sahiptir.

Mevcut durumu 19 odalı 40 yataklı özel banyo imkanlı bir oteli otelin içinde 10 adet termal banyosu ayrıca dışarıda 10 adet termal banyo mevcuttur. 14 yataklı 8 adet Bungalov, 4 kişilik bir ailenin kalmasına müsait 9 adet pansiyonu ve 5 kişilik bir ailenin kalmasına müsait 16 adet Apart evi, 2002 yılında inşaatı tamamlanan açık havuzu, terasları, süs havuzu, yürüme yolları, çocuk oyun parkı, yeşil alanları, otopark alanları ile 4 yıldızlı bir otel ayarında olan tesis Termal Otel ve Fizik Tedavi Rehabilitasyon – Kür Merkezi'nden oluşmaktadır. 1 Kral 7 Süit olmak üzere 52 adet yatak odası bulunan otelin her odasında banyolar termal su bulunmaktadır. 120 kişilik restoran, 1 adet VIP Salonu, 1 adet eğitim salonu, kür merkezinde kapalı havuz 13 adet termal sulu özel banyo, kondisyon merkezi, dinlenme salonu, masaj odası, egzersiz odası, elektro termal tedavi odası, basınçlı duş odası, su altı tedavi ünitesi solunum kür merkezi, gaz tedavi merkezi mevcuttur. Kaplıca başta romatizmal hastalıklar olmak üzere, ortopedik operasyonlar, beyin ve sinir cerrahisi sonrası tedavi, nörolojik rahatsızlıklar stres bozukluğu gibi pek çok hastalığın tedavisinde şifa bulunmaktadır.

Reşadiye Kaplıcası

TOKAT'TA TURİZM TÜRLERİ

İLÇELER	MERKEZ	ALMUS	ARTOVA	ERBAA	BAŞÇIFTLİK	NIKSAR	TURHAL	YEŞİLYURT	SULUSARAY	REŞADIYE	PAZAR	ZİLE
TARİH TURİZMİ	X	X	X	X		X	X		X		X	X
KÜLTÜR TURİZMİ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
DOĞA TURİZMİ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
YAYLA TURİZMİ	X	X		X	X	X				X		X
EL SANATLARI	X	X		X	X	X	X			X	X	X
MAĞARA TURİZMİ											X	
GASTRONOMİ TURİZMİ	X	X	X	X		X	X			X	X	X
KAPLICA TURİZMİ									X	X		
TARIM TURİZMİ	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Gijgij Mesire Yeri

NİKSAR AYVAZ SUYU

Niksar'a 2 km uzaklıkta bulunmaktadır. Zamanımızdan 45 -50 yıl önce sertliğinin bulunmayışı ve sabun tasarrufu sağlanmasından dolayı halk mahalle mahalle buraya gelerek çamaşırlarını yıkardı. Membaa suyu 0.5 o sertlik derecesi ile Dünyada eşi olmayan kalite ve vasıftadır. Safra Kesesi ve Böbrek taşına yüksek tansiyon ve damar sertliğın hastalıklarına iyi geldiği bilinmektedir.

SPOR TURİZMİ

KAMP – KARAVAN

Gümenek Sulusaray Kaplıcası Gij gij Dağı kamp ve karavan turizmi için doğal ortamlardır.

TREKKING

Alan Yaylası – Akdağ Zirvesi (2000 m.) ve Ballica Mağarası arası trekking sporunu sevenler için uygun bir alandır.

OLTA BALIKÇILIĞI

Tokat akarsu ve göllerinin yoğun olması nedeniyle olta avcılığı için ideal bir mekandır. Almus Baraj Gölü her türlü su sporlarına uygun doğal bir oluşumdur.

MAĞARA TURİZMİ

BALLICA MAĞARASI

İldeki önemli turistik yerlerden biride Pazar ilçesi yakınlarındaki Ballica Mağarasıdır. 680 metre uzunluğunda 94 metre derinliğindeki mağara yarı yatay yarı dikey olarak bir birine bağlı 5 kat ve 8 büyük salondan oluşmakta ve bazı bölümlerinde oluşumlar hala devam etmektedir. Yaz kış ortalama 18 santigrat derece sıcaklığın hüküm sürdüğü Ballica Mağarasının en önemli özelliği Türkiye ' de hiçbir mağarada bulunmayan soğan sarkıtlardan meydana gelmesidir. Mağaranın değişik yerlerinde koloniler halinde yaşayan " Cüce Yarasalar " en belirgin canlı grubunu oluşturur. Mağaranın giriş kısmı yuvarlak bir kemer görünümünde olup mağara içi taş ve toprakla kaplıdır.

ZINAV GÖLÜ

Reşadiye ilçesine 16 km mesafede bulunan ve Yolüstü, Büşürüm ve Çevrecik Kasabalarının sınır kesişme noktasında bulunan Zinav Gölü yaklaşık 2.5 m² kadar büyüklüğünde çevresi itibarıyla doğal güzelliğe sahip gününbirlik piknik amaçlı kullanılan bir yerdir.

KIRSAL TURİZM

Orta Karadeniz Bölgesinin iç kesiminde yer alan Tokat ili 12 ilçesi 65 beldesi ve 609 köyü ile 800 bin nüfusa ulaşmış bir Anadolu kentidir. Yeşilirmak Havzasında yer alan Tokat İli ;6000 yıllık engin tarihinde 14 Devlet ve birçok beyliğe

Ballica Mağarası

ev sahipliği yapmıştır. Hitit, Frig, Roma, Selçuklu ve İlhanlı ve Osmanlı eserlerinin çokça bulunuşu nedeniyle tarihi açıdan da önemli bir kültür merkezidir. Tokat ili nüfusunun % 52,5'inin kırsal alanda yaşamakta geçimini ise tarımsal alandan sağlamaktadır. Ancak tarımdan yeteri kadar gelir elde edemeyen çiftçiler başka iş kollarına yönelip ilçe ve büyük şehir merkezlerine göç etmekte ve bu sebeple tarımda çalışanların yaş ortalaması gittikçe yükselmektedir.

Tokat ili sahip olduğu özellikler açısından kırsal turizmin gelişmesi için önemli bir potansiyele sahiptir. Turizm türlerinden; tarih turizmi, kültür turizmi, doğa turizmi, yayla turizmi, el sanatları, mağara turizmi, gastronomi turizmi, kaplıca ve tarım turizmi yer almaktadır.

Tokat ili; turizm potansiyeli oluşturan kaynaklar bakımından 4 ana başlıkta görülebilir.

1. Suya dayalı kaynaklar (şifalı su kaynakları, yeraltı su kaynakları, göller, Çağlayan ve şelaleler.)

2. Yeryüzünün oluşumu ile meydana gelen şekiller (dağlar, doğal harikalar, mağaralar)

3. İnsanlar için merak konusu olan şeyler ve uygarlıklar (Arkeolojik sit alanları, harabeler, tarihi yapılar, yerel mimari ve orijinal özellikler, müze)

4. İnsanların düzenlediği, yaptığı her türlü eski ve modern değerler (Festivaller, fuarlar, folklor ve müzik, mutfak zenginliği.)

GEZİLECEK GÖRÜLECEK YERLER

Tarihi boyunca önemli bir ticaret merkezi olması ve kral yolu üzerinde bulunmasının verdiği avantajla Tokat tarihi boyunca önemli bir yerleşim merkezi olmuştur. Bu nedenle, özellikle Selçuklu, Danişment ve Osmanlı dönemlerinde Tokat'ta imar işlerine büyük önem verilmiş, önemli ölçüde camii han, hamam, kervansaray ve köprü inşa edilmiştir. Başta Tokat Kalesi, Bey Sokağı Evleri, Meydan Camii, Ali Paşa Camii, Behzat Camii, Hıdırlık Köprüsü, Taşhan, Bedestenler, Latifoğlu Konağı, bunun yanında türbeler, Pazar ilçesinde Mahperi Hatun kervansarayı, Ballica Mağarası, Niksar'da Niksar Kalesi, Çöreği Büyük Camii, Leyleklî Köprü, Zile'de Zile Kalesi Maşathöyük ören yeri, Erbaa'da Silahtar Ömer Paşa Camii, bu eserleri başında yer almaktadır.

YAYLALAR	Topçam, Selemen, Batmantaş, Dumanlı, Buğalı, Çamiçi, Akbel-en, Bozcalı, Kızılcaören, Çevreli.
MESİRE YERLERİ	Almus Baraj Gölü çevresi, Niksar-Ayvaz Mesire Yeri, Gümenek Mesire Yeri, Gij Gij Tepesi
MAĞARALAR	Balıca mağarası, Kızıl, İnkaya, Çermik, Tilkidibi, Deliklikaya, Kokurdan
GÖLLER	Zinav, Göllü köy, Gödölüş, Kurt, Gındıralı, Kaz, Almus Baraj Gölü
ŞELELELER	Ocaklı, çatalkaya, Saraykışla, Çağlan, Patırdak, Gödölüş, Bayramaltı, Köyderesi
KAPLICA-ŞİFALI SULAR	Sulusaray Kaplıcası Reşadiye Çermik Kaplıcası, Beşören Maden Suyu, Kat Kasabası Kaplıcası
AKARSU-IRMAKLAR	Yeşilirmak'ın kolları olan Tozanlı/ Kelkit ve Çekerek Çayları
ÖREN YERLERİ	Sebastapolis antik kent, Maşathöyük, Komana, Horoztepe, Niksar Boyunpınar, Bolus, Maşattepe
SPOR TURİZMİ	Kamp – Karavan, Trekking, Olta Balıkçılığı
YÖRE MUTFAĞI	Hamur işleri, Çorbalar, Pilavlar, Yemekler, Tatlılar, Tokat Kebabı.
YÖRESEL OYUNLAR	Omuz Halayı, Semah oyunu,
EL SANATLARI	Yazmacılık, bakırcılık, toprak seramikçiliği, dericilik, saraçlık, çarıkçılık, mutafık, semercilik, at arabacılığı, nalıncılık, yayıkçılık, zurna ve kaval yapımı, urgancılık, süpürgecilik, sele-sepet örmeciliği, iğne oyacılığı, halıcılık, kilim, cicim, peşkir, çarşaf dokumacılığı, hasır dokumacılığı, kumaş dokumacılığı.
ŞENLİKLER-FESTİVALLER	Geleneksel Hıdırellez Şenlikleri, Kiraz Festivali, Çilek Şenliği, Niksar Çamiçi Yayla Şenlikleri, Cihet Kasabası Yayla Şenlikleri, Su Festivali, Büşürüm El Sanatları ve Yayla Şenlikleri, Kuyucak Köyü Gurbetten Sılaya Hasret Şenlikleri, Kuyucak Kültür ve El Sanatları Şenlikleri, Baydarlı Kültür ve Dayanışma Şenliği, Küçük Yayla Şenliği, Hasan Şeyhi Anma ve Kültür Şenlikleri, Vişne Festivali, Kurt Gölü Kültür Festivali, Çevrecik Kültür ve El Sanatları Şenlikleri, Nebişeyh Belediyesi İpek Halıcılık Etkinlikleri, Topçam Şenlikleri, Karkın Köyü Aziz Baba Şenlikleri, Görümlü Köyü Kul Himmet Kültür-Sevgi ve Dostluk Sanat Etkinlikleri, Reşadiye Yavuz Sultan Selim Han Selemen Yayla Şenlikleri, Koç Festivali Sariağıl Köyü Kültür ve Sanat Festivali, Sııklı Şenlikleri, Hüseyin Akbaş Karakucak Güreş ve Şenlikleri, Keçeci Ahi Mahmut Veli Kültür Festivali, Gözderesi Festival Şenlikleri, Patates Festivali ve Sünnet Şöleni, Gökçeli Üzüm ve Yaprak Festivali.

Akbelen Alabalık Tesisleri

Almus Baraj Gölü

İLİMİZ VE İLÇELERİMİZDE BULUNAN SEYEHAT ACENTALARI

S.NO	ACENTANIN ADI	ADRESİ	TELEFON	FAKS
1	Ay-Şafak Turizm Seyahat Acentası TOKAT	GOP Bulvarı Akyıldız Apt. NO: 206/4-TO- KAT	0.356.214 72 54	0.356.212 41 69
2	Komana Turizm Seyahat Acentası TOKAT	GOP Bulvarı Sivri Tekke Arkası - TOKAT	0.356. 2147254 212 0034- 2145445	0.356.212 41 69 0.356.212 69 29
3	Puantur Turizm Seyahat Acentası TOKAT	GOP Bulvarı To- kat İşhanı NO : 169/D 43-44	0.356.214 18 19	0.356.213 00 92
4	Hafız Hoca Turizm Seyahat Acentası TOKAT	Alipaşa Camii Karşısı Suluso- kak girişi NO : 34/1 TOKAT		
5	Uzman Turizm Seyahat Acentası TURHAL	Yavuz Selim Mah. Yardım Sok. Merkez Camii Karşısı NO : 10 TURHAL	0 356 276 68 00	0 356 276 32 03
6	Senibal Turizm Seyahat Acentası ERBAA	Cumhuriyet Mah. Kaymakam Ali Haydar Öner Cad. NO : 18 ERBAA	0.356.715 31 67	0.356.715 85 61
7	Escort Turizm Seyahat Acentası ERBAA	Cumhuriyet Mah. Ereğ Cad. no : 60 ERBAA	0.356.715 56 92	0 356 715 56 92
8	Topçam Travel Center turizm seyehat acentası	Cumhuriyet Meydanı Buzluk sk. No:5 TOKAT	0.356.214.1142 0356.212.4441	0356.212.8686

Ballica Mağarası

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞINDAN BELGELİ TOKAT İLİNDE BULUNAN TESİSLER

İL	İLÇE	TESİS ADI	TELEFON	FAKS	KAPASİTE
TOKAT	MERKEZ	HAS YÜCEL OTEL 2 YILDIZLI	0 356. 212 52 35 0.356.212 52 39	0.356.212 5374	33 ODA 66 YATAK 60 kişilik kahvaltı salonu
TOKAT	MERKEZ 4 YILDIZLI	BÜYÜK TOKAT OTELİ E-Mail Tokat İno At.Ecem Turizm Com.	0.356.228.16 61 0.356.228 16 63 0.356.228 16 62	0.356.228 16 60	59 Oda /117 Yatak
TOKAT	MERKEZ	BURCU OTEL 2 YILDIZLI	0.356.212.75 70 0.356.212.84 94	0.356.212.23 27	24 Oda / 48 Yatak
TOKAT	MERKEZ	GÜNDÜZ OTEL 2 YILDIZLI	0.356.212 76 66 0.356.214 57 13	0.356.214 12 78	28 Oda / 47 Yatak
TOKAT	MERKEZ	YENİÇINAR OTELİ 2 YILDIZLI	0.356.214.00 66	0.356.213 19 27	36 Oda / 72 Yatak
TOKAT	MERKEZ	YENİ HUZUR Restaurant Yatırım belgeli	0.356.214 26 85	-	100 kişilik lokanta 50 kişilik özel yemek salonu
TOKAT	TURHAL	TURHAL BÜYÜK OTEL 3 YILDIZLI	0.356.276 74 00	-	23 Oda / 47 Yatak
TOKAT	ERBAA	ÖNDER OTEL 2 YILDIZ	0.356.716 03 00	0.356.716 03 01	24 Oda 44 Yatak
TOKAT	MERKEZ Yatırım Bel. Otel	3 Yıldızlı GRAND GÜMÜŞ Taşhan Karşısı GOP Bulvarı Vakıf İşhanı Yatırım belgeli	0.356.213 06 72 0.356.214 13 31	0 356 214 62 53	37 oda 3 suit 75 yatak-180 kişilik 2.sınıf lokanta 300 kişilik açık yemek alanı
TOKAT	MERKEZ	Çavuşoğlu Otel 2 Yıldız GOP Bulvarı	0.356.212 28 29	-	28 Oda 52 yatak 80 kişilik lokanta
TOKAT	NİKSAR 2 YILDIZLI 2.SINIF LOK.	Çamiçi Doğa Otel Ardıçlı Köyü Ketenderesi mevki Yatırım belgeli	0.356.542.13.01 0 356 542.13.02		16 Oda- 4 suit -44 yatak 100 kişilik lokanta
TOKAT	Beykonağı Otel	Alipaşa Mah. Mithatpaşa Cad. NO.3 TOKAT	0 356 212 27 87 0 356 214 29 39	0 356 212 48 38	39 oda 76 yatak 80 kişilik lokanta

Geleneksel Tokat lezzetlerinin sunulduğu tarihi Behzat Konağı Kültürevi ve Honça

B a s ı n

TOKAT MERKEZ YAYGIN BASIN TEMSİLCİLERİ

	İŞ	TELEFON	CEP
1-Mehmet CAMGÖZOĞLU	Anadolu Basın Birliği Tokat Şb.Bşk	2141625	05425656325
2-Nurhan İÇMEZ	Türkiye-İHA-TGRT	2123873	05055735441
3-Hulusi ÖZDEMİR	Zaman-CHA Temsilcisi	2133463	05367401648-
4-Ahmet TAŞ	CHA- Muhabir-		05352229223
5-Bariş AYTEKİN	Dünya Gazetesi	2125964	05052433269
6-Hüsamettin TUR- GUT	TRT-Rapor Gazetesi	2143261	05425969654
7-Savaş KALKAN	Akşam-Güneş- Cumhuriyet	2143057	05388610787-
8- Burak ALTINÖZ	A.A	2146062	05443282625
9-Taner YEŞİLSU	Sabah-NTV		5334494236
10- Mustafa BAYRAK- TUTAR	Yeni Şafak Gazetesi	214 90 41	
11-Yüksel MENEKŞE	DHA	2129092	05352576875
12-Ekber TÜRKOĞLU	Kanal 7-haber 7.com		05462375585

TOKAT MERKEZDE BULUNAN MAHALİ GAZETELER

	İŞ	TELEFON	CEP
1-İhsan ULUÖZLÜ	Hürsöz Gazetesi	2130338	
2-İlhan ULUÖZLÜ	Sesimiz Gazetesi	2130338	
3-S.Zeki ÖZDİLEK	Tokat Gazetesi	2126143	0536 5648488
4- Sezai KAYMAK	Yeşil Tokat Gazetesi	2125545	
5-Kemal ÖZDİLEK	Yeni Tokat Gazetesi	2122665	
6-Mete İMAMOĞLU	Meydan Gazetesi	2144988	0532 322 26 48
7 O.Faruk BAL	Sıla Gazetesi	212 52 86	0 533 618 72 13
8-Hüsamettin TUR- GUT	Rapor Gazetesi	2143261	0 542 596 96 54
9-Mehmet AKTÜRK	Güneş Gazetesi		5334494236
10- Mustafa BAYRAK- TUTAR	Yeni Şafak Gazetesi	2288002	0537 731 94 07
10-Hikmet ULUÖZLÜ	Hürses Gazetesi	2130338	
11-Musa ÖZDEMİR	Olay Gazetesi		0538 597 48 87

İLÇELERDE BULUNAN MAHALLİ GAZETELER

	İŞ	TELEFON	CEP
1- Şener DEVECİ	Demokrat Turhal Gaz	2751165	
2- Hamide ULUÖZLÜ	Turhalın Sesi	2766220	05055735441
3- Hüseyin AKAY	Özhaber Gazetesi	3179766	
4- Hüsamettin ÇETİNKAYA	Yeni Erbaa Gaz.	7151551	
5-Sümer BİLGİN	Cani Gazetesi	5278090	
6- Cemalettin BİLGİN	Yeşil Niksar Gaz	5271252	
7-Sait ÜNAL	Reşadiye Gazetesi	4613165	
8-Tahsin KAYNAR	Yeşil Erbaa Gazetesi	7159703	
9- Emin TEMİZ	Kelkit Gazetesi	7156349	
10-Rami GÜMEN	(Niksar) Danışmend	5278080	

İL VE İLÇELERDE BULUNAN YEREL TV"LER

	İŞ	TELEFON	CEP
1- Serdar KAYAALP	Safa TV	2146702	05352202108
2-Mehmet AKTÜRK	TGüneş TV	2288081	05383652851
M. Emin ULU	Kanal 60	2281300	
4- Süleyman AYKUT	Turhal Süper TV	2757000	
5- Hüseyin GÜLBASAR	Zile TV	3171869	05366467346
6- Bedrettin ÖZCAN	Erba TV	7157257	
7-Ömer Faruk ALTINTAŞ	Tokat TV	2128412	
8-Ferhat ÜN	Zile TV	3171869	05442745857

İL VE İLÇELERDE BULUNAN YEREL RADYOLAR

	İŞ	TELEFON	CEP
1-Veyssel DEMİR	Radyo Türkiyem	2148418 - 19	
2- Emin TEMİZ	Erbaa Radyo	7154708	
3- Ayşe ÖNER	Zile Hasret FM	3179200	
4- İsmail AYKUT	Turhal Süper FM	2756425	
5-Rami COŞKUN	Turhal 101 FM	2756438	
6-Nihat SİLAHCI	Turhal Seda FM	2755665	
7-Jandarma	Yöre Fm	2126885	
8-Adnan DEĞERLİYURT	Gökkuşluğu FM	2125656	
9- Ömer Faruk ALTINTAŞ	Radyo Tokat	2128412	
10-Mehmet YÜCELEN	Extra FM	2123326	

Ocaklı Őalesi

Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu
Mustafa Kemal ATATÜRK

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır parlayacak!
O benimdir, o benim milletimindir ancak!

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal.
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım;
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar.
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
'Medeniyet!' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın,
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak' diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı.
Verme, dünyâları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Rûhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma' bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım.
Her cerîhamdan, İlahî, boşanıp kanlı yaşım;
Fışkırır rûh-ı mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım!

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet,
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Akif Ersoy

Cumhurbaşkanı
Ahmet Necdet SEZER

Başbakan
Recep Tayyip ERDOĞAN

İçişleri Bakanı
Abdülkadir AKSU

Tokat Valisi
Erdoğan GÜRBÜZ

Yayın Sahibi
Erdoğan Gürbüz
Tokat Valisi

Yayın Koordinatörü
Selahattin Adıgüzel
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Şube Müdürü

Yayın Kurulu
A. Turgay İmamgiller
Vali Yardımcısı

Muhlis Yeşilyurt
İl Özel İdaresi Genel Sekreteri

Yunis Kahraman
İl Kültür ve Turizm Müdür V.

Selahattin Adıgüzel
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Şube Müdürü

İdris Demirel
Valilik Yazı İşleri Müdürü

Selma Cebeci
Otelcilik ve Turizm A.Ş. Müdürü

Yapımcı
Ceren Tanıtım Organizasyon Ltd. Şti.

ceRen YARATICI
DANIŞMANLIK
AKTİVİTELERİ

T. 0212 275 43 70
www.cerentanitim.com.tr

Grafik Tasarım ve Uygulama
Gürhan Yücel

Redaksiyon
Lale Yılmaz

Fotoğraflar
Adnan Şahin, Atik Tahsin, Azamet Çiçek, Burhan Günesen,
Ceyhun Çiftçi, Hasan Erdem, Hamit Yalçın, H. İbrahim Aktaş,
H. Murat Oruç, M. Ali Cinlioğlu, Okan Dirim, Selahattin Adıgüzel,
Servet Arat, Sevim Doğan

Teknik Sorumlu
Seçim Orhan

Basım
Renk Matbaası Basın ve Ambalaj San. Ltd. Şti.
Litros Yolu Site 1 Sokak No: 8 Topkapı İstanbul
T. 0212 612 11 27

2007, İstanbul

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ **17**

TARİH **19**

COĞRAFYA **39**

İDARİ YAPI **53**

TÖREN VE KUTLAMALAR **83**

İLÇELERİMİZ **97**

Almus	98
Artova	101
Başçiftlik	102
Erbaa	104
Niksar	108
Pazar	113
Reşadiye	116
Sulusaray	121
Turhal	125
Yeşilyurt	130
Zile	132

EKONOMİ **137**

Sanayi	138
Ticaret	144
Enerji	146
Tarım ve Hayvancılık	150
Ulaşım	160
Haberleşme	164
Çevre ve Orman	167
İş ve Çalışma Hayatı	175

EĞİTİM-ÖĞRETİM **179**

SAĞLIK **197**

KÜLTÜR **205**

KÜLTÜR VARLIKLARIMIZ **262**

TURİZM **301**

GENÇLİK VE SPOR **313**

BASIN **325**

TOKAT, Yeşilirmak Havzasının bereketli toprakları üzerine kurulmuş olmasının verdiği avantajla; 6000 yıllık tarihi boyunca önemli bir ticaret ve kültür merkezi olmuş, 14 devleti ve bir çok beyliği içerisinde barındırmıştır. Hatti, Hitit, Frig, Roma, Bizans, Selçuklu, İlhanlı, Danişmendli ve Osmanlı dönemine kadar gelişen süreç içerisinde, tarihin her dönemine ait eserleri Tokat'ın her karış toprağında bulabilmemiz mümkündür. Hitit yerleşim yeri Maşathöyük Örenyer, Roma Bizans dönemlerinin izlerini taşıyan Sebastapolis, tarihi Comana şehri, Danişmend Devletine başkentlik yapmış Niksar ilçesi, Tokat kalesi, Mahperihatun Kervansarayı, Taşhan, Bedestenler, bunların yanı sıra sayısız cami, türbe, mevlvihane, köprü, hamam ve konaklar ilimizin zengin tarihi nişaneleridir.

Evliya Çelebinin 'Alimler ve şairler şehri diye övdüğü, Mevlana'nın hayatının bir kısmını Tokat'ta geçirmekten bahtiyar olduğu, Gazi Osman Paşa gibi kahraman komutanların, Zileli Talibi ve Ceyhuni gibi şairlerin yetiştiği, coğrafi konum itibarı ile eşsiz doğal güzelliklere sahip, tarihle iç içe yaşayan, çeşitli el sanatlarıyla benzersiz güzellikler sunan, kültüründeki çeşitliliği tarihi akıştan geçirerek farklı anlayışları bu coğrafyada özümsemiş folklor dokusuna sahip, devletini, milletini, bayrağını ölesiye seven, milli birlik ve beraberlik için canını seve seve vermekten çekinmeyen, doğruluk, iyilik ve yardım severlikte bir biri ile yarışan insanların yaşadığı bir ildir Tokat.

1990'lı yıllarda deniz, kum ve güneş anlayışına alternatif olarak, kültür turizminin alt yapısını oluşturan tarihi doku, asırlardır el emeği ve göz nuru ile yapıla gelen, başta yazmacılık ve bakırcılık olmak üzere el sanatları, gelenek ve göreneklere bağlı kalmış bir yaşam biçimi, mağaralar, ovalar, göller ve yaylalardan oluşan el değmemiş doğal güzellikler, ilimize bu konuda önemli ayrıcalıklar kazandırmaktadır.

Bir ülkenin tanıtılması, o ülkenin coğrafi konumu, doğal güzellikleri, sosyal, kültürel ve ekonomik yapının etkin bir şekilde sergilenmesiyle mümkündür.

Tokat halkı olarak temel hedefimiz, sahip olduğumuz bu değerleri gerek ulusal, gerekse uluslar arası pazarda hedef kitleye ulaştırmak olacaktır. Bu amaçla hazırladığımız il yıllığı, ilimizin tarihi, turistik, kültürel ve doğal zenginliklerini gözler önüne sererek bu zenginliklere sahip "Tarih, Kültür, Doğa" şehri Tokat'ın tanıtılmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

Erdoğan GÜRBÜZ
Tokat Valisi

